

BIATORBÁGY

VÁROS POLGÁRMESTERE

2051 Biatorbágy, Baross Gábor utca 2/A • Telefon: 06 23 310-174/112 mellék
Fax: 06 23 310-135 • E-mail: polgarmester@biatorbagy.hu • www.biatorbagy.hu

Előterjesztés

Biatorbágyi Általános Iskola Pedagógiai Programjának felülvizsgálatáról

Tisztelt Oktatási Bizottság!

Az Országgyűlés 2010. július 5-én elfogadta a közoktatási törvény módosítását, és ez alapján, valamint a 22/2010.(V.13.)OKM rendelet – 2010/2011 tanév rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról- szerint a Biatorbágyi Általános Iskola elkészítette a Pedagógiai Programját. A programot a minden érintett szervezet megismerte, és elfogadásra javasolja. A Pedagógiai Program megküldésre került a Ráció Szakértői Irodához, akik elküldték szakértői állásfoglalásukat, valamint az általános iskola német nemzeti tagozatának módosításai a nemzetiségi szakértő bevonásával felülvizsgálatra kerültek. A nemzetiségi szakértői vélemény figyelembe vételével, és a 2009-ben módosított pedagógiai programban jelzett szerint is (melyet Polyhosné Babáczek Erzsébet közoktatási szakértő is véleményezett) a Biatorbágyi Általános Iskolában a 1-3 osztályban a nemzetiségi tagozaton a maximált 24 órakeret alkalmazását javaslom, a gyerekek terhelhetőségének túllépése nélkül a közoktatási törvény 52 §-ának (3)-(5)bekezdése szerint.

Kérem az Oktatási Bizottságot, hogy a Biatorbágyi Általános Iskola Pedagógiai Programját a szakértői vélemények kiegészítésével elfogadni szíveskedjenek. A fenti törvényi változások a Benedek Elek Óvodát és a Pásztai Miklós Alapfokú Művészetoktatási Intézményt nem érintik.

Biatorbágy, 2010. november 16.

Tisztelettel

Tarjáni István
polgármester

Határozati javaslat
Biatorbágy Város Képviselő-testülete
Oktatási Bizottsága
/2010.()OBh. számú
határozata

Biatorbágyi Általános Iskola Pedagógiai Programjának felülvizsgálatáról

Az Oktatási Bizottság Biatorbágy Város Képviselő-testülete és szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 6/2005.(06.02.)Ör. számú rendelete 6.§(1) és 8/H mellékletében kapott felhatalmazás alapján a Biatorbágyi Általános Iskola módosított Pedagógia Programját megtárgyalta és jóváhagyja a szakértői vélemények alkalmazásával.

A Biatorbágyi Általános Iskola módosított Pedagógiai Programját a határozat melléklete tartalmazza.

Szakértői Iroda

BIATORBÁGY VÁROS	
POLGÁRMESTERI HIVATAL	
Érkezéti száma: 14042	2010 NOV 11
Iktatás ideje: 2010.11.11.	
T-294-3/200	
K. I.	

Ráció Szakértői Iroda
Törzsök Károlyné dr. irodavezető

8100. Várpalota, Tési út. 6.

Tel.: 88-592-810, 06-30-901-50-60

Fax.: 88-592-811

E-mail: ratioszak@invitel.hu

Ed. P.

A Biatorbágyi Általános Iskola Pedagógiai Programjának módosításáról

Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatala megküldte számunkra az Általános Iskola pedagógiai Programjának módosítását szakértői véleményezés céljából.

Az elmúlt évben a sor került a program teljes körű felülvizsgálatára, amelynek véleményezését is elvégeztük. Most csak a módosításokra vonatkozó észrevételeinket tesszük meg.

A módosításokon kívül telefonon néhány nemzetiségi programra vonatkozó kérdést és kérést is kaptunk, amelyek véleményezését irodánk nemzetiségi szakértőnk számára megküldte, véleményét mellékeljük.

A módosítás elsősorban a 2010. évi LXXIX törvényen alapul, amely a szakrendszerű oktatás és az értékelés vonatkozásában tartalmaz változásokat.

1. § , a Köznevelési törvény 8. §-ának (3) módosítása: Az iskola figyelembe vette a törvény előírásait, programját annak megfelelően alakította át.

2. § A Kt. 70. § (3) Az értékelésre vonatkozóan: Pontosítást igényel az 1-2. évfolyamon évet ismétlőkre vonatkozó meghatározás, amely szerint a tanuló a szülő kérése alapján ismétélhet. (ha a szülő kéri). Célszerű megfogalmazni, hogy a tanuló ezen évfolyamokon csak hiányzása miatt utasítható a szülő kérése nélkül évismétlésre.

Az értékelésről szóló résznél az első megfogalmazás során kimaradt, hogy a 2. félévben is szövegesen kell értékelni. Alább, a 13. oldalon a megfogalmazás már pontos.

Jelentős módosítás, hogy az iskola – korábbi szándékától eltérően – nem kívánja igénybe venni az integrációs felkészítésre vonatkozó pályázati támogatást, ezért ezt a fejezetet teljes egészében kivette a programból, megjegyezve, hogy az integrációs felkészítés elemei másutt beépülnek a programba. Ezekre a vonatkozóan az intézménytől konkrét tájékoztatást nem kaptunk.

A módosítás szerint a modulok beépülnek a tantárgyakba. Hogy mely modulok konkrétan mely tantárgyakba épülnek be, arra utaló tájékoztatás a módosításban nincs. Ezt csupán a német nemzetiségi részprogramban találtuk meg.

A részünkre megküldött módosítás alapvetően a törvényi előírásoknak megfelel. A jelzett javítások elvégezhetők.

Várpalota, 2010. november 3.

Törzsök Károlyné dr.

tanügyigazgatási,
szervezet- és minőségfejlesztési,
esélyegyenlőségi,
társégi (kistérségi, megyei, régiós)
köznevelési szakértő

K. T.

SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

Önirányító:	K. T.
Irattalosszám:	T-294/4/2010
Irattalosszám:	22.11.18.
Erkezési szám:	5241/11283
POLYMERKUTATÁSI INTÉZET	
SZÉKESÉGHY VÁROS	

Mór, 2010. november 16.

Erdeiné Négele Erzsébet
nemzetiségi szakértő
Ig.sz.: SZ 021052
8060 Mór, Orgona u. 38.
Tel.: 22/406 510
06-70-270 1927

SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

Tarjáni Istnának, Biatorbágy polgármesterének felkérésére véleményeztem a Biatorbágyi Általános Iskola német nemzetiségi nevelés – oktatás programját, mint az intézmény Pedagógiai Programjának részét.

A véleményezés célja annak megállapítása, hogy a módosított program megfelel-e a hatályos jogszabályokban meghatározottaknak, továbbá, hogy a fenntartó számára megfelelő információt nyújtsak az intézmény Pedagógiai Programjának elfogadásához és jóváhagyásához.

1. A német nemzetiségi nevelés – oktatás programja jó, lényegre törő, a benne megfogalmazott alapelvek, célkitűzések és feladatok megfelelnek a törvényi elvárásoknak (a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet).

Egy – egy megfogalmazásában azonban javasolnék finomítást, ill. kiegészítést, mégpedig: „Más származású tanulókat is fogadunk.” Helyett talán jobb lenne: Nyitottak , befogadók vagyunk minden, a német nemzetiségi kultúra iránt érdeklődő számára. Az emberi kapcsolatok kiépítésében, szorosabbá tételében nem szabad megfélemlíteni a szülőkről sem.

2. Az intézmény célja, a fokozatos áttérés a kéttannyelvű (nemzetiségi kétnyelvű) oktatásra. A cél jó, de ezt kívánatos alátámasztani azzal, hogy rendelkeznek-e az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. Ha nem, el kell készíteni annak a tervezetét, hogyan tudnák a feltételeket megteremteni (ütemterv, időterv, pedagógus továbbképzés, átképzés, erőforrás bővítés, stb.).

3. ÓRATERV

Ami rendben van: heti 5 németóra 1-8. évfolyamig

heti 1 német népismeretióra 1-8. évfolyamig

A minisztérium jelenlegi álláspontja (állásfoglalása) szerint a népismereti tananyag tanítására alsó tagozatban évi 18 órát, felső tagozatban pedig évi 37 órát kell biztosítani, ha külön tantárgyként tanítjuk. Integráltan is taníthatjuk (a legtöbb iskolában így is zajlik),de akkor a tantárgy (német, történelem, stb.) óraszámát is meg kell növelni. Ez utóbbi megállapítással nem értünk egyet, az irányelv rendelet sem fogalmaz így. A tavasszal várható Oktatási Hivatal ellenőrzésétől tartva most a legtöbb iskola azt teszi, hogy a népismereti tananyagot lehetőleg több tantárgyba is integrálja anélkül, hogy a tantárgyak óraszámát megnövelné. Nincs ugyanis az iskolákban annyi plusz óra, hogy még rátehetnének a tantárgyakra. Az országos önkormányzatunk oktatási bizottságának és az Országos Kisebbségi Bizottságnak is ez a véleménye. Az Oktatási Hivatal várhatóan még az ellenőrzés megkezdése előtt közzé teszi a nemzetiségi nyelv és népismeret oktatására irányuló ellenőrzésének szempontjait.

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM
NEMZETISÉGI FŐOSZTÁLY

BIATORRÁGY VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL	
Érkeztetés száma:	11346 2010 NOV 19
Iktatás ideje:	11.22.
Iktatószám:	T-29H/8 2010
Ügyintéző:	K. I.

Erdeiné Négele Erzsébet
Igazgató asszony részére

Iktatószám: 29785-1/2009.
Ügyintéző: Kerner Anna
Tel: 1/473 7632
Melléklet: 1 db.

Petőfi Sándor Általános Iskola
Mór
Lovarda u. 7.
8060

Tisztelt Igazgató Asszony!

A német népismeret integrált oktatásával kapcsolatos levelére válaszolva az alábbiakról tájékoztatom:

A Nemzeti alaptanterv a közoktatás tartalmát műveltségi területek szerint rendezi el. Az egyes iskolák tantárgyi rendszerét a műveltségi területek figyelembevételével a helyi tantervek határozzák meg. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet 2.§-ának (4) pontja szerint a nemzeti, etnikai kisebbségi iskolai nevelést és oktatást végző iskola a helyi tanterv elkészítésénél figyelembe veszi a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelvét is.

Az említett irányelv 2. számú mellékletének III. része tartalmazza az anyanyelv, illetve a népismeret oktatásához szükséges időkeretet.

A 2. a) szerint a német nyelv oktatására legalább öt tanórát kell biztosítani a heti kötelező órakeretből.

A 3. c) pont kimondja, hogy a népismeret oktatására az első négy évfolyamon minimum évi tizennyolc órát, a felsőbb évfolyamokon évi minimum harminchét órát kell fordítani, függetlenül attól, hogy önálló tantárgyként vagy integráltan oktatják.

Véleményünk szerint ez azt jelenti, ha a népismeret tananyagot integráltan tanítják a németóra keretén belül, a németórák éves óraszama a népismeret éves óraszámával megnövekszik. Ellenkező esetben sérül az anyanyelv oktatására fordítandó éves időkeret. Amennyiben a népismeret tananyagát más tantárgyakba is integrálják, időarányosan azok éves óraszama is megnövekszik. A népismeret integrált oktatása esetén is a plusz órákat nyilván kell tartani.

Felhívom szíves figyelmét arra, hogy az általunk leírt szakmai vélemény nem kötelező erejű, csupán a fenntartói, intézményvezetői, munkáltatói döntéshozatalt segíti, segítheti. Az Alkotmánybíróság a 60/1992.(XI. 17.) AB határozatában kifejtette, hogy a minisztériumi és egyéb központi állami szervektől származó jogi iránymutatást tartalmazó leiratok, körlevelek, útmutatók, iránymutatások, állásfoglalások és egyéb informális jogértelmezések kiadása alkotmányellenes.

Budapest, 2009. december 22.

Üdvözlettel:

Simon Istvánné
főosztályvezető

Kedves Kollégák!

Mint azt mindannyian tudjátok, 2011. március 1. és május 31. között a nemzetiségi iskolákban a nyelv és irodalom ill. a népismeret oktatás ellenőrzésére kerül sor. Konkrét információink még nincsenek az ellenőrzés tartalmát illetően, de sokan megkerestek már bennünket kérdésekkel, ezért döntöttünk úgy, hogy elébe megyünk az eseményeknek, s néhány dologra már most felhívjuk a figyelmet.

Több iskolában az elmúlt időszakban már volt hasonló ellenőrzés, amely kapcsán a gondot (többek között) az jelentette, hogy az ellenőrzést végzők azt állították, a népismeret integrált oktatása esetében az adott tantárgy(ak) óraszámát annyival meg kell emelni, amennyi honismeret órát integrálunk. (A minisztériumnak is van egyébként egy ilyen tartalmú állásfoglalása.) Ezt azért is tartjuk furcsának, mert ha megemelem a tárgyak óraszámait, akkor külön tantárgyként is taníthatom, s az integrációnak pont nem ez a lényege.

Az Országos Kisebbségi Bizottság 2010. szeptember 16.-án tartott ülésén foglalkozott a folyó tanévben esedékes nemzetiségi nyelvoktató és népismereti ellenőrzés kérdésével és a következő információkat adja közre.

1. A Nemzeti Erőforrás Minisztériuma Oktatásért Felelős Államtitkársága Közoktatásfejlesztési Főosztálya megkereste az Oktatási Hivatalt, amely az ellenőrzés szempontjait időben meg fogja jelenteni a honlapján.
2. A népismeret oktatásáról a következő álláspont rögzült a bizottsági ülésen:
 - a. Teljesítendőek mind a nyelv és irodalom mind a népismeret követelményei az ott rögzített óraszámokban: 5 óra hetente ill. népismeret esetén évi 18 (1.-4. évfolyam) ill. 37 óra (5.-12. évfolyam)
 - b. A többletóra megadására jogszabály nem kötelezi a fenntartót.
 - c. A követelmények teljesítése történhet modulárisan, blokkosítva vagy külön tantárgy keretei között.
 - d. A pedagógiai programban és a helyi tantervben a választott lehetőséget egyértelműen szabályozni kell.
 - e. Az osztálynaplóban jelölni kell, hogy mikor, milyen módon történt a teljesítés.
 - f. A tanuló bizonyítványában a tantestületi döntés függvényében – jegy vagy teljesítés igazolása – meg kell jeleníteni a tantárgyat és teljesítését.

Ez alapján a következőket javasoljuk:

- Az intézmény pedagógiai programjában egyértelműen le kell írni a népismeret tanításának módját: integráltan vagy önálló tantárgyként, esetleg blokkosítva, pl. projektnapok keretében. Olyan is elképzelhető, hogy az óraszám egy részét blokkosítva felhasználjátok.
- Amely iskola önálló tantárgyként tanítja a népismeretet, annál nincs gond, csak be kell tartani az óraszámokat, szerepeljen a pedagógiai programban, legyen külön helyi tanterve, a naplóban is külön tantárgy, osztályzattal zárul s ez bekerül a bizonyítványba is.
- Az integráció kicsit bonyolultabb ill. jobban oda kell figyelni az adminisztrációjára. A legfontosabb, hogy nem lehet csak egy (pl. a német) tantárgyba integrálni! Azért nem, mert ha évi 37 órát a némethez veszünk, akkor joggal mondja az ellenőrzés, hogy sérülhet a tárgy tartalmi követelményrendszere. Ha viszont csak 10-20%-ban tervezek

egy adott tárgyban népismereti tartalmakat, akkor mondhatom, hogy a szabadon tervezhető sávot használtam fel. (A helyi tantervét minden iskola maga írja, tehát tervezhet úgy, ahogy akar!) Azt javasoljuk, hogy a népismeret tanterv tartalmait osszátok el különböző tárgyakba: tánctanulást a testnevelésbe, manuális tevékenységeket a rajzba, technikába, daltanulást az énekbe, bizonyos tartalmakat a történelembe. (Ha a tanár nem tud németül, akkor magyarul is tarthatja.) Természetesen a legtöbb tartalom a németnél legyen, elsősorban a német nyelvűség miatt. A Pedagógiai Intézet honlapján található helyi tanterv javaslat önálló és integrált népismeret oktatásra egyaránt: www.udpi.hu

- Minden tantárgy helyi tantervében – amelybe integráltok népismeretet – jelenjenek meg a népismereti tartalmak és az is, hogy hány órában integráljátok őket. Természetesen a tanmenetekben is szerepelniük kell a tartalmaknak!
- A naplóba az adott tantárgyhoz kell beírni az órát folyamatos óraszámok mellett. Azt javasoljuk, hogy jelöljétek valahogy (pl. más színnel beírva), hogy az óra a népismerethez tartozik. Ha egy ellenőr elkéri a naplókat, szembe tűnő legyen!
- Az integrált tárgyat is osztályozhatjátok (az önálló tantárgyat mindenképp!), a jegy ahhoz a tantárgyhoz tartozik, amelybe integrált az a tartalom. A Köznevelési törvény 48.§ (1) b pontja értelmében az intézmények a pedagógiai programban maguk határozzák meg az egyes tárgyak, modulok értékelését és minősítését. Tehát, ha úgy határoz az intézmény, hogy honismeretből a minősítés „teljesítette” – és ezt a pedagógiai programban világosan le is írja – akkor annak nincs akadálya. DE: A bizonyítványban mindenképpen szerepeljen a népismeret, vagy osztályzattal, vagy „teljesítette” megjegyzéssel, attól függően, hogy a Pedagógiai Programban mit írtatok le. (Ha eddig nem írtatok be a bizonyítványba, akkor visszamenőleg meg kell tenni, akár úgy, hogy záradékként a megjegyzések rovatra.)

Több kérdést kapunk a végzettségre vonatkozóan is. A Köznevelési Törvény nem egészen világos itt sem. Értelmezésünk szerint alsó tagozatban nemzetiségi német tanítói diplomával lehet tanítani. Felső tagozatra vonatkozóan úgy szól a törvény, hogy az adott tantárgy oktatására feljogosító végzettséggel. Mivel a tantárgy neve német nyelv és irodalom, úgy gondoljuk, hogy nem nemzetiségi végzettséggel is lehet tanítani. Fontos azonban, hogy a kollégák rendelkezzenek legalább valamilyen nemzetiségi továbbképzéssel.

Kétnyelvű bizonyítványt csak a kétnyelvű iskoláknak kell kiállítaniuk, a nyelvoktatók adhatnak kétnyelvű bizonyítványt, de nem kötelező.

Kétnyelvű iskolák németből két jegyet adnak (nyelv és irodalom), a nyelvoktatók csak egyet.

Kérdésekkel fordulhattok hozzánk:

Englenderné Hock Ibolya
Oktatási bizottság elnöke

hockibi@dus.sulinet.hu
72/514-190

dr. Frank Gábor
igazgató
Magyarországi Német Pedagógiai Intézet
fgabor@dus.sulinet.hu
72 /514-670

Tib

BIATORBÁGY VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL	
Érkezési szám: 3046	2010 OKT 14.
Dátum: 10. 19.	
Határozat: T-294/1/2010.	
Ügyintéző:	

BIATORBÁGYI ÁLTALÁNOS ISKOLA

MÓDOSÍTOTT

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Biatorbágy, Szentháromság tér 6.

OM AZONOSÍTÓ: 032441

FENNTARTÓ:

BIATORBÁGY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2010.

A közoktatási törvény 70.§ (3), valamint a 71.§ (1) bekezdésének változásait, a 2010. évi LXXI. törvényt, a Pedagógiai Program 2.1. valamint a 2.2. fejezeteiben megjelenítettük. Biatorbágy, 2010. augusztus 23.

Benkő Cs. Gyuláné
Benkő Cs. Gyuláné
igazgató

BIATORBÁGYI ÁLTALÁNOS ISKOLA
MÓDOSÍTOTT
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Biatorbágy, Szentháromság tér 6.

OM AZONOSÍTÓ: 032441

FENNTARTÓ:

BIATORBÁGY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2010.

A közoktatási törvény 70.§ (3), valamint a 71.§ (1) bekezdésének változásait, a 2010. évi LXXI. törvényt, a Pedagógiai Program 2.1. valamint a 2.2. fejezeteiben megjelenítettük. Biatorbágy, 2010. augusztus 23.

Benkő Cs. Gyuláné
igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

- 1. A BIATORBÁGYI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**
 - 1.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI**
 - 1.1.1. BEVEZETÉS**
 - 1.1.2. AZ ISKOLA ALAPADATAI**
 - 1.1.3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT**
 - 1.1.4. AZ ISKOLA ÖNMEGHATÁROZÁSA**
 - 1.1.5. MI ILYEN EMBEREKET SZERETNÉNK NEVELNI!**
 - 1.2. AZ ISKOLA SZELLEMISÉGE**
 - 1.3. A ISKOLA ÉRTÉKRENDSZERE**
 - 1.4. ISKOLÁNK CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE**
 - 1.4.1. AZ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA ALAPVETŐ CÉLJAINAK MEGHATÁROZÁSA**
 - 1.4.2. AZ ELŐÍRT MŰVELTSÉGI ANYAG ÁTSZÁRMAZTATÁSA, A KORSZERŰ ISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA**
 - 1.4.3. FELADATOK A TANÍTÁSI FOLYAMATOK TERÉN:**
 - 1.5. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK**
 - 1.5.1. KÖRNYEZETI NEVELÉS**
 - 1.5.2. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS**
 - 1.6. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK**
 - 1.7. A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK**
 - 1.8. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG**
 - 1.9. A GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK**
 - 1.10. A TANULÁSI KUDARCNÁK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM**
 - 1.11. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ**
 - 1.12. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK- ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE AZ ISKOLA KAPCSOLATRENDSZERE**
 - 1.13. AZ ISKOLA KAPCSOLATRENDSZERE**
 - 1.13.1. A SZÜLŐ, TANULÓ, ISKOLAI PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI**
 - 1.13.2. DIÁKÖNKORMÁNYZATTAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI, MÓDJAI**
 - 1.13.3. SZÜLŐ – PEDAGÓGUS**
 - 1.13.4. A SZÜLŐI MUNKAKÖZÖSSÉGGEL (SZERVEZETTEL) VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS**

- 1.14. AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJA**
- 1.14.1. ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK**
- 1.14.2. HELYZETELEMZÉS**
- 1.14.3. SZEMÉLYI FELTÉTELEK**
- 1.14.4. KAPCSOLATOK**
- 1.14.5. MÓDSZEREK ÉS TANULÁSSZERVEZÉSI FORMÁK**
- 1.14.6. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS A TANÓRÁKON ÉS A TANÓRÁKON KÍVÜL**
- 1.14.7. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS**
- 1.15. AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA**
- 1.15.1. ALAPELVEK, CÉLOK**
- 1.15.2. HELYZETELEMZÉS**
- 1.15.3. SZEMÉLYI FELTÉTELEK**
- 1.15.4. TOVÁBBKÉPZÉSEK**
- 1.15.5. TÁRSADALMI KAPCSOLATOK**
- 1.15.6. MÓDSZEREK ÉS TANULÁSSZERVEZÉSI FORMÁK**
- 1.15.7. A KÖRNYEZETI NEVELÉS SZÍNTEREI**
- 1.15.8. ISKOLÁNK KÖRNYEZETI NEVELÉSI RENDEZVÉNYEI, PROGRAMJAI**
- 1.15.9. AZ ISKOLAI KÖRNYEZET ALAKÍTÁSA, MINT A KÖRNYEZETI NEVELÉS LEHETSÉGES SZÍNTERE**
- 1.15.10. A KÖRNYEZETI NEVELÉS MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSA**
- 1.16. AZ ISKOLA OKTATÁSI KÍNÁLATA**
- 1.17. AZ ISKOLA MŰKÖDÉSE**
- 1.17.1. TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK**
- 1.17.2. TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK**
- 1.17.3. TÖMEGSPORT, ISKOLAI SPORTKÖR**
- 1.17.4. TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK, ERDEI ISKOLA**
- 1.17.5. A TANÍTÁS MUNKARENDEJE**
- 1.18. KULCSKOMPETENCIA FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK AZ 1-8. ÉVFOLYAMON**
- 1.18.1. KULCSKOMPETENCIÁK ÉS KIEMELT FEJLESZTÉSI FELADATOK**
- 1.19. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK FEJLESZTÉSÉNEK PROGRAMJA**
- 1.19.1. A TÖBBSÉGI INTÉZMÉNYBEN MEGVALÓSULÓ (INTEGRÁLT) NEVELÉS, OKTATÁS**
- 1.19.2. AZ ENYHE FOKBAN ÉRTELMI FOGYATÉKOSOK SZEGREGÁLT NEVELÉSE, OKTATÁSA:**
- 1.20. NEM SZAKRENDSZERŰ OKTATÁSRÓL**
- 1.21. A PEDAGÓGIAI PROGRAM SIKERES MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

2. A HELYI TANTERV

2.1. AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁRA LÉPÉS FELTÉTELEI

2.1.1. AZ ÉVFOLYAMISMÉTLÉS FELTÉTELEI

2.2. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI FORMÁI

2.2.1. A TANULÓI ÉRTÉKELÉS FORMÁI

2.2.2. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSE, ÉS ANNAK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI

2.2.3. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁJA, RENDJE

2.2.4. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

2.2.5. A SZÖVEGES MINŐSÍTÉS RENDJE ÉS FORMÁI AZ ELSŐ, ILL. A MÁSODIK ÉVFOLYAM FÉLÉVEKOR

2.2.6. AZ EGYES TANTÁRGYI MODULOK ÉRTÉKELÉSE, MINŐSÍTÉSE VALAMINT BESZÁMÍTÁSA AZ ISKOLAI ÉVFOLYAM SIKERES BEFEJEZÉSÉHEZ

2.2.7. TANTÁRGYI HELYZET

2.2.8. AZ ISKOLA RENDEZVÉNYEI

2.3. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

2.4. AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK

2.4.1. A KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÓRASZÁMAI

2.4.2. 2.4.2. AZ ELŐÍRT TANANYAG

2.4.3. AZ ALKALMAZOTT TANKÖNYVEK, SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ALAPELVEI

2.4.4. FOGYASZTÓVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

3. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE

1. A BIATORBÁGYI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

1.1.1. BEVEZETÉS

A jövő nemzedékért érzett felelősség vállalása körültekintő döntéshozatalt igényel a közoktatásban érintett résztvevőktől: az iskolafenntartótól, az iskolától, a szülőtől. A napjainkra jellemző értékválság, a tudás leértékelődése, mint társadalmi tünet ellenére a szülők jellemző többsége tisztában van azzal, hogy gyermekük sikeres önmegvalósításának esélye, az életminőség felnőttkori alakulása összefügg az iskoláztatás színvonalával, eredményességével. A tudást közvetítő pedagógusba vetett hit, a szülők támogató segítségével biztosíték kell, hogy legyen egy pedagógiaileg átgondolt helyi program megvalósításának.

A pedagógiai program az iskola működését érintő alapidokumentum. Többoldalú "szerződés", amely alapján az érdekelt felek - önkormányzat, tantestület, szülők - a programban meghatározott elvek megvalósítását tűzik ki célul. A helyi pedagógiai programot, melynek része a helyi tanterv, az önkormányzat fogadja el.

A pedagógiai program széleskörűen fűzi egybe közösségünk tudását, tapasztalatát és jövőt formáló akaratát. A kiindulás: a célok és feladatok megfogalmazása, majd a végeredmény: az oktatás, nevelés színvonalának "mérése", minősítése egyaránt e program alapján történik.

Az iskola rövid története

Biatorbágy Pest megye nyugati részén, Fejér megyével határos területén helyezkedik el. Területe: 4379 ha, lakóterülete: 496 ha. Állandó népessége 2007. január 1-én: 10630 fő, az elmúlt néhány évben kimondottan gyorsan növekvő létszámú település.

A 2007. július elsejével városi ranggá emelkedett Biatorbágy két község, Bia és Torbágy (másodszori) egyesítésével keletkezett 1966-ban.

Bián a XVII. század második felében református, majd később katolikus iskola alakult. Torbágyon a XVIII. század elejétől működött katolikus iskola

Az államosítás után a felekezeti iskolákat megszüntették, ill. összevonták. Sokáig több kisebb épületben tanultak mindkét falurész diákjai.

Torbágyon 1977-ben megépítettek egy új, 3-szintes, az akkori szabványnak megfelelő 8 osztályos iskolaépületet.

Bián a Sándor-Metternich kastélyt 1956-ban alakították ki iskolai célokra. Az épületet a 80-as évek végén átalakították, felújították. A munkálatok 1991-ben fejeződtek be.

1997-ig Bián és Torbágyon két egymástól függetlenül működő, önálló igazgatású iskola létezett.

A jelenlegi intézmény Biatorbágy két falurésze (Bia és Torbágy) iskoláinak egyesítésével jött létre 1997. augusztus 1-jén.

Iskolánk tanulólétszáma a fiatal, részben már gyermekes családok betelepülése miatt fokozatosan növekvő. Ezért 2005-ben az önkormányzat elkészítette a település oktatásfejlesztési koncepciójának döntés-előkészítő tanulmányát, amely a két meglévő iskola bővítésével, korszerűsítési lehetőségeivel, valamint egy új, 32 tantermes, 32+2 tanulócsoportos komplex épületegyüttes kialakításának lehetőségével foglalkozik.

1.1.2. AZ ISKOLA ALAPADATAI

Az intézmény neve: Biatorbágyi Általános Iskola

Az intézmény székhelye, címe: 2051 Biatorbágy, Szentháromság tér 6.

Az intézmény telephelye: 2051 Biatorbágy, Karinthy Frigyes u. 4.

Az intézmény gazdasági szervezetének helye: 2051 Biatorbágy, Szentháromság tér 6.

Az intézmény vezetője: az igazgató, akit a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete nevez ki.

Az intézmény jogállása: önálló jogi személy.

Az intézmény gazdálkodásának formája:

Részben önálló gazdálkodási és önálló bérgazdálkodási jogkörrel rendelkező **költségvetési szerv**, amely feladatait együttműködési megállapodás értelmében, a támogató szerv, a polgármester irányításával és a jegyző vezetésével látja el.

(2. számú melléklet: Együttműködési megállapodás)

Az intézmény fenntartója: Biatorbágy Város Képviselő-testülete

2051 Biatorbágy, Baross Gábor u. 2./A

Az intézmény alapító okiratát elfogadó önkormányzati határozat száma:

65/2009.(05.28.)

Az intézmény alapító okiratának

Száma: 65/2009

kelte: 2009. 05. 28.

Az intézmény alapításának időpontja: 1997.

Alap- kiegészítő- kiegészítő- és vállalkozási tevékenység 2009. 12. 31-ig érvényes

• ***alaptevékenység(ek) és forrásaik:***

A szakfeladat megnevezése	Száma	Forrása
Nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó általános iskolai oktatás, képesség kibontakoztató oktatás, nevelés, integrációs felkészítés - német nemzetiségi oktatás, tagozat - angol – német emelt szintű nyelvoktatás	80121-4	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése, oktatása	80122-5	Állami normatíva és Biatorbágy Város

		Önkormányzata kiegészítő támogatása
--	--	-------------------------------------

• **kiegészítő tevékenység(ek) és forrásaik:**

A szakfeladat megnevezése	Száma	Forrása
Gyermek-, tanulófelügyelet, készenlét	55137-1	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Iskolai intézményi étkeztetés	55232-3	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Munkahelyi vendéglátás	55241-1	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Általános iskolai felnőttoktatás	80123-6	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Napközi otthoni és tanulószobai ellátás	80511-3	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Oktatási célok és egyéb feladatok	80591-5	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Sportintézmények, sportlétesítmények működtetése	92401-4	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Diáksport	92403-6	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása

Könyvtári, levéltári tevékenység	92312-7	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Máshová nem sorolt kulturális tevékenység	92601-8	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Máshová nem sorolt sporttevékenység	92602-9	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása

Alap- kiegészítő- kiegészítő- és vállalkozási tevékenység 2010. 01. 01-től érvényes

• **alaptevékenység(ek) és forrásaik:**

A szakfeladat megnevezése	Száma	Forrása
Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-4.évfolyam) - angol-német emelt szintű nyelvoktatás	852011	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű nevelése oktatása 1 - 4. évfolyamon	852012	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Nemzeti- és etnikai kisebbségi tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése- oktatása 1 – 4. évfolyam - Bővített nyelvoktató	852013	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése – oktatása (5-8. évfolyam) Angol – német emelt szintű nyelvoktatás	852021	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése oktatása 5 – 8. évfolyamon	852022	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása
Nemzeti- és etnikai kisebbségi tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése- oktatása 5 – 8. évfolyam - Bővített nyelvoktató	852023	Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása

<i>Általános iskolai napközi otthoni nevelés</i>	855911	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Sajátos nevelési igényű tanulók napközi otthoni nevelése</i>	855912	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Nemzeti- és etnikai kisebbségi tanulók napközi otthoni nevelése</i>	855913	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Általános iskolai tanulók tanulószobai nevelése</i>	855914	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Sajátos nevelési igényű tanulók általános iskolai tanulószobai nevelése</i>	855915	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Nemzeti- és etnikai kisebbségi tanulók általános iskolai tanulószobai otthoni nevelése</i>	855916	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Egyéb, oktatást kiegészítő tevékenység</i>	856099	<i>Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Könyvtári állomány gyarapítása, nyilvántartása</i>	910121	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Könyvtári szolgáltatások</i>	910123	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>

• ***kiegészítő tevékenység(ek) és forrásaik:***

A szakfeladat megnevezése	Száma	Forrása
<i>Iskolai, intézményi étkeztetés</i>	562913	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása Térítési díj bevételek</i>
<i>Munkahelyi étkeztetés</i>	562917	<i>A Képviselő-testület által meghatározott döntésen alapuló kiegészítő támogatás Térítési díj bevételek</i>

<i>Általános iskolai felnőttoktatás (1 – 4. évfolyam)</i>	852014	<i>A mindenkori költségvetési törvényben meghatározott normatíva</i>
<i>Általános iskolai felnőttoktatás (5 – 8. évfolyam)</i>	852024	<i>A mindenkori költségvetési törvényben meghatározott normatíva</i>
<i>Pedagógiai szakszolgáltató tevékenység</i>	856011	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Pedagógiai szakmai szolgáltatás</i>	856020	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Fejlesztő felkészítés</i>	856013	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Gyermekek egyéb napközbeni ellátása</i>	889108	<i>Állami normatíva és Biatorbágy Város Önkormányzata kiegészítő támogatása</i>
<i>Iskolai diáksport tevékenység és támogatása</i>	931204	<i>A Képviselő-testület által meghatározott döntésen alapuló kiegészítő támogatás</i>
<i>Máshová nem sorolható egyéb sport-támogatás</i>	931903	<i>A Képviselő-testület által meghatározott döntésen alapuló kiegészítő támogatás</i>

Az intézmény számlaszáma: 64500058-10000018 Biatorbágy Város Önkormányzatának számlaszáma

Az intézmény statisztikai számjele: 16792764-8520-322-13

Az intézmény adóhatósági száma: 15390008-2-13

Az intézmény OM azonosító száma: 032441

Az intézmény általános forgalmi adó alanyisága: ÁFÁ hatálya alá tartozik

A költségvetés tervezésével és végrehajtásával kapcsolatos előírások és feltételek:

Évfolyamok száma: 8

Engedélyezett maximális gyermeklétszám: 870/1041 fő

Intézményi jogosultságok: általános iskolai bizonyítvány kiállítása

1. számú melléklet: A Biatorbágyi Általános Iskola Alapító Okirata

1. Az intézmény hosszú- és körbélyegzőjének hivatalos szövege:

Hosszú bélyegző hivatalos szövege: Biatorbágyi Általános Iskola

2051 Biatorbágy, Szentháromság tér 6.

Tel./Fax:(23) 310-168

E-mail: igazgato@iskola.biatorbagy.hu

Körbélyegző hivatalos szövege: Biatorbágyi Általános Iskola

2051 Biatorbágy

Szentháromság tér 6.

Az alapító okirat az állami szervek iratainak védelméről és a selejtezésről szóló rendelkezések értelmében nem selejtezhető.

1.1.3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

"Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog,
ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.
Csak az a mienk igazán, amiért megdolgoztunk, esetleg megszenvedtünk"

Kodály Zoltán

A Biatorbágyi Általános Iskola egységes nevelőtestülete az iskola küldetésének tekinti:

- szeretetteljes, bizalmon és kölcsönös elfogadáson alapuló légkörben
- gyermekközpontú környezetben
- személyiségközpontú pedagógiai eljárásokkal
- testileg és lelkileg egészséges, harmonikus, kiegyensúlyozott, a felnőttek világában is boldogulni tudó,
- az iskolához, a városhoz, a hazához erősen kötődő, önálló tanulásra, önnevelésre való képességgel,
- korszerű ismeretekkel és biztos készségekkel (szövegértési, matematikai, helyesírási) rendelkező ifjúság kibocsátását, akik biztos képességekkel, kulcskompetenciákkal (szóbeli és írásbeli kommunikációval, idegen nyelvismerettel, informatikai alapképzettséggel), szilárd alapképzettséggel rendelkeznek, és sikeresen folytathatják tanulmányaikat a 9. osztályban.

Fenti szándékunk megvalósítása érdekében partnerközpontú, a nevelés és oktatás színvonalát állandóan fejlesztő minőség-centrikus szervezetben dolgozunk.

Arra törekszünk, hogy iskolánk megfelelő rangú, egyéni arculattal rendelkező, elismert iskolává váljon a városban.

Iskolai specialitásaink:

- hagyományápolásra épülő, nyelvoktató német nemzetiségi tagozat
- humán műveltséget megalapozó arculat, mely a sokoldalú művészeti neveléssel, tevékenykedtetéssel teljesíti ki a gyermekek egyéniségét,
- reálműveltséget megalapozó arculat, mely környezettudatos tevékenységekkel, neveléssel formálja a tanulók szemléletét,
- emeltszintű angol és német nyelv oktatása

Informatika, néptánc, dráma, népi ének oktatásunk, könyvtári szolgáltatásunk, sokféle szabadidős és sporttevékenységünk, kulturális rendezvényeink tevékenységünk, mind tanítványaink tehetségének felismerését, annak kibontakoztatását szolgálják.

Tevékenységünket szolgálatnak tekintjük, amelyet a társadalmi és partneri igényeknek megfelelően szeretetteljes légkörben végzünk.

1.1.4. AZ ISKOLA ÖNMEGHATÁROZÁSA

Az iskola a család után a második legfontosabb társadalmi alakulat, amely döntő befolyást gyakorol a felnövekvő gyermekek gondolkodására, világlátására, világnézetére, életpályájára. Az alapfokú oktatás a gyermekekkel a leghatékonyabb korban foglalkozik.

Pedagógiai alapelveink kiindulópontja, hogy minden gyermek rendelkezik valamilyen tehetséggel. Elsődleges feladatunk ennek kibontakoztatása. Azonban azt is tudjuk, hogy a teljesítmények és a képességek nemcsak attól függenek, hogy mivel születik valaki, hanem attól is, hogy hová.

A munkanélküliség és a szociális háló erőtlensége miatt az iskola kiegyensúlyozó feladata tovább erősödik. Mi vállaljuk az eddigi hagyományos szerepkör (oktatás-nevelés) mellett az oktatás - nevelés-gondoskodás hármasságát.

Törekszünk arra, hogy minden gyermek megkaphassa a neki megfelelő nevelést, gondoskodást, amely nem ugyanazt adja az egymástól különbözőknek, hanem éppen azt, ami neki való, ami a legjobban motiválja, legjobban fejleszti őt. Ennek következetes érvényesítésével tudjuk tanítványainkat egyéni sikerélményhez juttatni. Az iskola mindennapi életét úgy szervezzük meg, hogy a gyermeknek és felnőttek egyaránt érzelmi biztonságot nyújtson.

A gyermekekre az iskolai élet egésze, annak légköre, valóságos viszonyai hatnak. Iskolánk olyan segítő, szeretetteljes légkört szeretne teremteni, ahol a demokrácia elvei érvényesülnek, de ez sohasem csap át anarchikus megnyilvánulásokba.

Hatékony munka elképzelhetetlen belső rend, azaz fegyelmezetttség nélkül, amit viszont a külső rend és fegyelem erősít. Legyen iskolánk szülő, gyermek és pedagógus számára következetes, minden megnyilvánulásában kiszámítható intézmény.

Az iskola értékrendjét, belső klímáját és a környezetre gyakorolt hatását a benne tanító pedagógusok határozzák meg, ebben rejlik a nevelőtestület felelőssége és hatékonysága.

Iskolánk ezért elvárja, pedagógusaitól, hogy szakmailag felkészülten, emberi- és etikai értékeket felmutatva, saját pozitív életpéldájukkal neveljék, oktassák a gondjaikra bízott gyermekeket.

Fontos: "hogy a nevelők maguk mindenkor az ideális értékekért lelkesüljenek, és ezeket tartásuk legmagasabbra még akkor is, ha körülöttük az egész világ másképp ítélik."

A hatékony oktató – nevelőmunka előfeltétele a jó kapcsolat a szülők és a pedagógusok között. Iskolánk vállalja, hogy nevelési kérdésekben segítséget nyújt a szülőknek. A szülők és a pedagógusok együttes feladata, hogy a gyermekeket megnyerjék és készítsék arra, hogy szorgalommal, fokozott erőfeszítéssel végezzék munkájukat.

További együttes feladat, hogy a bizalmon és kölcsönös elfogadáson alapuló szeretetteljes légkör vegye körül a gyermekeket. Tudván azt, hogy az emberi kapcsolatok nélkül a szabályok megkövetelése lázadáshoz vezethet, a személyes tanár – diák - szülő és egyéb társas kapcsolatok ápolására különös hangsúlyt fektetünk.

Bármilyen jól is kidolgozott egy iskolakoncepció, bármilyen oktatási programokkal tanítja a diákokat, az csak akkor ér valamit, akkor lesz hatásos, ha falai közül olyan személyiségek kerülnek ki:

- akiknek erkölcsi magatartása kifogástalan,
- akik ismerik és alkalmazzák a társadalmi együttélés szabályait,
- akik toleránsak másokkal szemben,
- akik becsülik a magyar nép és mások értékeit,
- akik harmonikus kapcsolatokat tudnak kiépíteni a természeti és társadalmi környezettel.

1.1.5. MI ILYEN EMBEREKET SZERETNÉNK NEVELNI!

Iskolánk ezért

jövőorientált:

- boldog embereket akar nevelni, a gyerekekért van

gyermekközpontú:

- olyan odafigyelő, személyességre ösztönző környezet megteremtésére törekszik, ahol minden diák jól érzi magát, és képességei szerint a legtöbbet tudja nyújtani

demokratikus:

- mindenkit valós szükségletei szerint fejleszt, s biztos alapkészségeket alakít ki, és korszerű tudást nyújt

autonóm:

- szakmai önállóság jellemzi, tiszteletben tartja a gyermek személyiségét és biztosítja az egyéni jogokat

esélyegyenlőségre törekszik:

- szociálisan érzékeny, s a hátrányok kompenzálásával esélyt nyújt a képességek szerinti továbbtanulásra

1.2. AZ ISKOLA SZELLEMISSÉGE

Iskolánk szellemiségét a gyermekközpontúság, az egészséges ifjúság nevelése és a korszerűség jellemzi.

Gyermekközpontú iskola

Célunk:

- olyan gyermekközpontú iskola, amelyben tanulóink szorongásmentesen élik mindennapjaikat.
- hogy a termék, helyiségek esztétikája a jó közérzetet szolgálja.
- Az egyéni bánásmód a humánus előttérbe helyezése segítse elő az iskolához való pozitív attitűd kialakulását, az iskola céljaival való önkéntes azonosulást.

A célok megvalósítása érdekében:

- A tantermek és folyosók színesítésének, pihenő, társalgó, kialakításával, udvari játszóterekkel, ápolt parkokkal gyermekbarát környezet kialakítása.
- Az iskola munkarendjének a tanulói elvárásokhoz igazítása
 - sportlétesítmények nyitva tartása,
 - a szabadidő hasznos eltöltéséhez feltételteremtés
 - az óráközi szünetek szabályozása, hogy tegye lehetővé a reggelizést, az egyszeri hosszabb pihenést
- A tanévközi szünidők kiadása és hossza a rendeletek figyelembevétele mellett alkalmazkodjon az évi terheléshez
- A diákönkormányzat támogatásával segítjük az önszervező, önkiszolgáló rendszer kiszélesedését
- A diákújságok a közösségépítés fontos eszközei
- A két épület tanulói kölcsönösen látogathatják egymás létesítményeit, igénybe vehetik szolgáltatásait, rendezvényeit
- A helyi tantervek készítésénél a személyiségközpontú oktatási módszereket részesítjük előnybe, igényes kimeneti szabályozással

- Az ellenőrzés, értékelés rendszerében fontosnak tartjuk az átlátható, egyértelmű követelményeket, a számonkérés módjának változatosságát, kiszámíthatóságát
- Változatos tanórán kívüli lehetőségeket biztosítunk a tanulói igények felmérése alapján
- Rendszeresen mérjük a tanulói elégedettséget/elégedetlenséget, a visszajelzések alapján korrigáljuk folyamatainkat
- Egyéni tanulási utakat dolgozunk ki az esélyegyenlőség biztosítására
- A kompetenciák fejlesztésére kiemelten figyelünk
- A tanulók értékelése a pozitívumokra épül.

Egészséges iskola

Célunk

- olyan iskola, ahol kiemelt szempont a testileg és lelkileg egészséges tanulóifjúság felnevelése
- hogy a balesetveszély elhárításával, a saját és mások testi épségének megóvásával fejlesszük az egymás iránti felelősséget
- az iskola belső rendjének, tisztaságának megteremtésével elősegítjük a tanulók belső értékrendjének, lelki tisztaságának kialakulását, fejlődését.

A célok érdekében:

- Egységes DSK-t hozunk létre, olyan sportkörökkel, hogy minden tanulónk megtalálja a mozgás lehetőségét.
- Támogatjuk az úszásoktatást.
- Rendszeres háziversenyeken válogatjuk a régióban vagy a megyei versenyeken induló csapatainkat.
- Szorgalmazzuk a természetjáró mozgalmat.
- Tanévenként egy alkalommal maximum két napos kirándulást szervezünk.
- Szervezéssel, hely és eszköz biztosításával támogatjuk táborok szervezését.
- A testi egészség mellett kiemelt figyelmet fordítunk tanulóink lelki egészségének megőrzésére, egyéni bánásmóddal, önismereti és szocializációs tanfolyamokkal, mentálhigiénés rendezvényekkel
- Osztályfőnöki programba beépítjük az etikai ismeretek oktatását
- Életvitel tantárgyon belül foglalkozunk az elsősegély-nyújtási, csecsemőápolási ismeretekkel, nemi felvilágosítással
- Osztályfőnöki órákon az osztályfőnök vagy meghívott előadók drogmegelőzési, alkohollelenez, közlekedésbiztonsági előadásokat tartanak
- A környezeti nevelés hassa át az iskolában folyó oktatás egészét
- Az ifjúságvédelmi tevékenység során fokozottan figyelünk a testi vagy lelki traumát szenvedett tanulóakra, iskolai módszerekkel igyekszünk kompenzálni nehéz helyzetüket
- Oktatással, figyelemfelhívó táblákkal, szervezéssel törekszünk a tanulói balesetek megelőzésére

Korszerű iskola

Célunk olyan iskola működtetése, amely:

- a tanítás tartalmában
- a tanítás módszereiben
- a tanítás eszközeiben

megfelel a korszerű követelményeknek.

A célok érdekében:

- Folyamatos önképzéssel, a továbbképzési tervben rögzített továbbképzéssel pedagógiai, módszertani és szaktárgyi ismereteinket fejlesztjük
- Szervezetünk és folyamataink folyamatos mérésével, értékelésével, fejlesztésével törekszünk a minőség állandó javítására
- Könyvtár korszerű ismerethordozókkal történő állandó fejlesztése által tartunk lépést az ismeretek bővülésével
- Nyelvi laboratóriumunk kiépítésével segítjük az idegen nyelvek elsajátításának hatékonyságát
- Nemzetközi kapcsolatainkat tovább bővítjük
- Forrásbővítő pályázatokon veszünk részt
- Szorgalmazzuk a bel- és külföldi tanulmányutakat

1.3. A ISKOLA ÉRTÉKRENDSZERE

A tudásvágy, mint érték

Iskolánk tanulója

- igyekezzen saját képességeihez mérten a legjobb teljesítményt nyújtani
- legyen kreatív, fejlett problémamegoldó gondolkodású
- legyen igénye minél több tudás megszerzésére
- legyen képes önálló ismeretszerzésre, feldolgozásra.

Az erkölcs, mint érték

Iskolánk tanulója

- legyen becsületes és megbízható
- legyen nyílt, őszinte, cselekedeteiért vállalja a felelősséget
- legyen helyes erkölcsi ítélőképessége
- ismerje a kétezre éve kialakult emberi értékeket, viselkedésnormákat.

Az anyanyelv tudatos védelme és ápolása

Iskolánk tanulója

- ismerje anyanyelvét, annak fejlődését
- tanulja meg, hogy az anyanyelv nemzetmegtartó erő
- tanulja meg, hogy az anyanyelv a kulturális örökségünk és gondolkodásmódunk hordozója, gondolataink közvetítője
- kerülje a trágár beszédet, fogalmazzon pontosan és szabatosan
- tanulja meg, hogy a világos nyelvi, fogalmi gondolkodás, beszéd és írás erkölcsi kérdés, egyéni felelősség is.

Társas viszony

Iskolánk tanulója

- legyen képes új környezetbe beilleszkedni, a közösség normáit magáévá tenni, ahhoz alkalmazkodni
- jellemezze türelem és megértés
- jellemezze a közösség véleményén alapuló reális önismeret, önértékelés
- legyen igényes a társas kapcsolataira
- jellemezze a felnőttek tisztelete, az öregek megbecsülése.

Az egyén viszonya önmagához

Iskolánk tanulója

- rendelkezzen fejlett esztétikai ízléssel
- legyen igényes környezetére, külső megjelenésére, munkájának minőségére
- tudja elviselni a kudarcot, legyen képes a hibákból tanulni
- értelmezze helyesen a szabadság fogalmát.

Társadalmi és kulturális értékek

Iskolánk tanulója

- szeresse hazáját, ismerje annak múltját, jelenét, cselekvő hazafiság jellemezze
- munkájában legyen felelősségteljes, kitartó, körültekintő, a nemzet számára is hasznos
- tartsa fontosabbnak az örök emberi értékeket a könnyen elveszíthető anyagiaknál
- értse és érezze a család - mint a legkisebb társadalmi egység jelentőségét, fontosságát
- tartsa tiszteletben a kulturális értékeket
- ismerje és becsülje meg más népek kultúráját, szokásait.

A nemzetiségi osztály tanulója

- sajátítsa el a kisebbség nyelvét
- ismerje meg a kisebbség történelmét, szellemi és anyagi kultúráját
- őrizze a hagyományokat, és teremtsen újakat
- ismerje meg a kisebbségi jogokat, és gyakorolja azokat
- vállalja másságát, mutassa meg másoknak is a kisebbség értékeit is.

A természet világához való viszony

Iskolánk tanulója

- óvja az élet minden formáját, védje az élőlényeket
- fordítson nagy figyelmet a környezetére és a környezete védelmére
- legyen képes egészséges életet élni.

Az értékek rendszerének ismerete nagyon fontos minden diákunk számára. A gyerekek számára érthetőbb formában megfogalmazva szeretnénk minden tanulónkhoz eljuttatni ezeket az alapelveket. A szülők segítségét felhasználva az alábbiakban foglaljuk össze a tanulóifjúságnak szánt üzenetet.

Üzenet tanítványainknak

- **Képezd magad! Minden ember egyszeri, különleges, különféle képességekkel rendelkező lény. Kutasd föl, miben vagy ügyesebb, jobb az átlagnál, és abban gyakorold magad! Amennyivel több jutott valamiből, annyival több kötelességed is van mások iránt.**
- **Legyél becsületes, megbízható! Amit megígérsz, azt mindig pontosan teljesítsd! Ne irigykedj! Amire vágysz, munkával igyekezz elérni!**
- **Fogadd el mások adottságait, képességeit! Légy türelmes, emberséges! Segíts azoknak, akik gyengébbek, ügyetlenebbek hozzád képest! A képességeidet ajándékba kaptad. Amit tudsz, azzal ajándékozz meg másokat is!**
- **Becsüld mások munkáját! Óvjad, védjed azt, amit mások fáradságos munkával megcsináltak! Ha lehet, segíts nekik! Becsüld meg mások tulajdonát!**
- **Tiszteld szüleidet, őseidet, tanáraidat! Tőlük kaptad, kapod az életedet, kultúrádat. Ők sokat fáradoztak azért, hogy ezeket neked ajándékozhassák. Azzal légy hálás irántuk, hogy szorgalmas, jó tanítványuk, gyermekük leszel!**
- **Szeresd hazádat! Ebben a hazában egy nagyobb közösségnek is tagja vagy. Elődeid áldozata, harcai, szenvedései segítettek felépíteni ezt az országot. Járulj hozzá te is munkáddal, erőfeszítéseddel további építéséhez!**
- **Ápold a kultúrát! Azt a sok szépséget, amit mások, elődeink megalkottak ajándékba kapod. Ismerd meg, képességeid szerint gyarapítsd, és add tovább másoknak!**
- **Készülj a családi életre! Az ember olyan lény, aki szeretetben, egymás iránti hűségben képes boldogan élni. Készülj rá, hogy te is boldoggá tudj tenni másokat!**
- **Élj tudatosan! Míg gyerek vagy, szüleid, tanáraid vigyáznak rád. Mire felnősz, tudnod kell, mi a jó és a rossz a világban, hol a helyed a társadalomban!**
- **Vigyázz testi-lelki egészségedre! Még fiatal vagy, sok minden árthat neked. Óvakodj a káros dolgoktól (cigaretta, alkohol, drog, stb.), helyette sportolj, keresd az élet szépségeit!**
- **Tiszteld az életet! Világunk legnagyobb csodája az élet, nemcsak az emberi, hanem az állati és a növényi is. Óvj, védj minden életet, segítsd elő kiteljesedését!**

1.4. ISKOLÁNK CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE

1.4.1. AZ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA ALAPVETŐ CÉLJAINAK MEGHATÁROZÁSA

A közoktatás társadalmi igényt elégít ki. Az oktató-nevelő munka célja, hogy a tanulók elsajátítsák azokat a készségeket, ismeretanyagot, alapvető műveltséget és viselkedési szabályokat, amelyek a felnőtté válás és az önálló életvitel alapjait képezik, valamint biztosítják a nemzeti és egyetemes értékeink átörökítését.

Olyan embereket kell nevelni, akik képesek megállni helyüket ebben a rohanó, állandóan változó és mindig újabb kihívásokkal teli világban.

A ma embere akkor tud megfelelni e kihívásoknak, ha

- korszerű ismeretekkel és ismeretszerzési képességekkel rendelkezik,
- testileg egészséges,
- lelkiileg kiegyensúlyozott,
- környezetével harmóniában él.

A nevelés során a gyermeket önálló gondolkodású és döntést hozni tudó egyénné kell formálni, hogy a tartós értékek közvetítése és a közös célok érdekében tevékeny, és a közösségért feladatokat vállalni akaró emberré váljon.

A nevelő - oktató tevékenységünk során a testnevelés, az egészséges életmódra nevelés nagyon fontos szerepet tölt be, amelyet mindennapos feladatként végzünk.

A lelki - hitéleti nevelés-oktatást az iskola a törvényben megfogalmazottak szerint biztosítja.

Fontos célunknak tekintjük a hátránnyal induló tanulók esélyegyenlőségének biztosítását, és intézményi szinten a szociális feladatok ellátását.

Az általános és a tantárgyakhoz kötődő célok meghatározásakor figyelembe vettük a szülők teljes körében végzett felmérések eredményeit, a már meglévő hagyományainkat, értékeltük a már meglévő oktatási – nevelési területeinket, meghatároztuk fejlesztésüket.

1.4.2. AZ ELŐÍRT MŰVELTSÉGI ANYAG ÁTSZÁRMAZTATÁSA, A KORSZERŰ ISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA

Feladatok a tanulási folyamatok terén, kulcskompetenciák fejlesztése:

- **Öröklött tanulási kompetenciák fejlesztésének módja:**
 - lehetőségek biztosítása az öröklött tanulási motívum erősítésére a tanórákon, az önálló felfedezés élményének biztosítása
 - a kíváncsiság leépülésének megakadályozására színes, változatos tevékenységrendszer, önálló feladatok biztosítása
 - játékoság biztosítása a tanulásban
 - érdeklődés felkeltése pozitív élmények által
 - az olvasásszeretet fejlesztése
- **Szerzett tanulási kompetenciák fejlesztésének módja:**

- sikerélmény biztosítása a tanulók számára,
- a tanulók tanulási kudarcainak minimumra csökkentése,
- tanulói teljesítmények állandó értékelése,
- tanítványi kötődés erősítése (pozitív tanár-diák viszony),
- kötelességtudat fejlesztése érdekében olyan házi feladatok adása, amelyek reálisan elvégezhetőek, azok teljesítésének rendszeres, következetes ellenőrzése,
- tudás, tanulás értékének tudatosítása.

• **Tanulási képességek/kompetenciák fejlesztése**

Megismerési képesség

- Bevezető és kezdő szakasz: Szemléletes megfigyelési lehetőségek biztosítása, a megfigyelés szóbeli megfogalmazása.
- Alapozó és fejlesztő szakasz: A megfigyelés írásbeli lejegyzésének képessége, értelmezési képesség fejlesztése törvények, szabályszerűségek felismerésével.

Kommunikációs képesség

- Bevezető és kezdő szakasz: Olvasás, írás, beszédképesség folyamatos fejlesztése. Szövegértés gyakoroltatása, szókinccs folyamatos bővítése.
- Alapozó és fejlesztő szakasz: Szövegértési, szövegalkotási képesség fejlesztése (szóban, írásban).

Gondolkodási képesség

- Bevezető és kezdő szakasz: Rendszerezés, kombinatív, szabályindukciós képesség fejlesztése tapasztalati szinten tárgyakkal, játékokkal, manipulációs úton.
- Alapozó és fejlesztő szakasz: Elvont gondolkodásmód továbbfejlesztése, problémamegoldó gondolkodás kiemelt fejlesztése.

Informatikai képesség

- Tegyük képessé a gyereket arra, hogy megfelelő információkhoz jusson, és azokat használni tudja (kézikönyv, szótár lexikon), ismerje meg a számítógép célszerű felhasználását, tudja a könyvtári kutatómunkát, a videofilmeket, a múzeumok anyagát megfelelő információszerezésre hasznosítani.

Idegen nyelvi képesség

- Beszédértés, beszélgetési képesség fejlesztése, fordítás, szóbeli és írásbeli kifejező képesség fejlesztése idegen nyelven

1.4.3. FELADATOK A TANÍTÁSI FOLYAMATOK TERÉN:

- Differenciált oktatás alkalmazása
- Felzárkóztatás és tehetséggondozás feltételeinek biztosítása
- Pedagógusok továbbképzésének szervezése és támogatása
- Szakmai belső ellenőrzés
- Az önálló ismeretszerzés új, változatos formáinak gyakoribb beillesztése a tanítási folyamatba
- Nem szakrendszerű oktatás az 5. és 6. évfolyamban, az alapozó szakaszban
- Új tanulásszervezési technikák alkalmazása (kooperatív tanulás, projekt módszer)

1.5. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Fő cél: A lelki egészség, a kiegyensúlyozottság biztosítása

Feladatok az akarat, a jellem nevelése terén:

- **A fegyelmezés hatékonyságának javítása**
 - A pedagógusnak ki kell vívni tanítványai tiszteletét egyéni tekintélyének megszerzésével.
 - Szeretetteljes légkör, jóindulat és segítőkészség jellemezze a tanár-diák viszonyt
 - Legyen túlsúlyban a diákok értékelésében az elismerés és a jutalmazás a büntetéssel szemben
 - Fontos a személyes példamutatás
 - Pozitív viselkedési szokások kialakítása.
- **Az iskolai rend és fegyelem megteremtése**
 - Az iskolai elvárások, szabályok pontos meghatározása, leírása
 - Az iskolai élet kiszámíthatóságának, szervezettségének növelése
 - A nevelőtestület egységének és következetességének további erősítése a szabályok betartatásában és betartatásában
 - A házirend elfogadtatása, szükségszerűségének beláttatása a diáksággal
 - A diákönkormányzat bevonása a rendszabályok megalkotásába és azok betartatásába.
- **Az önfegyelem, akarat kialakítása**
 - Pozitív értékrend kialakítása a pedagógusok példamutatása alapján
 - A pozitív értékeknek pozitív érzelmekkel való összekapcsolása
 - Az értelemre hatva beláttatni a pozitív viselkedés, cselekvés célját, illetve a negatív cselekvés káros következményeit
 - A nevelés során egyre több lehetőséget biztosítani az önálló döntéshozatalra
 - Az iskola életének olyan irányú megszervezése, melyben mind gyakoribb lehetőség nyílik pozitív cselekedetek gyakorlására
 - Az akarat formális tulajdonságainak fejlesztése, mint akaraterő, kitartás, elhatározó képesség.

Feladat közösségbe való beilleszkedés (szocializációs) folyamatok segítése terén

- **Az öröklött szociális hajlamok pozitív irányba "terelése" hatékony osztályfőnöki munkával**
 - Kiemelt figyelmet kell szentelni a bezárkózó, perifériára szorult, negatív vagy felületes kötődésű tanulókra.
 - Lehetőséget kell biztosítani sokféle rangsorolás létrejöttének, hogy mindenki "helyet vívhasson ki" magának, s előrébb is léphessen teljesítménye alapján.
 - Az iskolai csoportok (osztályok, sportszabályok, érdeklődési körök, stb.) valódi közösséggé szervezésével megelőzhető a fiatalok bandákba szerveződése.
 - Az ajándékozás, felajánlás, mint magatartási forma megerősítése az adakozási lehetőségek megteremtésével
 - A nemek közötti kapcsolat terén:
 - Nőies és férfias viselkedésnormák megismerése és elsajátítása
 - Fiúk - lányok kapcsolattartási normáinak megbeszélése (barátság - szerelem)
 - Szexuális felvilágosítás

– A családmodellek működésének megismertetése, elemzése

• **Szociális viselkedés kialakítása.**

- A tömegkommunikáció által sulykolt antiszociális minták ellensúlyozása pozitív minták adásával
- Szociális készségek fejlesztése a kapcsolatteremtés, empátia, tolerancia, siker- és kudarc-tűrés, elismerés, bírálat, alkalmazkodás, szervező- és vitakészség, a közösségi együttélés során
- Érzelmi kommunikáció fejlesztése, dominánsan pozitív érzelmi légkör fenntartása az iskolában, a metakommunikáció érzelemkövetítő szerepének tudatosítása
- Segítőkészség fejlesztése, olyan légkör megteremtése, melyben a segítség elvárt és elismert viselkedés
- Minél több együttműködést igénylő feladat biztosítása
- Vezetés képességének fejlesztése, gyakorlása az osztályközösségben és a DÖK-ben
- Versenyek során szigorúan megkövetelni a szabálykövetést, az esélyesség és a „fair play” megtartását.

Feladatok a stabil, kiegyensúlyozott személyiség kialakítása terén:

• **Hozzájárulni a lelki egészség fenntartásához, a velünk született élményszükséglet kielégítésével. Az esztétikai érzék és ízlés kialakítása, formálása**

- Azon meggyőződés kialakítása, hogy a lelki egészség fenntartásához az embernek pozitív élményekre (örömökre) van szüksége.
- A gyerekek értékrendszerében az esztétikai-, művészeti értékek erősítése.
- A zene megszerettetése, megfontoltan válogatott zeneművek rendszeres hallgatásával.
- Zenehallgatási szokások kialakítása.
- Az éneklés, a zenélés iránti igény felkeltése.
- A környezetben fellelhető esztétikum felismertetése, vizuális művészeti ágak alkotásainak megszerettetése
- Az alkotási vágy felébresztése, az alkotás örömeinek felfedezése
- Olvasás megszerettetése, a gyerekek olvasóvá nevelése
- Színház, múzeum, tárlat és kiállítás látogatások szervezése.

• **A személyiség stabilitásának biztosítása az egészséges önbizalom, önbecsülés és önértékelés által**

- Reális önbecsülés kialakulásának segítése: Kiemelt figyelmet fordítva azokra a tanulókra, akiket a közösség tartósan alul vagy túlértékel.
- Reális önbizalom kialakulásának segítése: Olyan feladat kitűzése, amely erőfeszítést is igényel, de sikert is ígér. Olyan értékelés, mely nemcsak az objektív eredményt, de a tanuló képességeit is figyelembe veszi. Minél több lehetőséget biztosítani az alkotásra, szereplésre, sikerélmény elérésére.
- Önállósulási vágy érvényesüléséhez: Az önállóság fokozatos növelése, egyre több, önálló nevezési, lebonyolítási feladat, önálló döntéshozatal biztosítása.
- A tanulói teljesítmény önértékelésének rendszeressé tétele
- A tanulók önismeretének folyamatos fejlesztése.

• **Családi életre és hazaszeretetre nevelés**

- Családi életre nevelés

Cél: A hagyományos családszerkezet megismertetése, vonzóvá tétele, követendő mintaként való bemutatása

Feladat:

- A családi élet fontosságának
- A család történelmi szerepének
- A családot alkotó egyének feladatainak, kötelességeinek
- A családi élet törvényszerűségeinek
- A család rendje, értékrendje megismertetése.

Hazaszeretetre nevelés

Cél: A magyarságtudat erősítése, az identitástudat megalapozása. Tudjanak a gyerekek a határainkon kívül élő magyarokról, és ismerjék ennek történelmi okait. Az egészséges nemzettudat kialakításához út az egészséges lokálpatrióta szellem kialakítása, hiszen azt a helyi hagyományok, értékek ismeretében lehet elmélyíteni.

Feladat:

- Minden tanuló ismerje meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit
- Valamennyi tanítási órának feladata az adott tantárgyhoz kapcsolódó, kiemelkedő magyar személyiségek megismerése
- Az otthon, lakóhely, szülőföld kulturális értékeinek, irodalmának, történelmének, földrajzának, művészeti értékeinek megismerése, megismertetése
- A feladatok ismeretszerzéssel illetve tevékenykedtetéssel valósuljanak meg intézményünkben tanórán és tanórán kívül
- Iskolai ünnepeken, rendezvényeken megemlékezünk nemzeti múltunk nagy eseményeiről (A Himnusz születésnapja, Március 15., Aradi vértanúk napja, Október 23.), az egyházi ünnepeinkről (Ádvent, Karácsony, Húsvét, Pünkösöd)
- Az iskolai könyvtár szakmai anyaga segítse e részterület feladatainak megvalósítását.

1.5.1. KÖRNYEZETI NEVELÉS

Fő célok: A tanulók váljanak érzékennyé környezetük állapota iránt. Legyenek képesek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik felismerésére és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét formáló erkölcsi alapelv.

Feladatok:

- tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak
- Hazai példákon ismerjék fel a társadalmi, gazdasági változások pozitív és negatív környezeti következményeit
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába
- Az iskolaépületek külső- és belső tereinek alakítása, szépítése
- A tanulók életmódjában a természet megóvása, a környezeti károk megelőzésére való törekvés kapjon szerepet
- Annak beláttatása, hogy az ember, mint biológiai lény az őt körülvevő környezet a természet szerves része
- A szelektív hulladékgyűjtés fontossága, és a mindennapokban való gyakorlása
- Szépítési, helyreállítási akciók szervezése, diákok részvétele a dekorálásban

- Tanulóink vegyenek részt - környezetvédelmi vetélkedőn, hulladékgyűjtési, takarítási akciókban, környezetvédelmi pályázatokon, versenyeken
- A tanuló ismerje meg az ember környezettel való együttélésének hagyományait a magyar és a német kultúrában
- Azon meggyőződés kialakítása, hogy az ember egészségének, épségének védelme szorosan összefügg a természet- és környezetvédelemmel
- Annak beláttatása, hogy pótolhatatlan értékeink vesznek el, mert megváltozott az emberek értékszemlélete: a „környezettel harmóniában” elv helyett a fogyasztás kerül előtérbe. Az életminőség alapvetően nem csak a megszerezhető javak mennyiségétől függ!

1.5.2. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Fő cél: A testi egészség biztosítása

Feladatok az épség, egészség megőrzése terén:

- szűrővizsgálatok, ismeretterjesztő előadások szervezése szakemberek bevonásával
- helyes testtartásra nevelés a deformitások elkerülése érdekében
- egészséges iskolai környezet kialakítása ergonómiai szempontok figyelembe vételével
- balesetvédelmi-, elsősegély-nyújtási ismeretek oktatása
- az órarendben az egyenletes terhelés szempontjainak érvényesítése

Feladatok a kondicionális (erőnléti) és koordinációs (ügyességi) képességek fejlesztése terén:

- mindennapos testedzés biztosítása
- változatos sportolási lehetőségek biztosítása
- úszásoktatás megszervezése
- sportolás tárgyi feltételeinek javítása
- mozgásfejlesztő foglalkozások, a játék tudatos alkalmazása, minél több játék megtanítása
- kirándulások, túrák szervezése
- **tánc**- és mozgáskultúra fejlesztése
- kézügyesség fejlesztését szolgáló manuális feladatok arányának növelése az oktatásban
- A tanulók állóképességének tanévenkénti kétszeri mérése, értékelése, a szükséges fejlesztések biztosítása.

Feladatok az egészséges életvitel terén:

- **hatékony felvilágosító munka a következő témákban:**
 - egészséges táplálkozás
 - pihenés jelentősége, aktív és passzív pihenés fogalma
 - helyes heti- és napirend összeállításának szabályai
 - káros szenvedélyek, betegségek megismertetése
 - szabadidő helyes, változatos megszervezésének módja
 - levegőzés, mozgás, sportolás, fizikai tevékenység jelentősége
- **pozitív szokások kialakítása**

1.6. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A társadalomnak, ha valóban emberi és hatékony kíván lenni, a korunkban egyre inkább eluralkodó elidegenedés közepette is szüksége van együttműködő közösségekre. Olyan közösségekre, melyeknek tagjai színes, autonóm személyiségek, akik saját akaratukból működnek együtt, s vállalnak önmagukért is, egymásért is felelősséget. Másfelől az egyénnek személyisége egészséges fejlődéséhez, társadalmi érettsége eléréséhez szüksége van a családon kívüli, azon túlnevő közösségekre is.

- **A közösségi nevelés szinterei:**
 - A család a gyermek fejlődését elsődlegesen meghatározó közösség
 - Az iskola tanulói közössége
 - **az iskola nagyobb közösségei:**
 - a biai épület tanulóközössége
 - a torbágyi épület tanulóközössége
 - a német nemzetiségi tagozat tanulói közössége
 - **DÖK**, mint a tanulók önszerveződő közössége
 - **iskolai osztályközösségek**
egyéb, alkalmi szerveződésű közösségek, pl. tanulócsoport, szakkör, napközi, kirándulás, tábor
 - Iskolán kívüli közösségek
- **A közösségi nevelés célja:**
 - a tanulók szocializációjának hatékony elősegítése
 - a közösség, mint tevékenységi keret segítse az egyén képességeinek kibontakozását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeinek maximumára jussanak el
 - teret biztosítson a jogok és kötelességek gyakorlásához
 - erkölcsi, társadalmi magatartás- és tevékenységformák (pl. váljon szokássá, majd később belső szükségletté a segítőkészség, a megértés, az empátia, a tolerancia stb.) kialakítása
 - a tanulók ismerjék fel az egyéni és közösségi érdekek összhangba hozásának szükségességét
 - az egyén számára minél sokrétűbb (mentálhigiénés szempontból nélkülözhetetlen) megtartó emberi kapcsolatok biztosítása, a kapcsolatteremtés módjainak elsajátítása, gyakorlása.
- **Alapelvek:**
 - egyetlen iskolai közösség sem nélkülözheti a pedagógus tudatos, szervező irányítását,
 - a közösségi nevelés, mint közvetett nevelési hatás terjedjen ki a csoport minden tagjára,
 - a tanulók életkori sajátosságainak figyelembe vétele a közösségek fejlesztésénél,
 - minden közösségben érvényesüljön az önkormányzás, önszervezés, mint tevékenységforma,
 - a közösségi lét permanens gyakorlása színes és változatos tevékenységrendszer útján.
- **Osztályközösség fejlesztésével kapcsolatos feladatok:**

Elsősorban az osztályfőnökök felelőssége és feladata,

 - hogy a spontán szerveződött osztályokból valódi közösséget formáljanak,
 - szociometriai felmérések útján kövessék nyomon a közösség társas kapcsolatainak alakulását, és tudatosan befolyásolják annak alakulását, az egészséges, aktív magatartás kialakítása és a perifériára szoruló bevonása a közösségbe

- az osztály rendezvényeinek megszervezése életkortól függően, a tanulók egészének bevonásával, nagyobb önállóság biztosításával
- felelősök rendszerének felállítása demokratikus választások útján
- a hetesi rendszer működtetése
- a jogok és kötelességek megismertetése a házirend útján, valamint ezek gyakorlásának biztosítása
- a diákok egyre nagyobb mérvű bevonása a tervezés, döntés, szervezés, az értékelés, ellenőrzés folyamatába
- egyéni arculat, hagyományok kialakítása az osztályközösségen belül,
- az iskolai rendezvényeken való aktív részvétel, az osztály képviselőinek biztosítása,
- városi hagyományok ápolása, városi rendezvényeken való részvétel igényének, szokásának kialakítása.

• **Az iskola tanulói közösségének fejlesztésével kapcsolatos feladatok:**

- iskolai ünnepélyek, rendezvények szervezése az éves munkatervben meghatározott módon
- az iskola hagyományainak ápolása
- a tanulmányi-, kulturális- és sporteredmények iskolaközösség előtti ismertetése, elismerése
- osztályok közötti kapcsolatok erősítése, közös rendezvények, tevékenységek révén

Diákönkormányzat:

Elsődleges feladata a diákok demokratikus érdekképviselőinek biztosítása.

Felépítése: diákönkormányzat vezetője, választott pedagógus
osztálytitkárok 5-8.évfolyamig osztályonként 2-2 tanuló

A működési feltételek biztosítása (helyszín és idő)

A Dök a saját, elfogadott SzMSz-ben foglaltak szerint működik.

Feladatok:

- diákképviselők demokratikus választásának ellenőrzése,
- az információ-áramlás biztosítása a képviselők által,
- ügyeletesi rendszer hatékony működtetése

Közvélemény irányításának módszerei:

- perspektívák megszervezése,
- hagyományok kialakítása,
- közvetett követelés, ösztönzés, ellenőrzés,
- a nevelő személyes részvétele a tevékenységekben, pozitív egyéni és csoportos minták kiemelése
- vita, mint módszer

1.7. A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK /KT.

Cél: Szakember segítségével a beilleszkedési, magatartási nehézség okának feltárása, s egyéni fejlesztés a feltárás eredményei alapján.

Feladat: A közösségre nézve elengedhetetlen az effajta másság iránti toleranciára nevelés, elfogadtatás, és el kell érni, hogy az ilyen problémával küszködő gyerekek is feladatvállalással kapcsolódhassanak be a közösség életébe.

Eljárás:

- A problémákat időben fel kell ismerni. Nagyon fontos a leendő első osztályosokról a pontos információszerezés, melyet csak az óvoda - iskola közötti jól megalapozott együttműködés hozhat létre
- A tanév folyamán néhány alkalommal a leendő első osztályos pedagógusok látogatást tesznek az óvodák nagycsoportjaiban, illetve az óvónők az óvodásokkal órákat látogatnak az iskolában
- Az igazgató, az óvoda vezetője, a leendő elsős tanítók, az óvodai csoportok vezetői, az alsós szakmai munkaközösség-vezetők, a nevelési tanácsadó pszichológusa, a védőnők munkamegbeszélésen készítik elő a leendő első évfolyamba beiratkozók beiskolázását
- Az első évfolyamba járó tanulók eltérő képességeit szeptember, október hónapban megszervezett DIFER méréssel tárjuk fel
- A magatartási és beilleszkedési, vagy/és tanulási nehézség megtapasztalásakor pedagógiai szakszolgálatot veszünk igénybe
- Az okok felderítése után egyéni fejlesztőprogram szerint neveljük, oktatjuk a tanulókat logopédus, fejlesztő pedagógus közreműködésével
- A pedagógusokat felkészítjük az integrált nevelés eredményes megvalósítására, a konfliktuskezelő eljárások alkalmazására
- Esetmegbeszélő évfolyam-értekezleteket tartunk, melyek segítik a gyerekek egyéni problémáinak elemzését.
- A szocializációs zavarok feloldásában a napközinek és minden olyan iskolai szervezetnek szerepe van, amelyben a tanuló részt vesz.
- Fontos az e körbe tartozó, szülőkkel való szoros napi kapcsolat, segítő csoportokkal való együttműködés.

1.8. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Cél: Az intézményünkbe bekerülő tanulók képességeinek feltárása, folyamatos figyelemmel kísérése és fejlesztése. Az átlagosnál magasabb szintű teljesítményre képes tehetséges tanulók felismerése, képességeiknek kibontakoztatása, fejlesztése.

Feladat:

- A közoktatásban rutinszerűen alkalmazható „tehetségfelismerő” eszközök meglehetősen hiánya ellenére a nevelők feladata a tanulók képességeinek megismerése – minden hozzájuk kerülő tanulónál, új csoportnál.
- A feltárt képességek alapján minden a gyerekekkel foglalkozó pedagógus végezzen tudatos fejlesztő munkát. A nevelők tevékenységeken keresztül tájékozódjanak a tanulók képességeinek szintjéről, minden hozzájuk kerülő új tanulónál, tanulócsoporthoz.

Eljárások:

- differenciált tanulásszervezés tanórákon
- a tantárgy specialitásából adódó csoportbontás
- tanórán kívüli tevékenységek: sportversenyek, házi bajnokságok, tömegsport rendezvények, úszásoktatás, énekkar, szakkörök, szaktárgyi, művészeti, kulturális rendezvények
- gyermekek részére kiírt pályázatok
- felkészítés tanulmányi versenyre, pályázatokra (egyéni, kiscsoportos)
- az iskolai könyvtár valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- irányított otthoni munkáltatás
- egy-egy terület kiváló művelőjének, szakértőjének előadása, bemutatója, hangversenye, produkciója
- a 8. évfolyamon a továbbtanulás és a középiskolai felvétel elősegítése, felkészítő foglalkozás

1.9. A GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Cél: Olyan pedagógiai hatásrendszer kialakítása, amely a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, és a veszélyeztetett gyermekek számára biztosítja a segítségnyújtást, szociális hátrányok, megkülönböztetések kiegyenlítését, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítését a tanulási hátrányok leküzdésében.

A társadalmi problémák megoldását az iskola nem tudja átvállalni, az érintett gyermekek helyzetét csak enyhíteni tudja.

Célunk a gyermek családban történő pozitív irányú nevelésének megsegítése.

Feladat:

- a veszélyeztetettség megelőzése
- a kialakult veszélyeztetettség felismerése
- segítségnyújtás - a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetésében való aktív részvétel
- jelzési kötelezettség
- együttműködési kötelezettség teljesítése gyermekjóléti, gyermekvédelmi rendszerrel
- dokumentációs feladatok elvégzése.

Eljárás:

- **Az osztályfőnök feladata és felelőssége:**
 - időben jelzi a veszélyeztetettséget, hátrányos helyzetű tanulókat
 - javasolja a gyermekvédelmi felelősnek a nyilvántartásba vételt
 - A veszélyeztetettnek minősített tanulók helyzetét folyamatosan figyelemmel kíséri, jelentős változás esetén jelez a gyermekvédelmi felelősnek
 - az első és az ötödik osztály elején, illetve szükség szerint családlátogatáson tájékozódik
 - a szülőket ellenőrző útján, illetve szülői értekezleten tájékoztatja a gyermekvédelmi felelős személyéről, fogadóórájának idejéről, helyéről
 - szorongást csökkentő, tanulást, önismeretet segítő célzott beszélgetést, foglalkozást szervez a gyermekvédelmi felelős és egyéb külső szakemberek bevonásával.
 - adatot szolgáltat
 - a gyermekvédelmi felelősnek
 - az osztályfőnöki munkaközösségvezetőnek
 - igazgatóhelyettesnek
 - igazgatónak
- **A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata és felelőssége:**
 - segíti az iskola pedagógusait a gyermekvédelmi munkában
 - gyermekvédelmi területen mindazoknak a feladatoknak a koordinálása, amelyek az osztályfőnökre hárulnak
 - tájékoztatást ad a tanulóknak, szülőknek a fogadóórájáról, annak helyéről,
 - tájékoztatást ad a tanulóknak, szülőknek a gyermekvédelmi szolgátról, annak címéről, telefonszámáról
 - családlátogatást végez, kapcsolatot tart a problémás családok érintettjeivel
 - gyermekbántalmazás, vagy egyéb veszélyeztető tényező felmerülése esetén vizsgálatot tart az intézményvezetővel
 - gyermekbántalmazás, vagy egyéb veszélyeztető tényező megléte esetén azonnal értesíti a Gyermekjóléti Szolgálatot
 - orvosi vagy pszichológiai vizsgálatot kezdeményezhet
 - anyagi veszélyeztetettség esetén tájékoztatja a szülőt, gondviselőt a rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás lehetőségéről, eljárás rendjéről
 - részt vesz az iskolai kedvezmények odaítélésének döntésében
 - rendszeresen részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszeri találkozók, esetkonferenciákon, kábítószer egyeztető fórumokon, az éves gyermekvédelmi konferencián
 - prevenciósi tevékenységet folytat:
 - Koordinálja a gyermekek iskolai szabadidős tevékenységeibe való bekapcsolását, a település szintű programokba való bekapcsolását
 - a veszélyeztetett tanulók körének külön, alkalmanként szervez kézműves foglalkozásokat, kirándulásokat, túrákat, igény esetén szüneti felügyeletet
 - adatot szolgáltat
 - Az érintett osztályfőnököknek
 - az osztályfőnöki munkaközösségvezetőnek
 - igazgatóhelyettesnek
 - igazgatónak

- A gyermekvédelmi szolgálat felé
- rendszeres munkakapcsolatot tart a gyermekvédelemben érintett szakemberekkel:
 - óvoda
 - gyermek egészségügyi szolgálat
 - nevelési tanácsadó
 - családsegítő és gyermekjóléti szolgálat
 - gyámügy
 - önkormányzat jegyzője
 - rendőrség
 - Helyi társadalmi szervezetek
 - egyházak
 - alapítványok

Pedagógusok feladatai a gyermekvédelemmel kapcsolatban:

- szakemberek bevonásával tájékoztató, felvilágosító programok szervezése, egészséges életmód megismertetése
- folyamatos segítségkérési lehetőség biztosítása a tanulók számára
- értekezletek, szakmai továbbképzések alkalmával a kollégák megismertetése a veszélyeztetettség korai tüneteivel
- a hátrányokkal küzdő tanulók tanulásmódszertanának segítése (tanítási órákon, napköziben, tanulószobán)
- Lehetőség szerint odahatunk, hogy ezek a tanulók napközibe, tanulószobába járjanak
- Felzárkóztató foglalkozásokon, szakkörökön, és könyvtári foglalkozásokon pótolhatják a hiányosságait szakember segítségével
- közös programok szervezése, mozi, színház, hangverseny, hétvégi túrák, sportolási lehetőségek biztosítása, hogy ismerkedjenek a szabadidő eltöltésének kulturált formáit
- pályázatokon nyert pénzből, szponzorok támogatásával táborozások, kirándulások szervezése, hogy megismerkedjenek a lakóhely szűkebb és tágabb környezetének nevezetességeivel
- felsőbb évfolyamokban osztályfőnöki órákon az iskolaorvos és a rendőrség képviselője drog- és bűnmegelőzési tájékoztatót tart
- az osztályfőnökök és a szülők számára is előadást szervezünk a drogmegelőzés és a tünetek felismerésének témakörében
- különös gonddal segítjük a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók pályaválasztását

1.10. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM

Cél: Törekedjünk minden intézményünkbe járó tanuló képességei maximumára való eljuttatására.

Feladat:

A kudarc okainak feltárása, és intézményen belüli, valamint külső szakmai segítség megteremtése

Eljárás:

- a tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi – a nevelési tanácsadó, szakértő véleménye alapján – mentesítjük az értékelés és minősítés alól, vagy részére az egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást engedélyezünk

- indokolt esetekben az iskola a meghatározott időkeret terhére lehetővé teszi, hogy az adott tantárgyakból egyéni foglalkozásokon is részt vegyen
- a tanulásban lemaradók, a szakértői bizottság véleménye alapján fejlesztő csoportokban vehetnek részt a felzárkóztatásban logopédus, vagy fejlesztő pedagógus szakmai irányításával
- tanórai differenciálással lehetőséget teremtünk a lassúbb feldolgozási menetre, több magyarázatra, hiányokat pótló speciális feladatra, az egyéni motivációra
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásában kiemelt szerepe van a napközi otthon és a tanulószoba tanulmányi foglalkozásának
- a tanulás tanítása kiemelt feladat
- a tanulókkal szemben teljesítendő és teljesíthető követelményeket támasztunk
- a segítség legfőbb módja a bizalom és a megfelelő érzelmi kapcsolat kiépítése nevelő és tanuló között, a szorongás, félelem leküzdése érdekében.

1.11. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK /KT. 48.§ (1) A, 49.§ (2) E. FIGYELEMBE KELL VENNİ A KT. 19.§ (7) D, 117.§ (4), 124.§. (21) A, 114.§ (1-4), 121.§ (1) PONTJAIT.

Cél: Az intézménybe járó tanulók meglévı szociális hátrányainak lehetséges enyhítése, esélyegyenlıségük fokozása az intézményi élet egész területére kiterjedően.

Feladat:

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelıs a nevelőkkel közösen készítsen felmérést a szociális hátrányokkal küzdı tanítványokról, törekedjenek problémáik megismerésére és segítésére. A pedagógusnak oktató- és nevelımunkája során fokozott figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására, illetve fejlesztésére.

Eljárás:

- felvilágosító munka a szociális juttatások lehetıségérıl, szülıi értekezleten, fogadóórán, családlátogatáson
- tanórai differenciálással lehetıséget teremtünk a lassúbb feldolgozási menetre, több magyarázatra, hiányokat pótló speciális feladatra, az egyéni motivációra
- a tanulói figyelem vizsgálatával, folyamatos fejlesztésével segítjük az eredményesebb tanulást
- az érintett tanulók számára napközis, tanulószobai, felzárkóztató és tehetség-gondozó programok biztosítása
- felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése
- drog- és bűnmegelőzési programok
- pályaaorientációs tevékenység
- helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése
- motiválás arra, hogy a gyermek tanulószobai, vagy napközis ellátást vegyen igénybe
- a tankönyvtámogatások elveinek, mértékének meghatározása, eljárásrendjének betartása.
- éves kölcsönzés a könyvtárból, esetenként használt könyvek juttatása
- pályázatok figyelése, részvétel pályázatokon.

A hátrányos helyzet oka többféle lehet:

- mentális problémák: pl. a család szociális helyzete. A csonka család, az ingerszegény otthoni környezet stb.
- egészségügyi problémák: pl: asztma, stb.

Igen gyakran a mentális és egészségügyi problémák együttesen, egymást erősítve jelennek meg a gyerekeknél. Ezek bármelyike is nehezíti a közösségbe való beilleszkedést, a sikeres tanórai munkát. A tanulási kudarcnak eleve kitett tanulók az átlagosnál nagyobb türelmet és fegyelmet igényelnek a pedagógustól – a differenciált osztálymunka önmagában nem elegendő. Szükség van a tanórai és tanórán kívüli tervszerű szakmai munkára, a felzárkóztatásra, illetve a fejlesztésre.

Ennek a programnak a legfontosabb területei a következők:

- A tanítási órákon képesség szerinti munkáltatás (önálló egyéni munka, páros munka, csoport munka, projekt munka) keretében az egyéni fejlesztés biztosítása egyénekre vagy csoportokra szabott fejlesztési tervek alapján.
- Motiváló differenciált értékelés, az önmagához viszonyított értékelés és differenciált házi feladatadás biztosítása fontos célfeladatunk.

A tanórán kívüli munkáltatásnál az iskolánkban a tantárgyak szerinti korrepetálás a készségek, és a képességek, a kulcskompetenciák általános fejlesztését célzó fejlesztő pedagógiai munka párhuzamosan folyik.

Az egyéni szintfelmérés, a gyermekekre szabott megfelelő ütemű hiánypótló munka oldottabb hangulata csökkenti a gyermekekben felhalmozódott szorongást, feszültséget.

1.12. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK- ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

1.13. AZ ISKOLA KAPCSOLATRENDSZERE

Biatorbágyi Általános Iskola gazdag kapcsolatrendszert működtet a partnereivel. Főbb partnerek: a tanulók, a szülők, a fenntartó, az iskolai pedagógusok és alkalmazottak, az óvodák, a középiskolák, az egyház, a sport és művelődési intézmények, a nevelési tanácsadó, a gyámhatóság, a családsegítő, az iskolaorvos, a védőnői, a környezetvédelmi munkát segítő szakemberek.

A kapcsolattartás módjai:

- Kapcsolat az óvodával:
 - óvodai szülői értekezleteken az osztálytanítók bemutatkozása
 - kölcsönös óralátogatások (pedagógusok)
 - óvodások fogadása az iskolai élet megismerése céljából
 - óvodások látogatása a tanórákon
 - óvodások meghívása az iskolai kiállításokra
- Kapcsolat más iskolákkal: alkalomszerű
- Kapcsolat az egyházakkal: hitoktatás hetente
- Kapcsolat a Pásztói Miklós Művészeti Iskolával (közös rendezvények, tanterem biztosítása)

A kapcsolatrendszeri szabályozás, a hozzájuk tartozó információs rendszer működtetése az IMIP-ben részletesen kidolgozott, eljárás rendben szabályozott. Az intézmény partnerei elvárásait, elégedettségét, elégedetlenségét rendszeresen méri, értékeli, ha szükséges beavatkozik, intézkedési tervet készít. Az intézmény az Intézményi Minőségirányítási Programjában (IMIP) kidolgozta és partnerei részére nyilvánossá tette az információs rendszerét és panaszkezelési eljárásrendjét. 2008/2009. tanévtől iskola nevelőtestülete a szülők bevonásával az intézményi éves értékelés keretében elemzi és értékeli az IMIP-ben lévő feladatok megvalósulását, benne a partnerkapcsolati működtetést, az iskola eredményességét az OKÉV méréseken.

1.13.1. A SZÜLŐ, TANULÓ, ISKOLAI PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Pedagógus – tanuló

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója évente kétszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságán keresztül
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten/ellenőrzőn keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy a szülői munkaközösséggel.

1.13.2. DIÁKÖNKORMÁNYZATTAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI, MÓDJAI

Az iskolában Diákönkormányzat működik. Munkájukat a tanulók által felkért és az igazgató által megbízott nevelő segíti, aki egyben képviseli őket az iskola vezetőségében és a szülői munkaközösségben. A Diákönkormányzat gyakorolhatja jogát minden olyan kérdésben, melyet a Köznevelési törvény 62-64. §-a számára biztosít. Az osztályközösségek 2 fő diákképviselőt választanak, s az így delegált tagok vesznek részt a saját munkatervükben meghatározott üléseken. Évente legalább két alkalommal közgyűlést tartanak, megtervezik saját programjukat, javaslatot tesznek a Házirend esetleges módosítására, szakkörök szervezésére, szabad idő programokra, a diákönkormányzat által felhasználható tanítás nélküli munkanap programjára, az iskolai élet demokratikusabbá tételére.

A diákönkormányzat és az irányító nevelő feladata, hogy nevelő-oktató munkát segítő tevékenységüket tegyék még hatékonyabbá az alábbi területeken:

- A helyi hagyományok ápolásában
- Fejlesszék a tanulói öntevékenységet, önállóságot, felelősségérzetet
- Szervezzék az iskolai tanulói ügyeletet
- Munkájukkal támogassák a diákok környezettudatos magatartásának alakítását, és annak megvalósulását a mindennapokban
- Munkájukkal igyekezzenek megóvni az iskola rendjét, tisztaságát, szépségét
- Segítsék társaik szemléletének alakítását az érték dolgozó felnőttek iránti tisztelet és megbecsülés vonatkozásában
- Segítsék megszervezni és megvalósítani a szabad idő hasznos eltöltését, szervezzenek minél több játékos, pihentető, egészséges életmódra nevelő programot

1.13.3. SZÜLŐ – PEDAGÓGUS

Az iskola, mint oktató-nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulói érdeklődésre épít, és figyelembe veszi a szülői érdekeket. Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen a szülői ház és a pedagógusközösség koordinált aktív együttműködése.

Ezen együttműködés: alapja a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség

- megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység
- feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség
- eredménye a családi és iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán kedvezően fejlődő gyermeki személyiség.

A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- aktív részvételt az iskolai rendezvényeken
- ötletnyújtást az előadások témáihoz
- őszinte véleménynyilvánítást
- együttműködő magatartást
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését
- érdeklődő-segítő hozzáállást.

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat segítője az alábbi területeken tevékenykedhet:

- a „Szülői Alapítvány” támogatásában
- az iskola eszközparkjának gazdagításában
- az iskola esztétikai arculatának alakításában
- szabadidős tevékenységek szervezésében, lebonyolításában
- a turisztikai feltételek - Erdei iskola, nyelvi táborok – tárgyi, környezeti feltételek javításában

Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, mely az intézményünkben folyó oktatási-nevelési feladatainkat sikeresen támogatja, erősíti, színesíti.

Szülői fórumok iskolánkban: szülői választmány
szülői munkaközösség

Iskolánk, a gyermek helyes neveléséhez a következő segítség-nyújtási formákat kínálja:

Családlátogatás:

Feladata a gyermekek családi háttérének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

Szülői értekezlet:

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása
- a szülők tájékoztatása
 - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről
 - az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
 - a helyi tanterv követelményeiről
 - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról
 - a szülő saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról

- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé

Minden alkalommal a közérdekű információk mellett kidolgozott terv alapján nevelési témájú tájékoztatót is tartanak az osztályfőnökök, ha szükséges, rendkívüli szülői értekezletet hívunk össze.

Fogadóóra:

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

Nyílt tanítási nap:

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

Írásbeli tájékoztató:

Feladata: szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

Előadások szervezése:

Logopédus, pszichológus egészségügyi és más oktatási szakember meghívásával

1.13.4. A SZÜLŐI MUNKAKÖZÖSSÉGGEL (SZERVEZETTEL) VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS

A szülői munkaközösség elsősorban a rendezvények szervezésében, lebonyolításában nyújt segítséget. Kapocs az iskolavezetőség és a szülői ház között.

A Köznevelési törvény szerint él javaslattételi és véleményezési jogával.

Tagjait az osztályközösségek szülői értekezlete választja és bízza meg. A szülői munkaközösség önmaga választja tisztségviselőit, az önmaga által készített működési szabályzat és munkaterv alapján tevékenykedik.

Munkájukat az iskola igazgatója és igazgatóhelyettesei, valamint a tagozatvezető segíti.

Az iskola igazgatója folyamatosan tájékoztatja a választmányt az iskolai élet eseményeiről. A nevelőtestület az éves intézményi értékeléskor véleményüket kéri az intézményi minőségirányítási feladatok megvalósulásáról, benne a partnerközpontú működésről, az OKÉV mérések eredményéről, az osztályközösségek, csoportok helyzetéről.

1.14. AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJA

Bevezetés

Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi képességeket hangsúlyozza. Az egészséget alapvetően, mint a mindennapi élet erőforrását, nem pedig életcélt kell értelmezni.

1.14.1. ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK

Alapelvek

Iskolánk a családi környezet mellett a szocializációnak olyan színtere kell, hogy legyen, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

Célok

- Alakítsuk ki tanulóinkban az egészséges életmód iránti igényt.
- Tudatosítsuk a testmozgás fontosságát.
- Alakítsuk ki az egészséges táplálkozás iránti igényt.
- Tanulóink ismerjék meg - életkoruknak megfelelően - saját egészségi állapotukat.
- Ismerjék meg a káros függőséghez vezető szokásokat, és azok egészséget károsító következményeit.
- Alakítsunk ki igényt az egészséges és tiszta környezet iránt.
- Neveljük a sérült és fogyatékkal élő embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartásra diákjainkat.
- Legyenek toleránsak az eltérő életmódok, szokások iránt, becsülik az emberi életet.

Feladatok

Feladatok az épség, egészség megőrzése terén:

- szűrővizsgálatok, ismeretterjesztő előadások szervezése szakember bevonásával,
- helyes testtartásra nevelés a deformitások elkerülése,
- egészséges iskolai környezet kialakítása (ergonómiai szempontok),
- balesetvédelmi-, elsősegély-nyújtási ismeretek oktatása,
- testi épséget veszélyeztető környezeti tényezők megismertetése,
- az órarendben az egyenletes megterhelés szempontjainak érvényesítése,
- nyugodt, kiszámítható iskolai légkör biztosítása,
- az iskolai kudarcok minimálisra csökkentése,
- a pozitív tanár-diák viszony kialakítása.

Feladatok a kondicionális (erőnléti) és koordinációs (ügyességi) képességek fejlesztése terén:

- mindennapos testedzés biztosítása,
- változatos sportolási lehetőségek biztosítása,
- úszásoktatás megszervezése,
- sportolás tárgyi feltételeinek javítása,
- mozgásfejlesztő foglalkozások, a játék tudatos alkalmazása,
- kirándulások, túrák szervezése,
- tánc és mozgáskultúra fejlesztése,
- kézügyesség fejlesztését szolgáló manuális feladatok arányának növelése az oktatásban.

- A tanulók állóképességének tanévenkénti kétszeri mérése, értékelése, a szükséges fejlesztések biztosítása.

Feladatok az egészséges életvitel terén:

Hatékony felvilágosító munka a következő témákban:

- egészséges táplálkozás,
- pihenés jelentősége, aktív és passzív pihenés fogalma,
- helyes heti- és napirend összeállításának szabályai,
- káros szenvedélyek, és azok következményeinek megismertetése,
- szabadidő helyes, változatos megszervezésének módja,
- levegőzés, mozgás, sportolás, fizikai tevékenység jelentősége.

1.14.2. HELYZETELEMZÉS

Környezet

- Épület és berendezései

A jelenlegi intézmény Biatorbágy két településrészének (Bia és Torbágy) addig önálló igazgatású iskoláit egyesítve jött létre 1997. augusztus 1-jén. A két telephely adottságai lényegesen eltérnek.

- A biai épület forgalmas, veszélyes csomópontnál fekszik. A balesetveszély csökkentésére a kereszteződést néhány éve körforgalommá alakították át.
- A torbágyi épület környékén nincs minden irányból járda. A nagy forgalmú, szűk utcákon történő közlekedés veszélyt jelent a gyermekek számára.
- A közel kétszáz éves biai épület nem iskolának épült, ezért a mai követelményeknek semmilyen szempontból sem felel meg.
- Mindkét épület állaga folyamatosan romlik, ami balesetveszélyt is magában hordoz.
- A biai épületben a fényviszonyok változóak: vannak egész évben mesterséges fényt használó osztályok és vannak túl erős fényben úszók, melyeket sötétíteni kell. A jelenleg működő neonvilágítás rontja a gyermekek szemét. A torbágyi épületben a tantermek jó részét megfelelő természetes fény világítja be. Az itt létrehozott szükség tantermek viszont szűkek és rosszul világítottak.
- A tornatermek mérete mindkét épületben kicsi. A tornatermen kívül Bián egy tornaszoba is rendelkezésre áll, de Torbágyon az osztálylétszámokhoz és az óraszámokhoz mérten egy tornaterem kevés.
- A tornatermi zuhanyzók állapota silány, a gyerekek nem szívesen használják a mostoha körülmények miatt.
- Az előírásoknak megfelelő szaktantermek a korszerűen felszerelt két informatika termen kívül nincsenek.
- Mindkét épületben van tornaterem, étkező, könyvtár (mely tanteremként is szolgál), orvosi szoba, fejlesztő pedagógusi szoba. Nincs műhely, közösségi terem, klubhelyiség, szakköröknek és a pszichológus foglalkozásainak megfelelő terem. Több tanterem nem megfelelő méretű, zsúfolt.
- A mosdók megfelelően felújítottak, hagyományos jellegűek, csak hideg vízzel vannak ellátva. Mennyiségük a tanulói létszámhoz viszonyítva Bián aránytalanul kevés.
- Mindkét iskolaépület barátságos, a folyosókat növények és a gyerekek munkái díszítik.
- A torbágyi épületben a folyosón elhelyezett szekrényekben tárolhatják a diákok a kabátokat és a váltócipőket. Bián nincsenek tanulói szekrények, ezért itt nincs lehetőség váltócipő használatára, és ilyen módon a folyosók porszennyezésének csökkentésére.
- A tantermek bútorait az elmúlt években cseréltük ki. Az új székek és padok esztétikusak, de nem túl kényelmesek.

- Az iskola technikai felszereltsége megfelelő. Épületenként 3 interaktív táblával felszerelt tanterem, a nyelv és zenetanárok részére 1-1 CD lejátszó, több tanteremben TV, videó és DVD lejátszó, az ünnepélyekhez, rendezvényekhez szükséges korszerű hangosító berendezés segítik a munkát.
- A kerti szerszámok és a kézműves eszközök hiányosak.
- Étkeztetés
 - Az étkezők melegítő konyhával vannak egybeépítve mindkét épületben. Méretük az étkező gyerekek létszámához képest kicsi. A szűk hely és a rendelkezésre álló rövid idő megnehezíti a kultúrált étkeztést.
 - Bián az ebédlő előtt kézmosásra alkalmas mosdók találhatóak.
 - Az étel minősége, tartalmassága időnként nem megfelelő, nem törekszik az egészséges ételek túlsúlyára.
 - Az eltérő táplálkozási igényű tanulók étkeztetése is biztosított.
 - Az étkezési eszközök minősége és mennyisége kielégítő.
 - A gyerekek maguk terítenek és szedik le az asztalt, az ételt pultnál kapják.
- Az iskola udvara
 - A torbágyi épület körül hatalmas tágas terület van, aszfaltozott, bekerített sportpályával, az alsósok számára elhelyezett homokozóval és mászókával. Az udvaron új padok és asztalok szolgálják a kényelmet.
 - Bián az alsósok udvara murvás, mely balesetveszélyes. Vízvezetése megoldatlan, ezért esős időszakban használhatatlan. A játszótér felújítása folyamatban van.
 - A felsősök udvara füves. Vízvezetése ugyancsak megoldatlan. Forgalmas útra nyílik, ezért szennyezett levegőjű és zajos.
 - A napközisek füves udvara hatalmas. Itt a fák árnyékában elhelyezett padok és asztalok udvari tanteremként is jól használhatóak.
 - Bián egyik udvar sem igazán alkalmas sportolásra.
 - A testnevelés órákhoz a szabadtéri munka egyik épületben sem teljesen megoldott. Bián nagy szükség lenne foci és röplabda pályákra.
 - Mindkét iskola udvarán található kerékpártároló.
- Iskolai büfé
 - Csak a biai épületben működik, vállalkozó működteti.
 - Kínálatában egészséges és környezetbarát termékek is szerepelnek.
- Iskola tisztasága
 - A lábtörlők gyakori hiánya és az udvarok burkolata miatt porosak az épületek folyosói, különösen a biai. Bár a tanórák alatt is takarítják a folyosókat, ez kevésnek bizonyul.
 - Az udvaron és a folyosókon nincs vagy kevés a szemetes. Túl sok szemetet gyártunk, amin mindenképpen változtatni kell.
 - A torbágyi épület udvarán szelektív hulladékgyűjtők találhatóak.

1.14.3. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A fiatalok életvitelüket minták követésével is alakítják, ezért fontos, hogy a pedagógusok egyéni és testületi magatartása tükrözze azt az értékrendet, amire tanulóinkat nevelni akarjuk.

Pedagógusok:

- Tantárgyaikba beépítve tanítják az egészségnevelési tartalmakat.
- Részt vesznek az egészségnevelési programokon, segítenek azok szervezésében.
- Életmódjukkal példát mutatnak tanulóinknak.
- Gondoskodnak az osztálytermek rendszeres szellőztetéséről, a megfelelő ülésrendről és időszakonkénti váltásáról.

- Tájékozódnak a tanulók egészségügyi állapotáról.
- Alsóban figyelmet fordítanak arra, hogy az iskolatáska súlya ne haladja meg az optimális értéket.

Egészség- és környezeti nevelési arculati munkacsoport vonatkozó feladatai:

- Feladata a pedagógiai programnak megfelelően az éves munkaterv elkészítése, és megvalósulásának koordinálása.
- A munkacsoport összehangolja az iskolánkban folyó egészségnevelési tevékenységeket, ellátja a folyamatos minőségfejlesztéssel járó feladatokat.
- További feladata a Helyi tanterv egészségnevelési szempontú felülvizsgálata.

Osztályfőnöki munkaközösség:

- Évfolyamokra lebontva megtervezi az egészségnevelési tartalmak feldolgozását.

Iskolavezetés:

- Lehetőséget teremt a testület számára egészségnevelési témájú továbbképzéseken való részvételre.

Gyógy-testnevelőtanár:

- A szakorvosi leletek alapján egyénre szabottan végzi munkáját.
- Nyomon követi a diákok állapotának változásait.
- Kapcsolatot tart a szakemberekkel és a szülőkkel.

Gyermekvédelmi felelősök:

- Mindkét épületnek van saját gyermekvédelmi felelőse, akik egyéni munkaköri leírás alapján végzik munkájukat.

Technikai dolgozók:

- Munkájukkal segítik az egészségnevelési programok megvalósulását.

1.14.4. KAPCSOLATOK

- **Iskolán belüli kapcsolatok**

Szülők:

A szülő, a család a legfontosabb társa az iskolának a tanuló érdekében végzett munkában. A szülők a megfelelő tájékoztatás és információátadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait, közülük többen szakértelmükkel is növelhetik az iskolai munka hatékonyságát. Ezért törekszünk arra, hogy a szülők minél jobban megismerhessék egészségnevelési alapelveinket. Ehhez szükség van a folyamatos kapcsolattartásra, és a szülők bevonására programjainkba. Igényeik figyelembevételével előadásokat szervezünk pl. drog prevenció. Vetélkedőre, előadásra hívjuk meg a szakképzett szülőket (mentős, védőnő, orvos). Közös sportrendezvényeket szervezünk.

Iskolaorvosok:

Az iskolaorvosi feladatokat két gyermekorvos látja el, egyik a biai, másik a torbágyi épületben. Rendszeresen végzik a gyermekek egészségügyi szűrését és kötelező oltását. A szűrővizsgálatok alapján szakorvosi beutalóval látják el a gyerekeket. Folyamatos kapcsolatot tartanak az iskola vezetésével, jelzik az egészségügyi problémákat.

Védőnő:

Segítik az iskolaorvosok munkáját, vezetik a dokumentációt. Tisztaság ellenőrző vizsgálatokat végeznek. Előadásokat tartanak az iskola vezetésével és az osztályfőnökökkel egyeztetett témákban

(egészségügyi felvilágosítás, egészséges életmód, dohányzás). Ellenőrzik a szakrendelésre irányítottak leleteit.

Iskolapszichológus:

A pszichológus a lelki eredetű problémák feldolgozásában segítheti a tantestület munkáját. Szakmai ismeretei révén olyan területeken adhat folyamatos segítséget a diákoknak, tanároknak vagy a hozzá forduló szülőknek, amelyek felismerése, problémakezelése speciális szakmai felkészültséget igényel.

• **Iskolán kívüli kapcsolatok**

Iskolánk egészségnevelési programjának megvalósítása érdekében jó kapcsolatot tartunk fenn egészségügyi intézményekkel, civilszervezetekkel és az önkormányzattal.

Biatorbágy Város Önkormányzata évente kétszer rendez Önkormányzati Sportnapot, melyen iskolánk tanulói és tanárai is részt vesznek. Az önkormányzat évről-évre pályázik az iskolatej programban.

A Német Nemzetiségi Önkormányzat minden évben szervez egészségnevelést szolgáló programot (pl. kerékpártúrák, kerékpáros ügyességi verseny, közlekedésbiztonsági nap).

Kapcsolatban állunk országos egészségügyi és szociális intézmények helyi képviselőivel, kapcsolatunk nemcsak a törvény által előírt formában jelenik meg. A Biatorbágyi Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálatban a rászoruló családok és diákok segítséget kaphatnak, kapcsolattartó a gyermekvédelmi felelős. Évek óta kapcsolódnak be iskolánk osztályai az ÁNTSZ Füstmentes osztályok pályázatába. A Vöröskereszt Biatorbágyi Szervezete kezdeményezésére több éve iskolánk rendezi meg a területi Vöröskeresztes versenyt.

Helyi egészségvédő civil szervezettel is kapcsolatban állunk, ez az Egészséges Biatorbágyért Közhasznú Egyesület, mely támogatja diákjaink évenkénti ortopédiai szakvizsgálatát.

A rendőrség körzeti megbízottja is segíti munkánkat, ifjúságvédelmi, bűnmegelőzési programokban és helyszínbiztosításban.

1.14.5. MÓDSZEREK ÉS TANULÁSSZERVEZÉSI FORMÁK

- A tanítási órák klasszikus módszerei
- Kooperatív tanulási technikák
- Szituációs játékok
- Projektek
- Erdei iskola
- Osztálykirándulások
- Csoportfoglalkozás napközis szabadidős időszakban
- Sportköri foglalkozások
- Szakkör
- Versenyek
- Téma napok
- Akciók
- Rendhagyó osztályfőnöki órák
- Megjelenítés, művészeti kifejezés
- Adat- és információgyűjtés
- Megfigyelés
- Tanulmányi séta

1.14.6. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS A TANÓRÁKON ÉS A TANÓRÁKON KÍVÜL

Egészségnevelés a tanórákon

Minden tantárgy esetében figyelmet fordítunk a tananyagtartalom és az egészségnevelés csatlakozási pontjaira. Kiemelt szerepe van a biológia, testnevelés, osztályfőnöki és egészségtan, ill. környezetismeret óráknak, de minden tantárgynak meg vannak az egészségnevelési feladatai.

Tantárgyak egészségnevelési feladatai:

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg az emberi test felépítését és működését,
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére,
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat,
- ismerjék a káros szenvedélyek egészségkárosító hatásait,
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat.

Testnevelés

A tanulók

- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól,
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében,
- ismerjék meg a környezet leggyakoribb egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit.

A tanulóknak

- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására.

Osztályfőnöki

A tanulók

- ismerjék meg a káros szenvedélyeket és következményeiket,
- kapjanak szakembertől tájékoztatást egészséges életmód, serdülőkori változások, családi életre nevelés témájában,
- ismerjék a balesetmentes közlekedés szabályait.

Egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait,
- sajátítsák el az elsősegélynyújtási technikákat,
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében,
- ismerjék meg a drogok káros hatásait.

A tanulókat

- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában,
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezőket és azok elhárítási módjainak felismerésében.

Környezetismeret

A tanulók

- ismerjék meg saját testük alapvető felépítését és működését,
- tudják az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel jellemzőit,
- ismerjék a balesetmentes közlekedés szabályait,
- tudják, hogy a balesetek hogyan kerülhetők el.

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet,
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására,
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Hon és népismeret

A tanulók

- ismerjék meg a népszokások egészségvédelmi vetületét.

Idegen nyelv

A tanulók

- mélyítsék el ismereteiket az egészséges neveléshez kapcsolódó szövegek feldolgozásával,
- ismerjék meg más nemzetek életmódját, hagyományait.

Matematika

A tanulók

- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni,
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni,
- legyenek képesek reális becslésekre,
- alakuljon ki bennük a rendszerben való gondolkodás.

Természetismeret

A tanulók

- igényeljék az esztétikus és egészséges környezetet, értékeljék szépségeit,
- ismerjék a megtanult természetű növények, tenyésztett állatok termékeinek tápanyagtartalmát, és ezek ismeretében törekedjenek a megfelelő étrend kialakítására.

Fizika

A tanulók

- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosító következményeit,
- tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit,
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat.

Kémia

A tanulók

- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától,
- legyenek tisztában a háztartási vegyszerek használatának és kezelésének szabályaival,
- ismerjék a veszélyes anyagok figyelemfelkeltő jelöléseit.

Földrajz

A tanulók

- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket, életmódjukat.

Ének-zene

A tanulók

- sajátítsák el a helyes légzéstechnikát,

- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét,
- alsóban tanuljanak népi játékokat, táncot.

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

- legyenek képesek alkotásokat létrehozni az egészségneveléssel kapcsolatban.

Tánc és dráma

A tanulók

- éljék át a tánc és a drámajáték közösségteremtő erejét,
- ismerjék fel, hogy a tánc is az aktív testmozgás egy formája.

Technika és életvitel

A tanulók

- ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit,
- sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismeretek, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismerveit.

A tanulóknak

- alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény,
- alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás.

Informatika

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni,
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre.

Az egészségnevelés tanórán kívüli formái

Orvosi vizsgálatok

Tanulóink a törvényben előírt gyermekorvosi és fogorvosi szűrések mellett évente ortopédiai szűrésen vesznek részt.

Tömegsport és szakkörök

Iskolánk a diákok által legkedveltebb sportágakban szervez sportköri foglalkozásokat a délutáni órákban. Az alsó tagozatosok számára játékos sportdélután formájában biztosítunk délutáni sportfoglalkozást.

Túraszakkör

Tagjai felső tagozatosok, havi rendszerességgel szerveznek túrát a környékbe (pl. a Vértesben Mária-szakadék, Vitanóvár romjai). A költségeket az iskola támogatja.

Tanulmányi séták

Több tantárgy (környezetismeret, honismeret) módszereként is alkalmazzuk.

Sportversenyek

Nagy számban vesznek részt diákjaink a különböző csapatsportokban (floorball, kosárlabda) rendezett házi bajnokságokon. Tehetséges tanulóink több sportágban területi és megyei szintű versenyeken, diákolimpiákon vesznek részt.

Sportnap

Minden diákunk és tanárunk részt vesz évente kétszer az Önkormányzati Sportnapon.

Tanulmányi kirándulás, osztálykirándulás, erdei iskola

Igyekszünk minél több szabadtéri programot, túrát tervezni az iskolán kívüli programok során.

Kerékpártúra, kerékpáros ügyességi verseny, közlekedésbiztonsági nap

Valamilyen formában minden évben sort kerítünk kerékpáros programra, amely a testmozgás mellett a közlekedési szabályok felelevenítését is szolgálja.

Egészségnap

Projekt jelleggel egy-egy egészségnevelési terület (egészséges táplálkozás, személyes higiénia, stb.) köré szervezünk programot ezen a napon.

Vöröskeresztes verseny

Iskolánkban rendezzük a területi Vöröskeresztes versenyt, amelyre iskolánk csapatait Elsősegélynyújtó tanfolyam keretében a védőnők és a biológia szakos tanárok közösen végzik.

Család-órák

Boldogabb családokért családi életre nevelési program keretében a 6-7. osztályok tanulói családi életre nevelési foglalkozásokon vesznek részt havi rendszerességgel.

Dohányzásmentes nap

Ezen a napon figyelemfelkeltő akciót szervezünk.

Drog prevenció

Nyolcadik osztályos diákjaink a szülők igényeinek figyelembevételével drog prevenció előadáson vesznek részt.

A mindennapos testedzés

célja:

- A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel.
- A szociális kompetenciák, csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttmozgás fejlesztése.
- A fizikai képességek hanyatlásának megakadályozása, mely a szellemi teljesítmény romlását is előidézhetheti.

formái:

- testnevelés órák – óraterv szerint,
- tömegsportkörök (röplabda, floorball, alsósoknak játékos sportdélután),
- szakkörök,
- napközis szabadidős- és sportfoglalkozások,
- óráközi szünetekben,
- úszásoktatás 1-2. osztályban,
- gyógytestnevelés,
- versenyekre való felkészítés,
- versenyeken való részvétel,
- háziversenyek.

1.14.7. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS

Programjaink, rendezvényeink eredményességéről a résztvevők visszajelzései (riport, interjú) alapján gyűjtünk információkat. Ezek figyelembevételével szükség szerint módosítunk tevékenységünkön.

Tanulóink fizikai állapotának felmérése évente kétszer ősszel és tavasszal történik. Ezzel az éves és az évenkénti fejlődés is nyomon követhető (IMIP: november, április).

Egészségnevelési programunk végrehajtását akkor tekintjük eredményesnek, ha tanulóinkban ki tudjuk alakítani azokat a tulajdonságokat, amelyek lehetővé teszik, hogy az egészség megóvása, az egészséges életmódra való törekvés, a káros szenvedélyek elutasítása mindennapi életük szerves részévé váljék, és ennek érdekében aktív együttműködésre is hajlandók.

1.15. AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA

Bevezetés

Az ember környezetéhez hozzátartozik a természetes, az épített és a társadalmi környezet is. Ezért a környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, amely során az ember felismeri a természeti, társadalmi, gazdasági jelenségek összefüggéseit, helyét és szerepét ebben a környezeti rendszerben. Iskolánk ezért egyaránt fontosnak tartja az örökölt természeti környezet megismertetését, a megóvására nevelést és az ember által alkotott környezet és hagyományok megőrzését.

1.15.1. ALAPELVEK, CÉLOK

Alapelvek

A környezeti nevelés nem képzelhető el személyes élmények, tapasztalatok gyűjtése, a valóságos környezet megismerése nélkül, ezért munkánk legfontosabb alapelve az élményközpontúság.

A környezeti nevelésnek rendszerszemléletűnek kell lennie, hiszen környezetünkben minden mindennel összefügg, ez lehetőség és szükség is több tudományterület összekapcsolására.

A környezeti problémák megoldása társadalmi összefogást igényel, ezért a környezeti nevelésnek fontos szerep jut az együttműködésre, az egymás iránti odafigyelésre és szeretetre nevelésben.

A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, amely nemcsak az iskolában folyik, hanem az élet más területein is végig kíséri bennünket.

Kiemelt céljaink:

- Természettel, természet- és környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- A természet szeretetére nevelés.
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása.
- Kialakítani tanulóinkban a helyi értékeink megóvásának és másokkal való megismertetésének igényét.
- A környezet megóvásával és gondozásával kapcsolatos tevékenységekben való aktív részvételre nevelés.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés.
- A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Segíteni a környezeti folyamatok, összefüggések és a környezetre káros folyamatok ok-okozati kapcsolatainak megértését.

Tevékenységeinkhez közvetlenül kapcsolódó célok:

- Saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevéleges magatartásra nevelés.

- A gyerekek természettel való közvetlen élményhez juttatása.
- A kertészkedés, a kerti munkák megismertetése, ennek örömeinek bemutatása.
- Szelektív hulladékgyűjtésre szoktatás.
- Városunk helytörténeti, építészeti és természeti értékeinek megismertetése.
- Hagyományok, népszokások megismertetése.
- Törekvés arra, hogy iskolai rendezvényeink a lehető legkisebb mértékben terheljék a környezetet.
- A gyerekekkel közösen végzendő el iskolánk környezetének alakítása, az udvarok parkosítása.

1.15.2. HELYZETELEMZÉS

Környezet

Belső: az iskola

• Épület és berendezése

A jelenlegi intézmény Biatorbágy két településrészének (Bia és Torbágy) addig önálló igazgatású iskoláit egyesítve jött létre 1997. augusztus 1-jén. A két telephely adottságai lényegesen eltérnek. Bián az 1823-ban épült Sándor-Metternich kastély védett műemlék épületét alakították ki iskolai célokra 1956-ban. Torbágyon 1977-ben megépítettek egy új, 3-szintes, az akkori szabványnak megfelelő iskolaépületet.

- A biai épület forgalmas, veszélyes csomópontnál fekszik. A balesetveszély csökkentésére a kereszteződést néhány éve körforgalommá alakították át.
- A torbágyi épület környékén nincs minden irányból járda. A nagy forgalmú, szűk utcákon történő közlekedés veszélyt jelent a gyermekek számára.
- A közel kétszáz éves biai épület nem iskolának épült, ezért a mai követelményeknek semmilyen szempontból sem felel meg.
- Mindkét épület állaga folyamatosan romlik, ami balesetveszélyt is magában hordoz.
- Energiatakarékosági szempontból az iskolaépületek fűtése nem megfelelő. A szigetelés a torbágyi épületben a nyílászárók cseréjével jelentősen javult, ugyanakkor a fűtés pazarló, mivel az északi hideg és a déli meleg oldalon nem működtethető külön.
- A világítás egyik épületben sem energiatakarékos. A biai épületben a fényviszonyok változóak: vannak egész évben mesterséges fényt használó osztályok és vannak túl erős fényben úszók, melyeket sötétíteni kell. A jelenleg működő neonvilágítás rontja a gyermekek szemét. A torbágyi épületben a tantermek jó részét megfelelő természetes fény világítja be. Az itt létrehozott szükség tantermek viszont szűkek és rosszul világítottak.
- A tornatermek mérete mindkét épületben kicsi. A tornatermen kívül Bián egy tornaszoba is rendelkezésre áll, de Torbágyon az osztálylétszámokhoz és az óraszámokhoz mérten egy tornaterem kevés.
- Az előírásoknak megfelelő szaktantermek a korszerűen felszerelt két informatika termen kívül nincsenek.
- Van mindkét épületben tornaterem, étkező, könyvtár (mely tanteremként is szolgál). Nincs műhely, közösségi terem, klubhelyiség, szakköröknek megfelelő terem. Több tanterem nem megfelelő méretű, zsúfolt.
- A mosdók megfelelően felújítottak, hagyományos jellegűek, csak hideg vízzel vannak ellátva. Mennyiségük a tanulói létszámhoz viszonyítva Bián aránytalanul kevés.
- Mindkét iskolaépület barátságos, a folyosókat növények és a gyerekek munkái díszítik.
- A torbágyi épületben a folyosón elhelyezett szekrényekben tárolhatják a diákok a kabátokat és a váltócipőket. Bián nincsenek tanulói szekrények.
- A tantermek bútorait az elmúlt években cseréltük ki. Az új székek és padok esztétikusak, de nem túl kényelmesek.

- Az iskola technikai felszereltsége megfelelő. Épületenként 3 interaktív táblával felszerelt tanterem, a nyelv és zenetanárok részére 1-1 CD lejátszó, több tanteremben TV, videó és DVD lejátszó, az ünnepélyekhez, rendezvényekhez szükséges korszerű hangosító berendezés segítik a munkát.
- A kerti szerszámok és a kézműves eszközök hiányosak.

Étkeztetés

- Az étkezők melegítő konyhával vannak egybeépítve mindkét épületben. Méretük az étkező gyerekek létszámához képest kicsi. A szűk hely és a rendelkezésre álló rövid idő akadályozza a kulturált étkezést. Az étel minősége, tartalmassága időnként nem megfelelő, nem törekszik az egészséges ételek túlsúlyára. Az étkezési eszközök minősége és mennyisége kielégítő. A gyerekek maguk terítenek és szedik le az asztalt, az ételt pultnál kapják.

Az iskola udvara

- A torbágyi épület körül hatalmas tágas terület van, aszfaltozott, bekerített sportpályával, az alsósok számára elhelyezett homokozóval és mászókával. Az udvaron új padok és asztalok szolgálgják a kényelmet.
- Bián az alsósok udvara murvás, mely balesetveszélyes. Vízvezetése megoldatlan, ezért esős időszakban használhatatlan. A játszótér felújítása folyamatban van.
- A felsősök udvara füves. Vízvezetése ugyancsak megoldatlan. Forgalmas útra nyílik, ezért szennyezett levegőjű és zajos.
- A napközisek füves udvara hatalmas. Itt a fák árnyékában elhelyezett padok és asztalok udvari tanteremként is jól használhatóak.
- Bián egyik udvar sem igazán alkalmas sportolásra.
- A testnevelés órákhoz a szabadtéri munka egyik épületben sem teljesen megoldott. Bián nagy szükség lenne foci és röplabda pályákra, focikapukra.
- Mindkét iskola udvarán található kerékpártároló.

Iskolai büfé

- Csak a biai épületben működik, vállalkozó működteti. Kínálatában egészséges és környezetbarát termékek is szerepelnek.

Iskola tisztasága

- A lábtörlők gyakori hiánya és az udvarok burkolata miatt porosak az épületek folyosói, különösen a biai. Bár a tanórák alatt is takarítják a folyosókat, ez kevésnek bizonyul. Az udvaron és a folyosókon nincs vagy kevés a szemetes. Túl sok szemetet gyártunk, amin mindenképpen változtatni kell.
- A torbágyi épület udvarán szelektív hulladékgyűjtők találhatóak.

Külső: a település fekvése, természeti és művi értékei

Biatorbágy Pest megye nyugati részén, Budapeستől 16 km-re helyezkedik el. A város belterülete a Zsámbéki-medencében terül el, ezt ÉNY-DK irányban a Budai-hegység övezi, a keleti rész a Budaörsi-medencébe nyúlik át.

A település domborzata változatos, nagy szintkülönbségek jellemzik, dombvonulatok és völgyek tagolják. A Bolha-hegy árvalányhajás löszpuszta gyepe térségi jelentőségű természeti érték, a Duna-Ipoly Nemzeti Park része.

Az Öreghegy tájképi és természeti értéke a Nyakaskő és az Öreghegyet végigkísérő sziklaperem, a Százlépcső. Ezek a ritka földtani alakzatok, és a rajtuk kialakult gazdag növénytakarsulások ún. „sziklagyeppek” egyaránt értékesek, bemutatásukra folyamatban van egy tanösvény kialakítása.

A Biai-halastó szintén meghatározó eleme a település látképének. A terület kedvelt táplálkozási helye a ragadozó madaraknak, és kételtűekben is gazdag. A tó partján 2005-ben szabadtéri tanteremként használható pihenőhely, „Madárles” létesült.

Élő természeti értékeink közül kiemelendő az egykori agyagbányában megtelepedett gyurgyalagkolónia. Helyi védettséget élvező természeti értékeink közül megemlítendő még a Pecató és környéke.

Településünk országos védelem alatt álló építészeti értékei: a Szily-Fáy kastély, a Sándor-Metternich kastély, mely jelenleg az iskola egyik épülete, a XI. századi eredetű Szent Kereszt-kápolna romja, a Szent Vendel- (Szily-) sírkápolna, a biai katolikus Szent Anna-templom és a közelében álló Szentháromság szobor és oszlop, a Torbágyi római katolikus templom a Szentháromság oszloppal és az Ilona-malom. Helyi védettségű építészeti értékeink közül kiemelendők az országosan is ismertté vált Viaduktok, melyek közül az egyik a helyreállítás óta kilátóként átjárható.

1.15.3. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Belső

Az iskola környezeti nevelési tevékenységében a teljes tantestület részt vesz a technikai dolgozókkal is együttműködve.

Pedagógusok:

- Tantárgyaikba beépítve tanítják a környezetvédelmi tartalmakat.
- Részt vesznek a környezetvédelmi programokon, segítenek azok szervezésében.
- Környezettudatos viselkedésükkel példát mutatnak tanulóinknak.

Technikai dolgozók:

- Tevékenységeik közé tartoznak az iskola környezettudatos működtetéséhez és a környezeti nevelési programhoz kapcsolódó feladatok is.

Egészség- és környezeti nevelési arculati munkacsoport:

- Feladata a pedagógiai programnak megfelelően az éves munkaterv elkészítése, és megvalósulásának koordinálása.
- A munkacsoport összehangolja az iskolánkban folyó környezeti nevelési tevékenységeket, ellátja a folyamatos minőségfejlesztéssel járó feladatokat (mérések értékelés stb.).
- További feladata a Helyi tanterv környezeti nevelési szempontú felülvizsgálata.

Iskolavezetés:

- Évente kétszer környezeti nevelési értekezletet hív össze, amelyre a tantestület tagjai mellett meghívja a technikai dolgozókat és a gazdasági vezetést is.
- Lehetőséget teremt a testület számára környezeti nevelési témájú továbbképzéseken való közös részvételre.
- Összehangolja a pedagógusok és a technikai dolgozók munkáját.
- Gondoskodik a technikai dolgozók rendszeres munkaköri tevékenységei közé tartozó iskolánk környezeti nevelési tevékenységéhez kapcsolódó feladatok ellátásáról és ellenőrzéséről.

1.15.4. TOVÁBBKÉPZÉSEK

A környezeti nevelés komplex gondolkodást igénylő feladat, csak összehangolt munkával lehet hatékonyra tenni ezért a téma iránt elkötelezett, egységes tantestületre van szükség. A környezeti nevelés emellett újszerű gondolkodást, szemléletváltást is igényel. Fontos, hogy a kollégák nyitottak legyenek olyan új oktatási formákra, amelyek a személyes tapasztalatok szerzésével segítik a pozitív környezeti attitűdök erősítését. Az iskola pedagógusainak rendelkezniük kell a színvonalas környezeti neveléshez szükséges ismeretekkel és módszertani kompetenciákkal. Iskolánk testületének nagy hangsúlyt kell helyeznie az ilyen témájú képzéseken való közös (testületi) részvételre.

1.15.5. TÁRSADALMI KAPCSOLATOK

Iskolánk a környezeti nevelési céljait külső és belső társadalmi kapcsolatainak aktív bevonásával valósítja meg. Ezeknek a kapcsolatoknak a szélesítése, fejlesztése folyamatos feladatunk.

Belső kapcsolatok: iskola – szülő - tanuló viszony a környezeti nevelés terén

A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, ezért az iskolai környezeti nevelés legfontosabb célcsoportjai a tanulók mellett a szülők, a családok, a helyi közösség tagjai. Az iskolai környezeti nevelés fogékonyabbá teszi a szülőket, illetve a helyi lakosságot a helyes környezet- és természetvédő magatartás iránt.

Fontos hogy a szülőket rendszeresen tájékoztassuk környezeti nevelői munkánkról, valamint az ezzel kapcsolatos feladataikról, és törekedjünk a szülők környezeti akciókba való bevonására.

Külső kapcsolatok

A városi önkormányzattal való együttműködésünk fejlesztendő. Erre lehetőség a településszintű környezetvédelmi problémákra való figyelemfelhívás és problémamegoldás kapcsán adódik.

Kapcsolatunk aktívabb a helyi közművelődési intézményekkel: a Faluházzal és a Karikó János Könyvtárral.

Iskolánkban német nemzetiségi tagozat működik, így szoros kapcsolatot tartunk fenn a Német Nemzetiségi Önkormányzattal.

Tágabb környezetünk a Zsámbéki-medence megismerése érdekében célszerű lenne kapcsolatokat kezdeményezni a térség más iskoláival.

Szerteágazóak a civil szervezetekkel való kapcsolataink. Közülük regionális és helyi környezetvédelmi egyesületek: a Budai Agglomerációs Környezetvédelmi Egyesület és a Biatorbágyi Tájvédő Kör. Más a környezeti nevelés területén együttműködő civil szervezetek: a Biatorbágy Kultúrájáért Alapítvány, az Aranyalma Magyar Műveltség Egyesület, a Peca-tó Sporthorgász Egyesület, a Zsámbéki-medence Életminőség Egyesület, a Biatorbágyi Lovas Baráti Kör, a Biatorbágy és Vidéke Állatvédő Egyesület.

A helyi civil szervezetekkel való kapcsolatok épülése szempontjából fontos a helyi rendezvényeken való még aktívabb részvétel.

Vállalatokkal is kialakultak munkakapcsolataink: a Magyar Villamos Művek Zrt. minden évben az ÖKOTECH Nemzetközi környezetvédelmi és kommunális szakkiállításon látja vendégül nyolcadikosainkat, a Biatorbágyi Vízművek Kft. a Víz Világnapjához kapcsolódó programjainkban segít, a Saubermacher-Bicske Kft. szelektív hulladékgyűjtési előadásokat tart tanulóinknak hulladéklerakó telepén.

Diákjainkkal rendszeresen látogatjuk a Budakeszi Vadasparkot, a Fővárosi Állat és Növénykertet és a Magyar Természettudományi Múzeumot.

A külső kapcsolatok elérhetőségeit táblázat tartalmazza.

1.15.6. MÓDSZEREK ÉS TANULÁSSZERVEZÉSI FORMÁK

Környezeti nevelési tevékenységeink során a következő módszereket és tanulásszervezési formákat alkalmazzuk:

- A tanítási órák klasszikus módszerei
- Kooperatív tanulási technikák
- Projektek
- Erdei iskola
- Osztálykirándulások
- Mindennapi tevékenységek (növénygondozás, szelektív hulladékgyűjtés, madáretetés)
- Csoportfoglalkozás napközis szabadidős időszakban
- Kihelyezett órák (múzeumok, Állatkert)
- Szakköri foglalkozások
- Versenyek
- Téma napok
- Akciók
- Terepgyakorlat
- Megjelenítés, művészeti kifejezés
- Adat- és információgyűjtés
- Megfigyelés

1.15.7. A KÖRNYEZETI NEVELÉS SZÍNTEREI

Hagyományos és nem hagyományos tanórai keretek

Az iskolai oktató-nevelő munka nem szorítkozik a tantárgyak óráira, de a feladatok jelentős részét mégis ebben a keretben valósítjuk meg. Tanórákon történik az ismeretek megalapozása, a szemlélet formálása, ennek során lehetőség van a helyes természethez fűződő viszony kialakítására. Ez minden szaktanár feladata.

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni, ezért fontos a tantárgyak közötti integráció. Diákjainkban egységes képet kell kialakítanunk az őket körülvevő világról.

A tantárgyi keretek közt zajló tevékenységek minden tanuló számára kötelezőek.

Tanórákon az első négy évfolyamban

A környezeti nevelés átfogja az alsó tagozatos tárgyak teljes körét, valamennyi tantárgy ismeretanyagába beépítve, integrált módon történik. Az első és második osztályban inkább az érzelmi beállítódás formálása, a természettel, a környezettel való ismerkedés és "környezetbarát" szokások kialakítása a fő cél. Ezekből fokozatosan alakul ki a tudatosság és elkötelezettség szintje.

Ha szinte minden tantárgyat egyetlen pedagógus tanít, akkor ez lehetőséget teremt arra, hogy egy-egy környezeti nevelési témát több tantárgy oldaláról lehessen körüljárni. Alsó tagozatban nyílik leginkább lehetőség arra, hogy a szokásos napi tevékenységek közül helyet találjanak a környezeti nevelésnek.

A **környezetismeret** tantárgy az elemi környezeti nevelésnek a középpontja azáltal, hogy óráin tervszerűen és intenzíven történik a tanulók környezeti attitűdjének és ismereteinek fejlesztése. Személyes tapasztalatokra, élménygyűjtésre épül. Integrálja a természeti és társadalmi jelenségeket. A tantárgy koncentrációs lehetőségeket kínál: lehetővé teszi az anyanyelvi, matematikai, esztétikai és a környezeti nevelés összehangolását.

A **magyar nyelv és irodalom órákon** környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység lehet pl. a mindennapi életből, természeti környezetből vett témán alapuló szépirodalmi művek versek prózai alkotások ismeretterjesztő szövegek tanulmányozása elemzése.

Néhány példa az alkalmazható módszerekből:

- kapcsolat keresése az olvasott szöveg és a tanuló saját élményei, tapasztalatai között;
- szereplők cselekedeteinek értékelése;
- érzelmek és tulajdonságok megfigyelése kérdések és válaszok megfogalmazása;
- emberi kapcsolatok felismerése több szempont figyelembevételével.

Matematika: Szöveges feladatokban valódi adatok felhasználása a tanítás során, például egyes vadon élő fajok egyedszámának vagy az emberi népesség számának alakulása. Mérés terepen, a mért adatokkal valós élethez igazodó feladatmegoldások végzése. Például: Hány csomag fűmagot kell venni a biai udvarrész befűtéséhez, ha egy csomag fűmag 6-8 négyzetméter nagyságú területre elég? Jelentős szemléletformáló hatása lehet a saját gyűjtött adatok alapján összeállított feladatoknak is, pl. mennyi szemetet termel az iskola adott idő alatt.

A **testnevelés** eszköze lehet pl. a mozgás örömeinek átélése, a szabad levegőn tartózkodás fontossága. Az időjárás elemeinek közvetlen megtapasztalása.

Lehetséges témák, tevékenységek:

- a természeti környezet sajátosságai,
- helyes viselkedés a természetben,
- tájékozódás terepen.

Rajz és vizuális kultúra: A művészeti tárgyak alkalmasak a téma érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára.

Módszer lehet pl.:

- hulladékok felhasználása "művészeti" alkotások létrehozásához,
- virágok, csigaházak, termékek gyűjtése, lenyomatok készítése

A **technika-életvitel** tantárgy nagy lehetősége, hogy gyakorlati szempontból elemezzék a környezetbarát létformát, követendő helyes példákat keressenek és mutassanak be.

Lehetséges témák:

- ismerkedés az anyagokkal, érzékszervi tapasztalások,
- a közlekedés környezetszennyezése: lég és zaj.
- Ember és környezete.
- Természeti és ember alkotta környezet.
- Kézműves technikák: természetes alapanyagok felhasználásával.
- Környezetbarát fogyasztói szokások, hulladékkezelés, takarékoság.

Tanórákon ötödiktől a nyolcadik évfolyamig

A környezeti nevelés alappillérei a **természettudományi tantárgyak**: biológia, földrajz, fizika, kémia. E tantárgyak tanulása során szerzi a tanuló a természetre vonatkozó ismeretek, összefüggések, kölcsönhatások sokaságát. Védeni, szeretni csak azt lehet, amit ismerünk. Környezetünk élővilágának ismerete nemcsak tananyag, hanem a szemléletformálás nagyon fontos eszköze is.

Matematikából jelentős szemléletformáló hatása lehet valós vagy saját gyűjtött adatsorok felhasználásának számítási feladatokban. Keressék meg más adatok hozzáférési forrásait, és az

adatokat használják fel különböző típusú feladatok (algebrai műveletek, grafikonok készítése stb.) megfogalmazásánál.

A **társadalomtudományi tantárgyak** feladata, hogy a társadalomszerveződés, valamint az emberi viselkedés és kultúra irányából közelítsék meg a kérdést. A környezeti válság megoldása nem képzelhető el a jelenlegi társadalmi viszonyok meghaladása nélkül. A korábbi döntések elemzése segíti a jelenben való eligazodást, növeli a jövő iránti felelősséget. Ezek a tárgyak útmutatást adnak a környezeti gondok felismeréséhez és megoldásához, a közügyekben való részvételhez. A humán tárgyak feladatai közé tartozik az is, hogy bemutassák a fogyasztói modell helyett javasolt utakat, a környezeti válság kezeléséhez és megoldásához szükséges világlépet, erkölcsi értékrendet, valamint a rendelkezésre álló gazdasági és jogi eszközöket.

A **technika és életvitel** tantárgy lehetőséget ad környezetbarát tevékenységek megismerésére, elsajátítására és a gyakorlatban történő alkalmazására.

Az **anyanyelv és az idegen nyelvek** oktatása során a környezeti nevelés lehetősége lehet például: környezeti problémákkal, azok sikeres megoldásával foglalkozó újságcikkek elemzése, fordítása, szituációs játékok játéka, a megszerzett ismeretek környezetvédelmi szakterületen való alkalmazásának bemutatása, illetve ilyen témájú gyakorlati példák alkalmazása.

A **művészeti tárgyak** alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára (egy módszer lehet pl. hulladékok felhasználása "művészeti" alkotások létrehozásához).

A **test- és egészségnevelési tárgyak** a környezet és az egészség szoros kapcsolatának megértésével és az igények kialakításával tehetik a legtöbbet.

Erdei iskolában

Az alsó tagozat harmadik és negyedik évfolyama évi rendszerességgel erdei iskolai programon vesz részt. Ezek lehetnek szolgáltatótól megrendelt programok vagy saját szervezésűek. Az állami támogatások feltételeihez igazodva az erdei iskolai programok bentlakásosak, 5 naposak és egész osztályközösségekben valósulnak meg, bár a részvétel nem kötelező. A program költségeit a résztvevők fedezik, illetve pályázat útján a Szülői Alapítvány támogatja. Az iharosi és a fonyódi önkormányzati táborok kedvezményesen vehetők igénybe erdei iskolai célokra.

Osztálykiránduláson

A környezeti nevelés egyik hatékony módszere az osztálykirándulás. A helyi tanterv megvalósulását szolgálja. A valóságos környezet megismerésére, értékeinek befogadására támaszkodik. A kirándulásokon élményközpontú oktatás valósul meg. A tanulás érzékelés és megismerés útján történik, a cselekvő–felfedező magatartás dominál. Ez ösztönzi az érdeklődés kialakulását.

Az ismeretszerzés mellett az együttesen megélt élmények, a csoportos tevékenységek pozitívan hatnak a közösség fejlődésére; az önkiszolgálás, az önálló szabadidő eltöltés személyiségformáló hatásúak.

A kirándulások javasolt helyszínei: Budakeszi Vadaspark, nemzeti parkok, a főváros nevezetességei, Magyarország műemlékei.

A kirándulások időpontját munkatervünkben előre meghatározzuk. Megszervezéséért az osztályfőnök felelős. A kirándulás költségeit (útiköltség, étkezés, belépők) a tanulók fedezik, melyet az osztályfőnök a szülőkkel előzetesen egyeztet. Támogatás a Szülői Alapítványtól kérhető.

Tanórán kívüli lehetőségek

Túraszakkör

Tagjai felső tagozatosok, havi rendszerességgel szerveznek túrát a környékbe (pl. a Vértesben Mária-szakadék, Vitányvár romjai). A költségeket az iskola támogatja.

Jeles napok

A környezeti nevelés része a környezeti kultúra átadása is. Gazdag ünnepi hagyományokat ápolunk, ezeket a legváltozatosabb formában tesszük emlékezetessé. A tanév során megemlékezünk a környezetvédelem jeles napjairól, valamint évszakhoz kapcsolódó rendezvényünk is van. Vannak olyan napok, amelyek programja hagyományos és vannak olyanok, amelyek tartalma évről-évre megújul.

Városismereti terepgyakorlat

Célja gazdag természeti kincsünk megismertetése. Iskolánk tanulói az alsó tagozat folyamán meghatározott terv szerint, délutáni kirándulás keretében megismerik városunk természeti értékeit (Biai-halastó, Pecató, Bolha-hegy, Nyakaskő, Gyurgyalagos).

Tanulmányi kirándulások

A környezeti nevelés részeként szabadidős kirándulásokat szervezünk a következő helyszínekre: Állatkert, vadaspark, múzeumok, kiállítások, üzemek. A látogatások között vannak évente ismétlődők és újak is.

1.15.8. ISKOLÁNK KÖRNYEZETI NEVELÉSI RENDEZVÉNYEI, PROGRAMJAI

Városismereti program

A több évre szóló program során diákjaink megismerkednek városunk történetével, természeti és ember alkotta értékeivel, kulturális hagyományaival.

Évszakokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rendezvényeink

Ősz ünnepe

Szeptember második felében kerül megrendezésre. Egy kiállításon mutatjuk be az alsósok által termésekből, zöldségekből, gyümölcsökből készült alkotásokat, kompozíciókat. A pedagógusok lekvár-, befőtt-, zöldség- és gyümölcsköstolóval lepik meg diákjainkat. A kiállításra meghívjuk az óvodásokat is. Délután toklámpást készítenek a tanulók, melyekkel sötétedés után felvonulunk a Viaduktra.

Takarítási világnap

Néhány éve még élő hagyományt szeretnénk feléleszteni azzal, hogy ezen a napon iskolánk környékén takarítási akciót szervezünk. Minden osztály előre kijelölt területen gyűjti zsákokba a szemetet.

Állatok világnapja

Hagyományosan évente rendezünk az iskolában kisállat-kiállítást, és részt veszünk a Budai Agglomerációs Környezetvédelmi Egyesület állatkerti vetélkedőjén. A programot minden évben kiegészítjük egy-egy új elemmel (fotókiállítás, filmvetítés, stb.).

Tudatos vásárlók napja

Figyelemfelkeltő akciót szervezünk nemcsak tanulóink, hanem az iskolába bejövő szülők számára is.

Víz világnapja

Változatos programokat, akciókat szervezünk. (üzemlátogatás, fotópályázat, vízvizsgálat, stb.)

Föld napja

Legnagyobb rendezvényünk Zöldnap néven. Projekt jelleggel, minden évben más témakör köré szervezzük Pl.: szelektív hulladékgyűjtés, hulladék újrahasznosítás, védett növényeink, nemzeti parkjaink.

Madarak és fák napja

Az alsó tagozatos osztályok környékbeli kirándulást tesznek. Diákjainkkal részt veszünk a Biatorbágyi Tájvédő Kör által szervezett madártani vetélkedőn.

Hagyományőrző foglalkozások

A tanév során az időszerű jeles napokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó népi hagyományok megismerését célzó előadásokat rendezünk. A program során áttekintjük az ünnep történetét, tánccal, jelenettel, játékkal felelevenítjük a hozzákapcsolódó népszokásokat, kézműves foglalkozásokat szervezünk.

Szelektív hulladékgyűjtési program

A hulladékkezelés témájához kapcsolódó tevékenységeink sokrétősége miatt célszerű ezeket programként megvalósítani. A program nemcsak a hulladékgyűjtési tevékenységeket tartalmazza, megjelenik a szabadidős tevékenységekben és a tanórákon is.

Válogatott gyűjtés az osztálytermekben

A tanulók a tantermekben termelődött hulladékot válogatva gyűjtik, a papírt és műanyagot elkülönítve a hulladék többi részétől. (Továbbiakban megoldandó a komposztálható hulladék elkülönítése.) Így a diákok számára a szelektív hulladékgyűjtés a mindennapi élet részévé válik, közvetítik azt a családok felé.

Szelektív hulladékgyűjtők az iskolaudvaron

A torbágyi iskola udvarán a Saubermacher-Bicske Kft. által kihelyezett papír és műanyag szelektív hulladékgyűjtők találhatóak. A tantermekben külön gyűjtött hulladékot itt helyezik el diákjaink, és a szülők is idehozhatják az otthoni válogatott hulladékot.

Iskolai papírgyűjtés

Bián évente egyszer, Torbágyon kétszer szervezünk papírgyűjtést. Igyekszünk tudatosítani diákjainkban azt, hogy minden tonna papírral egy fa életét mentik meg. Az osztályok között verseny folyik, és a papír ellenértéként kapott pénzt az osztályok kapják meg.

Veszélyes-hulladék gyűjtés

Szárazelemgyűjtők találhatóak mind a két épületben.

Komposztálás

A szerves hulladékok újrahasznosítása egy túlnyomórészt kertvárosi jellegű településen könnyen megvalósítható lenne a háztartásokban. Célunk, hogy a gyakorlatban is megismertessük tanítványainkat ezzel a módszerrel, így a megszerzett tudást közvetíthetik családjaik felé.

1.15.9. AZ ISKOLAI KÖRNYEZET ALAKÍTÁSA, MINT A KÖRNYEZETI NEVELÉS LEHETSÉGES SZÍNTERE

A környezetnek is nevelő hatása van, ezért iskolánk külső-belső megjelenésének is tükröznie kell a környezeti nevelés iránti elkötelezettségünket. A szavakban átadott tudás mellé az iskola dolgozóinak személyes példamutatása is szükséges. Ehhez mindenkinek – pedagógusoknak és technikai munkatársaknak egyaránt – tevékenyen hozzá kell járulnia a saját munkaterületén.

Az iskola külső környezetének "zöldítése"

A virágládák gondozása

Technika és életvitel tantárgy tanítási óráinak keretében minden évben egy évfolyam gondoskodik az iskola előtti virágládák beültetéséről és gondozásáról.

Kertgondozás

Diákjaink ültették a biai nagy udvaron található virágoskertet és a torbágyi udvar fűszernövénykertjét. Ezek folyamatos gondozását egy-egy önkéntes osztály végzi.

Biai udvarok füvesítése

A biai épület folyosóinak poros levegője úgy tehető egészségesebbé, ha csökkentjük a behordott por mennyiségét. Ezért a közeljövőben füvesíteni érdemes az udvarokat. A munkát diákok, szülők, pedagógusok és szakember bevonásával kell végezni. A gyerekek azt az értéket, amelynek létrehozásában ők is közreműködtek, jobban megbecsülik, jobban védik.

A torbágyi udvar parkolója mögötti támfal beültetése

A támfal megerősítése az esőzések miatti folyamatos omlás miatt szükséges. Esztétikai okokból a legcélszerűbb a flórakosaras növénybeültetés lenne. Az egyes kosarak növényeit akár egy-egy gyerek pártfogolhatná.

Madáretetők kihelyezése

Mindkét iskola udvarán sok fa található, amelyek alkalmasak madáretetők elhelyezésére. A téli folyamatos madárgondozás szemléletformáló hatása mellett rendszerességre szoktat, ismeretekhez juttat, és élményt nyújt. Ezt a tevékenységet az alsósok számára tervezzük.

Komposztálólhely kialakítása az udvaron, és annak folyamatos fenntartása

A komposztálás gyakorlatban történő megismertetéséhez szükséges lenne komposztálólhelyre mindkét iskolában. A komposztláda és az aprítóberendezés nem túl költséges, de pályázati forrásból is beszerezhető. Elhelyezése nem jelent problémát az udvarok nagy területe miatt. Megfelelően kezelt komposztáló nem okoz gondot, és a következő évben már visszaforgatható szerves anyagot kapunk.

Az iskola belső környezete

A mindennapi tevékenységeken keresztül formálható leginkább a környezethez való viszony, alakítható ki a természet iránti szeretet és érdeklődés. Erre lehetőség az osztálytermetet és a folyosókat díszítő növények rendszeres gondozása, akvárium és terrárium berendezése. A tanterem természet közelivé alakításának előnye az is, hogy az élőlények természetes közegükben való megfigyelése hasznos tapasztalatokat nyújt, és igényességre nevel.

A folyosókat az alsósok által készített évszakhoz kapcsolódó dekorációk díszítik. A folyosói és tantermi dekoráláshoz lehetőleg természetes anyagokat használjunk: papír, fa, textil, parafa. Mellőzzük az egészségkárosító anyagokat tartalmazó termékeket (oldószeres ragasztó, alkoholos filc). A dekoráció legyen tartós, többször is felhasználható.

Az iskolában törekednünk kell a környezetbarát termékek használatára a papír és írószerektől a tisztítószerektől a tanórákon, az irodákban és a takarításban egyaránt.

Hulladékgyűjtés

Ha a szelektív hulladékgyűjtés és kezelés a mindennapok része, akkor a környezeti nevelés fontos elemeként pozitív cselekvési mintákat rögzít. Ezen a területen elvárható iskolánk dolgozóinak példamutató magatartása. (Tanári szobákban, irodákban a papírhulladék külön gyűjtése.)

Zöldfaliújság

Tanulóink, a szülők és a pedagógusok figyelmének felkeltését és tájékoztatását biztosítja ez a környezetvédelmi témákkal foglalkozó faliújság. A városunkban, a régióban történő jelenségekről, folyamatokról, eseményekről ad hírt, érdekességeket mutat be, tájékoztat programjainkról és a jeles napokról.

Zöld könyvtár, zöld videofilm és DVD tár létesítése

Az iskolai könyvtárban külön polcokat jelölhetünk ki a környezeti témakörökkel foglalkozó könyveknek, videofilmeknek, DVD-knek. Ezzel felhívjuk a diákok figyelmét a téma fontosságára, elősegítjük ezek használatát.

Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek.

Folyamatosan pótolni kell az elhasznált vegyszereket, eszközöket, és a fejlődéssel lépést tartva új eszközöket kell beszerezni. Szükség lenne a biológiai és kémiai vízvizsgálatokhoz, illetve a levegő- és talajvizsgálatokhoz alkalmas eszköz és vegyszercsomagokra. A kerti szerszámkészletek bővítésre szükséges. Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szakkönyv- és filmtárat. A tanórák és a programok számára megfelelő audiovizuális és multimédiás eszközök állnak a tanárok és a tanulók rendelkezésére.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök, és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye is.

Eszközeink:

- Tankönyvek, nyomtatott és elektronikus anyagok, természetismereti könyvek, mesekönyvek, játékgyűjtemények, hírlevelek, folyóiratok, természetfilmek, dokumentumfilmek, diasorozatok, plakátok.
- Térképek, tájékozdási eszközök (iránytű, tájoló), modellek, tablók.
- Fizikai, kémiai kísérletekhez eszközök, anyagok, biológiai vizsgálatokhoz szükséges eszközök, anyagok.
- Anyagok és eszközök a kézműves foglalkozásokhoz, gyakorlati természetvédelemhez (papír, ragasztó, írószerszámok, faanyag stb.)
- Eszközök és anyagok a technika és életvitel környezeti nevelési célkitűzéseire (pl. megfelelő szerszámok)

1.15.10. A KÖRNYEZETI NEVELÉS MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSA

Kezdeti állapotfelmérés

Kezdeti lépésként a 3-8. osztályos tanulókkal kitöltettünk egy kérdőívet, amely a környezeti attitűdöket, a globális környezeti problémák ismeretét, a környezetvédelem területén a cselekvési hajlandóságot és a környezettudatos viselkedési formákat vizsgálta. Ezek a kérdések kiemelt céljainkkal kapcsolatosak.

A felmérés eredményeit összegezve az alábbi következtetések vonhatók le.

Tanulóink környezeti attitűdje pozitív, bár ez a felsőbb évfolyamokon egyre kisebb mértékű. Egyes évfolyamokon belül kirívó különbségek tapasztalhatók. Ez csak a környezeti nevelési tevékenységeink fokozott tervezésével és összehangolásával csökkenthető.

Arra a kérdésre, hogy milyen lehetőségeid vannak a környezetszennyezés csökkentésére, többnyire passzivitást tükröző válaszokat kaptunk. Tehát nagy hiányosságok mutatkoznak az aktív hozzáállásra nevelés terén. Több olyan programra van szükség, amelyek cselekvési lehetőséget teremtenek tanulóink számára. Azzal, hogy tevőlegesen vesznek részt környezetünk szépítése és a környezetvédelem érdekében pozitív viselkedési mintákat kapnak és sajátítanak el.

A felmérés komoly hiányosságokat tárt fel a környezettudatos vásárlóvá nevelés terén is. Ennek hatékonyabbá tétele az összefüggések alaposabb megismertetésével lehetséges.

A környezet szennyezés okainak felsorolásánál azt tapasztaltuk, hogy a tanulók nem megfelelően kezelik a logikailag összefüggő dolgokat. A felsőbb évfolyamokban is összerosódnak a környezetszennyezés okai és azok következményei.

Tanulóink részéről megfogalmazódott, hogy a leghatékonyabb környezettudatosságot befolyásoló tényező az oktatási szintér. Ezért törekednünk kell a tantermen kívüli órák számának növelésére.

A felmérés eredményeinek figyelembevételével foglalmaztuk meg környezeti nevelési programunkat és egészítettük ki tevékenységeink körét.

További mérések

A méréseknek két szintjét vezetjük be:

1. Mérnünk kell a kiemelt környezeti nevelési célok megvalósulását meghatározott időközönként, két évente. Ehhez a most alkalmazott kérdőív célszerűen egyszerűsített változatát fogjuk használni.
2. Mérnünk kell az egyes tevékenységek eredményességét, illetve több elemből álló programok esetében a program eredményességét. Idejét és gyakoriságát a tevékenység jellege határozza meg.

A mérések a környezeti nevelési munkacsoport végzi a programfelelősök és a szaktanárok közreműködésével.

Értékelés

Az értékeléshez minden tevékenységhez hozzá kell rendelnünk olyan feltételeket, amelyek teljesülése esetén a tevékenység eredményesnek ítéltető. Ezek kidolgozása folyamatosan történik.

A mérési eredményeket földolgozzuk és összevetjük a korábbiak eredményeivel. Elemezzük és értelmezzük a tendenciákat, és a tevékenységekhez rendelt sikerkritériumok alapján értékeljük a tevékenység hatékonyságát.

Előkészítése a környezeti nevelési munkacsoport feladata, a döntéseket a programfelelősök és az érintett szaktanárok vagy a stratégiailag kiemelt célokkal kapcsolatosan a környezeti nevelési értekezleten a teljes testület hozza.

Szükség esetén a mért eredmények és elemzések alapján környezet nevelési intézkedési tervek összeállítására és megvalósítására, visszamérése.

Programfejlesztés

Az értékelés alapján a programfelelős – kiemelt célok esetében a környezeti nevelési értekezlet – keres módosítási, fejlesztési lehetőségeket, esetleg elveti a tevékenység gyakorlatát.

Ehhez a munkához a környezeti nevelési munkacsoport szakmai segítséget nyújt.

Külső kapcsolatok elérhetőségei

Szervezet neve	Képviselője, ügyintézője	Cím, telefonszám
Biatorbágy Város Önkormányzata		Biatorbágy, Baross G. u. 2/a. Tel.: 23/310-174, 310-194, 312-452 Fax.: 23/310-135 hivatal@biatorbagy.hu
Német Nemzetiségi Önkormányzat Faluház		Biatorbágy, Baross G. u. 2/a. Biatorbágy, Baross G. u. 1. Tel.: 23/310-636
Karikó János Könyvtár		Biatorbágy, Szabadság u. 3. Tel.: 23/310-028 30/2115-805 konyvtar@biatorbagy.hu
Budai Agglomerációs Környezetvédelmi Egyesület	Véghelyi Péter	2053 Herceghalom, Gesztenyés u. 13 Tel.: 06-1-251-9676, 280-2723, 30/95- 61-063 Fax: 06-1-280-2723
Biatorbágyi Tájvédő Kör	Nánási István	Biatorbágy, Széchenyi. u. 24.
Biatorbágy Kultúrájáért Alapítvány	Hodosi Erika	2051 Biatorbágy, Jókai u. 12. Tel./fax: 06 (23) 311-239 www.biatorbagyka.hu E-mail: alapitvany@biatorbagyka.hu
Aranyalma Magyar Műveltség Egyesület		2051 Biatorbágy, Rosenbach János utca 50. aranyalma@aranyalma.com Tel:30 9891442 Web: www.aranyalma.com
Peca-tó Sporthorgász Egyesület	Hegyi Pál	2051 Biatorbágy, Szabadság u.69.
Zsámbéki-medence Életminőség Egyesület	Szeles Dóra	Biatorbágy, Baross G. u. 1. eletminoseg@freemail.hu www.eletminoseg.hu
Biatorbágyi Lovas Baráti Kör	Baróti András	2051 Biatorbágy, Baross G. u. 1. 23/769-116; 70/511-3062
Biatorbágy és Vidéke Állatvédő Egyesület		Biatorbágy, Ferenc u. 46. 23/312-436
Villamos Művek Zrt.	dr. Koósné Lévay Ildikó	
Biatorbágyi Vízművek Kft.		Biatorbágy, Baross Gábor u. 17. Tel:06 23 312 348
Saubermacher-Bicske Kft.	Ferenczi Zsolt	2060 Bicske, Csákvári út 45. 22/565-277

II. Tanulóink környezettudatosságának mérése: Kérdőív

Készült a dunakeszi Körösi Csoma Sándor Általános Iskola Környezeti nevelési programjának és Kiss Gábor a Biatorbágyi Krónikában 2000-2002-ben megjelent cikkeinek felhasználásával.

KÉRDŐÍV

Osztály:

Idő: Kezdés:

Befejezés:

A következőkben állításokat olvashatsz. Azt kell eldöntened, hogy mennyire igazak az állítások. Döntésed eredményét úgy jelölheted, hogy bekarikázol egy számot az állítás mellett.

		Teljes mértékben hamis	Többnyire hamis	Nem tudom	Többnyire igaz	Teljes mértékben igaz
1	A környezeti problémák miatt nem szoktam idegeskedni.	1	2	3	4	5
2	Szerintem gyönyörű a településünk központja, amikor tele van virággal.	1	2	3	4	5
3	A növények és állatok elsősorban arra vannak, hogy az emberek használhassák őket.	1	2	3	4	5
4	Megkérdeztem már másokat, hogy tudom segíteni a környezetszennyezés csökkentését.	1	2	3	4	5
5	Idegesít az, hogy a szennyvíz befolyik a patakokba.	1	2	3	4	5
6	Jónak tartom, hogy a boltokban ingyen adják a nejlon zacskót.	1	2	3	4	5
7	Örülnek, ha a növényeket, állatokat a saját élőhelyükön ismerhetém meg.	1	2	3	4	5
8	Szívesen részt vennék önkéntesen takarítási, szemégyűjtési akciókban.	1	2	3	4	5
9	Támogatom a gyógyszerek, kozmetikai cikkek átlakon való kikísérletezését.	1	2	3	4	5
10	Az iskolában nem kell takarékoskodni a villanyárammal és a vízzel.	1	2	3	4	5
11	Örvendek, hogy egyre több környezetbarát termék jelenik meg.	1	2	3	4	5
12	Szoktam üveget dobni a szelektív gyűjtőbe.	1	2	3	4	5
13	Bosszant, ha az iskolában indokolatlanul égő lámpákat, csepegő vagy nyitva hagyott vízcsapokat látok.	1	2	3	4	5
14	Ellenzem a madarak, állatok természetes élőhelyeinek megsemmisítését.	1	2	3	4	5
15	Az iskolában gyakran beszélünk környezetvédelmi témáról.	1	2	3	4	5
16	Nem aggodom amiatt, hogy elfogy a tiszta víz.	1	2	3	4	5
17	Hajlandó lennék többet fizetni a tartósabb, kevesebb energiát fogyasztó termékért.	1	2	3	4	5
18	Az embert arra teremtették, hogy uralkodjon a természet többi része felett.	1	2	3	4	5

		Teljes mértékben hamis	Többnyire hamis	Nem tudom	Többnyire igaz	Teljes mértékben igaz
19	Sok természeti témájú filmet nézek, és olvasok is erről a témáról.	1	2	3	4	5
20	A kerti hulladéktól való megszabadulás legjobb módja az, ha elégetjük.	1	2	3	4	5
21	Fogmosás közben általában elzárom a csapot, hogy a vízzel takarékoskodjam.	1	2	3	4	5
22	Orthon szelektíven gyűjtjük a hulladékot.	1	2	3	4	5
23	Elszomorít, hogy a kíméletlen erdőirtás az állatokat megfoszítja a természetes élőhelyüktől.	1	2	3	4	5
24	Az embereknek joga van olyanra változtatni a természetes környezetet, ahogy az az igényeiknek megfelel.	1	2	3	4	5
25	Figyelemmel követem a környezetvédelemmel kapcsolatos híreket.	1	2	3	4	5
26	Már előfordult, hogy a boltban visszautasítottuk az ingyen nejlön zacskót.	1	2	3	4	5
27	Örvendek, amikor azt látom, hogy az emberek energiát próbálnak megtakarítani.	1	2	3	4	5
28	Félek, hogy a környezetszennyezés hatással van az élővilágra.	1	2	3	4	5
29	Támogatom a műanyagok (műanyag palack, egyszeri használatú eszközök, reklámszatyrok) használatát.	1	2	3	4	5
30	Elszomorít, ha gondozatlan szobanövényeket látok az iskolában.	1	2	3	4	5
31	Örülök, hogy a településünkön beindult a szelektív hulladékgyűjtés.	1	2	3	4	5
32	Nem szoktam másokat megszólítani, ha a szemetet a patakba dobják.	1	2	3	4	5
33	Orthon leoltom a lámpákat, ha kevesebb fény is elég.	1	2	3	4	5
34	Textil szatyorbán vagy ládában visszük haza a megvásárolt terméket.	1	2	3	4	5
35	Amikor az erdőben járok, megfigyelem az ott élő növényeket.	1	2	3	4	5
36	Örülök, hogy van az állatok védelmével foglalkozó törvény.	1	2	3	4	5
37	Fontos számomra a környezet tisztasága.	1	2	3	4	5
38	A mi családunk a papírt és a műanyagüveget nem dobja a szemébe.	1	2	3	4	5
39	Előfordul, hogy szüleimmel környezeti problémámról beszélgetünk.	1	2	3	4	5
40	Az embereknek nem kell alkalmazkodniuk a környezethez, mert azt saját igényeik szerint alakíthatják át.	1	2	3	4	5

		Teljes mértékben hamis	Többnyire hamis	Nem tudom	Többnyire igaz	Teljes mértékben igaz
41	Két termék közül a díszesebb csomagolását választom.	1	2	3	4	5
42	A zöldszéthulladékot és a levágott fűvet komposztáljuk.	1	2	3	4	5
43	Dűhít, ha valaki felelőtlenül szennyezi a környezetet.	1	2	3	4	5
44	Bárhol kirándulok, gyakran viszek haza virágot.	1	2	3	4	5
45	Dűhít a kirándulóhelyeken szétszórt szemét látványa.	1	2	3	4	5

1. Szerinted neked vannak-e lehetőségeid a környezetszennyezés csökkentésére?

a)Nincsenek, mert

b) Vannak.

Sorold fel, milyen lehetőségekre gondoltál!

.....

.....

2. Sorold fel környezetet veszélyeztető tényezőket! (Írhat sz 5-nél többet is.)

a)

b)

c)

d)

e)

1.16. AZ ISKOLA OKTATÁSI KÍNÁLATA

Általános képzések

- Nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó általános iskolai oktatás 1-8. évfolyamon
- német nemzetiségi oktatás, tagozat 1-8. évfolyamon
- Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése, oktatása
- képesség kibontakoztató oktatás, nevelés, integrációs felkészítés - tervezett
- Napközi otthonos ellátás

Emelt szintű képzések

- Emelt szintű angol, német nyelvoktatás

Arculatok:

- Egészség és környezeti nevelési arculat
- Humán műveltséget megalapozó arculat

1.17. AZ ISKOLA MŰKÖDÉSE

1.17.1. TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK (OSZTÁLYOK, CSOPORTOK, CSOPORTBONTÁSOK)

Az iskolai oktatás alapvető szervezeti formája az osztályrendszerű tanítás.

Az osztályba sorolásnak nincsenek a tanulói képességektől (teljesítménytől) függő szempontjai.

Ettől eltérő osztályba sorolási eljárások a következők:

- **Német nemzetiségi oktatás:** A tanulók felvétele első osztályba a meghirdetett beiratás alapján történik. Beiratkozáskor a szülőnek nyilatkoznia kell arról, hogy vállalja gyermeke számára a nemzetiségi oktatással járó - az általános képzésidőtől eltérő – magasabb óraszámokat. Indokolt esetben - a szülő kérésére, a tanuló tanulmányi nehézségei miatt – az igazgató dönt a párhuzamos osztályba áthelyezésről. Más település német nemzetiségi osztályából a Biatorbágyi Általános Iskola nemzetiségi tagozatára érkező tanulót automatikusan át kell venni. A nem nemzetiségi osztályból érkező tanulónak az érintett tanév végén német nyelv és irodalomból bizottság előtt osztályozó vizsgát kell tennie.
- **Speciális osztály:** A tanulók felvétele és áthelyezése az országos tanulási képességeket vizsgáló szakértői bizottság döntése alapján történik.

Csoportalakítási eljárások a következők:

A csoportbontást a tantárgy sajátos jellege, a tanrend szervezése, és a tantermi adottságok határozzák meg.

Csoportbontással tanítjuk a tárgyakat:

- magas osztálylétszám esetén alapozó szakasz 5. évfolyamában az átmenet megkönnyítésére a nem szakrendszerű oktatás részeként matematikából és magyar nyelvből heti 1-1 órában
- magas osztálylétszám esetén idegen nyelvből
- magas osztálylétszám esetén német nemzetiségi tagozaton német nyelvből
- angol és német emelt óraszámú képzés esetén

1.17.2. TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK

Napközi, tanulószobai csoportokba felvétel a szülői igényeknek megfelelően történik. A napközi otthoni foglalkozások elsődleges feladata a tanulási idő hatékony kitöltése, segítségnyújtás az egyes tantárgyak tanulási technikájának elsajátításához, a szabadidő kulturált és hasznos eltöltéséhez.

Védetté tesszük a tanulási időt.

A napköziben a legfőbb feladat a tanulás, amely nem csupán ismeretsajátítás. Tágabb értelemben, magába foglalja az egész személyiség fejlődését, fejlesztését. A napközi pedagógiai munkája az első osztályban a családi és az óvodai nevelés eredményeire épül. A kezdő szakaszban a nevelés átvezeti a gyermeket az iskolába lépést megelőző időszak játékos megvalósuló tanulási tevékenységeiből az iskolai tanulás célirányos, egyre tudatosabbá és önállóbbá váló formáiba.

Sokoldalú tanulási tevékenységekkel alapozza azt a továbbépíthető, alapvető képesség – és elemi ismeretrendszer, amelyre a következő iskolaszakasz pedagógiai munkája épülhet. Biztosítani kell az alpműveltség megszerzéséhez szükséges feltételeket a délutáni tanórai foglalkozásokon, és erre építve kell az egyéni képességeket fejleszteni. A tanulók tegyenek szert fokozatos önállóságra a tanulás időbeli és sorrendi tervezésében.

Szakkörök döntő része a tehetséggondozást szolgálja.

Kiemelt területek: művészet műveltségi területe, idegen nyelvek matematika, természetismeret.

A szakkörök érdeklődési körönként vegyes életkorú gyerekekből szerveződnek. A szakkörökre, énekkarra a tanulók jelentkezése önkéntes, iskolai finanszírozással működnek. A szakköri igényeket az osztályfőnökök, szaktanárok, felméri, indításukról az iskola lehetőségeit figyelembe véve, az igazgató dönt.

Felzárkóztatás, korrepetálás lehetőségét – a sikeres oktató-nevelő munka érdekében, minden rászoruló gyermeknek biztosítjuk A szolgáltatás ingyenes.

Az iskola a szabadon választható foglalkozások időkeretének elosztását tanévenként határozza meg a tanulók igényét figyelembe véve.

1.17.3. TÖMEGSPORT, ISKOLAI SPORTKÖR

A mindennapos testnevelés időkeretét egyrészt a választható testnevelési órákra, másrészt a szabadidősportra használjuk fel. A fennmaradó órákon a tanulók sportági versenyeken és bajnokságokon vehetnek részt, valamint az öntevékeny sportolásra, egészség-megőrzésre teremtünk alkalmat.

1.17.4. TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK, ERDEI ISKOLA /KT. 114.§ (4)/

A közoktatásról szóló törvény 2003. évi módosítása (114.§(4).) után csak akkor lehet kötelezővé tenni a tanulmányi kirándulást, ha az intézmény (a fenntartó) a tanulók költségét átvállalja, vagy az iskolaszék, annak hiányában a szülői szervezet nyilatkozik arról, hogy ennek költségeit átvállalja. Ezeket a programokat csak akkor lehet a tanítási napok terhére megszervezni, ha részei a Pedagógiai programnak.

A tanulmányi kirándulási programot a szülők anyagi támogatásával kívánjuk megszervezni. Az 1-4. évfolyamon egy-egy tanévben legfeljebb kétszer 1 napos tanulmányi kirándulást tervezünk, amelyek a tantervi követelmények megvalósítását támogatják.

Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink természetes környezetben gyűjtsenek a tananyagokhoz ismereteket, tapasztalatokat, illetve megtapasztalhassák a tanult tananyagtartalmak valóságát, jellemzőit.

- A tantárgyi tantervek tanmeneteibe beépülő tanulmányi kirándulásokat a tanítási napok terhére ütemezzük.
- Az iskola által szervezett tanulmányi kirándulás a tanulók ismeretbővítését közösségépítését segíti. A tanulmányi kirándulásról csak indokolt esetben lehet hiányozni. Aki indokolt ok miatt nem tud részt venni a tanulók érdekét szolgáló tanulmányi kiránduláson, az köteles a párhuzamos osztályban tartott tanórákon részt venni. A tanóráról való távolmaradást igazolni kell!
- A tanulmányi kiránduláson nyújtott ismereteket, tapasztalatokat a kirándulásról távolmaradó tanuló számára egyéb úton biztosítjuk.

Tanulmányi kirándulások ütemterve szülői finanszírozással 1-4. évfolyamon

Év-folyam	Tervezett helyszín	Célfeladat	Időpont	Távolság oda-vissza, megközelítőleg (km)	Várható költség 1 főre
Első	Fővárosi Állat- és Növénykert	<p><i>Magyar, környezetismeret, rajz, testnevelés tantárgyak anyagához:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Fák, bokrok, virágok házi és vadállatok természeti környezetben való tanulmányozása, rendszerezés, összefoglaló ismétlés. Környezetvédelem. Kulturált viselkedés. 	Tavasszal, főként májusban	55 km	<p>Aktuális km ár x ___ km/részvevők száma + belépődíj az állatkertbe Kb. ___ Ft.</p>

<p>Második</p>	<p>Budai hegyek vagy Mátra</p>	<p><i>Környezetismeret:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Előzetes megfigyelések, gyűjtő munkák vagy rendszerezés, összefoglaló ismételés • Felszíni formák • Erdő szintjei • Fák felismerése • Kéreg és talajminta-gyűjtés <p><i>Magyar</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Barátunk a természet témakör olvasmányai <p><i>Rajz</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Színelmélet</i> • Őszi vagy tavaszi erdőfestés • Tér tanulmányozás: előtér, háttér, mozgó emberi alak ábrázolása • Közös élmény emlékezet alapján. <p><i>Testnevelés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szervezett játékok, versengések a szabadban 	<p>Ősszel, szeptemberben, vagy tavasszal, májusban.</p>	<p>70 km vagy 250 km</p>	<p>Aktuális km ár · x ____ km/részvevők száma + belépődíj Mátra Múzeum, gyermekvasút jegy.</p>
-----------------------	------------------------------------	---	---	----------------------------------	--

<p>Harmadik</p>	<p>Budapest</p>	<p><i>Magyar olvasás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • „Hazánk gyöngyszeme” témakör ismeretterjesztő olvasmányai: Budapest nevezetességei, Nemzeti jelképeink, • Koronázási jelképeink <p><i>Magyar nyelvtan</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Földrajzi tulajdonnevek helyesírása <p><i>Környezetismeret</i></p> <p>Mi világunk témakör:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Felszíni formák • Folyóvizek, állóvizek 	<p>Május vége, vagy június eleje</p>	<p>60 km</p>	<p>Aktuális km ár x ____ km/részvevők száma + belépődíj Nemzeti Múzeum, Országház (kb. ____ Ft/osztály). Sétahajó-jegy</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • Fővárosunk Budapest • Hagyományok <p><i>Rajz</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Felszíni formák festése • Természet és környezetvédelemmel kapcsolatos pályázati rajzok 			
<p>Negyedik</p>	<p>Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark</p>	<p><i>Magyar olvasás, környezetismeret, technika</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemzettudat, magyarságtudat erősítése. • Népünk története. • Hagyományörzés. 	<p>Ősszel, vagy tavasszal</p>	<p>340 km</p>	<p>Aktuális km ár x ____ km/részvevők száma + Múzeumi belépődíjak</p>

Tanulmányi kirándulások ütemterve szülői finanszírozással 5-8. évfolyamon

2x1 napra

<p>Ötödik 1.nap</p>	<p>Vértesszőlős, Tata</p>	<p><u>Történelem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • őskori régészeti leletek megtekintése, • temetkezési szokások, • őseink hitvilága. <p><u>Természetismeret:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • a Föld rétegződése, növényvilága, <p><u>Testnevelés:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • egészséges környezet, • játék, séta a tatai tónál, • kulturált viselkedés szabályai 	<p>Ősszel, vagy tavasszal</p>	<p>120 km</p>	<p>Buszköltség /részvevők száma + belépők</p>
<p>2.nap</p>	<p>Martonvásár Óvoda múzeum, Kastélypark, Velencei-tó, Madárrezervátum</p>	<p><u>Természet ismeret:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • növények, állatok természeti környezetben való tanulmányozása, <p><u>Testnevelés:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • játék a szabadban, • kulturált viselkedési szabályok betartása <p><u>Ének-zene:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • .Brunszvik Múzeum • Brunszvik Teréz és Beethoven 	<p>ősszel vagy kora tavasszal</p>	<p>100 km</p>	<p>Buszköltség /részvevők száma +belépő</p>

<p>Hatodik 1.nap</p>	<p>Gyöngyös Mátra Múzeum, Parád, Sirok, Eger, városnézés</p>	<p><u>Történelem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • őskori régészeti leletek megtekintése, • az egri vár hőseinek, török elleni harcának felidézése, • hazaszeretetre nevelés. <p><u>Rajz:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • a város nevezetes épületei, a várak építészet <p><u>Magyar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gárdonyi sírja a várnál, az egri remetéről megemlékezés 	<p>Ősszel, vagy tavasszal</p>	<p>320 km</p>	<p>Buszköltség/ részvevők száma +belépők</p>
<p>2.nap</p>	<p>Budapest, Csodák Palotája</p>	<p><u>Rajz:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • épületek, stílusok, honismeret <p><u>Történelem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • fejedelmek, királyok ismerete <p><u>Természet ismeret:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • az állatvilág tanulmányozása, • kísérletek, játékos ismeretszerzés <p><u>Technika és életvitel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • viselkedés tömegközlekedési eszközökön 	<p>tavasszal</p>	<p>60 km</p>	<p>Buszköltség/ részvevők száma +belépők</p>

<p>Hete-dik 1.nap</p>	<p>Isaszeg Gödöllő, Vác Börzsönyi hegyek</p>	<p><u>Történelem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • a dicsőséges tavaszi hadjárat eseményeinek felidézése, • hazaszeretetre nevelés. <p><u>Rajz:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • a gödöllői kastély építésze <p><u>Állampolgári ismeretek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • a törvényhozás épülete, a képviselők feladatai 	<p>Ősszel, vagy tavasszal</p>	<p>110 km</p>	<p>Buszki költség/ résztevők száma +belépők kb. ___ Ft</p>
<p>2.nap</p>	<p>Szeged: Dóm tér, Móra Ferenc Múzeum, Vadspark, Füvészkert, Fehér-tó (Kiskunsági NP).</p>	<p><u>Magyar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Juhász Gyula és a tiszai tájköltészet <p><u>Rajz:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A Dóm tér nevezetességei, stílusok, formák <p><u>Testnevelés:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Túra <p><u>Biológia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A növény- és állatvilág megfigyelése 	<p>tavasszal</p>	<p>380 km</p>	<p>Buszki költség/ résztevők száma +belépők ___ Ft</p>

<p>Nyolcadik</p> <p>1. nap</p>	<p>Visegrád Esztergom (Rám szakadék)</p>	<p><u>Történelem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • a visegrádi vár története <p><u>Rajz:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • a vár és a bazilika építészeti stílusa, festészete <p><u>Biológia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • séta a természetben, • a növényvilág ismerete <p><u>Földrajz:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A Duna Múzeum 	<p>Ősszel, vagy tavasszal</p>	<p>140 km</p>	<p>Buszköltség/ résztevők száma +belépők ___ Ft</p>
<p>2 nap</p>	<p>Pécs</p>	<p><u>Rajz:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vasarely Múzeum • Csontváry Múzeum • Magyarország szerepe a háborúban, következmények • ókeresztény sírkamrák, • az iszlám építészet, <p><u>Történelem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ókeresztény mauzóleum • Az iszlám Magyarországon <p><u>Természetvédelem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az _____ állatkert növényei, állatai <p><u>Technika és életvitel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A porcelán és a majolika gyártás • A szénbányászat története 	<p>tavasszal</p>	<p>420 km</p>	<p>Buszköltség/ résztevők száma +belépők kb. ___ Ft</p>

1.17.5. A TANÍTÁS MUNKARENDJE

Tanítási órák rendje

Az intézményben a pedagógiai foglalkozások

- Az óratervek és a tantárgyfelosztásnak megfelelően
- Órarend alapján, a kijelölt pedagógusok vezetésével
- Terembeosztás szerint foglalkozási és tantermekben történik.

A napi tanítási idő: 8⁰⁰-tól 18⁰⁰-ig tart heti órarend alapján.

Az első tanítási óra reggel 8⁰⁰ órakor kezdődik. A délutáni foglalkozásokat – szakkör, napközi, tanulószoba (továbbiakban: foglalkozások) – 18⁰⁰ óráig be kell fejezni.

Az igazgató szükség esetén rövidített órákat és szünetet rendelhet el.

A tanítási órák időtartama 45 perc. A tanórák (foglalkozások) látogatására csak a tantestület tagjai jogosultak. Eltérő esetekben a látogatásra csak az igazgató adhat engedélyt.

A tanítási órák megkezdésük után nem zavarhatók, kivételt csak az igazgató, a helyettesek és a nemzetiségi tagozatvezető látogatása képezhetnek.

A tanítási órák, foglalkozások zavartalanságának biztosítása érdekében a pedagógust és a tanulót óráról, foglalkozásról kihívni csak nagyon indokolt esetben, az igazgató, vagy igazgatóhelyettesek engedélyével lehet. Tanulót, tanítási időben az iskola épületéből elküldeni, ill. tanóráról, foglalkozásról kiküldeni tilos.

A tanítási órák tanulókra vonatkozó szabályait a „Házirend” tartalmazza.

Órakozi szünetek rendje

Az órakozi szünetek legkisebb időtartama 10 perc a csengetési rend szerint, idejük nem rövidíthető. A tantermeket minden órakozi szünetben szellőztetni kell teljes légcserével.

Az órakozi szünetet – a kijelölt étkezési időn kívül – a tanulók – lehetőség szerint – az udvaron, szabad levegőn töltik.

Az étkezést 12⁰⁰ és 14³⁰ óra között kell lebonyolítani.

A csengetés rendjét a Házirend szabályozza.

Reggeli és délutáni ügyelet

A reggeli és délutáni ügyeletet igényfelmérés alapján szervezzük meg.

Reggel 7 órától 7.30-ig reggeli ügyeletet tartunk nevelői felügyelettel a korán érkező gyermekek számára.

Délután 16 órától 18 óráig összevont napközis csoportokban ügyeletet tartunk

1.18. KULCSKOMPETENCIA FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK AZ 1-8. ÉVFOLYAMON /KT. 40.§, 99.§, 133.§/

1.18.1. KULCSKOMPETENCIÁK ÉS KIEMELT FEJLESZTÉSI FELADATOK

A kulcskompetenciák fejlesztése és értékelése rendszerszerűen felépített, tudatos, többszereplős, hosszan tartó folyamat. Az egész életen át tartó tanulási kompetenciát fejleszti.

Az iskolai nevelés – oktatás (a bevezető, kezdő, alapozó, fejlesztő, általános műveltséget megszilárdító, illetve az általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztási szakasz) a sokoldalú készség- és képességfejlesztés kiváló terepe. A NAT-ban előírt kulcskompetenciák, valamint az erre épülő kiemelt fejlesztési területek mindegyik műveltségterületen megjelennek. Az egyes műveltségterületek,

tantárgyak kiemelt fejlesztési területei és az ezekhez kapcsolódó **tartalmi és fejlesztési feladatok** részletesen megjelennek a helyi tantervben.

Kulcskompetenciák

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- verbális és nonverbális kommunikációs képesség
- funkcionális nyelvtan
- életkori sajátosságnak megfelelő nyelvi ismeretek
- hallott és olvasott szöveg értése és szöveg alkotása
- különböző típusú szövegekben való tájékozódás
- információk feldolgozása
- segédeszközök megfelelő használata (könyvtárhasználat, digitális technika, média, stb.)
- érvelés képessége
- empátikus képesség
- esztétikai érzék
- kíváncsiság
- tantárgyra jellemző szaknyelv használata

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően.

Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- funkcionális nyelvtan
- nyelvi stílusok ismerete
- szóbeli interakciók főbb típusainak ismerete
- nyelvtani szerkezetének és rendszerének ismerete
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is.

A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó

képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- analízis - szintézis
- matematikai fogalmak ismerete
- összefüggések felismerése
- tudjon érvelni, követni és értékelni tudja az érvelése folyamatát
- tudja megindokolni matematikai úton az eredményeket
- bizonyítások megértése
- matematikai kommunikációs készség
- megfelelő segédeszközök használata
- az igazság tisztelete
- a dolgok logikus okának és érvényességének megkeresése
- mindennapokban használható tudás
- problémamegoldó készség
- lényeglátás
- kíváncsiság
- egyénileg, társsal és csoportban való munkálkodás
- kreativitás

Természettudományos kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- összefüggések felismerése és kifejezése
- lényeglátás
- fogalomalkotás
- esztétikai érzék
- kreativitás
- rendszerszemléletű gondolkodás
- logikai képességek
- rajzoló készség
- tervezés és kivitelezés
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása
- kíváncsiság
- környezettudatosság
- környezet- és természetvédelem
- egészséges életvitel
- nemzeti tudat megalapozás
- európai azonosságtudat
- egyetemes kultúra

- az egyén legyen képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során
- gyakorlatias módon tudja a tudását felhasználni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében
- legyen kritikus az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben

Digitális kompetencia

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (továbbiakban IST) magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- eszközök megismerése, használata
- szövegszerkesztési ismeretek
- információkeresés és kezelés
- kritikai gondolkodás az innováció területén
- kreativitás
- munka világában való eligazodás
- élethosszig tartó tanulás

Hatékony, önálló tanulás

Minden műveltségi területen a hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- motiváció
- saját tanulási stratégia megismerése és alkalmazása
- önismeret
- önértékelés, illetve mások objektív értékelése
- figyelem
- segédeszközök használata

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- egészséges életvitel
- mentális egészség
- magatartási szabályok alkalmazása
- kommunikációs képesség
- empátia
- problémamegoldó képesség
- európai tudat
- stressz és frusztráció kezelése
- változások iránti fogékonyság
- együttműködés
- magabiztosság
- érdeklődés
- személyes előítéletek leküzdése
- kompromisszumra való törekvés

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgzó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek
- kihívások felismerése, értelmezése
- a gazdaság működésének átfogóbb megértése
- a pénz világában való tájékozódás
- a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeinek ismerete
- tervezés
- szervezés
- irányítás
- vezetés
- delegálás
- az elemzés
- a kommunikálás
- a tapasztalatok értékelése
- kockázatfelmérés és vállalás
- egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, mely minden műveltségterületen jelentkezik.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

A magyar nyelv és irodalom műveltségterületen különösen az irodalom, a dráma, a bábjáték, a művészetek műveltségterületen a zene, a vizuális művészetek, a tárgyak, épületek, terek kultúrája, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó s a mozgókép fontosságának elismerése.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- önkifejezés
- ítéletalkotás
- fantázia, képzelet
- kreativitás
- asszociációs képességek
- analizáló készség
- kulturált vitakészség
- nyelvi kifejezőkészség
- manuális készségek

1.19. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK FEJLESZTÉSÉNEK PROGRAMJA

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve

Általános elvek

A sajátos nevelési igényű tanulók tagozata elfogadja az iskola pedagógiai programban található alapelveket, kiegészítéseket csak a sajátosságok kiemelése miatt tesz.

A Pedagógiai Program a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban kiemelt fejlesztési feladatok a sajátos nevelési igényű tanulóakra is érvényesek. A NAT-ban előírt kulcskompetenciák, valamint az erre épülő kiemelt fejlesztési területek mindegyik műveltségterületen megjelennek. Az egyes műveltségterületek, tantárgyak kiemelt fejlesztési területei és az ezekhez kapcsolódó tartalmi és fejlesztési feladatok részletesen megjelennek a helyi tantervben.

- a közoktatási törvény, a NAT és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásai
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a helyi önkormányzati intézményfenntartó minőségirányítási programja
- a szülők elvárásai
- a tanulók sajátosságai.

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerülnek, mint más gyermekeknél.

Az Irányelv meghatározza:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit
- a nevelés, oktatás és a fejlesztés, szakasosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.
- Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulónak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

1.19.1. A TÖBBSÉGI INTÉZMÉNYBEN MEGVALÓSULÓ (INTEGRÁLT) NEVELÉS, OKTATÁS

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatásuk. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása fontos. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki:
 - a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;
 - szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
 - a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti - a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján, szükség esetén -, megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
 - egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
 - együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
 - terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

Több tényező is befolyásolja, hogy a tanulónak milyen oktatásra van szüksége:

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának ideje.
- A sajátos nevelési igényű tanuló:
- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
- A társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

Célok, feladatok:

- Az értelmi, - és egyéb fogyatékoságból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
- A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.

- A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

1.19.2. AZ ENYHE FOKBAN ÉRTELMI FOGYATÉKOSOK SZEGREGÁLT NEVELÉSE, OKTATÁSA:

Oktatásuk és nevelésük egyéni adottságaikra épülő, kulcskompetenciák fejlesztésén alapul. Külön csoportba szervezeten, szegregáltan neveljük őket az országos szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint.

- számukra olyan helyi tanterv kerül kidolgozásra, amely az értelmi és személyiségállapothoz igazodik, és tantárgyakba vagy tantárgyi csoportokba jól illeszthető;
- nagy hangsúlyt kell adni az olyan gyakorlati ismeretekhez kapcsolt tevékenységeknek, amelyekkel a gyermekek saját képességeikhez és személyiségi adottságaikhoz mérten a lehető legteljesebb mértékben készíthetők fel az önálló életre;
- Vezérlő szempontjait az adott gyermekcsoport:
 - értelmi,
 - pszichés és
 - személyiségállapotának, valamint
 - taníthatósági,
 - nevelhetőségi,
 - fejleszthetőségi lehetőségeinek figyelembevételével kerül kijelölésre.)
figyelemmel kell lenni arra, hogy a tünetek gyakran idegrendszeri háttérrel nem rendelkeznek, csak korábbi nevelési hibák eredményei.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók akadályozottsága, személyiségfejlődési zavara, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékos (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői:

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki.

Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg. A tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét a : részképesség zavarok.

A részképesség zavaros tanulók:

- az iskolai teljesítmények – elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) - elsajátításának nehézségei,
- a képességek deficitje, valamint
- az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy
- tanulási zavarok komplex tünet együttese tartozik.

Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

A részképesség zavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződhet ki.

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatók meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókincs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata. Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgráfias tanulók.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkoros osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező készségét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írás tanítása lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,
- az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

Diszkalkulia

A különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás,) jó színvonal mellett. Háttérében általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem. A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén az érintett tanulók jellemzői:

- rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni,
- az általánosnál több cselekvéses tanulási helyzetet igényel.

Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak: általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra, fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre, fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

Felismerése nagy jelentőségű, kezelésére az iskola nem rendelkezik tárgyi és személyi feltételekkel.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

Alapfokú nevelés

Bevezető szakasz: 1-2. évfolyam.

Kezdő szakasz: 3-4. évfolyam.

Ebben a két szakaszban a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

A bevezető szakaszban javasolt - a közoktatási törvény által biztosított lehetőséggel élve - egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

E két szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az iskolatípus módosításának esetenkénti szükségessége folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálás nyomán a tanítás-tanulás folyamatában állapítható meg biztonsággal.

Alapozó szakasz: 5-6. évfolyam.

Fejlesztő szakasz: 7-8. évfolyam

Az alapozó és a fejlesztő szakaszban a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

A fogyatékból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola helyi tantervének részeként működnek. Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli programokba.

A gyógypedagógus, a terapeuta - esetenként más szakember véleményének figyelembevételével - készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja. A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

1.20. A NEM SZAKRENDSZERŰ OKTATÁSRÓL

A 2010. évi LXXI. Törvény értelmében célunk, hogy kezelni tudjuk az eltérő tanulói fejlettségi szinteket, és megadjuk a lehetőséget ahhoz, hogy a lemaradó tanuló beérje társait, felzárkózzon az átlaghoz, meghatározott időn belül elérje a helyi tanterv elvárt követelmény szintjét.

A **bevezető és a kezdő szakaszban** - az 1.-4. évfolyamon – döntő többségében *nem szakrendszerű* oktatás keretében, az **alapozó szakaszban** – az 5.-6. évfolyamon szakrendszerű oktatáskeretei között szervezzük meg az oktatást.

Az 5.-6. évfolyamokon felhasználható időkeretbe bevonjuk a kötelező tanórai foglalkozások mellé a nem kötelező tanórai foglalkozásokat is az iskolai alapozó funkciók hatékonyságának a növelésére, hogy az alapozó funkciók tanítása, a kulcskompetenciák fejlesztése a korábbinál több időben folyhasson, eredményesebb legyen.

A tanítás-tanulás szervezése játékos formában, a tanulói közreműködésre építve, az érdeklődés felkeltésére, a problémák felvetésére, a megoldáskeresésre, és a tanulói képességek fejlesztését szolgáló ismeretek elsajátítására irányul.

A tanulói terhelés a tanulói képességekhez igazodva fokozatosan növekszik.

Biztosított az előírt tananyag átadása, a követelmények teljesítése, a tanítási órák ingyenessége, a tanulói terhelés korlátozására vonatkozó rendelkezések megtartása.

Az iskola tanulóközösségének adottságai nem indokolják a nem szakrendszerű oktatási formát az alapozó szakasz, 5. és 6. évfolyamában.

A lassabban haladó tanulók számára tanulást segítő egyéni foglalkozást biztosítunk a törvényi szabályozás adta lehetőséggel élve:

- b) 52. §-ának (7) bekezdésében meghatározott időkeretben szervezett **nem kötelező (választható) tanórai foglalkozás**
- **valamint** a Kt. 3. § (1) bekezdés a)-b) pontjában meghatározottak szerint a **hagyományos** (tanórai és tantermi) **szervezési formáktól eltérő módon** (projektoktatás, erdei iskola, múzeumi foglalkozás, könyvtári foglalkozás, művészeti előadáshoz vagy kiállításhoz kapcsolódó foglalkozás stb.) **valósítjuk meg.**
- A biatorbágyi gyermekek teljesítményét, adottságait, törekvéseit, a szülők elvárásait figyelembe véve, **tananyagot nem csökkentünk.**

Iskolánkban foglalkoztatott pedagógusok megfelelnek a nem szakrendszerű oktatásban való részvétel követelményeinek.

Rendelkeznek

- Felsőfokú tanítói
- Felsőfokú tanítói és szaktanári
- Felsőfokú szaktanári és 120 órás nem szakrendszerű tanfolyami végzettséggel.

Az eredményes megvalósítás a szakmai, módszertani kultúra színvonalától függ, ezért a pedagógusok, a módszertani ismereteiket rendszeres, tervszerű szakmai továbbképzéseken bővítik, frissítik fel.

Az iskola rendelkezik a nem szakrendszerű oktatáshoz szükséges korszerű tanulói és tanári segédletekkel is, melyek körét folyamatosan bővítjük, fejlesztjük.

A kompetenciák fejlesztésére törekvés áthatja a mindennapokat.

A kompetenciafejlesztés területén belül kiemelt területnek tekintjük az olvasáskészség, íráskészség, elemi számolási készség, vizuális kommunikáció, tanulni tanulás kompetenciáját.

Olvasáskészség

- Az olvasáskészség, vagyis a szövegértő, élményszerző olvasás kritikus feltétele az optimálisan fejlett, optimális használhatóságú olvasáskészség (olvasástechnika).

Íráskészség, mint a közlés kompetenciája

- Az íráskészség a kézírással működő írásbeli kifejezés, közlés kritikus feltétele, amely a tevékeny iskolai tanulás nélkülözhetetlen eszköze. Gyakorlottság szerint kétféle íráskészség létezik: rajzoló és kiírt íráskészség.
- Mivel a 4-5. évfolyamon már használni kell az íráskészséget, a gyakorlatlanság miatt alig olvashatóvá esne szét az írás. Ezért az 5. és 6. évfolyamokon több gondot fordítunk a kiírt íráskészség kifejlesztésére is.

Kiemelt feladatok az íráskészség fejlesztése területén:

- Az íráskészség, a kézírással működő írásbeli kifejezés, közlés minőségi fejlődésének kritikus feltétele, hogy a gyermek érezze annak szükségességét, értelmét;
- Tudja, hogy ellenőriz, segítik, értékelik minden munkáját.
- Az órai feladatait, valamint a házi feladatokat is.
- A tanári javítás színe: piros; az önellenőrzésé a zöld. A napközis nevelő kék tollal ír alá.

Az elemi számolási kompetencia optimális szintű elsajátítása kulcsfontosságú feladat

- Az országos kompetenciamérések azt bizonyítják, hogy az összetett feladatokat az elemi készségek hiányában nehezen oldják meg a gyermekek. Mi az elemi készségek fejlesztésére törekszünk.

Szóbeli kommunikációs készség

- A szóbeli feleltetés/felelés kultúrájára nagy figyelmet fordítunk.
- Elvárjuk tanulóinktól a választékos, lényegre törő, igényes, szép magyar beszédet.

Vizuális kommunikáció

- A gondolatok kifejezése, rögzítése fontos minden órán!
- Az íráskép, a füzetek megjelenése minden tantárgynál egyformán hangsúlyt kap.
- A vázlatokhoz, fogalmazásokhoz, a szöveges feladatok értelmezéséhez sok-sok rajz, illusztráció készül a mindennapokban.

A tanulni tanulás kompetenciája

- Gondot fordítunk az órákon, hogy a tanuló lehetőleg már ott és akkor megjegyyezze a lényeges ismereteket.
- Az értelmes, eredményes tanulás módszerét a tanórák keretében tanítjuk meg.

Biztosítjuk a gyengék felzárkóztatásának lehetőségét, és ezzel párhuzamosan a legjobb képességű, tanulni akaró gyermekek saját ütemű fejlődését is.

1.21. A PEDAGÓGIAI PROGRAM SIKERES MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES FEJLESZTÉSI FELADATOK:

Nevelőtestületünk úgy véli, hogy nem elégséges az intézmény jelenlegi állapotának megjelenítése a pedagógiai programban. A folyamatos fejlesztés új elemeket emel be, a feltételek változnak és átalakulnak. A tevékenységek bővülnek.

Fejlesztési célok:

- Folyamatos és rendszerszemléletű fejlesztés útját követve kell terveinket valóra váltani.
- A programban megfogalmazott ellenőrzési és értékelési rendszer folyamatméréseihez és nevelési eredményvizsgálatokhoz vagy elkészítjük, vagy megrendeljük a mérési dokumentumokat.
- A mérési-értékelési rendszer optimális működtetéséhez az iskola 2009 őszétől feladatbankot kíván létrehozni, melyben az eddig összegyűjtött anyagokat elhelyezi és folyamatosan bővíti.
- Nagy figyelmet kíván a nagyszámú tankönyvkínálatból a számunkra megfelelő tankönyvek kiválasztása, a tartós tankönyvek kölcsönzése.
- Célunk a számítástechnikai eszközállomány növelése, valamint az Internet szolgáltatás igénybevételenek szélesítése, amely a tanórai és tanórán kívüli mindennapos használat lehetőségét megteremti.
- Az intézmény dolgozóinak szakmai és emberi összetétele biztosítékul szolgál a kitűzött célok megvalósítására. A Nemzeti Alaptantervben, a Kerettantervben szereplő új és újszerű műveltségi részterületek szükségessé teszik a pedagógusok továbbképzését az alábbi területeken:
 - idegen nyelvi képzés
 - tánc és dráma
 - mentálhigiénés pedagógia
 - fejlesztő pedagógia
 - mérés – értékelés
 - korszerű technikák, módszerek tanórai alkalmazása.

Tárgyi feltételek alakítása terén:

- a meglévő számítástechnikai géppark bővítése, karbantartása
- az iskolai könyvtár fejlesztése
- a mozgóképkultúra oktatásához szükséges eszköztár kialakítása
- sporteszközök bővítése, karbantartása
- szaktantermi hálózat kialakítása
- valamennyi tantárgyhoz szükséges eszköztár lehetőség szerinti fejlesztése mindig a legkorszerűbb kínálat alapján.

2. A HELYI TANTERV

2.1. AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁRA LÉPÉS FELTÉTELEI

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába léphet, ha tanulmányi és iskolába járási kötelezettségének eleget tett, az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló értékelését évközi teljesítménye, illetve érdemjegyei, vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani. A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

Ha a tantárgy oktatása félévkor befejeződik, a tanuló értékelését az év végi bizonyítványban fel kell tüntetni.

A tanuló szülője aláírásával a félév illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig jelentheti be, – az igazgatónál – ha gyermeke év végi osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy a gyermek milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni.

Ha a tanuló tankötelezettségét a szülő döntése alapján magántanulóként teljesíti, felkészítéséről a szülő gondoskodik. Más esetekben felkészítése az iskola feladata.

2.1.1. AZ ÉVFOLYAMISMÉTLÉS FELTÉTELEI

A tanuló az évfolyamot a szülők írásbeli kérelmére, az osztályfőnök véleményét kikérve az igazgató engedélyével megismételheti.

Javítóvizsga:

Ha a tanuló a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott javítóvizsgát tehet. Ha az elégtelen osztályzatok száma meghaladja a kettőt, a nevelőtestület engedélyével tehet javítóvizsgát a tanuló. Ha a javítóvizsga eredménye elégtelen, az évfolyamot meg kell ismételnie.

Ha a tanuló első alkalommal, az első osztályban nem tesz eleget az első évfolyam követelményeinek, munkája előkészítő jellegűnek minősül és szülői kérésre az első évfolyamon folytatja tanulmányait.

2.2. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI FORMÁI

2.2.1. A TANULÓI ÉRTÉKELÉS FORMÁI

A tanulók értékelésének helyi rendszere:

Az értékelést megalapozó ellenőrzés célja:

- a tanulók minősítése,
- visszajelzés a szülőknek, az iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságáról,
- az önértékelés kialakítása,
- a személyiség fejlesztése

Az ellenőrzés és az azt követő értékelés legyen:

- pedagógiailag kifogástalan
- folyamatos, tervszerű, rendszeres, aktuális
- kiszámítható, nem kampányszerű
- sokoldalú
- módszertanilag változatos

- konkrét, objektív és igazságos
- szükség esetén méltányos
- természetes kísérője a tanulási folyamatnak, ne kísérje túlzottan feszült légkör.

Az ellenőrzés és értékelés során figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait, a tantárgy jellegét, a tanuló önmagához viszonyított fejlődését is.

Az osztályozás nem lehet a fegyelmezés, büntetés eszköze!

Az ellenőrzés és az értékelés formái:

- szóbeli: beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás, stb.
- írásbeli: feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró, stb.
- gyakorlati: munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény

Mindezekből kiválasztva a pedagógus maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést, ügyelve a szóbeli és írásbeli formák helyes arányára.

Az értékelés módjai: **szöveges értékelés**
ötfokozatú skála

A tanév során érdemjegyekkel, félévkor és év végén osztályzattal kell értékelni a tanulókat. Kivételt képeznek ez alól az 1. évfolyam tanulói.

Az első évben olyan szöveges értékelést kell kapnia a tanulóknak, amelyik kifejezi, hogy az elvárásoknak **kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, esetleg felzárkóztatásra szorul**. Ez utóbbi esetben a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tártani a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket. Minderről, s arról, hogy a felzárkóztatásra milyen segítséget nyújt az iskola, tájékoztatást kell adni.

Az iskola a következő érdemjegyeket/osztályzatokat, használja a magatartás, a szorgalom és a tantárgyak tanulásával kapcsolatos teljesítmények értékelésére:

A tanuló **tudásának** értékelésénél és minősítésénél **jeles (5), jó (4), közepes (3) elégséges (2), elégtelen (1)**

A tanuló **magatartásának** értékelésénél és minősítésénél **példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)**

A tanuló **szorgalmának** értékelésénél és minősítésénél **példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)**

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló az 1. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltásra, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

A témazáró felmérések az 1 – 4. évfolyamon:

100% - 91% jeles (5)

90% - 81%	jó	(4)
80% - 66%	közepes(3)	
65% - 51%	elégséges	(2)
50% - 0%	elégtelen	(1)

A témazáró felmérések osztályozása az 5 – 8. évfolyamon:

100% - 91%	jeles	(5)
90% - 75%	jó	(4)
74% - 51%	közepes(3)	
50% - 34%	elégséges	(2)
33% - 0%	elégtelen	(1)

Az osztályzat (érdemjegy) akkor

- **jeles (5):** Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes.
- **jó (4):** Ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kisebb bizonytalanságokkal alkalmazni tudja tudását.
- **közepes (3):** Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását.
- **elégséges (2):** Ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nevelői segítséggel képes önálló feladatvégzésre.
- **elégtelen (1):** Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre.

Az érdemjegy (osztályzat) osztálykönyvi bejegyzésének formái:

- **piros tintával:** témazáró felmérések, dolgozatok
tanév végi osztályzatok
- **kék tintával:** szóbeli feleletek
írásbeli feleletek
félévi osztályzatok
- **zöld tintával:** gyűjtőmunka, szorgalmi feladatok, kiselőadások
füzetek rendje, külalak

2.2.2. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSE, ÉS ANNAK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI /KT. 70.§ (2-3)/

Magatartás és szorgalom értékelése:

A tanulók magatartásának és szorgalmának követelményeit a tantestület állapítja meg, - a tanév elején a tanulókkal és a szülőkkel ismertetni kell. A tanulók magatartásának és szorgalmának minősítésében az osztály közössége, valamint az osztályban tanító pedagógusok is részt vesznek.

A magatartás értékelése:

A magatartással és szorgalommal kapcsolatos követelmények:

- **szempontjai:**

- A tanuló magaviselete tanítási órákon, egyéb foglalkozásokon, szünetben
- A tanuló viszonya a közösséghez
- A tanuló tanuláshoz, munkához való viszonya
- A tanuló családi környezete, személyiségjegyei.

A szorgalom

- **szempontjai:**

- Képessége, lehetősége szerint tanul-e?
- Vállal-e többletmunkát?
- Milyen a kötelességtudata, igényessége önmagával szemben?
- Mennyire önálló a munkában?
- Milyenek az életkörülményei?

A magatartás és szorgalom minősítésének négy fokozata:

magatartás:	5 példás	szorgalom:	5 példás
	4 jó		4 jó
	3 változó		3 változó
	2 rossz		2 hanyag

- **A magatartás értékelése:**

Az iskolában a magatartás értékelésének és minősítésének a követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik
- aktívan részt vesz az órai munkában
- kötelességtudó, feladatait teljesíti
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti
- tisztelettudó
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja
- tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik
- az órai munkát nem zavarja
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti
- az osztály vagy az iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be
- a tanórán vagy tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül
- feladatait nem teljesíti minden esetben
- az órai munkát súlyosan és rendszeresen nem zavarja
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva

- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik
- igazolatlanul mulasztott
- osztályfőnöki intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti
- órai viselkedése visszaveti társait a tanulásban
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokú büntetése van.

• **A szorgalom értékelése:**

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének a követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi, - a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi
- munkavégzése pontos, megbízható
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként vesz részt
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik
- a tanórákon többnyire aktív
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozásokon vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti
- taneszközei tiszták, rendezettek

Változó (3) az a tanuló, aki:

- tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen
- feladatait folyamatosan nem végzi el
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

2.2.3. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁJA, RENDJE

A tanulók időszakos és rendszeres iskolai írásbeli beszámoltatása a pedagógiai munka szerves része.

A nagyobb anyagrész áttekintése segíti az összefüggések feltárását, erősíti a logikus gondolkodást, komplexitásra buzdít, fejleszti a mondanivaló összefüggő mondatokban való kifejezésének képességét, megkívánja a koncentrált munkát, a jó időbeosztást stb.

Az írásbeli beszámoltatás fajtái:

- írásbeli felelet
- témazáró dolgozat

Az írásbeli felelet:

A mindennapi számonkérés egyik formája. Ilyenkor a pedagógus egy-egy anyagrész vagy részismeret elsajátításának mértékét ellenőrizheti írásban rögzített kérdések, előre elkészített feladatlapok vagy a téma kidolgozásának segítségével.

Alkalmazása a nagyobb létszámú osztályokban biztosítja a rendszeres ellenőrzést, és a szóban nehezen megnyilatkozó, önbizalomhiányban szenvedő diákoknak is segítség.

Az írásbeli felelet értékelése érdemjeggyel történik. A pedagógus meglátása szerint bármikor alkalmazható, súlya a szóbeli feleletével azonos.

A témazáró dolgozat:

Egy-egy terjedelmesebb, összefüggő ismeretanyag ellenőrzésének eszköze.

A pedagógustól komolyabb előkészítést, a diaktól elmélyültebb felkészülést kíván.

Formája (kérdések, feladatlap, témakifejtés) azonos az írásbeli feleletével, súlya viszont nagyobb.

A témazáró dolgozat értékelése érdemjeggyel történik. A témazáró dolgozat érdemjegyének jelölésére a pedagógus a naplóban eltérő (megkülönböztető) jelzést alkalmaz.

Szükséges a témazáró dolgozat előkészítése és az írásbeli ellenőrzés előzetes bejelentése (a pedagógus számára kötelező).

Így biztosítható a közös munka hatékonysága és eredményessége.

A tanulók túlterheltségét elkerülendő egy tanítási napon 2 írásbeli témazáró dolgozathoz több nem íratható.

Mindez feltételezi a pedagógusok közötti együttműködést, összehangolt munkát is.

2.2.4. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

- **Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei**

A tanítási órák anyagának az elmélyítését a rendszeresen feladott írásbeli és szóbeli házi feladatok szolgálják.

Elvek:

- A házi feladat az óra anyagához szorosan illeszkedő
- Gyakorló jellegű
- Készség vagy képességfejlesztést szolgáló
- Képesség szerinti munkáltatást lehetővé tevő (felzárkóztató vagy tehetséggondozó)
- A házi feladat lehet témakört előkészítő gyűjtő munka
- Vagy az adott tananyagot kiegészítő gyűjtő munka is
- Tantárgyanként fél óra alatt elvégezhető legyen!
- Mind az írásbeli, mind a szóbeli felkészülés szövegesen, vagy érdemjeggyel értékelhető

- A házi feladat mennyisége nem tölthet be fegyelmező eszköz funkciót!
- Hét végére a hét közbeni házi feladat mennyiség adható, amelyet a tanuló a hét utolsó tanítási napjának délutánján el tud végezni
- Szünetekre (őszi, téli, tavaszi, nyári szünet) nem szabad házi feladatot adni!

2.2.5. A SZÖVEGES MINŐSÍTÉS RENDJE ÉS FORMÁI AZ ELSŐ ÉVFOLYAM VÉGÉN, ILL. A MÁSODIK ÉVFOLYAM FÉLÉVEKOR

Az első évfolyamban, valamint 2. évfolyam félévekora szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló **kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.**

„Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatokat az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

A szöveges értékelést – a tanuló tájékoztató füzetébe – a tanító fogalmazza meg, és jegyzi be.

- Második évfolyam végétől – nyolcadik évfolyamon a tanulók munkáját minden tárgyból évközben érdemjegyekkel, a félév és a tanév végén osztályzattal minősítjük. Kialakításukhoz (félévenként) legkevesebb 5 érdemjegy szükséges. (Heti egy óras tárgy esetén 3 érdemjegy) Az osztályzatok kialakításában a témazáróknak kiemeit szerepe van. Tanév végén az egész éves teljesítményt kell figyelembe venni.
- A tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megismétlése akkor is, ha egyébként felsőbb évfolyamba léphetne. Az engedély megadásáról, szülői kérésre az igazgató dönt.
- Az idegen nyelvek értékelése: 4. o. félévig szöveges értékelés, 4. évfolyam második félévétől nyolcadik évfolyamig évközben érdemjegyekkel, félévkor és évvégén osztályzatokkal minősítjük. 4. osztályban, félévig elégtelen osztályzatot nem adhatunk!

2.2.6. AZ EGYES TANTÁRGYI MODULOK ÉRTÉKELÉSE, MINŐSÍTÉSE VALAMINT BESZÁMÍTÁSA AZ ISKOLAI ÉVFOLYAM SIKERES BEFEJEZÉSÉHEZ

Tantárgyi modulok értékelése:

Tánc és dráma:	magyar tantárgyhoz integráljuk
Hon és népismeret:	szöveges értékeléssel zár
Informatika:	önálló, érdemjeggyel zár
Ember és társadalomismeret, etika:	osztályfőnöki órákhoz integrálva
Egészségtan:	6. évfolyamon önálló, szöveges értékeléssel zár 8. évfolyamon biológiához integrálva, érdemjeggyel zár
Mozgókép és médiaismeret:	7-8. osztályban önálló, szöveges értékeléssel zár.
Néptánc:	1-4. évfolyamon, szöveges értékelés

A szöveges értékelés megfogalmazása: „megfelelt”, „nem felelt meg”.

2.2.7. TANTÁRGYI HELYZET

Az iskola arculatához tartozik, a tehetséggondozás kiemelt területeként, hogy tanítványainkat felkészítjük a következő eseményeken való részvételre:

- **Magyar nyelv és irodalom**
 - Ki Mit Tud?
 - Kazinczy szép kiejtési verseny
 - Kistérségi kulturális napok (sóskút)
 - Dunakanyar népművészeti verseny
 - „Csendes csodák” kistérségi szavalóverseny
 - Dunakanyar népművészeti verseny
 - „Regősök húrjain szóljatok”
 - Bolyai anyanyelvi csapatverseny
 - Simonyi Zsigmond helyesírási verseny
 - Kistérségi szavalóverseny (Páty)
 - Költészet napja
 - Nyelvünkben élünk
 - Iskola közös ünnepi műsorai
 - Városi ünnepélyek ünnepi műsorai
- **Történelem**
 - Iskolai versenyek
 - Kálti Márk történelem verseny
- **Idegen nyelv**
 - országos egyéni és csapatversenyek
 - nyelvvizsga
- **Matematika**
 - Zrínyi Ilona országos verseny
 - Kenguru nemzetközi verseny
 - Kalmár László országos verseny
 - Zsámbéki-medence Kis Matematikusa
 - Iskolai feladatmegoldó verseny
- **Természettudományi tantárgyak**
 - Kaán Károly természetismeret
 - Hermann Ottó biológia verseny
 - Hermann Ottó természetismeret verseny
 - Teleki Pál földrajz verseny
 - Apáczai komplex természettudományi verseny
 - Öveges József fizika verseny
 - Zöld napok rendezvényeinek lebonyolítása
- **Ének-zene**
 - énekkar szereplései (ünnepélyek, kulturális rendezvények, jeles évfordulók)
 - Dunakanyar népdaléneklési verseny
 - Országos népdaléneklési verseny
- **Rajz**
 - Épületdekorálás
 - Rajzpályázatok (Víz világnapja; A hely ahol élünk)
 - Aradi Jenő megyei rajzverseny
 - Időszakos kiállítások
- **Testnevelés, sport**
 - Iskolai sportversenyek (kosárlabda, flooball, röplabda, teremlabdarúgás, atlétika, duatlon)
 - Diákolimpiai versenyek

- **Nemzetiségi tagozat:**
 - Hagymányait a nemzetiségi tagozat helyi tanterve a „Helyi sajátosságok, ismertetőjegyek” címszó alatt tartalmazza.

2.2.8. AZ ISKOLA RENDEZVÉNYEI:

- **Az iskola hagyományos rendezvényei**
 - Tanévnnyitó
 - Megemlékezés az Aradi Vértanúkról
 - Ősz Ünnepe
 - Mikulás
 - Nemzeti ünnepek (október 23., március 15.)
 - Márton- napi lámpás felvonulás
 - Adventi ünnepségsorozat
 - Luca-napi vásár
 - Karácsony
 - Farsang
 - Zöld napok: Állatok Világnapja, Föld Napja, Víz Világnapja, takarítási világnap, Tudatos vásárlók napja
 - Gála, kiállítás
 - Anyák napja
 - Közlekedésbiztonsági nap
 - Őszi és tavasz sportnap
 - Ballagás
 - Évzáró
 - Projektnapok
- **Nemzetiségi rendezvények**
 - Nemzetiségi Hét – szeptember
 - Megemlékezés a németajkú lakosság kitelepítéséről – február
 - Svábbál – Farsangtemetés – február
 - Hagymányos nyári- és tanévközi nyelvgyakorló tábor
 - Adventi gyertyagyújtás
 - Projektnapok
- **Hagymányos nyári és tanévközi táborok**
 - Hagymányos nyelvgyakorló tábor
- **Az iskola csereutazásai**
 - Gyergyóremete
 - November – vendég diákok fogadása
 - Április – Cseres Tibor Napok Gyergyóremetén
 - Páratlan év– Honismereti tábor Magyarországon
 - Páros év – Honismereti tábor Erdélyben
 - Herbrechtingen
 - Május - vendég diákok fogadása
 - Június – diákjaink herbrechtingeni nyelvgyakorló tábora
- **A környezet alakítása**
 - Az osztálytermek díszítése az osztályfőnök és a szaktanárok közös munkája.
 - A folyosók állandó dekorációját a végzett osztályok tablói és a tanulók munkái képezik.
 - Időszakos kiállításokat (jelentős évfordulók és ünnepek alkalmából) az iskola tanárai és tanulói közösen készítenek.

- Az udvar növényzetét a karbantartó állandó jelleggel, tanulócsoporthok időszakosan gondozzák.
- A virágágyások gondozását, beültetését a felsős osztályok tanulói végzik.

2.3. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

Egészséges életmódra nevelés fő célja a testi egészség biztosítása.

A Biatorbágyi Általános Iskolában a fizikai állapot felmérése a **Hungarofit módszer** alapján történik, évente két alkalommal, szeptemberben és júniusban.

8.sz. melléklet

A tanulók évente egyszer szakorvos általi ortopédiai szűrésen vesznek részt.

Az iskolában gyógytestnevelés órákat is tartunk órarendi keretek között a rászoruló tanulóknak.

2.4. AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK

2.4.1. A KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÓRASZÁMAI

A FENNTARTÓ ÁLTAL KÖTELEZŐEN FINANSZÍROZANDÓ ÓRÁK SZÁMA

Évfolyam	Heti kötelező óra 52.§(3)	Heti választható 52.§(7), 124.§ 24.pont	Egyéni foglalkozásra 52.§(11)c.	Összesen
1. évfolyam	20	2	1,6	23,6
2. évfolyam	20	2	1,6	23,6
3. évfolyam	20	2	1,6	23,6
4. évfolyam	22,5	2,25	1,8	26,55
5. évfolyam	22,5	5,6	1,8	29,9
6. évfolyam	22,5	5,6	1,8	29,9
7. évfolyam	25	7,5	2	34,5
8. évfolyam	25	7,5	2	34,5

A NAT műveltségi területeinek megjelenése a tantárgyakban 1-4. osztályig

Műveltségi területek	Tantárgyakban
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv
Élő idegen nyelv	Idegen nyelv (angol, német)
Matematika	Matematika
Ember és társadalom	Magyar nyelv, környezetismeret
Ember a természetben	Környezetismeret
Művészetek	Rajz, ének
Informatika	Magyar nyelv, matematika
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Technika
Testnevelés és sport	Testnevelés

Az 1-4. évfolyam tantárgyai egységesen jellemezhetők, nem válnak még élesen külön a tárgyak, összefogja őket a tanító személye is.

Az iskolába lépő gyereket a tanító vezeti be az iskola életébe. Megismerteti az iskola szokásaival, az iskolában folyó munkával. Törekszik a jó kapcsolat kialakítására a tanító, az iskola, a tanuló és a tanulás között.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerek és a közösség kölcsönösen megszokja, elfogadja egymást, így biztonságban, társaival tevékeny együttműködésben végezhesse mindenkinek a munkáját.

1-4. évfolyam kötelező óraszámai

Tantárgy/évfolyam	1. o	2. o	3. o	4. o
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	7,5
Német nemzetiségi nyelv és irodalom				
Történelem és állampolgári ismeretek				
Idegen nyelv				3
Matematika	5	5	5	4
Informatika, informatika modul				
Környezetismeret	1	1	1	2
Természetismeret				
Fizika				
Biológia Egészségtan modul				
Kémia				
Földrajz				
Ének-zene	1	1	1	1
Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport, Tánc dráma	3	3	3	3
Osztályfőnöki				
Ember és társadalom, etika modul				
Hon és népismeret				
Mozgókép és médiaismeret				
Egészségtan				
Kötelező óraszám a törvény alapján	20	20	20	22,5
Emelt szintű nyelvoktatásra felhasznált órakeret				2
Választható arculatra felhasznált órák	2	2	2	
Maximális óraszám a törvény alapján	22	22	22	24,5
KT.48. § (2) szerinti testnevelés	1	1	1	1

A NAT műveltségi területeinek megjelenése a tantárgyakban 5-8. osztályig

Műveltségi területek	Tantárgyak
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Élő idegen nyelv	Idegen nyelv
Matematika	Matematika
Ember és társadalom	Történelem és állampolgári ismeretek Hon- és népismeret Ember és társadalomismeret, etika
Ember a természetben	Természetismeret Fizika Biológia és egészségtan Kémia Egészségtan
Földünk – környezetünk	Földrajz
Művészetek	Magyar nyelv és irodalom Ének-zene Rajz Mozgóképkultúra és médiaismeret Testnevelés és sport (tánc)
Informatika	Informatika
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Technika és életvitel
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport

5-8. évfolyam kötelező óraszámjai

Tantárgy/évfolyam	5. o	6. o	7. o	8. o
Magyar nyelv és irodalom (tánc, dráma integrálva)	4,5	4,5	4	4
Német nemzetiségi nyelv és irodalom				
Történelem és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Informatika, informatika modul		0,5	0,5	0,5
Környezetismeret				
Természetismeret	2	2		
Fizika			1,5	1,5
Biológia			1,5	
Biológia és egészségtan modul				2
Kémia			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	0,5
Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1
Mozgókép és médiaismeret			0,5	0,5
Technika és életvitel	1	1	0,5	0,5
Testnevelés és sport	2,5	2,5	2,5	2,5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Ember és társadalom, etika modul				
Hon és népismeret	0,5	0,5		
Egészségtan		0,5		
Kötött óraszám	22,5	22,5	25	25
Kötelező óraszám	22,5	22,5	25	25
Emelt szintű nyelvvizsgára felhasznált órakeret	5,6	5,6	7,5	7,5
Választható arculatra felhasznált órák				
Gyermek heti összes órája:	22,5	22,5	25	25
Maximális óraszám a törvény alapján	28,1	28,1	32,5	32,5
KT.48. § (2) szerinti testnevelés	1	1	1	1

A nem kötelező órákkal kiegészített óraszámok a mellékletben találhatóak.

A német nemzetiségi oktatás óraszámjai								
Tantárgy/kötelező	Heti órszámok évfolyamonként							
	1.o	2.o	3.o	4.o	5.o	6.o	7.o	8.o
magyar ny.és ir.	8	8	8	7	5	4	4	4
ném.nemz.ny.és ir. ☐	5	5	5	5	5	5	5	5
német nemz.hon- és népim.	1	1	1	1	1	1	1	1
német nyelvi kommunikáció				1	1	1		
történelem					2	2	2	2
hon- és népismeret					0,5	0,5		
matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
informatika					1	1	1	1
környezetismeret	1	1	2	2				
természetismeret					2	2		
biológia							1,5	2
egészségtan						0,5		
fizika							2	1,5
kémia							1,5	1,5
földrajz							2	1,5
ének*	1	1	1	1	1	1	1	1
rajz, média	1	1	1	1	1	1	1	1,5
technika*	1	1	1	1	1	1	1	1
testnevelés*	1+2	1+2	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5
osztályfőnöki, etika					1	1	1	1
összesen	25	25	26	26	28	26,5	30,5	30,5
Szabadon választott								
dráma *						0,5		
nemzetiségi zene, -tánc ☐			1	1	1	1	0,5	0,5
Szakkör								
angol				3	3	3	3	3

2.4.2. AZ ELŐÍRT TANANYAG

1. Az anyanyelvi tárgyak

- A magyar nyelv tanítása a közoktatási rendszerben kiemelt jelentőségű.
- Az anyanyelvi készségek, képességek kialakítása, fejlesztése nemcsak a magyar nyelv tantárgyának a hatáskörébe tartozik, hanem átfogja a közoktatás egészét.
- Fontos, hogy mesén keresztül vezessük be a tanulókat az olvasás szépségeibe, mert a mesékben rejlő magatartási minták, a konfliktuskezelési módok példaértékűek számukra.
- Nagy hangsúlyt kell fektetni:
 - az anyanyelv művelésére,
 - a beszéd-, az olvasás-, az írás-, a helyesírás, a grammatika-, a stílus-, a szöveg- és a nyelv helyesség-, a retorika- és a nyelvtörténet oktatására,
 - anyanyelvünk szabályainak megtanítására, oktatás során viszont kerülni kell a formális, tudományoskodó megközelítést.
- Gondot kell fordítani:
 - az irodalmi szövegek emlékezetből való megtanulására és elmondására,
 - a magyar nyelv helyes használatára, a tanulók beszédének fejlesztésére.
- Cél:
 - a gyerekek képesek legyenek megfogalmazni, leírni, kifejezni gondolataikat és
 - fejleszteni a kommunikációs képességüket.

2. A környezetismeret, környezeti nevelés

- A környezeti nevelés és tudatformálás megtanítja a gyermekeket a természeti környezettel való tudatos és harmonikus együttélésre, a környezetbarát életvitelre, vagyis a környezetkultúrára.
- Az ember és környezete egységes rendszert alkot, így a környezeti nevelésnek is ökológiai szemléletűnek kell lennie, a globalításra kell törekednie.
- A gyermekek számára a nevelés során a pedagógus a példakép.
- Cél, hogy:
 - a fiatalok gondolkodását, életmódját, viselkedését a (természetes és épített) környezet okos és mértékertő felhasználását, a védelem és a fejlesztés egysége jellemezze,
 - a gyerekek kritikusan tudják elemezni és értékelné a környezetre vonatkozó cselekedeteket, intézkedéseket.
- *Egészséges életmódra nevelésben:*
 - érvényesülnie kell a mozgás- és táplálkozástudatának, a tisztálkodási szokásoknak;
 - fontos a biztonságos életvitelre és közlekedésre nevelés;
 - a pedagógusoknak ismerniük kell, hogy milyen veszélyek fenyegetik a gyermekeket az iskolán kívül.

3. Az ének-zene

- A zenei nevelés feladata:
 - a fiatalok lelki, érzelmi, értelmi nevelése,
 - segíteni a harmonikus személyiség kibontakozását a zene sajátos eszközeivel,
 - hogy a tanulónál kialakuljon az egészséges hangképzés és a kifejező, szép énekhang.
- A zenei nevelés célja, hogy:
 - a fiatalok váljanak nyitottá a különböző zenei stílusokra,
 - hogy a gyermekek váljanak fogékonyra a beszéd és a dallam kapcsolatának a megfigyelésére.
- A ritmuskészség fejlesztésének feladata, hogy:
 - általánosan rendezze a gyermekek fizikai, harmonikus mozgási és szellemi tevékenységeit,
 - segítse a beszédértést, valamint a kifejező beszédet.
- A kottaolvasás fejleszti:
 - a zenei emlékezetet,

- a belső hallást.
- A zeneirodalom oktatásának célja, hogy:
 - a tanulók a meghallgatott zeneművet felismerjék,
 - néhány sajátos jegy alapján a zeneművet el tudják helyezni térben és időben,
 - ismerjenek néhány tény a legjelentősebb zeneszerzőkről, és
 - a meghatározó vonások alapján jellemezzék a zeneműveket.

4. A rajz és vizuális kultúra

- A vizuális művészetek tanításának célja:
 - a világ és az ember megismerése, a gyermekek esztétikai világvilágának formálása,
 - a tanulók esztétikai érzékének, művészszeretetének, értékszemléletének, látáskultúrájának megalapozása,
 - az alkotás, mint cselekvés megszerettetése,
 - az alkotó, cselekvő képességek fejlesztése,
 - a tanulók rendelkezzenek átfogó ismeretekkel a hagyományok, a történelem, néprajz, általános esztétika és az etikai terülről is,
 - hogy megismerjék az egyes vizuális művészeti ágaknak (képzőművészet, népi tárgyalakító művészet, iparművészet, fotó, film, videó) műfajainak, valamint a művészettörténeti korszakoknak, stílusoknak a főbb jellemzőit, kiemelkedő alkotásait.
- A rajz és vizuális kultúra feladata:
 - *A kisiskolás korban (6-10. év között):*
 - a spontán alkotókedvre, a szubjektív önkifejezési igényre történő alapozás,
 - a gyermekek megismertetése a képi-plasztikai kifejezés eszköztárával és az egyszerűbb ábrázolási technikák használatával,
 - *A középső szakaszban (10-14. év között):*
 - hogy a tanuló legyen képes a látványelemzéseken alapuló képi- plasztikai- téri megjelenítésre, intenzív alkotómunkára, kreatív tevékenységre,
 - kialakuljon az ábrázolási rendszerek megismeréséhez, megértéséhez szükséges térszemlélet, ábrázolási képesség,
 - hogy a tanulók szerezzenek megfigyelési és ábrázolási tapasztalatokat a természet, forma és színvilágról, a közeli tér viszonyairól, a mozgásról,
 - a környezet színeinek, formáinak, térszervezésének, mozgásának, anyagainak megfigyelése, megfigyeltetése és ezek ábrázolása,
 - a műalkotások megismerése,
 - a korok és kultúrák kifejezőmódjának, stílusainak tanulmányozása,
- Fontos a tanulók szembesítése a saját és társaik alkotásaival, mert felerősödnek a gyermek önértékelésének kritikus vonásai.

5. A technika és életvitel

- Feladata:
 - a diákok ismerjék meg és értékeljék mindazt a technikát, ami az életünket kényelmesebbé, jobbá teszi,
 - lássák, hogy a technika nagy lehetőséget és segítséget jelent a mindennapi életben,
 - a konkrét elméleti és gyakorlati ismereteken keresztül kialakuljon a technikai műveltség,
 - a tanulók a családi életre nevelés, a ház körüli, konyhai stb. munkák alapjaival megismerkedjenek,
 - a tanulók ismerkedjenek meg néhány, a mindennapi életben használt szerkezet, gép kezelésével, működésével.
- Célja, hogy:
 - lehetővé tegye a napról napra változó technika megértését, követését, használatát,
 - fejlessze a kreativitást,
 - a tanuló megszerezze a technikai műveltséget,

- az egyszerűbb, de látványos műszaki feladatok megoldásán keresztül sikerélményhez jutassa a gyerekeket.
- *A kisiskolás korban (6-10 év között):*
 - elsődleges feladat a kezűgyesség fejlesztése és
 - az anyag érzékelésének és alakításának élményéhez juttatás.
- *A középső szakaszban (10-14 év között):*
 - kapjanak rendezett ismereteket az alapvető anyagokról, eszközökről és gyártási folyamatokról, a működési elvek törvényszerűségeiről,
 - fontos a kezűgyesség és a kreativitás fejlesztése,
 - a munkadarab elkészítésekor az elképzeléstől a kivitelezésig törekedjenek a pontos és igényes végrehajtásáig.
- *Az általános iskola 9. és 10. osztályában:*
 - a technika tanításának jelentősége fokozódik, hiszen az alapvizsgára készülő tanulók többsége szakképzésben vesz majd részt.

6. Az idegen nyelv

- Az idegen nyelv tanításának a célja, hogy:
 - a tanulók felismerjék, minél több nyelvet ismernek, tudnak, annál könnyebben tudnak érvényesülni a világban,
 - a tanulóknak felébredjen a nyelvtanulás iránti vágy és szándék,
 - az idegen nyelvek tanulásától az adott nyelven beszélő népek életmódját, kultúráját is megismerjék a gyerekek.
- Az idegen nyelv tanításának a feladata, hogy:
 - a tanulók elsajátítsák a nyelvtanulás helyes módszereit,
 - a gyakorlati nyelvi készségeket és képességeket fejlesszék szóban és írásban (beszédkészséget, beszédértést, hallás utáni megértést, olvasás-, íráskészséget és – képességet).
 - a szókincs és a nyelvtani anyag elsősorban a mindennapi életben használatos szavakra, kifejezésekre, szókapcsolatokra, nyelvtani szerkezetekre épüljön.
- *Kisiskolás korban (6-10. év között):*
 - Feladata:
 - a gyerekek játékokon, szerepjátékokon keresztül ismerjék meg az adott idegen nyelvet,
 - dalok, mondókák, versek tanulásával a gondolkodás és az emlékezőképesség fejlesztésének segítése,
 - meg kell tanítani az idegen nyelv hangjainak ejtését és az idegen nyelv intonációjának elemeit.
- *A középső szakaszban (10-14. év között):*
 - Ebben az életkorban még hatásosan működik az utánozóképeség, de már a tudatosság is megjelenik.
 - Ennek a szakasznak a végén történik:
 - a nyelv szerkezetének tudatos megismerése,
 - az alapvető nyelvtani szabályok elsajátítása,
 - az írásbeliség fejlesztése és
 - a kulturális ismeretek megszerzése.
 - Feladat:
 - beszédszinten kell elsajátítani az első idegen nyelvet.
 - Gondot kell fordítani arra, hogy:
 - a gyerekek ne váltogassák az idegen nyelveket,
 - meglegyen a nyelvtanuláshoz szükséges környezet.

7. Irodalom

- Fontos, hogy:
 - a diákok a tanított műveket élvezni és értelmezni tudják,

- a szorosabban vett irodalomtörténetet – ezen belül írók, költők, életútját, működésük társadalmi és történelmi körülményeit – megismerjék,
- a tanár felkeltse a diákok érzékenységét a művek mondanivalója iránt,
- a gyermekeknek joguk van tetszésük, nemtetszésük kinyilvánítására adott irodalmi művel kapcsolatban,
- a tanulók a véleményüket megindokolhatják.
- *A kisiskolás korban (6-10. év között):*
 - Feladat:
 - el kell sajátítani az írást, az olvasást, az értelmes beszédet, a helyesírás alapelemeit,
 - a gyermekek életkori sajátosságaihoz megfelelő műveket kell választani,
 - a tanított művek járuljanak hozzá a gyermeki világkép alakulásához (népköltészeti alkotások, mesék, mondák, versek, elbeszélések, ifjúsági regények, regényrészletek, dramatikus népi játékok, gyermekeknek szóló ismeretterjesztő művek és publicisztikai írások stb.).
 - Cél:
 - az olvasás iránti kedv felébresztése,
 - a tanulók az olvasottak tartalmát saját szavaikkal el tudják mondani, ez fejleszti a figyelmes olvasást és a beszédképességet is.
- *A középső szakasz (10-14. év között):*
 - feladat:
 - kialakítani a tanulóknak a szépirodalmi szövegek megismerésének és elemző leírásának képességét,
 - elemi szövegértés gyakoroltatása és ellenőrzése,
 - folyamatosan bővíteni kell az esztétikai fogalomkészletet, a szabályok ismeretét,
 - a szabályok alkalmazásának gyakorlása, gyakoroltatása,
 - képesek legyenek a diákok a megismert műalkotásokat térhez és időhöz kötni, művelődéstörténeti jelentőségüket értékelni,
 - különböző műnemek (líra, epika, dráma stb.) megismertetése,
 - a műelemző-képesség kialakítása.
 - Cél az, hogy nemzeti nagyjaink emberi, költői, írói egyéniségét minél árnyaltabban és meggyőzőbben, elkötelezettségüket értéként bemutatni.

8. A történelem és állampolgári ismeretek

- Szükséges:
 - a történelemtanítás korszerű technikai feltételeinek megteremtése (történetileg hiteles és jó minőségű képanyag, megfelelő térképek, ábrák, diaképek, dokumentumfilmek és gyűjtemények, transzparenszek stb.),
 - a terepgyakorlat követelményeinek és feltételeinek biztosítása,
 - bejárni és meglátogatni a tanulóknak hazánk – lehetőségek szerint - ökológiai emlékeit (történelmi kertek, templomok, kolostorok, folyópartok stb.).
- Az iskolai történelemtanítás célja:
 - ismeretek,
 - készségek,
 - értékrendek elsajátítása, illetve kifejlesztése.
- Fontos szerepe van:
 - a személyiség kialakításában,
 - a nemzeti identitástudat megőrzésében,
 - az általános műveltség alapjainak megteremtésében.
- Feladat:
 - a tanulók ismerjék meg:
 - az emberiség múltjának legfontosabb eseményeit,
 - a különböző civilizációkat,
 - a társadalmi, gazdasági változásokat,

- kontinensünk történelmi földrajzát és kultúráját,
 - az egyes országok magyar kapcsolatainak történetét,
 - a közvetlen környezetünkben élő népek történetét,
 - a magyarság kialakulását, a haza megteremtésének állomásait, a magyar államiság fejlődését, megőrzését, megújításának korszakait,
 - a legfontosabb történelmi tényeket, dátumokat, személyiségeket, az emberiség és Magyarország történetének jelentősebb írásos dokumentumait,
 - az országunk építészeti, irodalmi, képzőművészeti, tárgyi, zenei és táji emlékeit,
 - a vallások múltját, a kereszténység értékrendjét, a keresztény egyházak (és a szerzetesség) történetét.
- Cél:
- legyenek a tanulók nyitottak, érdeklődők a hazai és nemzetközi történelmi, politikai fejlemények és a tudomány újdonságai iránt.
- *Kisiskolás kor (6-10. év között):*
- rá kell ébreszteni a gyerekeket arra, hogy mely nemzetnek és milyen más közösségnek a tagja,
 - meg kell ismertetni a közvetlen környezet, család, település, táj múltjához fűződő történeteket, mondákat, hiedelemhistóriákat, legendákat, történelmi énekeket, emlékeztetéseket és az egyszerűbb történelmi jelképeket.
-
- *A középső szakasz (10-14. év között):*
- kapjon nagyobb hangsúlyt a szóbeliség és a képszerűség (forrásanyagok, dokumentumok, képek, térképvázlatok stb.).
- **A hon- és népismeret tanításának célja** hogy
- a gyerekek megismerkedjenek a népi kultúra elemeivel,
 - ösztönzést kapjanak a szűkebb környezet és a szülőföld hagyományainak megismeréséhez,
 - tudatosuljon a tanulóban, hogy a kultúrát őriznie, ápolnia és gondoznia is kell.

9. A matematika

- A matematika oktatása hozzásegíti a tanulókat:
 - a logikus gondolkodás kialakulásához és fejlesztéséhez,
 - a képzelőerejük és ötletességük fejlődéséhez,
 - a világról alkotott képük pontosításához,
 - a fogalmazásuk és kifejezésük szabatosabbá, változatosabbá tételéhez,
 - a felfedezés és a tudás öröméhez, valamint
 - az emberi gondolkodás vívmányainak megbecsüléséhez.
- Gondot kell fordítani arra, hogy
 - minden problémafelvetés, megállapítás és következtetés világos, pontos, a tanuló számára érthető és továbbgondolkodásra serkentő legyen.
- Fontos, hogy
 - a matematika tételeit bizonyítani kell,
 - úgy kell tanítani, hogy minden egyes részlet illeszkedjék a matematikának a későbbiekben sorra kerülő fogalomrendszerébe.
- Feladat:
 - központi helyet foglaljon el a valós számok halmaza, ideértve a műveletek elvégzésében való jártasságot is,
 - a halmazelmélet és a matematikai logika alapvető fogalmai szőjék át az iskolai matematikatanítást minden mozzanatát,
 - a tanulók lássák a geometria tanításának gyakorlati szükségszerűségét (pl.: terület-, felszín- és térfogatszámítás stb.),
 - az algebrai egyenletek közül a lineáris egyenletek, a két- vagy három ismeretlenes lineáris rendszerek, a másodfokú egyenletek szerepeljenek,

- a százalékos- és kamatszámítás, adózás stb. ismereteket készségszintre kell emelni, hogy azt a mindennapi életben hasznosítani tudja.
- Szükséges:
 - mind az írásbeli, mind a szóbeli számonkérés.

10. A fizika

- Célja:
 - a diákok ismerjék meg a fizikai világ legfontosabb jelenségeit,
 - bevezetést kapjanak a fizikai gondolkodás természetébe,
 - a gyerekek lássák meg, hogy a megismerésnek két útja van:
 - indukció: a jelenségek közvetlen megfigyelése, majd általánosítás,
 - dedukció: a már megismert tényekből a következtetés levonása.
- *A kisiskolás korban (6-10. év):*
 - a fizikai érzeteket kell kialakítani, illetve tudatosítani. Pl.: a hőmérséklet, az erő érzetét, az erő kölcsönösségének egyszerű megtapasztalását, a legegyszerűbb mozgásokat, és az első benyomásokat a mozgás viszonylagosságával kapcsolatban.
- *A középső szakasz (10-14. év):*
 - kísérleteken keresztül fel kell fedeztetni a természet jelenségeit,
 - a fogalomalkotást a megfigyelésekhez kell kötni.
- *A kísérletek:*
 - során a tanulók az észlelt jelenségeket figyeljék meg és tapasztalataikat mondják el vagy írják le,
 - lehetőleg egyszerűek, látványosak és élményszerűek legyenek.
- Fontos, hogy
 - a tanulmányok során különös figyelmet fordítsunk a fogalomalkotásra,
 - a diákok előtt meg kell világítani, hogy a fizikai mennyiségek általában függenek a vonatkoztatási rendszer megválasztásától.
- A diákokkal szemben támasztott követelmények összeállításakor ügyeljünk arra, hogy fizikai gondolkodás nem egysíkú, és ezért elvárható, hogy sokféleképpen tudjanak számot adni tudásukról.

11. A biológia

- A biológia tanításának fontos szerepe van, mert:
 - a természettudományok között ez a tudomány nagymértékben épít – életkori sajátosságoknak megfelelően - más tudományterületek ismereteire, pl.: kémia, fizika, földtudományok,
 - a biológia az élővilággal foglalkozik, ezért fontos az emberi szervezet és az életműködések oktatása, az egészséges életmód, életvitel kialakítása,
 - az ökológiai egyensúly felbomlásának elkerüléséhez szükséges szemléletváltás forrása a biológiai ismeretnyújtás.
- *A kisiskolás korban (6-10. év között):*
 - a gyerekek tegyenek szert – közvetlen környezetük növény- és állatvilágán keresztül – faj- és fajtaismeretre, ily módon alakítsuk ki bennük az élővilág sokféleségének képét,
 - szervezet- és élettani ismeretekből az életkornak megfelelően annyi tanítható, amennyit a közvetlen tapasztalás élménye lehetővé tesz.
- *A középső szakaszban (10-14. év között):*
 - cél a faj- és fajtaismeret bővítése;
 - a hazai és más tájak jellemző élővilágának az alapvető ökológiai ismeretek beépítésével és a földrajzi ismeretekkel párhuzamosan, azokhoz kapcsolódva történő megmutatása,
 - a faj- és fajtaismereten túl a szervezeti felépítésről és működésről annyi ismeret megszerzése szükséges, amennyi a közvetlen tapasztalás, egyszerű kísérlet, megfigyelés alapján rögzíthető,
 - a megismert fajok csoportosítása tegye lehetővé az elemi evolúciós szemlélet kialakulását,

- a diákoknál történjen meg a helyes életmód tudatos kialakítása.
- *Az általános iskola 9. és 10. osztályában (14-16 év között):*
 - el kell érni, hogy az ökológiai ismeretek integrálódjanak a megszerzett fizikai és kémiai ismeretekhez,
 - az egészségtani ismeretek tanításakor ki kell térni a genetikai anyagok által kifejtett káros hatásokra és a védekezés lehetőségeire.

12. Testi nevelés

- **Cél:**
 - az egészséges testi és lelki fejlődés elősegítése,
 - a rendszeres mozgás iránti igény felkeltése és kielégítése,
 - a fizikai tulajdonságok (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, mozgáskészség, mozgásműveltség) tökéletesítése,
 - a rendszeres mozgásra való igény kialakítása.
- **Fontos:**
 - a testi nevelés során – az életkor sajátosságain belül – differenciált terhelésre törekvés,
 - hogy ne lehessen gúny vagy elmarasztalás tárgya az esetleges adottságok hiánya,
 - hogy a versenyhelyzetek olyanok legyenek, amelyekben minden gyermek számára adódik pozitív mozgásélmény,
 - hogy tudjanak a gyerekek önfeledten – de a szabályok megtartásával – játszani, viseljék el a vereséget, örüljenek a győzelemnek, értékeljék a másik sikerét,
 - hogy az iskolájuk színeiben induló tanulók érezzék kötelességüknek a lehető legjobb eredmény elérését.
- **Feladat:**
 - a tanulók akaraterejének növelése, önértékelésük helyes irányba terelése,
 - az esztétikai és ritmusérzék fejlesztése a zenés mozgásképzés, a népi- és társastánc, a ritmikus sportgimnasztika tanításán keresztül,
 - a kisiskolásokat – az óvodai játékoság megőrzése mellett – hozzá kell szoktatni a tanórák kötöttségeihez, rendjéhez,
 - a mozgáskoordináció fejlesztése,
 - az egyszerű testnevelési játékok és sportjátékok szabályainak megismertetése,
 - a szergyakorlatokat alkalmazása (10 éves kor felett),
 - az atlétikai számok alapjait képező természetes mozgások (futások, ugrások, dobások) egyszerű technikáinak oktatása.
- **Gyógytestnevelés célja:**
 - a tanuló egészségi állapotában keletkezett elváltozások korrigálása, megszüntetése,
 - az egészséges gyermekekhez való felzárkóztatása,
 - a speciális gyakorlatok elsődlegességét figyelembe véve a testi nevelés általános céljainak, feladatainak elérése.

13. Kémia

- **Cél:**
 - a tanulók igazodjanak el a környezetben megjelenő, és a mindennapi tevékenységben felhasznált anyagok kémiai sajátosságai, hatásai, alkalmazásai megértésében,
 - a kémiaoktatás nyújtson maradandó és hasznosítható tudást,
 - a tanulóknak az adott szinten kémiai szemléletük legyen, tudják anyagát, lássák jelentőségét, tudjanak ezekről szabatosan beszélni, szükséges mértékben képleteket és egyenleteket felírni, rendezni és ezek alapján számításokat és kísérleteket végezni,
 - a diákok ismerjék meg a környezet legfontosabb kémiai elemeit, valamint szervetlen és szerves anyagait, azok jellemző fizikai és kémiai tulajdonságait,
 - ismerjék a fontosabb vegyipari eljárásokat, folyamatokat, feldolgozási módokat, környezetvédelmi technológiákat és mindezek gazdasági vonatkozásait,
 - szerezzenek gyakorlati ismereteket a közvetlen környezetükben előforduló hasznos és káros vegyi anyagok kezelésében,

- az egyes anyagrészekhez kapcsolódva ismerjék meg a kémiatörténet egy-egy jelentős, tanulságos vagy érdekes eseményeit.
- Fontos, hogy:
 - szoros tartalmi és didaktikai kapcsolat legyen valamennyi – elsősorban természettudományi – tantárgy között,
 - mind az elsajátítandó tananyag, mind a tankönyvek, mind a kémiaórák szemlélete és anyaga legyen élet-, anyag- és élményszerű, emberközelí, érdekes és látványos.
- A kémiát négy alapvető követelménycsoportra kell építeni:
 1. Alapvető kémiai fogalmak, mennyiségek, összefüggések, törvények
 2. Konkrét kémiai rendszerek: anyagok és reakciók ismerete
 3. Ezek gyakorlati alkalmazásai: fontosabb vegyipari eljárások, a vegyi anyagok környezeti hatásai, a természet és a környezet védelme
 4. Tanári és tanuló kísérletek.
- A kísérletek fontosak, mert:
 - az ismereteket személyes élmény alapján nyújtják a tanulóknak,
 - fejlesztik a tanuló megfigyelő-, elemző- és értékelő-képességét,
 - a tanulók megtanulják, hogyan kell a vegyszereket, a hétköznapi kemikáliákat biztonságosan és felelősen kezelni, célszerűen felhasználni.

14. Földrajz

- Cél, hogy:
 - a tanulók megismerjék a Földet, a természet és a társadalom legfontosabb sajátosságait, jelenségeit, folyamatait,
 - a gyerekek szerezzenek alapvető ismereteket a csillagászat alapjairól, az égitestünkről, a Föld tájairól, országairól, népeiről, környezetünkről,
 - a diákok legyenek tisztába az ország fejlődésével, sajátosságaival társadalmi és gazdasági viszonyaival.
- *Kisiskolás korban (6-10. év között):*
 - környezetünk alapvető jelenségeit, változásait megfigyelések, gyűjtések alapján ismerjék meg,
 - fel kell kelteni a tanulók érdeklődését a környezetük iránt és ki kell alakítani bennük a természet szeretetének, megismerésének és a védelmének igényét.
- *Középső szakaszban (10-14. év között):*
 - Feladat:
 - térben és az időben való tájékozódás, a Föld szféráinak megismerése,
 - készség szinten sajátítsák el a térképolvasást.
 - Cél:
 - tudjanak különböző méretarányú és tartalmú térképek alapján tájékozódni,
 - legyenek képesek összefüggéseiben értékelni egy-egy ország, táj értékeit, regionális problémáit, természeti és társadalmi jellemzőinek kölcsönhatásait;
 - legyenek képesek időben elhelyezni a Föld és szféráinak kialakulását, jelentősebb fejlődési szakaszait,
 - ismerjék meg a földrajzi tényezőket a Kárpát-medence gazdasági életében, népeinek elhelyezkedésében, hagyományaiban, településeiben megnyilvánuló hatásait és földrajzi összefüggéseit;
 - ismerjék meg a jelentősebb hazai és külföldi földrajzi felfedezőket, utazókat és tudósok tevékenységét.

15. Informatika

- Az iskolai tanulmányok alatt minden diáknak részesülnie kell alapfokú informatika-oktatásban
- A fizikai, kémiai, biológiai, földrajzi problémák megoldása, különböző folyamatok modellezése nagy segítséget nyújthat a tanári munkában.
- Cél:
 - a tanulók a számítógépet hasznos eszköznek tekintsék.
- Feladat:

- a diákok tanulják meg valamely szövegszerkesztő használatát olyan szinten, hogy jól tudják használni a mindennapi életben,
- lehetővé kell tenni, hogy a tanulók megismerkedhessenek az adatbázis-kezelés módszereivel,
- a számítástechnikát a matematika órán is fel lehet használni: az algoritmus szemléletét matematikai problémák megoldásával is jól meg lehet alapozni,
- fel kell hívni a figyelmet a felvetődő erkölcsi problémákra is, mert az eszközöket kezelő diákok könnyen kárt is okozhatnak: vírusfertőzéssel, idegen adatokhoz való illetéktelen hozzáféréssel.

2.4.3. AZ ALKALMAZOTT TANKÖNYVEK, SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ALAPELVEI

Az alapelveinket az alábbiak határozzák meg:

- nevelési, oktatási céljaink, és a tanítandó tantárgyak,
- motiváló jellegű legyen,
- gondolkodásra neveljen,
- önálló ismeretszerzés lehetőségét biztosítsa.

Szem előtt tarjuk még az alábbi szempontokat:

- tartósság,
- egységesség vertikálisan és horizontálisan is,
- hosszú távú felhasználás.
- A taneszközök, segédletek a korszerű információközlést segítsék elő.
- A tankönyvek, taneszközök és tanulmányi segédletek kiválasztásáról az illetékes szaktárgyi munkaközösség javaslata alapján a szülői munkaközösség véleményének kikérésével a pedagógus dönt.
- A szükséges taneszközökről és egyéb munkaeszközökről a megelőző tanév végén tájékoztatja az iskola a tanulókat és a szülőket.

2.4.4. FOGYASZTÓVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Iskolai fogyasztóvédelmi feladatok

Jogi háttérrel a közoktatási törvény 2003. évi módosítása és az új Nemzeti Alaptanterv adja, melynek értelmében a helyi tanterveknek biztosítani kell, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására. Nemzeti Alaptantervben kiemelt fejlesztési feladat a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is szerepel.

Fogyasztóvédelmi oktatásunk célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos pedagógiaiilag megtervezett fejlesztése.

Szükséges, hogy tanulóinknál tudatosan történjen a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakítása. A jogaikat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő tanulókat kívánunk nevelni. Fontos, hogy az iskolai életben helyet kapjon a szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése, illetve az ún. cselekvési kompetenciák fejlesztése. Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az eligazodásra. A fogyasztás során legyen jó a tájékozódó képességük, készüljenek fel a célszerű döntésre. Hangsúlyozni kívánjuk a fogyasztás

során a minőség és a biztonság szerepét is, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében szükséges, hogy a diákok értsék, és a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

- Környezettudatos fogyasztás
- Kritikus fogyasztói magatartás: A fogyasztói jogok érvényesítése
- Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelmi oktatásunk színterei:

- Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásai (osztályfőnöki, matematika, magyar, etika, környezetismeret, technika, stb.)
- Tanórán kívüli szabadidős tevékenységek (vetélkedők, versenyek, rendezvények, stb.)
- Együttműködés más iskolákkal, civil szervezetekkel.
- Az iskolánk fogyasztóvédelmi működése és az ezzel kapcsolatos foglalkozások.

A fogyasztóvédelmi oktatás során alkalmazott módszerek:

Az alkalmazott módszereink tartalmazzák az egyén a társadalom viszonyáról szóló információgyűjtést, információfeldolgozást, a feldolgozott információk alapján való döntést és a döntés alapján eltervezett cselekvés végrehajtásának módjait, módszereit. Fontosnak tartjuk, hogy a tanulóink e módszereket minél többször valós helyi és globális problémákon és értékeken keresztül maguk alkalmazzák.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Adatgyűjtés, feldolgozás, információrögzítés együttműködéssel
- Szituációs játékok.

Például: Jogos panaszok tisztességes rendezése. Választás (különböző) termékek és szolgáltatások között. Veszélyes termékek és szolgáltatások elleni tiltakozás stb.

- Viták, vitajátékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolására, fogyasztói kosár készítésére).
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés).
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel.
- Helyi, országos, és EU-s szabályozások tanulmányozása.

A fogyasztóvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtásáért, megvalósulásáért felelősek az osztályfőnökök, szaktanárok. Munkájukat segíti, koordinálja az iskolai környezetvédelmi felelős.

3. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE

Az iskola első ízben 2001. szeptember 1. napjától szervezte meg az oktató és nevelő munkáját a pedagógiai program alapján, a helyi tanterv kivételével.

A pedagógiai programban található helyi tantervet 2001. szeptember 1. napjától az 1. és az 5. évfolyamon, majd azt követően felmenő rendszerben vezette be.

A pedagógiai program érvényességi ideje 5 tanévre, azaz 2004. szeptember 1. napjától 2009. augusztus 31. napjáig szól. A 2008-2009-os tanév során a nevelőtestület a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését elvégezte, módosította, az aktuális törvényi előírásokkal összhangba hozta.

A módosított pedagógiai program érvényességi ideje újabb 5 évre szól, azaz 2009. szeptember 1. napjától 2014. augusztus 31. napjáig. A 2013-2014-es tanév során a nevelőtestület a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését köteles elvégezni, és szükség esetén ezen pedagógiai programot vagy módosítani kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell bevezetni.

~~A Pedagógiai program felülvizsgálatát a 2010. évben meghozott (A közoktatási törvény 70.§ (3), valamint a 71.§ (1) bekezdésének változásai, a 2010. évi LXXI. törvény) jogszabályi változásoknak megfelelően 2010. augusztus 23-án elvégeztük.~~

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását, nevelő-oktató munka eredményességét a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbiak szerint:

- a nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és a helyi tantervben megfogalmazott tantárgyi célok és követelmények megvalósulását, az iskolai nevelő-oktató munka eredményességét az Oktatási Hivatal megküldött jelentés alapján.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA

A pedagógiai program módosítását indítványozhatja:

- az iskola igazgatója
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai munkaközösségei
- az iskola fenntartója tehet javaslatot.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. Véleményezési joga a törvényben meghatározottaknak van.

A módosított pedagógiai programot, a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- - az iskola fenntartójánál
- - az iskola könyvtárában
- - az iskola nevelői szobájában
- - az iskola igazgatójánál

Az iskola Pedagógiai Programjáról tájékoztatás kérhető az iskola igazgatójától, az iskola igazgatóhelyetteseitől, a nevelőtestület által megbízott, vagy felkért pedagógusától.

A Pedagógiai program sikeres megvalósításához szükséges fejlesztési feladatok:

Nevelőtestületünk úgy véli, hogy nem elégséges az intézmény jelenlegi állapotának megjelenítése a pedagógiai programban. A folyamatos fejlesztés új elemeket emel be, a feltételek változnak és átalakulnak. A tevékenységek bővülnek.

Fejlesztési célok:

- Folyamatos és rendszerszemléletű fejlesztés útját követve kell terveinket valóra váltani.
- A programban megfogalmazott ellenőrzési és értékelési rendszer folyamatméréseire és nevelési eredményvizsgálatokhoz vagy elkészítjük, vagy megrendeljük a mérési dokumentumokat.
- Nagy figyelmet kíván a nagyszámú tankönyvkínálatból a számunkra megfelelő tankönyvek kiválasztása, a tartós tankönyvek kölcsönzése.
- Célunk a számítástechnikai eszközállomány növelése, valamint az Internet szolgáltatás igénybevételenek szélesítése, amely a tanórai és tanórán kívüli mindennapos használat lehetőségét megteremti.
- Az intézmény dolgozóinak szakmai és emberi összetétele biztosítékul szolgál a kitűzött célok megvalósítására. A Nemzeti Alaptantervben, a Kerettantervben szereplő új és újszerű műveltségi részterületek szükségessé teszik a pedagógusok továbbképzését az alábbi területeken:
 - idegen nyelvi képzés
 - tánc és dráma
 - mentálhigiénés pedagógia
 - fejlesztő pedagógia
 - médiaismeret
 - értékelési szakértő.

Tárgyi feltételek alakítása terén:

- a meglévő számítástechnikai géppark bővítése,
- az iskolai könyvtár fejlesztése,
- a mozgókép-kultúra oktatásához szükséges eszköztár kialakítása,
- sporteszközök bővítése, karbantartása,
- szaktantermi hálózat kialakítása, valamennyi tantárgyhoz szükséges eszköztár lehetőség szerinti fejlesztése.

Mellékletek:

1. Legitimáció
 - Szülői Szervezet véleménye *(a nevelőtestületi elfogadás előtt)*
 - Diákönkormányzat véleménye *(a diákokat érintő fejezetekről)*
 - Iskolaorvosi vélemény *(az egészségnevelési programról)*
 - Kisebbségi önkormányzat egyetértése *(a német nemzetiségi nevelésről)*
 - Nevelőtestület elfogadás
 - Fenntartó elfogadó nyilatkozata, határozatszám
2. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek
3. A választható/nem kötelező órákkal kiegészített óraterv
4. A nyelvtanító német nemzetiségű tagozat helyi tanterve
5. Enyhe értelmi fogyatékosokat oktató-nevelő tagozat pedagógiai programja
6. Az iskola Alapító okirata
7. Helyi tantárgyankénti tantervek
 - Magyar nyelv és irodalom
 - Történelem és állampolgári ismeretek
 - Angol nyelv
 - Német nyelv
 - Matematika
 - Informatika
 - Környezetismeret
 - Természetismeret
 - Fizika
 - Biológia
 - Kémia
 - Földrajz
 - Ének-zene
 - Rajz és környezetkultúra
 - Technika és életvitel
 - Testnevelés és sport
 - Osztályfőnöki
 - Tánc és dráma modul
 - Hon- és népismeret modul
 - Informatika modul
 - Ember és társadalomismeret, etika modul
 - Mozgóképf- és médiaismeret modul
 - Egészségtan modul
8. Kötelező (minimális) eszközjegyzék

Biatorbágy, 2010. augusztus. 23.

Benkő Cs. Gyuláné
igazgató

A tantestület nevében:

Tóthné Gyarmati Magdolna
igazgatóhelyettes

Bunth Erzsébet
igazgatóhelyettes

Rack Ferencné
tagozatvezető

1. számú melléklet:

LEGITIMÁCIÓ

A Biatorbágyi Általános Iskola Pedagógiai Programjának elfogadása és jóváhagyása

A Biatorbágyi Általános Iskola Módosított Pedagógiai Programját, valamint annak mellékleteit Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzata 2010. * napján tartott ülésén véleményezte, a benne foglaltakkal egyetértett és elfogadásra javasolta.

Kelt: Biatorbágy, 2010. *

Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzata nevében:

Rack Ferencné
elnök

A Biatorbágyi Általános Iskola Módosított Pedagógiai Programját, valamint annak mellékleteit az iskolai Biatorbágyi Általános Iskola Diákönkormányzat 2009. augusztus 24. napján tartott ülésén véleményezte, a benne foglaltakkal egyetértett és elfogadásra javasolta.

Kelt: Biatorbágy, 2010. augusztus 24.

A Biatorbágyi Általános Iskola Diákönkormányzatának vezetői:

Abronsos Gábor
A torbágyi DÖK vezetője

Kantár Emese
A biai DÖK vezetője

A Biatorbágyi Általános Iskola Módosított Pedagógiai Programját, valamint annak mellékleteit az iskolai Szülői Munkaközösség iskolai vezetősége 2010. év napján tartott ülésén véleményezte, a benne foglaltakkal egyetértett és elfogadásra javasolta.

Kelt: Biatorbágy, 2010.

A Biatorbágyi Általános iskola Szülői Munkaközössége nevében:

Pintér Gábor
elnök

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A rendszeres, „se több, se kevesebb” optimális idejű és intenzitású testedzés (sportolás) hatására edzettek, fitteksülünk. Fittségen olyan testi-lelki állapotot értünk, amely magába foglalja az egészséges létezés és a jó közérzet stabil megtartását.

A fittség azt is jeleneti, hogy a testünket teljes munkára kész állapotban tartjuk. A fitt egyén fizikai és szellemi tevékenysége hatékony és tartós, testi-lelki-szellemi egészsége kiegyensúlyozott és szilárd.

A rendszeres fizikai aktivitás/testedzés elősegíti:

- az emberi test karbantartását, a preventív orvosi tevékenységet, a betegségek utáni rehabilitációt
- a feszültségek (stressz helyzetek) könnyebb és tudatosabb feloldását
- a külső változásokhoz való gyorsabb alkalmazkodást
- formálja, fejleszti a személyiséget (növeli, pl. a határozottságot, és a dönteni tudást)
- a testi-lelki harmóniát, (csökkenti a depresszió, a hipochondria és a szorongás kialakulását)
- a fokozottabb koncentrációs képességet és kitartást (fokozza a fizikai és szellemi munkavégzést)
- a biztonságérzetet, a nagyobb önbecsülést, és önbizalmat, a vonzóbb karcsúbb alakot, a hatékony testsúlyszabályozást, a jobb megjelenést
- az erősebb aktív izomzat és csontrendszer kialakulását és megtartását, a csonttrikulás késleltetését, az öregedési folyamat lelassítását
- a nyugodtabb, mélyebb alvást, amely elősegíti a szervezet gyorsabb regenerálódását
- a testi panaszok csökkenését (jobb emésztés, ritkább székrekedés, ritkább hátfájás, stb.)
- a jobb közérzetet, a ritkább ízületi és hátfájdalmakat
- a szív –érrendszeri, mozgásszervi, daganatos és elhízással járó betegségek megelőzését
- saját testünk felfedezését, a tökéletes testtartást
- esetenként a társas és egyéni kapcsolatok létesítését és ápolását, a szabadidő élménnyé tételét
- napirendünk rendszerezésével életmódunk, életvitelünk formálását.

Az emberi motorium fejlesztése/fejleszthetősége

Az egyén fizikai fittségének színvonala függ:

- az adottságoktól (öröklött fiziológiai, biológiai, testi adottságok)
- a gyakorlástól.

A fizikai fittség (az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek) szintje, tehát adottságokra épül és tevékenység közben, gyakorlás során fejlődik.

A motorikus (koordinációs és a kondicionális) képességek fejlődését, fejlesztését befolyásoló legfőbb tényezők:

- a biológiai fejlődés/érés
- a sokoldalú általános és speciális fizikai képzés.

A mozgással azonban vigyázni kell, mert hasonlóan a többi gyógyszerhez, ha alul adagoljuk, (dozírozzuk) nem hat, ha túladagoljuk, egészségkárosodáshoz vezethet.

Az optimális mennyiségű, hatásos dózis meghatározása, mindig a szervezet aktuális állapotától, egészségtől, vagy betegségtől függ.

„Hiteles tervet, csak hiteles adatok alapján lehet készíteni!”

Az egyénre szabott edzéstervek elkészítésének kiindulópontja – legyen kondicionáló, regeneráló, rehabilitáló vagy versenysport – mindig a szervezet aktuális fizikai állapota.

A mozgással vigyázni kell, mert ugyan úgy hat, mint a gyógyszer, ha alul dozírozzuk, nem érzük el a kívánt hatást, ha túladagoljuk, akkor mérge, szélsőséges esetekben akár halálhoz is vezethet.

Cél: „se többet, se kevesebbet” elv betartása!

Az egyén pillanatnyi kondicionális állapotát:

1. *speciális eszközökkel, műszerekkel felszerelt ergometriás (teljesítmény- élettani) laboratóriumban, mozgólaboratóriumban, telemetrikusan, valamint*
2. *motorikus próbákkal (műszerek nélkül, a testnevelés és sport sajátos eszközeivel és módszereivel) mérhetjük meg.*

Az egyén fizikai teherbíró-képessége/fizikai terhelhetősége legpontosabban laboratóriumi, illetve pályán végzett terheléses műszeres vizsgálatokkal és az arra adott élettani reakciók alapján értékelhető. A gyakorlati élet azt mutatja, hogy a laboratóriumban végzett terheléses vizsgálat egyszeri, vagy rendszeres időszakos elvégzésének, még az élsportolók esetében is nagyon sokszor idő és anyagi korlátai vannak.

A kondicionális állapot műszerek nélküli mérése (motorikus próbák) sokak szemében ma már elavultnak, és nem eléggé egzaktnek tűnik, de hasznossága, praktikussága, minimális idő- és költségigénye miatt – még a fejlett egészség- és testkulturával rendelkező országokban is – az utóbbi időben ismét előtérbe került.

A fittség mérés gyakorlati haszna

A pillanatnyi fizikai állapot meghatározása lehetővé teszi:

- a pillanatnyi fizikai állapot/fizikai terhelhetőség megállapítását,
- az egyénre szabott optimális edzésintenzitás szakszerű megtervezését,
- a megadott követelményértékekhez „un. kell” értékhez viszonyítást,
- az egészség, a terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságok feltérképezését, a már meglévő hiányosságok tudatos felszámolását,
- az egyén, a közösség, a társadalom egészségének vagy bizonyos rétegeinek egészség szempontú fittségi állapotának feltérképezését,
- a tényleges helyzet ismeretében - korosztályonként és nemenként (foglalkozási áganként) - az egészséges létezés stabil megtartását biztosító standardok kialakítását,
- a lakosság fizikai aktivitását növelő, egészség szempontú nemzeti stratégiai mozgásprogram (cél, feladat, módszer, ellenőrzés, finanszírozás megjelölésével) elkészítését,
- társadalmi és egyéni szinten egy-egy programcsomag, hatására bekövetkező változás objektív mérését, az elért változások irányának és mértékének nyomon követését,
- az azonos módszerrel, de különböző földrajzi területen élő, tevékenykedő (dolgozó), különféle sportágakat űző egyének által elért teljesítmények összehasonlítását,
- elméleti és gyakorlati síkon az egészség- és test-kulturális alapismeretek népszerűsítésére, rendszeres, tudatos testedzésre mozgósít,
- kisiskolás korban a genetikailag kiváló – testi, biológiai, fiziológiai – adottságokat öröklő sportolni vágyó fiatalok mielőbbi feltérképezését, élsport felé irányítását,
- egyéni és csapatsportágakban a terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek fokozatos, tudatos fejlesztését és az adott sportághoz szükséges megkívánt mértékű szinten tartását,
- hogy a versenyzők edzője irányításával egyre tudatosabban vegyen részt edzései megtervezésében, saját sorsának irányításában,
- hogy a pontosan fel tudja mérni saját teljesítményét, felkészültségét és ez elegendő önbizalmat ad ahhoz, hogy verseny közben is maximális teljesítményt érjen el.

Általános tudnivalók a fizikai fittség méréséhez

A nemzetközi és a hazai szakirodalom szerint a fizikai aktivitásra vonatkoztatható fizikai *fittness*- szint mérésének legfőbb dimenziói:

I. dimenzió (testalkat): az optimális testtömeg és az attól való esetleges eltérés mértékének meghatározása

II. dimenzió (motorikus fittség): Kardió-respiratórikus rendszer fittségének mérése

III. dimenzió (motorikus fittség): az általános testi erő, erő-állóképesség fittségének mérése

IV. dimenzió: viselkedésre, kulturáltságra utaló egyéni és társadalmi vonatkozású életviteli szokások feltérképezése.

Fizikai fittség méréséhez és minősítéséhez felvett adatok

I. dimenzió: Optimális testtömeg illetve az attól való eltérés meghatározása:

Testsúly (kg)

Testmagasság (m)

Body Mass Index (BMI)

Tudományos célra az elhízás megítélésében a kétdimenziós testtömeg-index használata ajánlott.

$$\text{Testtömeg-index} = \text{testtömeg (kg)} : (\text{m}^2)$$

Testalkat értékelés /minősítés/	Az egészségre veszélyeztetettség	10-17 évesek	
		Lányok	Fiúk
Mérsékelt testtömegűek Sovány III.	<i>közepes - magas között</i>	>12.9	
Mérsékelt testtömegűek Sovány II.	<i>Közepes</i>	13.0–14.4	
Mérsékelt testtömegűek Sovány I.	<i>normális – közepes között</i>	14.5–16.0	
Normál testtömeg	<i>normális – alacsony között</i>	16.1-22.0	16.1-21.0
Túlsúlyos	<i>normális - közepes között</i>	22. 1-26. 0	21. 1-25. 0
Elhízott I.	<i>közepes- magas között</i>	26 <	25 <
Súlyosan elhízott Elhízott II.	<i>Magas- nagyon magas</i>	30 <	
Nagyon súlyosan elhízott Elhízott III.	<i>súlyos- nagyon súlyos</i>	35 <	

IV. dimenzió: viselkedésre, kulturáltságra utaló egyéni és társadalmi vonatkozású életviteli szokások feltérképezése, (pl.: sportolási, dohányzási, táplálkozási szokások), hogy az elért teljesítményt az életvitel függvényében vizsgálhassuk. .

Az általános fizikai teherbíró-képességet mérő és minősítő dimenziók

II. dimenzió (motorikus fittség): Kardió-respiratórikus rendszer fittségének mérése és

III. dimenzió (motorikus fittség): az általános testi erő, erő-állóképesség fittségének mérése

Hungarofit: 7-25 éves korig

Motorikus próbarendszer az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez.

A megszerezhető maximális pontszám: 140 pont

II. dimenzió: Motorikus próbák a Kardió-respiratórikus rendszer fittségének méréséhez

A próbában megszerezhető maximális pontszám: 77 pont.

Az aerob állóképesség mérésére az alább felsorolt próbák közül tetszőlegesen lehet választani. A közoktatás területén a Cooper-teszt, futással/kocogással, és a 2000 m síkfutást alkalmazzák.

- **Futás próbák:**
 - 6 perc folyamatos futás/kocogás (kezdőknek, időseknek vagy 7 éves korig)
 - 1 mérföld
 - 1,5 mérföld
 - 2 mérföld
 - 2000m
 - 3000m
 - Cooper-teszt, 12 percig folyamatos futás/kocogás
- **Úszás próbák:**
 - 500m
 - Cooper-teszt, 12 percig folyamatos úszás

Kerékpározás:

- Cooper-teszt, 12 percig folyamatos kerékpározás

III. dimenzió: Motorikus próbák a vázizomzat fittségének méréséhez

A próbában megszerezhető maximális pontszám: 63 pont.

1. Helyből távolugrás, páros lábbal – a láb dinamikus erejének mérésére.

2. Hanyattfekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan, komfortérzéken belül kifáradásig – a hasizmok erő-

állóképességének mérésére.

3. Hason-fekvésből törzsemelés- és leengedés, folyamatosan, komfortérzésen belül kifáradásig – a hátizmok erő-állóképességének mérésére.

4. Mellsőfekvőtámaszban karhajlítás- és nyújtás, folyamatosan, komfortérzésen belül kifáradásig – a vállövi- és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérésére.

5. Tömött labda-dobás hátra, két kézzel, a fej fölött – a váll- és a törzsizmok dinamikus erejének mérésére.

6. Lökés előre, az ügyesebb kézzel, tömött labdával – a kar-, a törzs-, a lábizmok együttes dinamikus erejének a mérésére.

Hungarofit pontértékelési rendszer

A megszerzhető maximális pontszám: 140 pont

(Az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez.)

II. dimenzió: Az aerob állóképesség mérésére alkalmazott motorikus próbában elért teljesítmény alapján megszerzhető maximális pontszám: 77 pont

ÍÍÍ. Dimenzió: Az izomerő, erő-állóképesség mérésére alkalmazott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján megszerzhető maximális pontszám: 63 pont (6x10.5 pont)

Az egészség/terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képesség fejlődése/fejlesztése akkor harmonikus, ha a megszerzett pontszámok fele az aerob állóképesség vonatkozik, a másik fele az általános testi-erőre vonatkozik.

Mini Hungarofit: 7 éves kortól.

Motorikus próbarendszer az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez.

A megszerzhető maximális pontszám: 140 pont

II. dimenzió: Motorikus próbák a Kardió-respiratórikus rendszer fittségének méréséhez

A próbában megszerzhető maximális pontszám: 77 pont.

Az aerob állóképesség mérésére az alább felsorolt próbák közül tetszőlegesen lehet választani.

A közoktatás területén a Cooper-teszt, futással/kocogással, és a 2000 m síkfutást alkalmazzák.

- **Futás próbák:**
 - 6 perc folyamatos futás/kocogás (kezdőknek, időseknek vagy 7 éves korig)
 - 1 mérföld
 - 1,5 mérföld
 - 2 mérföld
 - 2000m
 - 3000m
 - Cooper-teszt, 12 percig folyamatos futás/kocogás
- **Úszás próbák:**
 - 500m
 - Cooper-teszt, 12 percig folyamatos úszás

Kerékpározás:

- Cooper-teszt, 12 percig folyamatos kerékpározás

III. dimenzió: Motorikus próbák a vázizomzat fittségének méréséhez

1. Helyből távolugrás, páros lábbal – a láb dinamikus erejének mérésére.

2. Hanyattfekvésből felülés térdérítéssel, folyamatosan, komfortérzésen belül kifáradásig – a hasizmok erő-állóképességének mérésére.

3. Hason-fekvésből törzsemelés- és leengedés, folyamatosan, komfortérzésen belül kifáradásig – a hátizmok erő-állóképességének mérésére.

4. Mellsőfekvőtámaszban karhajlítás- és nyújtás, folyamatosan, komfortérzésen belül kifáradásig – a vállövi- és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérésére.

Mini Hungarofit pontértékelési rendszer 7-25 éves korig

(Az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez.)

A megszerzhető maximális pontszám: 140 pont

II. dimenzió: Az aerob állóképesség mérésére alkalmazott motorikus próbában elért teljesítmény alapján

megszerezhető maximális pontszám: 77 pont

III. dimenzió: A vázizomzat fittségének mérésére alkalmazott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján megszerezhető maximális pontszám: 21 pont + (3x 14) pont = 63 pont

Mini Hungarofit pontértékelési rendszer 26 éves kortól

(Az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez.)

A megszerezhető maximális pontszám: 140 pont

II. dimenzió: Az aerob állóképesség mérésére alkalmazott motorikus próbában elért teljesítmény alapján megszerezhető maximális pontszám: 77 pont

III. dimenzió: A vázizomzat fittségének mérésére alkalmazott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján megszerezhető maximális pontszám: 18 pont + (3x 15) pont =63 pont

3-6 éves korig, vagy sérülés esetén 3 motorikus próbában elért teljesítmény alapján becsülhető meg a vázizomzat fittsége, a megszerezhető maximális pontszám: 3x 21 pont =63 pont

Az egészség/terhelhetőség szempontjából leglényegesebb koicionális képesség fejlődése/fejlesztése akkor harmonikus, ha a megszerzett pontszámok fele az aerob állóképesség vonatkozik, a másik fele az általános testi-erőre vonatkozik.

Hungarofit fitsségi kategóriák, az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez	
©F. Mérey Ildikó, 1997.	
A MINŐSÍTŐ KATEGÓRIÁK MEGNEVEZÉSE	AZ EGYES MINŐSÍTŐ KATEGÓRIÁK PONTÉRTÉKHATÁRAI
Igen gyenge	0. 0 – 20. 0 pont
Gyenge	20. 5 – 40. 0 pont
Kifogásolható	40. 5 – 60. 0 pont
Közepes	60. 5 – 80. 0 pont
Jó	80. 5 –100. 0 pont
Kiváló	100. 5–120. 0 pont
Extra	120. 5–140. 0 pont

A Hungarofit minősítő kategóriákkal kapcsolatos egészségi kockázat ©dr. F. Mérey Ildikó		
MINŐSÍTŐ KATEGÓRIÁK MEGNEVEZÉSE	EGÉSZSÉGGEL KAPCSOLATOS KOCKÁZATI VESZÉLYEZTETETTSÉG MÉRTÉKE	AZ EGYES MINŐSÍTŐ KATEGÓRIÁK ÉRTELMEZÉSE, A VÉSZESEN MOZGÁSSZEGÉNY ÉLETMÓDDAL ÖSSZEFÜGGÉSBE HOZHATÓ KOCKÁZATI VESZÉLYEZTETTSÉGGEL
Igen gyenge (0. 0-20. 0 pont)	nagyon erős kockázat	<p>STYLE="cm; margin-bottom: 0cm">Nem éri el az egészséges létezés stabil megtartásához „szükséges szint”-et.</p> <p>Feladat: az egészség/terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén lévő nagyfokú hiányosságok helyének/ mértékének feltárása, és heti 4-5 óra egyére szabott testedzéssel, a meglévő hiányosságok, mielőbbi tudatos, fokozatos felszámolása.</p>

Gyenge (20. 5-40. 0 pont)	erős kockázat	<p>STYLE="cm; margin-bottom: 0cm">Nem éri el az egészséges létezés stabil megtartásához „szükséges szint”-et.</p> <p>STYLE="cm; margin-bottom: 0cm">Feladat: az egészség/terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén lévő hiányosságok mértékének feltárása, és heti 4-5 óra egyére szabott testedzéssel, a meglévő hiányosságok, mielőbbi tudatos, fokozatos felszámolása.</p>
Kifogásolható (40. 5-60. 0 pont)	átlag feletti kockázat	<p>STYLE="cm; margin-bottom: 0cm">Nem éri el az egészséges létezés stabil megtartásához „szükséges szint”-et.</p> <p>Feladat: az egészség/terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén lévő kisebb-nagyobb hiányosságok mértékének feltárása, és heti 4 óra egyére szabott testedzéssel, a meglévő hiányosságok, mielőbbi tudatos felszámolása.</p>
Közepes (60. 5-80. 0 pont)	átlagos kockázat	<p>STYLE="cm; margin-bottom: 0cm">Az egészséges létezés stabil megtartásához „szükséges szint”.</p> <p>Feladat: heti 3 óra egyére szabott testedzéssel, a megszerzett képességek szinten tartása.</p>
Jó (80. 5-100. 0 pont)	Alacsony kockázat	<p>Amatőr szinten versenyzők szintje.</p> <p>A rendszeres, heti 4 óra feletti testedzéssel, - vagy kiváló test, biológiai, fiziológiai adottságok öröklésével – megszerzett fizikai fitsségi szint, a vésszesen mozgás-szegény életmóddal összefüggésbe hozható betegségfajták kialakulásában nem jelent kockázati tényezőt.</p>
Kiváló (100. 5-120. 0 pont)	igen alacsony kockázat	<p>Éltsportolók szintje.</p> <p>A rendszeres, heti 8 óra feletti testedzéssel, - és kiváló test, biológiai, fiziológiai adottságok öröklésével – megszerzett fizikai fitsségi szint, a vésszesen mozgás-szegény életmóddal összefüggésbe hozható betegségfajták kialakulásában nem jelent kockázati tényezőt.</p>
Extra (120. 5-140. 0 pont)		

- **90 - 100 pont közötti zóna:** általában a heti 5 - 6 óra rendszeres, optimális terheléssel érhető el.
(Heti három alkalom, alkalmanként 1. 5 - 2 óra.)
- **100. 5 - 120 pont közötti zóna:** általában a heti 6 - 9 óra rendszeres, optimális terheléssel érhető el. (Heti öt alkalom, alkalmanként 1. 5 - 2 óra.)
- **120. 5 – 140 pont közötti zóna:** általában azok az éltsportolók érik el azt a szintet, akik hetente kilenc, vagy annál több órát edzenek. (Heti hat-tíz alkalom, alkalmanként 1 – 1. 5 óra.)

Hungarofit –általános fizikai teherbíró-képességet– minősítő kategóriák értelmezése. ©dr. F. Mérey Ildikó	
A KATEGÓRIÁK MEGNEVEZÉSE	AZ EGYES MINŐSÍTŐ KATEGÓRIÁK ÉRTELMEZÉSE
Igen gyenge (0. 0-20. 0 pont)	Fizikai állapota nem éri el az egészséges létezés stabil megtartásához „szükséges szint”-et.

<p>Gyenge (20. 5-40. 0 pont)</p>	<p>Az egészség, fizikai-szellemi terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén nagyfokú hiányosságok vannak. Gyenge fizikai állapota miatt, egészségileg hátrányos helyzetűnek tekinthető. Gyenge fizikuma, erős kockázati tényezőt jelent a vésszenen mozgás-szegény életmóddal összefüggésbe hozható betegségfajták kialakulásában. Feladat: az egészség/terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó hiányosságok feltárása, a már meglévő hiányosságok mértékének megállapítása, a feltárt hiányosságok, mielőbbi tudatos, fokozatos felszámolása. Javaslat: heti négy-öt óra rendszeres, egyére szabott testedzés.</p>
<p>Kifogásolható (40. 5-60. 0 pont)</p>	<p>Fizikai állapota nem éri el az egészséges létezés stabil megtartásához „szükséges szint”-et. Az egészség/terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén kisebb-nagyobb hiányosságok vannak. Feladat: az egészség/terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó apróbb hiányosságok és feltárása, a még meglévő hiányosságok mértékének megállapítása, a feltárt hiányosságok, mielőbbi tudatos felszámolása. Javaslat: heti négy óra rendszeres, egyére szabott testedzés.</p>
<p>Közepes (60. 5-80. 0 pont)</p>	<p>Az egészséges létezés stabil megtartásához szükséges fizikai fitességi szint. Feladat: az egészség megőrzéshez szinten tartás, versenyszerű sportoláshoz fejlesztés. Javaslat: az egészséges létezés stabil megtartásához heti 3 óra rendszeres testedzés, versenyszerű sportoláshoz, a terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek tudatos fejlesztése, heti négy óra rendszeres egyére szabott testedzéssel.</p>
<p>Jó (80. 5-100. 0 pont)</p>	<p>Amatőr szinten versenyzők zónája. Feladat: az egészség megőrzéshez és amatőr szintű sportoláshoz szinten tartás, versenyszerű sportoláshoz (szükség esetén) fejlesztés. Javaslat: az egészséges létezés stabil megtartásához: amatőr szinten történő versenyzéshez szinten tartás, versenyszerű sportoláshoz, a terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek tudatos fejlesztése, heti öt-hat óra rendszeres egyére szabott testedzéssel.</p>
<p>Kiváló (100. 5-120. 0 pont)</p>	<p>Éltsportolói szinten versenyzők zónája: kitűnő fizikai állapotot jelez.</p>
<p>Extra (120. 5-140. 0 pont)</p>	<p>Az adott sportághoz szükséges fitességi szint elérése után a legmagasabb szintű sportág speciális terhelésre is kiválóan alkalmas.</p>

3. melléklet A Biatorbágyi Általános Iskola nem kötelező órákkal kiegészített óraterve 1-4. évfolyamig

Tantárgy/évfolyam	1.a	1.c	1.d	1.e	2.a	2.c	2.d	3.a	3.c	3.d	4.a	4.c	4.d
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	7,5	7,5	7,5
Német nemzetiségi nyelv és irodalom													
Történelem és állampolgári ismeretek													
Idegen nyelv					0	1	0	1	0	1	0	1	3
Matematika	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	3	5
Informatika, informatika modul													
Környezetismeret	1	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1	1+0,5	1	2	2	2
Természetismeret													
Fizika													
Biológia Egészségtan modul													
Kémia													
Földrajz	1	1	1+1	1	1	1	1+1	1+0,5	1	1+1	1	1	1
Ének-zene	1+1	1	1	1	1+1	1	1	1+0,5	1	1	1	1	1
Rajz és vizuális kultúra													
Technika és életvitel	1	1	1	1	1	1	1	1	1+0,5	1	1	1	1
Testnevelés és sport, Tánc dráma	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Osztályfőnöki													
Ember és társadalom, etika modul													
Hon és népismeret													
Mozgókép és médiaismeret													
Egészségtan													
Kökött órászám	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	22,5	22,5	22,5
Kötelező órászám a törvény alapján	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	22,5	22,5	22,5
Emelt szintű nyelvoktatásra felhasznált órakeret					1	1	1	1	1	1	2	2	2
Választható arculatra felhasznált órák	1+(1)	1+(1)	1+(1)	1+(1)	1	1	1	1	1	1			
Gyermek heti összes órászám:	22	22	22	22	21	22	21	22	21	22	22,5	24,5	22,5
Maximális órászám a törvény alapján	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	24,5	24,5	24,5
KT.48. § (2) szerinti testnevelés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

3. melléklet A Biatorbágyi Általános Iskola nem kötelező órákkal kiegészített óraterve 5-8. évfolyamig

Tantárgy/évfolyam	5.a	5.c	5.d	6.a	6.c	6.d	7.a	7.c	7.d	8.a	8.c	8.d
Magyar nyelv és irodalom (tánc, dráma integrálva)	4,5+0,5	4,5+0,5	4,5+0,5	4,5	4,5	4,5	4	4	4	4	4	4
Német nemzetiségi nyelv és irodalom												
Történelem és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Idegen nyelv	3	5	3	5	3	5	3	5	3	5	3	5
Matematika	4	4	4	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1
Informatika, informatika modul	1	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Környezetismeret				0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Természetismeret	2	2+0,5	2	2	2+0,5	2						
Fizika							1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Biológia							1,5	1,5	1,5			
Biológia Egészségtan modul										2	2	2
Kémia							1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Földrajz							1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Ének-zene	1+0,5	1	1+0,5	1+0,5	1	1+0,5	1	1	1	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5
Rajz és vizuális kultúra	1+0,5	1+0,5	1+0,5	1+0,5	1+0,5	1+0,5	1+0,1	1+0,5	1+0,5	1	1	1
Mozgókép és médiaismeret							0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Technika és életvitel	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Testnevelés és sport	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ember és társadalom, etika modul												
Hon és népismeret	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5						
Egészségtan												
Kötött óraszám	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	27,5	27,5	27,5	27,5	27,5	27,5
Kötelező óraszám	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	25	25	25	25	25	25
Emelt szintű nyelvvizsgára felhasznált órák	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható felhasznált órák	2+(1,6)	2+(1,6)	2+(1,6)	2+(1,1)	2+(1,1)	2+(1,1)	1	1	1	2+(3,5)	2+(3,5)	2+(3,5)
Gyermek heti összes óraszám:	24,5 26,5	24,5 26,5	24,5 26,5	25	27	25	27	27	27	27	27	27
Maximális óraszám a törvény alapján	28,1	28,1	28,1	28,1	28,1	28,1	32,5	32,5	32,5	32,5	32,5	32,5
KT.48. § (2) szerinti testnevelés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

A német nemzetiségi oktatás és nevelés helyi tanterve

Biatorbágy, 2008. február 19.

Készítette: Rack Ferencné
német nemzetiségi
tagozatvezető

ELŐSZÓ

*„Jót, s jól, ebben áll a nagy titok”
Kazinczy Ferenc*

*„Nem a kezdet, ami nehéz – a befejezés, a tökéletesítés”
Koch Valéria*

A Biatorbágyi Általános Iskola Német Nemzetiségi Tagozatának **alapelvei:**

Nyelveket magas szinten beszélő, a világra nyitott, önmagáért és környezetéért felelősséget vállaló, demokratikusan gondolkodó, az európai humanista hagyományokra, a magyarországi eredményekre épülő erkölcsiségben és szellemiségben felnövekvő, és ennek jegyében cselekvő fiatalok nevelése és oktatása.

A Biatorbágyi Általános Iskola Német nemzetiségi Tagozatába lépő heterogén neveltségi szinttel, más-más családi háttérrel, és többnyire német nyelvtudással nem rendelkező gyermekekből, a nevelőtestület 8. osztály végére a német nyelvet jól beszélő, a világra nyitott, sokoldalú, harmonikus, jó neveltségi szinttel rendelkező személyiségeket szeretne formálni, akik iskolás éveik alatt olyan ismeretekkel, személyes tapasztalatokkal gazdagodnak, amelyek birtokában meg tudják majd találni helyüket az európai nyitott társadalmakban.

Fő törekvésünk, a német nemzetiségi tudat minden összetevőjének ápolása.
(Nyelv, kultúra, kisebbségpolitika, történelem, stb.)

A német nemzetiségi tagozat a társadalmi szükségleteket is figyelembe véve az angol nyelvvel erősíti és bővíti a tanulók nyelvi kifejezési lehetőségeit, ezzel hozzásegítve őket a sikeres pályaválasztáshoz.

Intézményünk a „**kultúramegőrző kisebbségi iskolák**” közé sorolja magát, ahol az oktatás nyelve a 2006-2007-es tanévtől kezdve, felmenő rendszerben legalább 35%-ban a német kisebbség nyelve. E bővített nyelvoktató formáról fokozatosan áttérünk a kéttannyelvű oktatásra, ahol az oktatás nyelve az évfolyamonkénti órakeret 50%-ában a német nyelv.

a hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tiszteletét, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartását, az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári és nemzetiségi jogok tiszteletét, az emberek egyenlőségének elismerését, az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartását,

Tanulóinkat arra neveljük, hogy érdeklődjenek a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Legyen igényük a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Minden területen törekedjenek a demokrácia érvényesítésére.

A Német Nemzetiségi Tagozaton, így iskolánkban is, olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat. Ennek érdekében:

a tanulók személyiségjegyeit tiszteletben tartjuk,
a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket,
így tudhatják, mit várunk el tőlük,
minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére, tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
az iskola életében szeretetteljes, emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk
tanuló és tanuló
tanuló és nevelő
szülő és nevelő
nevelő és nevelő között

Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat.

Nevelőink szellemileg, erkölcsileg, valamint testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Rack Ferencné
német nemzetiségi tagozatvezető

l. l.

A Biatorbágyi Általános Iskola Német Nemzetiségi Tagozata a Pedagógiai Program módosításához, az alábbi kiegészítéseket teszi:

BIATORBÁGY VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL	
Érkezési száma: 14024	2010 NOV 10.
Küldés ideje: 20. 11. 11.	
Iktatószám: T 294-5/200	
Dokumentáció: k. l.	

1. Értékelés:

Német nyelv- és irodalom tantárgy – értékelése két önálló érdemjeggyel

Német hon- és népismeret tantárgy – értékelése önálló érdemjeggyel

Német nyelvi kommunikáció tantárgy – értékelése integráltan a német nyelv és irodalom tantárgyba

Szabadon választható tantárgyak:

Német nemzetiségi ének-tánc tantárgy – szöveges értékelése:

kiválóan-, jól megfelelt, illetve megfelelt

- 1-2. osztályban integrálva a testnevelés tantárgyba történjen.

Német dráma tantárgy szöveges értékelése:

- kiválóan-, jól megfelelt, illetve megfelelt

2. Blokkosított óra:

A német nép- és honismeret, valamint a német nyelv- és irodalom tantárgyak blokkosított órákban, projektekben történő oktatási lehetőségének fenntartása, melyet az adott évfolyam tanmenete tartalmaz.

Biatorbágy, 2010. október 26.

Rack Ferencné
Rack Ferencné

Német Nemzetiségi tagozatvezető

Német nyelv és irodalom

Évfolyam 1 – 8-ig

Óraszámok: 5 óra/hét

Óraszám évfolyamonként

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Német nyelv és irod.	5	5	5	5	5	5	5	5
Éves óraszám	185	185	185	185	185	185	185	185

Célok/ *Fejlesztendő kulcskompetenciák:*

- A tanulóknak az igény és képesség kialakítása, hogy gondolataikat, véleményüket és javaslataikat elődeik nyelvén ki tudják fejezni.
- A tanulók felkészítése arra, hogy tudásuk alapján a német nyelvet produktívan használják.
- Egy alapvető társalgási szintű nyelvtudási bázis kialakítása, amely a német nyelven való kommunikációra képessé teszi a tanulókat.
- A szövegolvasási, -értési és -alkotási készség, valamint beszédértés, beszédkésztség fejlesztése egyéni igényeknek megfelelően, szisztematikusan felépített mondatmodellek alapján.
- *Gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás).*
- A legfontosabb beszédfordulatok automatizálása alsó tagozaton szerepjátékok formájában, felső tagozaton dialógusok segítségével.
- Írásbeli készség fejlesztése, életkori sajátosságoknak megfelelően, a másolástól a fogalmazásig, a szövegépítési elemek produktív használatával.
- A tanult verseken, dalokon keresztül az intonáció, kiejtés gyakorlása, memoriter fejlesztése.
- Nyerjenek képet a Magyarországon élő német kisebbség mai és múltbeli életéről és kultúrájáról, valamint a német nyelvű országok népeiről.
- Érdeklődés felkeltése az őseik anyanyelve, kultúrája iránt.
- A helyi értékek megismertetése, megszerettetése, helyi ünnepek, megemlékezések felelevenítése.
- A tanulók segítése abban, hogy megtalálják, megőrizték és fejlesszék nyelvi és kulturális identitásukat.
- A közösséghez való kötődés erősítése.
- A magyarországi németek – ezen belül a torbágyi és biai svábok – múltjának megismertetése, irodalmi, néprajzi hagyatékának ápolása.

- **A megfelelő témákkal és önálló munkamódszerek alkalmazásával annak ösztönzése, hogy az iskolai időn túl is foglalkozzanak a német nyelvvel és kultúrával a média és a sajtó segítségével.**
- **A magyarországi kisebbségi jogok, a kisebbségekkel foglalkozó szervezetek megismerése.**
- **Tanulóinktól elvárjuk a kulturális sokféleség tiszteletben tartását, a nyelvek és kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.**

Kompetenciafejlesztő módszerek és tanulásszervezése eljárások:

- **Kooperatív tanulás**
 - **Egyéni, páros és kiscsoportos munka**
 - **Prezentáció**
 - **Tanórai differenciálás heterogén csoportokban**
 - **Projekt munkák heterogén csoportokban**
 - **Portfóliók készítése**
 - **Dramatikus módszerek és technikák alkalmazása**
 - **Önellenzés, mások ellenzése**
 - **Ötletroham**
 - **Vita**
-
- **Egy tantermet (nyelvi terem) alkalmassá teszünk arra, hogy abban újszerűen szervezhessük a tanulás, tanítás folyamatát. (A meglévő technikai berendezések mellé további korszerű IKT eszközöket szerzünk be.)**
 - **Az IKT eszközöket felhasználjuk a német nyelv oktatásában a következő tevékenységekhez: házi feladatok készítése számítógéppel, tanulók információgyűjtése, tanári prezentáció projektorral, tanulói prezentáció projektorral, stb.**
 - **A nyelvoktatás keretei között folyamatosan fejlesztjük a tanulók szövegértési képességét minden évfolyamon. Évente 3, ill. az egyes közoktatási szakaszok váltásakor diagnosztizáló mérést végzünk szövegértésből, a fejlesztés megalapozásához.**
 - **A rászorulóknak korrepetálást tartunk a felzárkózáshoz.**
 - **Törekszünk arra, hogy a tanórákon életszerű feladatokat adjuk a tanulóknak, a tanultakat lehetőség szerint a tapasztalataikhoz kötjük.**
 - **Szummatív értékeléskor kompetenciamérő feladatokat is tervezünk.**

- **Az életpálya-építést az osztályfőnöki óra keretein túl a nyelvoktatás folyamatába, ill. a tanórán kívüli foglalkozásokba is beépítjük. Az alábbi életpálya-építő kompetenciákat fejlesztjük elsősorban:**
 - önismeret
 - önbemutató
 - álláskeresési technikák
 - munkaerő piaci ismeretek
 - tanulásmódszertan

Szociális és életviteli kompetenciák

- környezettudatos magatartás
- kritikai gondolkodás
- aktív felelősségtudat
- szociális érzékenység
- problémamegoldó képesség
- együttműködés (kooperativitás)
- empátia
- tudatosság a kapcsolatokban
- barátság
- családi szeretet
- önállóság
- önbizalom
- belső harmóniára való képesség
- kreativitás
- nyitottság
- rugalmasság
- mások elfogadása

A továbbhaladás feltételei:

- **Tudjanak társalgási szinten német nyelven kommunikálni, információkat kérni és adni, eseményeket elbeszélni, véleményt kifejezni, gondolataikat, érzéseiket szabadon kifejezni és mások mondanivalóját megérteni valós beszédhelyzetekben.**
- **Jól érthető artikulációval, megfelelő nyelvhelyességgel, kifejező intonációval és helyes szófordulatokkal alkalmazva tudjanak német nyelven beszélni.**
- **Tudjanak megfelelő helyesírással német nyelven írni.**
- **Tudjanak német nyelvű szöveget kifejezően felolvasni, megérteni és fordítani magyar nyelvre.**
- **Legyen igényük és képességük német nyelvű sajtó és média közléseinek befogadására.**

- **Ismerjenek kiemelkedő jelentőségű német nyelvű irodalmi alkotásokat.**
 - **Ismerjék a német nyelvterület országait, azok földrajzi fekvését, főbb társadalmi és gazdasági jellemzőit, állami jelképeiket.**
 - **Ismerjék Németország történelmének jelentős eseményeit, az ország nemzeti ünnepeit.**
 - **Ismerjék a magyarországi német kisebbség történetét és szerepüket az ország történelmében, kulturális sokszínűségében.**
 - **Ismerjék a torbágyi és biai svábság történetét, hagyományait, viseletüket, ételeiket, verseiket, játékaikat, életmódjukat.**
 - **Rendelkezzenek tájékozottsággal a magyarországi kisebbségek jogait, valamint a velük foglalkozó szervezeteket illetően.**
-

Feltételek

- **Személyi feltételek: német szakos, illetve német nemzetiségi szakos tanítók, tanárok.**
A nemzetiségi oktatásban résztvevő pedagógusok akik továbbképzésben vesznek részt. (Évente 2 pedagógus – hon és népismeret, nemzetiségi tánc.)
- **Tanári segédletek: Tanítást segítő könyvek, folyóiratok, kiadványok**
- **Tárgyi feltételek: Nemzetiségi szaktanterem, német nemzetiségi iskolai könyvtár.**
- **Tanulói segédletek: Munkatankönyvek, képeskönyvek, olvasókönyvek, feladatlapok, szótárak.**

Taneszközök, szemléltetőeszközök:

- Írásvetítő, magnók, fülhallgatók, oktatókazetták
- Labdák, bábok, applikációk,
- Színes képek, táblázatok,
- Betűk, betűsínék,
- Nyelvtani táblázatok,
- Térképek,
- Szótárak,
- Német nyelvű televízióadások vételi lehetősége,
- Videomagnó,
- Egyéb – IKT - eszközök
- A német kisebbség jelképei (zászlók, címerek).

A német nemzetiségi nyelv- és irodalom
oktatásban használt tankönyvek

	szerző	cím
1. osztály	Erdőfyné Rieder Edina - Klinger Lőrincné Boér Mária	Mein erstes Deutschbuch Kinderlieder in drei Tonarten 1-4.
2. osztály	Theresia Klinger	Mein zweites Deutschbuch
3. osztály	Edina Rieder - Erdőffy Edina Rieder - Erdőffy	Deutsch 3. Rund um das Jahr Lesebuch 3.
4. osztály	Edina Rieder - Erdőffy Maria Bencze - Tóth Erdőfyné Rieder Edina	Deutsch 4. Lesebuch 4. Kinderstimmen
5. osztály	Theresia Klinger Maria Mirk - Richolm Erdőfyné Rieder Edina	Deutsch 5. Rund um die Welt Kinderstimmen
6. osztály	Theresia Klinger Maria Mirk - Richolm Erdőfyné Rieder Edina	Deutsch 6. Rund um die Welt Lesebuch 6. Kinderstimmen
7. osztály	Edina Rieder - Erdőffy Erdőfyné Rieder Edina	Lesebuch 7. Deutsch 7. Sprachpflege
8. osztály	T. Bencze Mária Regine Horváth Bernd Meisterfeld - Günter Scheyhing - Michael Szabados - Ibolya Engeland	Deutsch 8. Lesebuch 8. Bunte Erde-Einführung in die Arbeit mit literarischen Texte

A német nemzetiségi oktatáshoz használt
kiegészítő irodalom a nemzetiségi oktatáshoz

Stoyan Lesebuch zur deutschen Kinderliteratur
né
Peér
Hajna
Franz Turwaller (Torbágy) Heimatbuch
Bruckner
er
Franz Turwaller Volksliederbuch
Bruckner
er

Frl. Landsleute aus Bia
Ingrid
Kindl

Mein Dorf 1999. Pályázati anyag 6.b.
Német nyelvű folyóiratok
Német gyermekirodalom
Régi hagyományok, új remények
2008. évi jubileumi naptár

A német nép- és honismeret tantárgyban használatos tankönyvek:

1 – 4. osztály

Donovald Józsefné: Ungarndeutsche Volkskunde

5 – 6. osztály

Angeli Éva: Ungarndeutsche Volkskunde

7-8. osztály

Franz Bruckner: Turwaller Heimatbuch
Rack Ferencné: Alte Traditionen, Neue Hofnungen
Rack Ferencné, Fischer Rita: 2008. évi jubileumi naptár

A német nemzetiségi ének-zene tantárgy oktatásában használt tankönyvek:

1 -2. osztály:

Heves Ferenc: Music 1-2.

3 – 4. osztály

Heves Ferenc: Music 3-4.

5 – 6. osztály

Heves Ferenc: Music 5-6.

7 –8. osztály

Heves Ferenc: Music 7-8.

Helyi sajtós ismertetőjegyek:

Az oktatás tartalma

- ismeretközlés: nyelvtanítás, versek, dalok, mesék, mondókák, gyermekjátékok, kiszámolók, gyermektörténetek, történelmi vonatkozású szemelvények.
- Hagyományőrzés, valamint az élő kultúra megismerése:

mesterségek, népszokások, ünnepek, népviselet, tánc, nyelvjárások, ételek, étkezési szokások, múzeumlátogatások.

- Ismerkedés a magyarországi németek múltjával, Biatorbágy helytörténetével, néprajzával.
- Más kultúrák tiszteletére nevelés.
- Reális nemzetkép, kisebbségkép kialakítása.
- Törekszünk, hogy mind a szülők, mind a gyerekek számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei.

Alapelveink:

- Játékos, kommunikatív nyelvoktatás,
- Az életkori sajátosságok figyelembe vétele a témák kiválasztásában, feldolgozásban, a módszerekben.
- Cselekvésorientált tanulás.
- Nyitottság.

Ünnepi viselet: a nemzetiségi osztályok tanulói az évnyitón, évvárón, ballagáson, svábbálon, külföldi delegációk fogadásakor nemzetiségi viseletet öltenek.

Bizonyítvány: a német nemzetiségi osztályok tanulói kétnyelvű (német – magyar) bizonyítványt kapnak.

Svábbál: iskolánk a Német Kisebbségi Önkormányzat szervezésében a nemzetiségi osztályok részvételével minden évben svábbált rendez, melyen a tanulók ízelítőt adnak addig elsajátított nyelvi ismereteikből, valamint a magyarországi németek kultúrájából. A Svábbál teljes bevételét a fertődi nyelvgyakorló tábor finanszírozására fordítjuk

Nyelvgyakorló tábor: A német nemzetiségi osztályok mindenkori 7. évfolyamos tanulói nyelvgyakorló táborban vesznek részt Fertődön.

Nyári nyelvgyakorló táborokban minden korosztály számára lehetőséget biztosítunk a nyelvi ismeretek fejlesztésére.

Erdei nyelvi táborok szervezése

Kapcsolataink: nyelvtanulási lehetőség a testvérvárosban Herbrechtingenben.

Testvériskola kapcsolat a vecsési és az ikladi német nemzetiségi iskolákkal.

A kulcskompetenciák fejlesztése, ill. a nem szakrendszerű oktatás részleges bevezetése (5., 6. osztály) érdekében munkánkban előtérbe helyezzük a projektrendszerű oktatást, melyen a német nemzetiségi osztályok tanulói előadások, kirándulások keretében ismerkednek a magyarországi németek kultúrájával, múltjával. Kiállításokon, rendezvényeken vesznek részt, ahol tapasztalataik alapján új ismeretekre tesznek szert, s mely projektek a kulcskompetenciák fejlesztését célozzák.

Az 5. és 6. osztályban a nem szakrendszerű projektoktatást a német nyelvi kommunikáció (heti 1-1 óra), ill. a német nyelv és irodalom oktatására tervezett heti 5 órából 1-1 órát használunk fel.

Német – 1. osztály

Témakörök

Én és a családom: Köszönés, elköszönés. Kapcsolatfelvétel, bemutatkozás, név, lakóhely, kor. Bemutatkozás, a család bemutatása. Cselekvések a családban.	38 óra
Szűkebb környezetünk, az otthon: A szűkebb környezet, az otthon bemutatása, kedvenc állatok, játékok, a legfontosabb bútor és használati tárgyak. A ház, udvar, kert, utca.	20 óra
Utazás, közlekedés: Közlekedési eszközök a faluban.	
Az iskola és a tanulás: Az osztályterem, tárgyai, az iskola helyiségei. Taneszközök. Utasítások, cselekvések. Számok 12-ig.	16 óra
Természeti környezetünk: Az évszakok, a hónapok, a napok nevei. A nap-szakok, napirend. Az időjárás megfigyelése, egyszerű tájékoztatás, változások a természetben. Ismert fák és virágok.	30 óra
Szabadidő – szórakozás – sport: Kedvenc játékok, kirándulás.	5 óra
Vásárlás, szolgáltatások: Legfontosabb üzletek nevei, élelmiszerek. Kérések, kívánságok.	18 óra
Testünk felépítése, egészség, táplálkozás: Testrészek, testápolás, ruházat.	16 óra
Népköltészet, népmesék, tánc, játék: Rövid versikék, kiszámolók, gyermek-játékok, népdalok, mesék képekben.	37 óra
összesen:	185 óra

Követelmények:

- A tanulók értsék és tudják követni a tanár egyszerű utasításait.
 - Legyenek képesek a egyszerű mondatokat alkotni a tárgyalt témákkal kapcsolatban.
 - Tudjanak helyesen kérdezni és felelni, rövid párbeszédet folytatni.
 - Legyenek képesek egyszerű, rövid mondatokat helyes kiejtéssel olvasni, valamint a gyakran használt szavakat, egyszerű mondatokat helyesen leírni.
 - Tudják a témákban előforduló egyszerű nyelvtani ismereteket használni.
 - Legyenek képesek 12-ig számolni.
 - Tudjanak 3-4 verset elmondani és 3 dalt elénekelni.
- Alapszókinccs a tankönyv szóanyaga szerint.

Német – 2. osztály

Témakörök:

Én és a családom: Kapcsolatfelvétel, bemutatkozás. Egyszerű információk óra	25
a családról, munka a családban. Foglalkozások, családi ünnepek, születésnap. Szűkebb környezetünk, az otthon: A ház, a lakás, berendezési és használati óra	23
tárgyak, a lakóház környezete. Az iskola és a tanulás: Az iskola neve, berendezési tárgyak és iskolaszerek. óra	16
Cselekvések az iskolában, fontos utasítások. számok 50-ig. Tágabb környezetünk, lakóhely, ország: Pontos cím, Biatorbágy német neve, óra	5
jellegzetes házak, épületek. A sváb ház szerkezete. Természeti környezetünk: Az évszakok, hónapok és napok. Napirend. Az óra (fél és egész óra). Gyümölcsök, zöldségek és virágok a kertben. háziállatok.	30 óra
Néhány erdei- és vadállat. Az állatkert legismertebb állatai. Vásárlás: Üzletek a lakóhelyen és környékén. Legfontosabb élelmiszerek és ruha- darabok. szituációs játékok.	10
Utazás, közlekedés: Legfontosabb közlekedési eszközök szárazföldön, a levegőben óra és vizen.	15
Testünk felépítése, egészség, táplálkozás: Testrészek, egészséges táplálkozás, betegségek megelőzése.	15 óra
Népköltészet, népmesék, tánc, játék: Kiszámolók, gyermekjátékok, gyermek- óra	18
népdalok, egyszerű mesék. Foglalkozások, munka, hivatás, pályaválasztás: Kézműves foglalkozások Biatorbágyon. Munkahelyek, a szülők foglalkozása.	13 óra
Szabadidő, szórakozás, sport: Kedvenc sport, játék. Különféle gyűjtemények. A szabadidő eltöltése, hobbyk.	15 óra
	Összesen
óra	185

Követelmények:

Beszédértés – beszédképesség

A tanulók ismerjék fel és értsék meg a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat. Tudjanak megközelítőleg helyes hanglejtéssel, hangsúllyal német mondatot megismételni. Tudjanak a tanult témakörökben kérdéseket helyesen feltenni, kérdésekre helyesen válaszolni, mondatot megfogalmazni képről.

Tudjanak begyakorolt rövid dialógusban részt venni megfelelő beszédtempóval, intonációval.

Tudják elsorolni a sváb parasztház legfontosabb helyiségeit.

Olvasás és szövegértés

Tudjanak minden német betűt felismerni, kiejteni, rövid mondatokat helyes hangsúllyal, hangosan és halkán olvasni.

Tudjanak lassan, érthetően olvasni, begyakorolt egyszerű, rövid szövegeket.

Írás, írásbeli készség

Tudják a tanult szavakat hibátlanul lemásolni.

Ismerjék a német ABC-t, tudják jól felismerhetően leírni.

Tudják a pontot és kérdőjelet a mondat végén alkalmazni.

Nyelvhelyesség és helyesírás

- Tudjanak határozott és határozatlan névelővel egyszerű mondatokat alkotni.
- Legyenek képesek igéket kijelentő mód, jelen időben használni. (Én, te, ő, mi, ti, ők alakban)
- Tudjanak helyes mondatot alkotni a haben és sein igékkal.
- Legyenek képesek egyszerű igékkal felszólítani.
- Legyenek képesek a mondatokat határozókkal (idő, hely), melléknevekkel bővíteni, tagadni.
- Legyenek képesek a megtanult elválasztási szabályokat alkalmazni.
- Legyenek képesek határozószókat használni. (Itt, ott, elől, hátul, fent, lent, ma, holnap, reggel, este, éjjel)
- Legyenek képesek jelzőket mondatban alkalmazni.
- Tudják, hogy a magyar nyelvtől eltérően a németben nagy betűvel írjuk a közneveket.

Szókincs

a tankönyv szóanyaga szerint.

Nyelvtan

- Használják a tanult és gyakorolt szószerkezetet.

Német – 3. osztály

Témakörök:

Én és a családom: Képességek, tulajdonságok és érdeklődés bemutatása, óra	30
Kívánságok és elutasítás kifejezése. Család, családtagok, a szűkebb rokonság (nagybácsi, nagynéni, unokatestvérek bemutatása). Hétköznapiok. A biatorbágyi német kisebbség helyi ünnepei, állami ünnepek. Szűkebb környezetünk, az otthon: Lakóház, lakás, a saját szoba bemutatása, munkák a kertben és az udvaron. Napirend elmesélése.	13 óra
Az iskola és a tanulás: Az iskolaépület, az udvar bemutatása, a tantárgyak és a tanítás, berendezési tárgyak, iskolaszerek, hetesi feladatok, számok 100-ig.	10 óra
Tágabb környezetünk, lakóhely, ország: Fontosabb intézmények, épületek és nevezetességek Biatorbágyon. Tájékozódás a faluban. Térképkészítés. Német nemzetiségű lakosok felkeresése.	20 óra
Természeti környezetünk: Az évszakok váltakozása. A természet változásainak leírása. A legfontosabb kerti-, szántóföldi-, szőlészeti- és házimunka megnevezése. az időjárás megfigyelése. A legfontosabb kerti-, mezei virágok, zöldségek és gyümölcs fajták felismerése és megnevezése. A legismertebb házi-, mezei-, erdei- és vadállatok leírása. (Kinézete, tápláléka, lakóhelye).	30 óra
Vásárlás: Az áruházak osztályainak megnevezése. Rövid párbeszéd-szituációs játékok.	15 óra
Testünk felépítése, egészség, táplálkozás: A legfontosabb testrészek megnevezése. Egyes betegségek megnevezése (nátha, fejfájás, fogfájás, hasfájás). Szerepjáték: az orvosi rendelőben, fogorvosnál, gyógyszerárban.	15 óra
Foglalkozások, munka, hivatás, pályaválasztás: A szülők foglalkozása ismert kézműves- és divatos foglalkozások leírása. Mi leszek, ha nagy leszek?	10 óra
Szabadidő, szórakozás, sport: Meghívó készítése Biatorbágy német nemzetiségi programjaira. Beszámoló a hétfégi programokról, a szabadidő helyes eltöltése, saját kedvenc időtöltés.	15 óra
Népköltészet, népmesék, táncjáték: Rejtvények, nyelvtörők, szólásmondások, mesék, olvasmányok a német nemzetiségi irodalomból. Történetek a helyi németiség életéből.	27 óra
Összesen:	185 óra

Követelmények:

Beszédértés, beszédképesség

Tudjanak egyszerű kérdéseket megérteni, azokra válaszolni. Dolgok azonosítása, megnevezése, információ kérés, - adás eseteiben.

Tudjanak 4 új dalt vagy verset. (Kettőt nyelvjárásban)

Tudjanak 4 új gyermekjátékot eljátszani és szólásokat, kifejezéseket felismerni.

Legyenek képesek egy rövid történetet közösen elmesélni.

Tudjanak egy német karácsonyi dalt, egy születésnapi köszöntőt, és két ünnepi verset.

Olvásás és szövegértési készség

- Tudjanak 8-10 mondatos szövegeket, dalokat, mondókákat jól érthetően, helyes kiejtéssel felolvasni gyakorlás után.
- Tudják felsorolni a biatorbágyi német kisebbség helyi ünnepeit.

Írás, írásbeli készség

Tudják a megtanult szavakat helyesen leírni.

Tudjanak ismert nyomtatott szövegrészt helyesen lemásolni írott betűkkel.

Megfelelő gyakorlás után tudjanak egy egyszerű szavakból álló tollbamondást leírni.

Szókincs

- A tankönyv szójegyzéke szerint.

Nyelvhelyesség, helyesírás

- Ismerjék a „sein” és „haben” igék alakjait és alkalmazását egyes és többes számban.
 - Legyenek képesek az elválasztási szabályokat helyesen alkalmazni.
-

Német – 4. osztály

Követelmények:

Én és a családom: A család és a családtagok. Rokonság. A családok foglalkozások. Családi ünnepek, születésnap, névnap. Egyházi ünnepek. Karácsony, Húsvét, helyi hagyományok az ünnepekkel kapcsolatban.	10 óra
Szűkebb környezetünk, az otthon: Az otthon és környéke, otthoni tevékenységek. Munkamegosztás a családban. Bevásárlás, takarítás. használati tárgyak.	20 óra
Az iskola és a tanulás: Az iskola és környéke, az osztályterem berendezési tárgyai, munka az iskolában, a tanulás. Egy tanítási nap. A tanárok és a diákok.	20 óra
Tanítási órák, tantárgyak, órarend: Viselkedés felnőttekkel és egymással szemben. Iskolai ünnepek. Német nemzetiségi ünnepek az iskolában. (Svábbbál, Márton-nap, Nemzetiségi hét). Megemlékezések (kitelepítés).	20 óra
Tágabb környezetünk, Természet, lakóhely, ország: Biatorbágy és lakói, Lakóhelyünk és környéke. A környék nemzetiségi települései. Képek lakóhelyünk életéből. Falu, város. Házak, épületek, intézmények.	15 óra
Természeti környezetünk: A bennünket körülvevő természet. Ruházat. Időjárástól függő munkák, tevékenységek. A legismertebb zöldségek, gyümölcsök, kerti virágok. Házi-, erdei-, mezei állatok. Az állatkert állatai. Természet- és környezetvédelem.	30 óra
Utazás, közlekedés: Közlekedés az utcán, közlekedési eszközök neve.	5 óra
Testünk felépítése, egészség, táplálkozás: Testápolás, higiénia, a helyes táplálkozás, öltözködés, helyes időbeosztás, testrészek. Néhány betegség. Étkezési szokások a magyarországi németeknél. Sport, munka, pihenés. Régi és új gyógyszerek, gyógymódok. Étkezési szokások napjainkban. Egészséggel kapcsolatos mesék.	15 óra
Népköltészet, népmesék, tánc, játék: Elbeszélések, mesék, versek, népdalok és olvasmányok a német irodalomból és a német nemzetiségi irodalomból.	15 óra
Nemzetiségi irodalom, hagyományismeret, történelem, jogok: Képek és történetek a magyarországi német lakosság, Biatorbágy életéből, őseink foglalkozása, szokásai és kultúrája.	18 óra
Nyelvtan: Az ige, a főnév, a melléknév, az egyszerű mondat fajtái.	37 óra
Összesen:	185 óra

Követelmények:

Beszédértés, beszédképesség

- Értsék meg az egyszerű életszerű beszédhelyzetekben feltett, ill. a tananyagra vonatkozó kérdéseket, tudjanak ezekre válaszolni.
- Tudjanak az ismert témáról dialógust folytatni, információt kérni és adni, felszólításra reagálni.

- Tudják tanult olvasmányok tartalmát képpel, eseménnyel elmondani, történetek, mesék megjelenítésben résztvenni.
- Tudjanak 3 verset elmondani, ismerjenek 2 éneket (egyet a helyi gyűjtésből).
- Tudják tetszésüket, nemtetszésüket, jókívánságaikat kifejezni.
- Tudják személyes és közös élményeiket elmesélni, véleményt alkotni.
- Tudjanak Biatorbágyról 8-10 mondatban ismertetőt adni.

Olvasási és szövegértési készség

- Tudjanak az olvasottak alapján kérdésekre válaszolni.
- Legyenek képesek az adott kérdések alapján szövegrészek kikeresésére.

Írás, íráskészség

- Tudjanak egyszerű szavakat, rövid mondatokat kevés hibával leírni, tollbamondással.
- Tudjanak egyszerű képekről 5-6 mondatos önálló fogalmazást írni.

Szókincs

- **A tankönyv szójegyzéke szerint.**
- Legyenek képesek a szótárak, kézikönyvek használatára.

Nyelvhasználat, helyesírás

- Ismerjék fel a főnevek nemét, számát, tárgy- és részesesétét.
- Ismerjék a tagadás kifejezését, nein, nicht, kein és keine tagadószavakkal.
- Ismerjék a felszólító mód 3 alakját.
- Tudják alkalmazni az egyszerű igék kijelentő mód jelen idejét.
- Tudják használni a „haben” és a ”sein” igét.

Német - 5. osztály

Témakörök:

	Nem Szakr.
Én és a családom: Különbségek a falusi és városi családok élete között.	8 + 2 óra
Szűkebb környezetünk, az otthon: Biatorbágy bemutatása, a mi házunk, a mi lakásunk, a lakás átrendezése, költözés. Közös és egyéni tevékenységek a ház körül.	8 + 2 óra
Emberi kapcsolatok, kommunikáció: Rokoni kapcsolatok, családi ünnepek, ajándékozás. Egyházi ünnepek. Egyszerű kívánságok, kérés kifejezése. Levélírás (meghívó, üdvözlés).	8 + 2 óra
Az iskola és a tanulás: Iskolai élet falun és városban. Az iskola épülete. Az osztályterem, a tanári, a tornaterem, stb. berendezési tárgyai. Az órarend. Tantárgyak, délutáni foglalkozások. Közös tevékenységek (papírgyűjtés, osztálykirándulás), iskolai ünnepek. Elbeszélések, olvasmányok az iskola életéről.	16 + 4 óra
Természeti környezetünk: Az évszakok jellemzői. Az égtájak, égítetek (Nap, Hold, csillagok, bolygók). Az ember a természet alakítója – ezzel kapcsolatos észrevételek. Mit tehet az ember a természetért, környezetért? Természet- és környezetvédelmi projekt.	16 + 4 óra
Utazás, közlekedés: A járművek. A legfontosabb közlekedési szabályok. Kirándulás busszal, autóval, vonattal. Menetrend, jegyváltás, indulás, érkezés, információkérés. Udvarias közlekedés. Baleset – elsősegélynyújtás. Magyarország legnagyobb tájegységei, azok német elnevezése. Budapest az ország szíve.	12 + 3 óra
Foglalkozásokm munka, pályaválasztás: Információk gyűjtése a különböző foglalkozásokról. Régi szakmák, mesterségek Biatorbágyon. A család, rokonság és a család barátainak foglalkozása. Munkahelyek és berendezésük. Munkalehetőségek Biatorbágyon.	12 + 3 óra
Szabadidő, szórakozás, sport: A szabadidő tervezése. A munka, sport, játék, pihenés helyes aránya.	12 + 3 óra
Népköltészet, népmesék, tánc, játék: Kiszámolók, mondókák, találós kérdések, népi szólás mondások, versek, dalok, elbeszélések, mesék, olvasmányok a német irodalomból.	12 + 3 óra
Nemzetiségi irodalom, hagyományismeret, történelem, jogok: Olvasmányok a magyarországi nemzetiségek történetéből. Biatorbágy lakóinak etnikai hovatartozása, Azonosságok és különbségek a nemzetiségek hagyományai és életmódja között. Nyelvhasználat a családban. Német nyelv használata otthon és az iskolában. Magyarországi németek helyi népszokásai, hagyományai, Advent, Karácsony, Újév, Húsvét, Farsang, bálók, svábbál, szüreti multságok, aratóünnep.	14 + 4 óra
Nyelvtan: Az ige szótári alakjai, ragozása, igeidők, vonzatos igék, a főnevek helyesírása, esetei. Elöljárószók.	30 + 7 óra
Összesen:	148 + 37
óra	
Mindösszesen:	185 óra

Követelmények:

Beszédértés, beszédképesség

- Tudjanak egyszerű kívánságokat, kéréseket kifejezni, megfogalmazni.
- Tudjanak ismert témákban párbeszédet folytatni.
- Tudjanak udvariasan megnyilvánulni.
- Tudjanak megértést tanúsítani, állásfoglalást kifejezni.
- Tudják az olvasott szöveg tartalmát röviden elmesélni, képekről, dolgokról beszélni.
- Tudjanak 3 verset, 4 új dalt (ebből 2 helyi népdalt), 4-5 közmondást.
- Tudjanak beszámolni legalább két Biatorbágyon is élő magyarországi német népszokásról.
- Tudják felsorolni Magyarország legnagyobb tájegységeit.
- Tudjanak Budapestről 5-6 mondatos ismertetőt tartani.

Olvasás és szövegértés

- Legyenek képesek folyékonyan és kifejezően különböző szövegfajtákat felolvasni, segítséggel szöveget feldolgozni, azokról röviden beszélni.
- Legyenek képesek irodalmi szövegeket elolvasni, megérteni, arról beszámolni.

Írás, íráshasználat

- Tudják a tankönyvük feladatait önállóan megoldani.
- Tudjanak történeteket leírni, 6-8 mondatban, jelen időben.
- Tudjanak írásban bemutatkozni, alkalmazzák a levélírás szabályait. (Üdvözlőlap, meghívó.)

Szókincs

- **A tankönyv szójegyzéke szerint.**
- Legyenek képesek a szótárak, kézikönyvek használatára.
- Tudják összefoglalni a magyarországi nemzetiségek történelméből megismert információkat.
- Tudják használni a kétnyelvű szótárt.

Nyelvtan

- Ismerjenek egyszerű kérdő- és birtokos névmásokat
- Tudjanak bővített mondatokat képezni helyes szórenddel
- Legyenek képesek a tárgy- és részes esetet az erős főnevekkel mondatban alkalmazni előljárószók után is.
- Ismerjék az igék Präsens és Perfekt alakját
- Ismerjék az egyszerű melléknevek fokozását, a „dieser” mutató névmás alany-, tárgy- és részes esetének alkalmazását.

Német - 6

Témakörök:

	Nem szakr.
Tágabb környezetünk: lakóhely, ország: Hétköznapi élet a különböző országokban. Oktatás, életkörülmények, étkezési szokások. Ünnepek, ünneplés a különböző országokban (beiskolázás, szüret, betakarítás, Mikulás, Advent, Karácsony, Húsvét, Pünkösöd, Búcsú). Azonosságok és különbségek a népszokásokban. Az ünnepekkel kapcsolatos népszokások. A magyarországi németek ételei, receptek gyűjtése.	20 + 5 óra
Foglalkozások, munka, pályaválasztás. Ipar és Mezőgazdaság. Magyar - külföldi közös vállalkozások. Újabb foglalkozási ágak.	8 + 2 óra
Szabadidő, szórakozás, sport: Sport, szórakozás, színház, mozi, könyv, zene.	12 + 3 óra
Utazás, közlekedés: Utazás belföldön és külföldre. Németország, Svájc, Ausztria, Lichtenstein, Luxemburg. Információk gyűjtése a német nyelvű országokról. Az idegenvezető. Úti élmények. Külföldi tájak. Építészet és kultúra.	16 + 4 óra
Emberi kapcsolatok, kommunikáció, hírközlés: Sajtó, rádió, televízió, cikkek gyermek- és ifjúsági újságokból, magazinokból. Rádió- és televízió programok. Posta, levelezés, távirat, telefon, telefax. Képeslap, bélyeg, újság vásárlása – dialógusok. Levélírás, levél. Távirat feladása, telefonálás. Számítógép.	24 + 6 óra
Testünk felépítése: Egészség, táplálkozás. Betegségek, gyógyítás, belső szervek. Háziorvos, fogorvos, kórház. Egészségügyi ellátás, gyógyszertár. Szituációs játékok: Orvosnál, fogorvosnál, gyógyszertárban. Babonás hiedelmek régen. egészséges életmód.	8 + 2 óra
Nemzetiségi irodalom, hagyományismeret, történelem, jogok: Magyarországi német szerzők meséi és művei. Elbeszélések és szemelvények a német gyermek- és ifjúsági irodalomból. A tanulók korának megfelelő versek. A falun és városban élő magyarországi németek élete napjainkban. A magyarországi németek betelepülése és letelepedése Torbágyon és Bián. Német településnevek Magyarországon. Régi és új utca- és folyónevek a településen.	30 + 8 óra
Nyelvtan: Az erős-, gyenge- és vegyes ragozású igék. Módbeli segédigék. Igekötéők, az összetett mondat.	35 + 7 óra
Összesen:	148 + 37
Mindösszesen:	185

Követelmények:

Beszédértés, beszédképesség

- Tudjanak ismert és tárgyalt témákban rövid párbeszédet folytatni.
- Tudjanak személyeket röviden jellemezni szóban és írásban.
- Tudjanak 3 további verset, éneket. (Ebből 2 helyi gyűjtésű népdal)
- Tudják ismertetni a magyarországi németek történetét.
- Tudjanak felsorolni németajkú nemzeteket.
- Tudják Biatorbágy történetét 10-15 mondatban német nyelven bemutatni.

Olvasás és szövegértési készség

- Legyenek képesek kérdésekre adott válasszal a szövegértés bizonyítására.
- Tudjanak nyelvtanilag és lexikailag ismert szöveget folyékonyan olvasni.
- Legyenek képesek megfelelő szó- és mondathangsúlyos olvasásra, kérdések feltevésére.

Írásbeli készség

- Ismerjék a levélírás minimális formai követelményeit.
-

Szókincs

- **A tankönyv szójegyzéke szerint.**

Nyelvtan

- Ismerjék a melléknév határozatlan névelő utáni helyes használatát, kivéve a birtokos esetet.
- Ismerjék a tárgy- és részes eset alkalmazását a mondatokban erős főnevekkel.
- Tudjanak bővített mondatokat képezni, összetett állítmánnyal.
- Tudják „viel”, „, man”, „es” határozatlan névmások alkalmazását.
- Tudják az igék jelen- és múlt idejének biztos alkalmazását.
- Ismerjék az elváló- és nem elváló igék használatát a tanult igeidőkben.
- Legyenek képesek a módbeli segédigék jelen idejű alakjának biztos alkalmazására.
- Legyenek képesek az egyszerű mellékneveket fokozni, összehasonlítani.

Német - 7. osztály

Témakörök:

Az iskola és a tanulás: Külföldi iskolák. Az iskola partner- és cserekapcsolatai. A magyar és a külföldi gyerekek érdeklődési köre. Testnevelés óra, sport az iskolában. Németóra az iskolai könyvtárban.	10 óra
Vásárlás, szolgáltatások: A szaküzletekben: elektronikai, számítógép, élelmiszer, zene, cipő, játék, az eladók munkája. A kereskedők és a vevők munkája. A posta szolgáltatásai: képeslapok, újságok, folyóiratok, szerencsejátékok. Levélbélyegek, okmánybélyegek. Formanyomtatványok és szerepük. Levelek, táviratok és csomagok feladása. Betétkönyv, pénzváltás, átutalás, kamat. költség, hitel, részletfizetés.	25 óra
Utazás, közlekedés: Turisták Magyarországon, utazással kapcsolatos játékos riportok. Bel- és külföldi utazási lehetőségek, választott közlekedési eszközökkel. Egy utazás tervezése, az egyéni ill. társas utazás előnye és hátránya. Az utazási irodában. A pályaudvaron: peron, vágány, csomagmegőrző, menetjegy, helyjegy. Tájékozódás a menetrendben. Indulás, érkezés, csatlakozás. közvetlen vonat, átszállás, érdeklődés. Pontos információszerezés. Utasítások értelmezése. Turistatérkép, várostérkép. Kerékpártúra. Közlekedési szabályok.	20 óra
Munka, pályaválasztás: Kézművesek Biatorbágyon. Munkájuk, néhány szerszám megismerése. Fodrász, kozmetikus, varrónő, cipész, rendőr, hivatalnok. Postás, vasutas, bejárónő, stb. Az építkezésen: kőműves, ács, bádogos, tetőfedő, üveges, víz-, gáz-, fűtésszerelő. Burkoló, asztalos. Szerszámok, anyagok, a munkafolyamatok egyszerűsített formában.	20 óra
Szabadidő, szórakozás, sport: Sportágak: egyéni, páros, csapatjátékok. a sport és az egészséges életmód. Sportlétesítmények. Lehetőségek a városban és vidéken. Színházak, kiállítások, múzeumok, helytörténeti gyűjtemények. Könyvhasználat, Tévéprogramok kiválasztása, gyermekműsorok.	20 óra
Kapcsolatok, kommunikáció: A vendégbarátság Magyarországon és más országokban. Biatorbágy testvérvárosa Herbrechtingen és Gyergyóremete. Információgyűjtés a testvértelepülésekről. az iskola partner- és cserekapcsolatai. Kommunikáció különböző partnerekkel, adott beszédhelyzetben. Magánlevelek. A hivatalos levél ismertetőjegyei (levélforma, megszólítás, felépítés, befejezés). Levélkapcsolat felvétel a svájci Benken település iskolájával.	30 óra
Nemzetiségi irodalom, hagyományismeret, történelem, jogok: Tallózás a gyermek- és ifjúsági irodalomban. A történet kora, társadalmi háttere. Egy részlet önálló és közös olvasása. A szereplők, a cselekmény. A szövegek tagolása.	15 óra
Nyelvtan: A visszaható igék, az igék vonzatai. Módbeli segédigék, főnév, melléknév, névmások.	

Összesen: 185 óra

Követelmények:

BESZÉDÉRTÉS, BESZÉDKÉSZSÉG

- Tudjanak a mindennapi élet témáiról beszélni.
- Tudják véleményüket kifejezni, másoktól véleményt kérni, alkalmazni a tanult szókincset.
- Legyenek képesek interjú előkészítésére és levezetésére.
- Tudjanak 2 német költeményt elszavalni.
- Tudják felsorolni és térképen megmutatni a német nyelvterület országait, fővárosait, felismerni nemzeti zászlóikat és címerüket.
- Tudják Biatorbágy történetét 15-20 mondatban német nyelven bemutatni.
- Tudjanak információt adni Biatorbágy testvértelepüléseiről, Herbrechtingenről és Gyergyóremetéről (fekvés, lakosság, vezetők, iskolarendszer).

OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS

- Tudjanak ismert irodalmi, vagy tényközlő szöveget értelmesen, helyes tempóban, hangsúllyal olvasni.
- Ismerjék néhány magyarországi német író életét és munkáját.
- Legyenek képesek saját gondolataikat szóban kifejezni.

ÍRÁS, ÍRÁSHASZNÁLAT

- Legyenek képesek írásban kifejezni saját gondolataikat.
- Tudjanak egyszerű szöveget, levelet fogalmazni, időrendi és logikai sorrendben.
- Legyenek képesek alkalmazni írásbeli munkáikban a kibővített szókincs- és a tanult nyelvi ismereteket.

SZÓKINCS

- **A tankönyv szójegyzéke szerint.**

NYELVTAN

- Tudják a főnevek ragozását.
- Ismerjék a módbeli segédigék jelen egyszerű és összetett múltidejének alkalmazását.
- Tudjanak mellé- és alárendelő tagmondatokat alkotni a tanult kötőszavakkal.
- Ismerjék a vonzatos igék használatát.

Német - 8. osztály

Témakörök:

Tágabb környezetünk: lakóhely, ország: Magyarország földrajzi helyzete. 15 óra

Magyar tájak, természetvédelmi parkok, városok, övezetek. Városok övezetek, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, vállalkozás. Látványosságok, műemlékek, műemlékvédelem. Budapest az ország gazdasági és kulturális központja. A gyógyfürdők városa. A kormány, a Parlament. Történelmi, kulturális örökségek. Úti célok a fővárosban.

Az iskola és a tanulás: Iskolaszervezet Magyarországon, általános iskola, 10 óra
gimnázium, technikum, szakközépiskola, szakiskola, középiskolák, főiskolák, egyetemek, kisebbségi nyelvoktatás. Képzési idő. vizsga, kollégium, diákotthon. A német nyelvismeret iskolán kívüli fejlesztésének lehetőségei.

Utazás, közlekedés: Németország, Svájc, Ausztria, Lichtenstein, Belgium, 15 óra
Luxemburg. Az idegenvezető. Tájak és városok. Úti élmények.

Testünk felépítése, egészség, táplálkozás: A magyar konyha, ételkülönleges- 5 óra
ségek, ételreceptek. Az ünnepi asztal megterítése, díszítése. Vendégek meghívása, fogadása. Fogadás rendezése, meghívók írása. Gyümölcs, zöldség, vitamin, biotermék. A fogyókúra és veszélyei. Magyarországi német ételkülönlegességek. Nagymama konyhája.

Foglalkozások, munka, pályaválasztás: Pályaorientációs kérdések. Tovább- 20 óra
tanulási lehetőségek: információ szerzése keresett, érdekes foglalkozásokról.

Szabadidő, szórakozás, sport: Sportágak, a sport és az egészséges életmód. 15 óra
Sportlétesítmények, lehetőségek Biatorbágyon. Mit kínál a főváros?

Kapcsolatok, kommunikáció: Különböző beszédzándékok, tegeződés, magá- 40 óra
zódás. Képregények és autentikus szövegek beszédfordulatai. Állásfoglalás, ellenvélemény figyelembe vétele. Meghatározott vitatémához kifejezések gyűjtése. Elhárítás, beleegyezés. Eldöntendő, kiegészítendő kérdések alkotása, rákérdezés. Félreértés és nem értés. Saját szemlélet megindokolása, megvédése, példákkal, tényekkel. A személyek külső tulajdonságai. Személyek jellemzése, szokásaik, cselekvésük viselkedésük alapján. A pozitív és negatív tulajdonságok (rokon értelmű és ellentétes értelmű szavak használata).

Nemzetiségi irodalom, hagyományismeret, történelem, jogok: a német 30 óra
kisebbség élete, szokásai Biatorbágyon és környékén, az országban. Ma is élő hagyományok. Márton-nap, Betlehemes játék, Farsang, tojásfestés, barka- és ételszentelés, stb. A kisebbségek kötelességei és jogai Magyarországon. Az Országos Önkormányzat tevékenysége. Biatorbágy Német Kisebbségi Önkormányzata és munkája. Információk a német kisebbség életéről újságban, folyóiratban, naptárban. Anekdoták, rövid történetek, elbeszélések, utopisztikus mesék. Novellák, vagy részletek. Cikkek ifjúsági folyóiratokból. A cselekmény lefolyása, kifejezési eszközök.

Nyelvtan: Régmúlt idő, szenvedő szerkezet, feltételes mód. Kötőszavak 35 óra
alárendelő mellékmondathoz. Időhatározó, módhatározó.

Összesen: 185 óra

Követelmények:

Beszéd, beszédképesség

- Tudjanak életszerű beszédhelyzetekben aktívan részt venni, kívánságot kifejezni, tájékoztatást adni, kijelenteni, kérdezni, tájékozódni német nyelven.
- Értsenek meg fontosabb közléseket, információkat és kérdéseket a német anyanyelvű emberek beszédéből és tudjanak azokra válaszolni, reagálni.
- Legyenek képesek megértetni magukat németül.

Legyenek képesek állásfoglalásra.

Legyenek képesek beszámolni és véleményt nyilvánítani olvasmányélményeikről.

Tudjanak személyeket leírni, jellemezni viselkedésük alapján, saját magukat is beleértve.

Ismerjenek 3 német költeményt, ebből legyen képes egyet előadni.

- Ismerjék Herbrechtingen földrajzi elhelyezkedését, rövid történetét, fontosabb hagyományait.
- Ismerjék a kitelepítés fontosabb adatait.
- Tudjanak megnevezni néhány helyi sváb családot.
- Tudják melyek voltak a svábok jellegzetes foglalkozásai.
- Tudjanak egyszerűen elmesélni egy-egy jellegzetes anekdotát, helytörténeti eseményt.
- Tudják felsorolni Magyarország és Németország nemzeti ünnepeit, legkiemelkedőbb történelmi személyiségeit, megnevezni aktuális legmagasabb állami vezetőit.
- Tudjanak megnevezni egy-egy német művészt és műalkotást a zene, az építészet, a festészet, a szobrászat, az irodalom területéről.
- Tudják a területileg illetékes és az országos német kisebbségi önkormányzatok megnevezését, címét, aktuális vezetőjének nevét.
- Tudják felsorolni a legalapvetőbb kisebbségi jogokat.

Olvasás és szövegértési készség

- Legyenek képesek egyszerű szöveget megérteni szótár, kézikönyv, lexikon segítségével.
- Tudjanak szöveget érthetően, értelemszerű hangsúlyozással, folyékonyan olvasni.

Írás, íráshasználat

- Tudják a tanult szókincset írásban alkalmazni.

Szókincs

- **A tankönyv szójegyzéke szerint.**

Nyelvtan

- Ismerjék a feltételes mód jelen- és múlt idejének, a „würde” és a főnévi igeneves szerkezet használatát.
- Ismerjék a cselekvő és szenvedő ragozás közti különbséget.
- Ismerjék az igék régmúlt alakját.
- Ismerjék az igék összetett alakjának alkalmazását a következő kötőszavak után: und., oder, aben, denn, dass, weil, als, és wenn.
- Ismerjék a bővített és összetett mondat szórendjének használatát.
- Ismerjék és alkalmazzák a magánlevelek tartalmi és formai jegyeit.

Német nyelvi kommunikáció

Évfolyam: 4 – 5 - 6.
Óraszám: 1 óra/hét
Éves óraszám: 37 óra

Célok /Fejlesztendő kulcskompetenciák:

- A tanulók legyenek képesek fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértésére, kifejezésére, értelmezésére szóban és írásban.
- Legyenek képesek ismereteik, gondolataik közvetítésére, más kultúrák megértésére.
- A nyelvi ismeretek felhasználása, a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Megfelelő stílus és hangnem megválasztásának felismerése.
- A beszélő szándékának felismerése.
- Törekvés mások álláspontjának megértésére, saját vélemény indoklására, illetve konfliktusok német nyelven történő megoldására.
- Törekvés kulturált vitakészség kialakítására.

Követelmények:

Az önkifejezés gyakorlása mindennapi élethelyzetekben, legfőképpen a következő témakörökben:

- Találkozáskor
- A család
- Külső és belső tulajdonságok
- Testünk
- Ház és lakás (ebédlő, nappali, konyha)
- A kertben
- Kedvenceink az állatok
- Felkelés – öltözködés
- Lefekvés
- Asztalnál
- Élelmiszerek
- Kikapcsolódás
- Állatkertben, parkban
- A városban
- Bevásárlás
- Postán és bankban

- Telefonálás és levélírás
 - Közlekedés (autóval, vonaton, repülőn, hajón)
 - Vakáció
 - Vidéken
 - A ház körül
 - Foglalkozások
 - Egészség, betegség
 - Iskola és tanulás
 - Formák és méretek
 - Számok
 - Sport
 - Ünnepek
 - Napok és dátumok
 - Az idő
 - Az időjárás és az évszakok
 - Földünk és a világegyetem
 - Politika
 - Tulajdonságok
 - Színek
 - Cselekvések – viszonyok
-

Német nép- és honismeret

Évfolyam 1 – 8-ig

Óraszámok: 1 óra/hét

	Óraszámok évfolyamonként							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Német hon- és népismeret	1	1	1	1	1	1	1	1
Éves óraszám:	37	37	37	37	37	37	37	37

Célok/ Fejlesztendő kulcskompetenciák

- A tanulók váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, ill. a másság iránt.
- Szerezzenek információkat az emberiség közös, globális problémáiról.
- A tanulók ismerkedjenek meg a magyarországi németek legfontosabb hagyományaival, életmódjával, kultúrájával.
- Ismerjék meg Torbágy és Bia múltját.
- Ismerkedjenek meg Biatorbágy nemzetiségi hagyományaival, kultúrájával, az itt élő emberek életmódjával.
- Tiszteljék a magyar nép és az országban élő más kisebbségek kultúráját.
- Ismerjék fel a népek közötti kapcsolódási pontokat.
- Ismerkedjenek meg a magyarországi németek nyelvjárásaival, értékeikkel.
- Ismerjék meg a magyarországi németek – ezen belül a torbágyi és biai svábok – irodalmi, zenei, néprajzi hagyatékait, és ápolják azokat.
- Ismerjék a helyi ünnepeket, szokásokat.
- Emlékezzenek meg Biatorbágy németajkú lakosságát érintő történelmi eseményekről.
- Tanulmányozzák Biatorbágy németajkú lakosságának történetét, a kezdetektől napjainkig.
- Ismerjék fel, hogy a kisebbségek sokszínűségükkel, kisugárzásukkal hatást gyakorolnak a többségi nemzetre.
- Történelmi ismereteik segítségével ismerjék fel az előítéletek megjelenési formáit.
- Ismerjék meg a kisebbségi szervezeteket, testületeket és sajtót.

- Tanulmányaik befejezése után is igényeljék a magyarországi németek kultúrájával való foglalkozást.
- Ismerjék meg a kisebbségi jogokat.
- Készüljenek fel érdekeik képviselésére.
- Tudják a magyarországi németek helyzetét az európai dimenzióban elhelyezni.
- Vállaljanak részt közvetlenül a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.
- Törekszünk arra, hogy tanulóink identitásukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

1 – 4. évfolyamon

A tanulók:

- Nyerjenek betekintést a magyarországi németek jelenébe és múltjába, élmények alapján.
- Szerezzenek alapvető ismereteket elődeik életéről és mindennapi munkájáról.
- Tudatosuljon bennük (a nyelv és a szokások terén) az emberek mássága.
- Ismerkedjenek meg legalább 2 Biatorbágyon még élő szokással.
- Ismerjék fel a nyelvjárás és az irodalmi nyelv azonosságát ill. különbözőségét.
- Gyűjtsenek Biatorbágyon nyelvjárasi szavakat, ismerjék a német nyelv változatait.
- Legyen igényük mondókák, dalok, játékok gyűjtésére és megtanulására.
- Ismerjék meg a népköltészet értékeit és szépségét.
- Ébredjen fel az érdeklődésük őseik kultúrájának megismerésére, a hagyományok játékos felelevenítésére.
- Ismerjék fel a hagyományápolás fontosságát.

Német nép- és honismeret - 1. osztály

Témakörök:

A család és családtagok: Rokoni kapcsolatok megnevezése (nyelvjárásban is), személyek és tárgyak külső jellemzőinek leírása, a családtagok ábrázolása játékos formában. Mondókák, dalok gyűjtése és megtanulása a családról.	10 óra
Élet a családban: A családban űzött foglalkozások a múltban és a jelenben. A család egy napjának folyamata régen és ma. Kézműves termékek előállítása. Mézeskalács sütés, babakészítés kukoricacsutkából, csuhéjból. Régi fenyőfadíszek, fenyőfa közös díszítése a magyarországi német hagyományok szerint.	10 óra
Az otthon, a környezet, háziállatok: Sváb lakóházak felkutatása Torbágyon:	
5 óra	
Ezek jellegzetességei. Rajzok, festmények készítése a házakról. Virágok, zöldségfélék a kertben, háziállatok nevei (nyelvjárásban is.)	
Élet a városban, a falun: Biatorbágy ismert épületeinek meglátogatása. Templom, Faluház – kitelepítési emléktábla.	4 óra
Népköltészet: Mondókák, dalok állatokról és természeti jelenségekről. Az év ünnepeihez kapcsolódó mondókák és dalok: Mikulás-napi versikék, újévi köszöntők. Körjátékok, egyszerű néptáncok, népdalok a magyarországi németek dalkincséből.	8 óra

Követelmények:

- A tanulóknak legyenek alapvető ismereteik az elődök életéről és mindennapi munkájukról.
- Ismerjenek 3-3 népi mondókát, dalt, közmondást, időjósást és egy műköltészeti alkotást.
- Ismerjenek 2 különböző ma is élő biatorbágyi szokást.
- Ismerjenek 3 használati eszközt, s annak nyelvjárási megfelelőjét.

Nép- és honismeret - 2. osztály

Témakörök:

Lakóház, otthon, iskola: Berendezési és használati tárgyak a lakásban. Beszélgetés hozott képekről. Régi lakóházak szerkezete. Az iskola régen és most. Nagyszülők iskolai élményei. Az iskolás gyerekek népviselete. Ünnepi viselet az iskolában ma.	14 óra
Foglalkozások: A parasztemberek napirendje. a paraszti munka legfontosabb eszközei. Paraszti és kézműves szerszámok nyelvjárási megnevezése. Konyhanövények (nyelvjárási elnevezésben is).Növényekről szóló mondókák, dalok.	5 óra
Háziállatok, erdőn és mezőn élő állatok: Az állatok megnevezése (nyelv- járásban is). Játékállatok barkácsolása kukoricaszárból. állatokról szóló mondókák, dalok.	6 óra
Jeles ünnepek: Régi húsvéti és karácsonyi ajándékok (lovak, babák, galambok készítése gyurmából), hagyományos tojásfestés. Karácsonyfa díszítése pattogatott kukoricával és aszalt szilvával.	4 óra
Népköltészet, irodalom: Kiszámolók, találós kérdések közmondások, gyerek- és körjátékok megtanulása antológiákból, ill. helyi gyűjtés alapján. Helyi gyűjtésű rövid mesék, gyermekimák, egyszerű néptáncok, népdalok.	8 óra

Követelmények:

- A tanulóknak legyenek alapvető ismereteik a tanult témákban.
- Ismerjék a rokonsági viszonyok nyelvjárási elnevezését.
- Ismerjék 3 növény és háziállat nyelvjárási elnevezését.
- Ismerjenek egy magyarországi német gyermektáncot.

Nép- és honismeret - 3. osztály

Témakörök:

Az otthon, a szülők, nagyszülők, hétköznapiak: Rokoni kapcsolatok megnevezése (nyelvjárásban is). szakmák a családban. étkezés, főzés, régi ételreceptek gyűjtése. Egyszerűbb ételek főzése. mézeskalács sütése. Falvédőkön lévő életbölcsesek gyűjtése. Néhány konyhai eszköz megismerése (nyelvjárásban is). 16 óra

Lakóhely és környéke, kisebbségek a lakóhelyen: Biatorbágy lakóinak 12 óra etnikai hovatartozása, A lakosok közötti különbségek a nyelv és a hagyományok tekintetében. Régi utcanevek, közismert épületek megtekintése. Kápolna, temető, kálvária. Kézműves mesterségek Biatorbágyon. Ruházkodás régen és ma. Bútor és hímzés minták. Házak díszítőelemeinek rajzolása. Régi magyarországi német játékszerek készítése. Ajándékok régen és ma.

Egészséges életmód, betegségek megelőzése: Gyógyítás régen és ma. Gyógy módok, babonák. 4 óra

Népköltészet, irodalom: Találós kérdések, nyelvtörők, közmondások. Versek mesék, gyermekjátékok. Válogatás a magyarországi német irodalomból. Egyszerű táncok, népdalok helyi gyűjtés alapján. 5 óra

Követelmények:

A tanulók ismerjenek néhány – a lakóhelyükön előforduló foglalkozást.

Gyűjtsenek helyi ételrecepteket.

Tudjanak konyhai eszközöket megnevezni (nyelvjárásban is).

Ismerjenek bútor- és hímzés mintákat.

Ismerjenek egy-egy helyi gyűjtésű népdalt, egyszerű táncot, valamint egy-egy verset, mesét. Tudják megnevezni a gyermekvisélet ruhadarabjait.

Tudják felsorolni Biatorbágy néhány régi épületét. Készítsenek ajándékokat, díszeket a jeles ünnepekhez.

Nép- és honismeret - 4. osztály

Témakörök:

Élet a családban: Képek a családi albumból, beszélgetés a képekről. Generációk együttélése. A német nyelv használata otthon, a gyermekek jogai régen és ma.	7 óra
A kisebbségek életéből: Biatorbágy lakói és etnikai hovatartozásuk. Az etnikai csoportok legfontosabb jellemzői: nyelv-szokások, nyelvhasználat a családon belül és kívül. Kézműves mesterségek megtekintése, néhány egyszerű tárgy elkészítése. Sváb lakóházak jellegzetességei. Fotók készítése Biatorbágyon.	8 óra
Jeles ünnepek: Beszélgetés családi és egyházi ünnepekről. Az ünnepekhez kapcsolódó fotókról. Nagyszülők élménybeszámolói. Az ünnepekhez kapcsolódó dalok és versek. Fonott kalács készítése.	12 óra
Népköltészet, irodalom: Ismert mesék, történetek német nyelven. Történetek előadása nyelvjárással. Magyarországi német szerzők műveiből. Daltanulás nagyszülőkkel. Magyarországi német írók, költők élete, művei. Népdalok tanulása helyi gyűjtés alapján. Magyarországi német néptáncok.	10 óra

Követelmények:

- A tanulók tudjanak beszélni a családon belüli együttélés mai és a régi formáiról.
- Ismerjék a család legfontosabb ünnepeit.
- Ismerjék Biatorbágy legfontosabb egyházi ünnepeit.
- Ismerjenek történeteket, dalokat, táncokat a helyi kisebbség életéből.

5 – 8. évfolyamon

A tanulók:

- Nyerjenek betekintést Biatorbágy – mint németek által is lakott település életébe.
- Ismerjék meg Magyarországon németek által lakott területeit.
- Ismerjék a németek Magyarországra telepítésének okait. tudjanak néhány fontos eseményt elmesélni.
- Ismerjék a naptári évhez és a valláshoz kötődő legfontosabb ünnepeket.
- Gyűjtsenek szokásokat, tudják azokat felsorolni és röviden ismertetni.
- Ismerjék meg a magyarországi németek és a német nyelvű országok legfontosabb tradícióit, ismerjék fel a hagyományok különbözőségét és azonosságait.
- Ébredjen fel érdeklődésük más kultúrák iránt, tiszteljék azokat.
- Legyen igényük a magyarországi dal- és néptánckincs ápolására és a magyarországi német irodalom megismerésére.
- Ismerjék fel a nyelvjárási különbségeket a köznyelvtől.
- Nyerjenek betekintést a magyarországi német paraszti és iparos világ mindennapi életébe.
- Legyenek alapvető ismereteik a település formájáról és a legfontosabb berendezési tárgyairól.
- Ismerjenek meg néhány paraszti munkát, kézműves mesterséget, ételeket és ruhadarabokat.
- Ismerjék meg a magyarországi németek „lakóhagyományait” és hasonlítsák össze a magyarokéival.
- Fedezzék fel és elevenítsék fel elődeik hagyományait, ismerjék a nemzetiségek közötti kapcsolatokat, s ismerjék a magyarországi németek nemzetközi kapcsolatait.
- tudják felsorolni a Magyarországon élő kisebbségeket.
- Ismerjék a legfontosabb kisebbségi jogokat.
- Ismerjék a német származású személyiségek szerepét a magyar kultúra kibontakozásában.
- Ismerjék a Biatorbágyon működő német nemzetiségi szervezeteket (Német Nemzetiségi Baráti Kör, Hagyományőrző Egyesület, Ifjúsági Fúvószenekarért és Füzes Néptáncgyűjtésért Alapítvány), azok munkáját a kultúra felelevenítésben, megőrzésében.
- Ismerjék a biai és a torbágyi svábság történetét, múltját és jelenét.
- Ismerjék az országos, ill. helyi Német Kisebbségi Önkormányzat feladatait, hatáskörét, aktuális vezetőit, címét.
- Legyenek ismereteik Biatorbágy testvérvárosáról, Herbrechtingenről.
- Vegyenek részt aktívan a német nemzetiségi énekkar és tánckar munkájában.
- Alkotó módon vegyenek részt az iskolai és a községi német nemzetiségi rendezvények lebonyolításában.

Nép- és honismeret - 5. osztály

Az otthon és az iskola: Az iskola rövid története. Mit és hogyan tanultak nagyszüleink. Régi tankönyvek, tintatartók, bizonyítványok, stb. gyűjtése. Egy kiállítás szervezése. Egykori tanítók sírjainak meglátogatása. A család története. Családi album, családfa készítése.	12 óra
Lakás, berendezés: Házak régen és ma. Gyermekszobák régen és ma	4 óra
Jeles ünnepek: Pünkösdi szokások újjáélesztése. Farsangi maszkok készítése, farsangi felvonulás. Ruha és táncbemutató a Svábbálon.	3 óra
Munkák a ház körül: Mezőgazdasági munkák az év során. Az egyes évszakok mezőgazdasági munkái. Téli foglalatosságok: kötés, kosárfonás, söprűkészítés, koszorúfonás, tollfosztás, kukoricamorzsolás. Adventi koszorú készítése. Ismerkedés a helyi szőlőtermelés kultúrájával (földművelés, szüret, borkészítés).	4 óra
A természet: A szülőhelyhez kötődő földrajzi nevek gyűjtése, az elnevezések eredete. Természeti katasztrófák színhelyei Biatorbágyon. Történetek gyűjtése.	5 óra
Népdalok, népzene, néptánc: Német népdalok megtanulása helyi gyűjtés alapján. Fúvós hangszerek megismerése. A hazai németek népdalainak jellemző jegyei.	

Követelmények:

Tudjanak beszámolót adni családjukról, lakásukról, lakásuk berendezéséről, iskolájukról.
Tudjanak beszámolni legalább egy Biatorbágyon élő sváb népszokásról.

Ismerjék az év legfontosabb mezőgazdasági munkáit.

Legyenek alapvető ismereteik a magyarországi német népzeneről.

Ismerjenek helyi gyűjtésű népdalokat és néhány táncmotívumot.

Nép- és honismeret - 6. osztály

Témakörök:

Magyarországi németek települései: Élet a falvakban, élet a városban. A magyarországi németek részaránya a megyében régen és ma. Látogatás a törökbálinti tájházban. Térképvázlatok készítése a német településekről. Mondák gyűjtése a németek lakta településeken.	6 óra
Magyar-német kapcsolatok a középkorban és a kora újkorban: Német misszionáriusok a Kárpát-medencében. A magyarok kalandozása német területre. Az Árpádok házasságpolitikája. A németek betelepítése II. Géza idejében. Zsigmond a városiasodás szorgalmazója. Hunyadi Mátyás külpolitikai törekvései. Habsburgok a királyi Magyarország trónján. Magyarország felszabadítása a török uralom alól a Német-Római Császárság segítségével.	6 óra
Gyerekek az egész világon: A gyerekek élete régen és ma. Szabadidős lehetőségek, játékok régen és ma. Iskolalátogatás tanulási lehetőségek régen és ma.	6 óra
Munka, szabadidő, művelődés: Régi mesterségek. Látogatás egy fazekas-műhelyben és egy kovácsműhelyben. Munkafolyamatok megfigyelése. Agyagból edények készítése. Díszítése sajátos díszítőelemekkel.	4 óra
Egészséges életmód, betegségek, gyógyítás: a legfontosabb gyógynövények és felhasználásuk. Babonás gyógymódok, a velük kapcsolatos szokások: Úrnapi körmenet, a megszentelt virágok felhasználása. Mária mennybe menetele. Virágszentelés.	4 óra
Népszokások: a tavaszi és nyári időszak szokásai. Húsvét, tojásfestés, májusfa állítás. betekintés a Biatorbágyi Hagyományörző Egyesület munkájába.	2 óra
Étkezés, főzés: A magyarországi németek étkezési szokásai. Régi ételreceptek gyűjtése. Közkedvelt ételek. heti étrend. Régi konyhai eszközök és azok használata. Saját készítésű, hagyományos karácsonyi sütemények.	2 óra
Irodalom: Válogatás a magyarországi német szerzők műveiből. Népmesék és népmondák.	2 óra
Népdal, népzene, néptánc: Népdalok tanulása helyi gyűjtés alapján. Népzenei hagyományok fontossága. A Pásztói Miklós Művészeti Iskola fúvós tanzakának megismerése. Néhány néptánc megtanulása, gyűjtése a lakóhelyen.	5 óra
Összesen:	37 óra

Követelmények:

A tanulók ismerjék a magyarországi németek történelmét, a magyar-német politikai és kulturális érdekek tükrében.

Ismerjenek régi foglalkozásokat és Biatorbágyon még ma is élő kézműves foglalkozásokat.

Legyenek információik a falusi és városi életmódról.

Ismerjenek a tavaszi és nyári ünnepekör szokásaiból legalább kettőt.

Ismerjenek 2 népdalt helyi gyűjtésből, tanuljanak meg 2 egyszerű néptáncot.

Tudják felsorolni a hétköznapi viselet ruhadarabjait.

Tudjanak megnevezni néhány ételt, s néhány bútort a régi konyha berendezéseiből.

Nép- és honismeret - 7. osztály

Témakörök:

A németek betelepítése a XVIII. sz.-ban: Betelepítés, telepítési korszakok. 6 óra

A Bánság és Szatmár benépesítése német telepesekkel. III. Károly, Mária

Terézie, II. József telepítései. A telepések élete. Gyűjtőmunka, ma is élő szokások, hagyományok.

Magyarországi németek a reform-korban és az 1848-49-es Szabadságharc 4 óra

idején: a német polgárság aktív szerepe a kereskedelmi és ipari létesítmények alapításában. Tipikus német foglalkozások. Gyűjtőmunka. A magyarországi németek és az erdélyi szászok viszonya a magyar forradalmi eseményekhez.

Német származásúak az Aradi Vértanúk között.

Térképelemzés: Az Osztrák-Magyar Monarchia földrajzi és etnikai 1 óra

térképe

Néprajz, tájházak, nemzetiségi települések: Egy parasztház 4 óra

megtekintése. Alaprajz, építőanyagok, beosztás, berendezés. melléképületek elrendezése a telken. Régi mezőgazdasági eszközök elnevezése és használata.

A szoba hagyományos berendezése.

Média: Válogatás az „Unser Bildschirm” adásaiból, a „Neue Zeitung” c. 3 óra

folyóirat megismerése. Az adások ill. az újságok rendszeres figyelemmel kísé-

rése.

Szokások: búcsú, aratóünnep. a Mária napi búcsú Torbágyon. 2 óra

Ősz ünnep az iskolában.

Foglalkozások: Hagyományos kézműves mesterségek , kékfestő. A Tatai 4 óra

Nemzetiségi Múzeum megtekintése. A ruhafestés folyamatának elemzése.

Ruházat: a lányok és asszonyok ünnepi viselete, ruhabemutató a Svábbálon. 2 óra

Művészetek, irodalom: Neves magyarországi német származású művészek 6 óra

1945 előtt. Építészek, festők, tervezők műveinek megismerése. Mondák és

versek a nép- ill. műköltészetből.

Zene, tánc: Német népdalok és magyarországi német változataik. Magyar- 6 óra

országi német „szórakoztató” zene különböző alkalmakkor. Bálok. Multságok.

A Pásztói Miklós Művészeti Iskola kamarazenekara és a Biatorbágyi Ifjúsági

Fúvószenekar munkája.

Összesen: 37 óra.

Követelmények:

- Tudják ismertetni a svábság történetét.
- Tudjanak bemutatni egy régi parasztházat.
- Legyenek ismereteik a német nyelvű médiáról.
- Ismerjék a torbágyi ill. a biai ünnepi viseletet.
- Ismerjék a búcsúhoz kapcsolódó hagyományokat, szokásokat.
- Ismerjék 4 -5 fúvós hangszer német elnevezését.

Nép- és honismeret - 8. osztály

Témakörök:

A Trianoni Békediktátum után: Bleyer Jakob tevékenysége 1920 és 1933 között.	2 óra
A német magyar fegyverbarátság hatása a hazai németiségre: A „Volksbund” alapítása. A népcsoport kettészakadása, hűségmozgalom. Különféle sorsok (gyűjtőmunka).	2 óra
Deportálás, elűzés, kisemmizés (1945-48): Malenkij robot a Szovjetunióban. A Potsdami konferencia határozata a németek kitelepítéséről. A magyarországi németek elűzése. Minden magyarországi német vagyonának elkobzása. A tragikus események hatása napjainkra. (Gyarmathy Lívia: Együttélés c. filmje.)	5 óra
A magyarországi németek 1949-89 között: A Magyarországon maradt németek egyenjogúságának helyreállítása (1949). Az anyanyelvi oktatás, a sajtó és a rádió, valamint a német szövetség működésének megkezdése. A magyarországi németek iskolarendszere. Interjú készítése a Biatorbágyon élő idősebb generáció képviselőivel.	4 óra
Az 1989-es politikai fordulat hatása a német kisebbségre, közélet: Az 1993-as nemzetiségi törvény. A helyi kisebbségi önkormányzatok megválasztása 1994-ben. Újabb helyi kisebbségi önkormányzatok alakulása 1998-ban. Betekintés Biatorbágy Nagyközség Német Kisebbségi Önkormányzatának munkájába. A kisebbségi népbiztos megválasztása a Parlamentben. A magyarországi németek szimbólumai: címer, zászló, Himnusz. Interjú készítés mai kisebbségi politikusokkal. A magyarországi németek jogai. Kisebbségi szervezetek. Részvétel a Biatorbágy Herbrechtingen testvérvárosi kapcsolat keretében rendezett kulturális programokon.	8 óra
Néprajz, hétköznapiak: Hagyományos gyógymódok, eszközök. Ünnepi étrend. A disznóölés folyamatának megfigyelése. A magyarországi német konyha összehasonlítása a magyarral. Életmód: generációk együttélése. A herbrechtingeni testvérvárosi kapcsolat, valamint a diákcsere keretén belül a német családok életének, szokásainak megismerése.	7 óra
Szabadidős tevékenység: a fonó és funkciója. Szórakozási lehetőségek régen és ma.	2 óra
Nyelvhasználat: A helyi nyelvjárás és az irodalmi német közötti legfontosabb különbségek. Gyűjtőmunka: helyi nyelvjárási szavak, szólások. Magyarországi német nyelvjárások legfőbb csoportjai, jellemzőik.	2 óra
Irodalom, művészet: Mondák, vidám történetek gyűjtése. „Mondakönyv” összeállítása. Válogatás a magyarországi német szépirodalomból. Neves német származású művészek 1945 előtt.	2 óra
Zene, tánc: Német népdalok és magyarországi német változataik. A magyarországi németek néptáncai. Neves magyarországi német származású zenészek. A Biatorbágyi Ifjúsági Fúvószenekar és a Füzes Néptáncsoport munkája.	3 óra

Követelmények:

- Tudják felsorolni Németország nemzeti ünnepeit, legkiemelkedőbb történelmi személyiségeit, megnevezni aktuális legmagasabb állami vezetőit.
- Tudjanak megnevezni egy-egy német művészt és műalkotást a zene, építészet, festészet, szobrászat, irodalom területéről.
- Tudják a területileg illetékes és az országos német kisebbségi önkormányzat megnevezését, címét, aktuális vezetőjének nevét.
- Tudják felsorolni a legalapvetőbb kisebbségi jogokat.
- Ismerjék testvérközségünk Herbrechtingen földrajzi elhelyezkedést, rövid történetét, fontosabb hagyományait.
- Ismerjék a kitelepítés fontosabb adatait.
- Helyezzék el a megemlékezés virágait a Faluháznál lévő kitelepítési emléktáblánál.
- Tudjanak megnevezni néhány Torbágyon és Bián még mai is élő jelentősebb sváb családot.
- Tudják, melyek voltak a magyarországi németek jellegzetes foglalkozásai.
- tudjanak egyszerűen elmesélni egy-egy jellegzetes anekdotát, helytörténeti eseményt.
- Vegyenek részt a helyi német kisebbség rendezvényein. (Svábbál, Márton-nap, Nemzetiségi hét, Testvérvárosi nap, stb.)

Német nemzetiségi ének és tánc

Célok/ fejlesztendő kulcskompetenciák:

Évfolyam: 1 – 8-ig
Óraszámok: 1 óra/hét

Német nemzetiségi ének-zene-tánc 1-8. osztály
Éves óraszám: 37 óra/ évfolyam

Német nemzetiségi ének

Célok/ *Fejlesztendő kulcskompetenciák* :

- A tanulók nyerjenek betekintést a magyarországi németek, valamint az európai zenei- és tánckultúra gazdag világába.
- A zene megszerettetése.
- Az élményekből fakadó aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése.
- A magyarországi németek játék- és dalkincsének megismerése.
- A kétszólamúság felépítése
- Helyi gyűjtésű népdalok felelevenítése.

Személyi feltételek:

Ének-zene szakos tanítók, tanárok
Ének-zenei alapismeretekkel rendelkező pedagógus, aki legalább 30 órás nemzetiségi továbbképzésen vett részt.

Tárgyi feltételek:

Megfelelő teljesítményű audio és vizuális berendezések.
CD-k, hangkazetták.

A német nemzetiségi ének és zene tanításához a következő segédanyagokat használjuk:

Liedersammlung 1-2.

Liedersammlung 3-4.

Franz Bruckner: Turwaller Volkslieder.

Tartalmak az 1. és 2. évfolyamon

Egységes, közös és tiszta éneklés kialakítása
Gyermek- és játékdalok éneklése és játszása
Dalritmus és zenei hangsúlyok helyének ismerete
Egyszerű népdalkánon ismerete

Követelmények 1. és 2. évfolyam

Tudjanak 10-15 gyermekjátékot és dalt énekelni és eljátszani, és egyenletes tempóban eljárni.

Néhány dallamfordulat írása, olvasása

Magyarországi német gyermekdalok megismerése

Tartalmak a 3. és 4. évfolyamon

- A csoport egységes, szép énekének kialakítása.
- Gyermek- és játékdalok, népszokásdalok, táncos dallamok éneklése.
- A tiszta éneklésre való törekvés.
- Szép, kifejező éneklés az ismert zenei fogalmak alapján.
- Könnyű kétszólamú dalok, kánonok éneklése a gyermekek hangmagasságának megfelelően.
- A többszólamúság készségének megalapozása kánonok éneklésével.
- Többször meghallgatott zeneművek felismerése, megnevezése.
- Az emberi hang színeinek és a hangszerek hangszínének megkülönböztetése.
- Magyarországi német gyermekdalok megismerése

Követelmények:

3. és 4. osztály

- A tanulók ismerjenek, gyermekjátékokat, népdalokat, népszokásokhoz kapcsolódó gyermekdalokat a magyarországi németek dalkincséből.
- Tudjanak 5-6 gyermekdalt, gyermekjátékot.
- Ismerjék fel hallás után a fúvós hangszerek hangszínét.
- Ismerjék a magyarországi németek Himnuszát.

Tartalmak az 5. és 6. évfolyamon

- Az egyéni és közös éneklési készség további céltudatos fejlesztése.
- Természetes, szép hangzás kialakítása.
- Az éneklés megszerettetése a népdalok jellemző előadásmódja segítségével.
- Más népek dalainak megismerése.
- Az egyszerű kétszólamúság megvalósítása csoportos énekléssel.
- A kánonéneklés továbbfejlesztése.
- A többszólamúság megvalósítása vegyeskari hangzással.
- Fúvós hangszerek és fúvószenekarok hangzásának megfigyelése.
- Összefüggések meglátása a zenei korok, történelmi események a képzőművészet és irodalom között.
- Hangszerek, hangszeres együttesek, zenekarok hangzásának megfigyelése a magyarországi németek zenéjében.

Követelmények:

5. és 6. osztály

A tanulók ismerjenek népdalokat a magyarországi németek dalkincséből.

Ismerjék a magyarországi németek népszokásainak dalait.

Ismerjék a jeles napokhoz kapcsolódó dalokat.

Tudjanak 8-10 népdalt elénekelni (ebből 3 helyi gyűjtésű).

Vegyenek részt fúvószenei koncerteken.

Ismerjék a magyarországi németek Himnuszát.

Tartalmak

7. és 8. osztály

Kétszólamú éneklés, csoportokban és kánonéneklés

Helyi gyűjtésű népdalok ismerete, előadása

Tájékozódás a magyarországi németek zenéjében, alkotásaiban

Követelmények

7. és 8. osztály

15 – 20 német népdal ismerete

Kétszólamú éneklés emlékezetből

5 kétszólamú, torbágyi német népdal ismerete

Német nemzetiségi tánc

Célok:

- Tevékenység-központúság, ahol a tevékenység fő formája a játék és a munka.
- A táncban fellelhető öröm és szabadság élmény megtapasztalása.
- A tánc tevékenysége során a tanulók ismerjék fel és tudják alkalmazni más tantárgyak során szerzett információikat, tapasztalataikat.
- A közösségi érzés erősítése.
- Lehetőség megteremtése, hogy a tanulók a tanórán kívül is tevékenyen vegyenek részt a német nemzetiségi táncművelésben.
- Ismerjék meg a magyarországi németek gyermekeknek szóló táncanyagát.
- Elevenítsék fel a helyi táncgyományokat.

Személyi feltételek:

Német nemzetiségi gyermektánc oktató pedagógusok, akik legalább 60 órás nemzetiségi továbbképzésen vettek részt.

Tárgyi feltételek:

Szaktanterem – jó szellőztethető tágas terem.

Megfelelő teljesítményű audio és vizuális berendezések.

Táncos öltözet. (Testnevelés órai öltözet, lányoknak szoknya)

A nemzetiségi tánc tanításához használt segédletek:

- Ungarndeutsche Volksmusik und Volkslieder c. kazetta 1-4.
- Ungarndeutsche Volkstänze c. könyv 1-3.

Tartalmak 1-4. osztály

- Párválasztó játékok.
- Vonulós, kapuzós játékok.
- Fogó – gyarapodó játékok.
- Kanyargó járás.
- Játékfüzések.
- A gyermek- és ifjúkor táncos játékeinak és azok funkcióinak megismerése.

Követelmények 1-4. osztály

Ismerjenek a tanulók legalább 3 gyermekjátékot.

Ismerjék meg a helyi ünnepekhez kapcsolódó gyermekjátékokból álló játékfűzést.

Egyenletes járás

Szökdelő lépés

Sasszé lépés

Tartalmak 5-8. osztály

Egyszerű fogások a magyarországi németek néptáncaiban.

Egyszerű körtáncok mozgásanyaga.

Egyszerű fogások a páros táncokban.

Különféle alakzatok tudatos használatának gyakorlása (körforma).

Az éneklési technika alkalmazása a tánc szerepkörében.

Különféle táncrendek kialakítása.

Követelmények 5-8. osztály

Ismerjenek a tanulók legalább 3 egyszerű gyermektáncot.

Legyenek ismereteik a magyarországi németek széleskörű táncanyagáról.

Alkotó módon vegyenek részt a helyi rendezvények, táncos találkozók programjaiban.

Keringő lépések

Polka lépések

4.sz. mellékleten belül

1.sz. Melléklet

Szöveges értékelés a német nemzetiségi nyelv- és irodalom tantárgyhoz (megfelelő rész aláhúzendó)

1. Beszédértés/ beszédkésztség

- Érthetően, tiszta kiejtéssel beszél
- Beszéde túl halk, nehezen érthető
- Nehézségei vannak a helyes artikulációban, kiejtésben
- Kommunikációs hajlama:
kiváló – jó - megfelelő

2. Olvasás/szövegértés

- Jól érthetően, helyes kiejtéssel olvas
- Olvasása akadozó, bizonytalan
- Szövegértése:
kiváló – jó – megfelelő

3. Írás/ íráskészség/ nyelvhelyesség

- Nyomtatott szöveget,
hiba nélkül – kevés hibával – sok hibával másol
- Egyszerű szavakat tollbamondás után
hiba nélkül – kevés hibával –
sok hibával ír le
- Egyszerű szavakból álló mondatokat tollbamondás után
hiba nélkül – kevés hibával – sok hibával ír le

4. Szókincs/ memoriter

- Szókészlete
gazdag – megfelelő – hiányos
- Memoritereket
könnyen tanul – nehezen tanul

Biatorbágy,

.....
szaktanár

.....
szaktanár

2.sz. Melléklet

Szöveges értékelés a német nemzetiségi hon- és népismeret, valamint az ének – zene – tánc tantárgyakhoz

1. A helyi régi helyi szokások, hagyományok ismeretében
jól tájékozott – kevésbé tájékozott – tájékozatlan
 2. Néhány helyi gyűjtésű népdalt, népi játékot, gyermektáncot
kiválóan ismer – jól ismer – megfelelően ismer
 3. Hagyományőrző rendezvényeken
aktívan részt vesz – részt vesz – nem vesz részt
-

Biatorbágy,

.....
szaktanár

.....
szaktanár

3. sz. Melléklet

Záradékok

Kimagasló tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül

Der Schüler (die Schülerin) bekommt für hervorragende schulische Leistungen vom Lehrerkollegium ein Lob.

Példamutató magatartásáért és szorgalmáért nevelőtestületi dicséretben részesül

Der Schüler (die Schülerin) bekommt für musterhaftes Betragen und vorbildlichen Fleiss vom Lehrerkollegium ein Lob.

A szót, ill. osztályzatot – ra helyesbítettem

Dieses Wort (diese Note) wurde berichtigt, statt „...“ „...“

Mentesítve a tantárgy tanulása alól.

Der Schüler (die Schülerin) ist vom Befreit.

A tanuló (második, harmadik, negyedik) osztályba léphet.

Der Schüler (die Schülerin) wird in die (zweite,, dritte, vierte) Klasse versetzt.

Az évfolyam követelményeit nem teljesítette, az évfolyamot megismételheti.

Der Schüler (die Schülerin) hat das Klassenziel nicht erreicht. Er (Sie) muß die (erste, zweite, dritte, vierte) Klasse wiederholen.

A(z) tantárgyból javítóvizsgát tehet.

Der Schüler (die Schülerin) kann in nachgeprüft werden.

Mentesítve a német nyelv osztályzása alól

Der Schüler (die Schülerin) kann in Deutsch noch nicht bewertet werden.

Felvette az (iskola címe) iskola.

Der Schüler (die Schülerin) wird in aufgenommen.

A nevelőtestület határozata: általános iskolai tanulmányait befejezte, tanulmányait a 9. évfolyamon folytathatja.

Der Beschluß des Lehrerkollegiums ist:

Der Schüler (die Schülerin) hat seine (ihre) Grundschul – Studien absolviert, er (sie) darf in neunten (9-ten) Jahrgang weiterlernen.

A tantárgyaktól elégséges osztályzatot kapott. A(z) első, második, harmadik ... osztályba léphet.

As ... und bekam er (sie) die Note: „genügend“. Er (sie) wird in die erste, zweite, dritte, vierte, fünfte, sechste, siebte, achte ... Klasse versetzt.

A hónapok neve: Januar, Februar, März, April, Mai, Juni, Juli, August, September, Oktober, November, Dezember.

A német nemzetiségi oktatás óraszámjai								
Tantárgy/kötelező	Heti órszámok évfolyamonként							
	1.o	2.o	3.o	4.o	5.o	6.o	7.o	8.o
magyar ny. és ir.	8	8	8	7	5	4	4	4
ném.nemz.ny.és ir. ☒	5	5	5	5	5	5	5	5
német nemz.hon- és népism. ☒	1	1	1	1	1	1	1	1
német nyelvi kommunikáció ☒				1	1	1		
történelem					2	2	2	2
hon- és népismeret					0,5	0,5		
matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
informatika					1	1	1	1
környezetismeret	1	1	2	2				
természetismeret					2	2		
biológia							1,5	2
egészségtan						0,5		
fizika							2	1,5
kémia							1,5	1,5
földrajz							2	1,5
ének*	1	1	1	1	1	1	1	1
rajz, média	1	1	1	1	1	1	1	1,5
technika*	1	1	1	1	1	1	1	1
testnevelés*	1+2	1+2	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5
osztályfőnöki, etika					1	1	1	1
összesen	25	25	26	26	28	26,5	30,5	30,5
Szabadon választott								
dráma *						0,5		
nemzetiségi zene, -tánc ☒			1	1	1	1	0,5	0,5
Szakkör								
angol				3	3	3	3	3

☒ német nyelven

* -gal jelölt tantárgyak oktatása a 2006/2007-es tanévtől felmenő rendszerben, rész-, ill. teljes óraszámban német nyelven folyik

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK, TANULÓK NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA A BIATORBÁGYI ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

I.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve

1. Általános elvek

A sajátos nevelési igényű tanulók tagozata elfogadja az iskola pedagógiai programban található alapelveket, kiegészítéseket csak a sajátosságok kiemelése miatt tesz.

A NAT a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban kiemelt fejlesztési feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek. A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató tagozatunk a helyi tanterv elkészítésénél figyelembe veszi:

- a közoktatási törvény, a NAT és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,*
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,*
- a helyi önkormányzati intézményfenntartó minőségirányítási programját,*
- a szülők elvárásait és*
- a tanulók sajátosságait.*

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.

Az Irányelv meghatározza:

a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,
a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
a nevelés, oktatás és a fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulónak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

1.1 A többségi intézményben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatásuk. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása fontos. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz. A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki:

a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;

szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti - a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján szükség esetén -, megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres; alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez; együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

1.2. A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

Több tényező is befolyásolja, hogy a tanulónak milyen oktatásra van szüksége.

1. A fogyatékoság típusa, súlyossága.
2. A fogyatékoság kialakulásának ideje.
3. A sajátos nevelési igényű tanuló: életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
4. A társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

1.3. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

Célok, feladatok:

- Az értelmi, - és egyéb fogyatékoságból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
- A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

2. Az enyhe fokban értelmi fogyatékosok:

- számukra olyan kerettanterv kerül kidolgozásra, amely az értelmi és személyiségállapothoz igazodik, és tantárgyakba vagy tantárgyi csoportokba jól illeszthető;
- nagy hangsúlyt kell adni az olyan gyakorlati ismeretekhez kapcsolt tevékenységeknek, amelyekkel a gyermekek saját képességeikhez és személyiségi adottságaikhoz mérten a lehető legteljesebb mértékben készíthetők fel az önálló életre;
- A tantervkészítés vezérlő szempontjait az adott gyermekcsoport:
 - értelmi,
 - pszichés és
 - személyiségállapotának, valamint
 - taníthatósági,
 - nevelhetőségi,
 - fejleszhetőségi lehetőségeinek figyelembevételével kerül kijelölésre.)
 figyelemmel kell lenni arra, hogy a tünetek gyakran idegrendszeri háttérrel nem rendelkeznek, csak korábbi nevelési hibák eredményei

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók akadályozottsága, személyiségfejlődési zavara, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy

funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői:

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki.

Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg. A tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét a : részképeség zavarok.

A részképeség zavaros tanulók :

- az iskolai teljesítmények – elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) - elsajátításának nehézségei,
- a képeségek deficitje, valamint
- az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy
- tanulási zavarok komplex tünet együttese tartozik.

Jellemző, hogy az adott részképeségben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

A részképeség zavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulóval kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalomkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Háttérben a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatók meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókinccs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés. Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata. Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgráfias tanulók.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írás tanítása lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homógen gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,

- az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás,) jó színvonalával melletten. Hátterében általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem. A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar érintett tanuló:

- rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni,
- az általánosnál több cselekvéses tanulási helyzetet igényel.

Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak: általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra, fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre, fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

Az érintettség felismerése igen fontos, kezelésére, ellátására az iskola sem tárgyi, sem személyi feltételekkel nem rendelkezik.

3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

3.1. Alapfokú nevelés

- a) Bevezető szakasz: 1-2. évfolyam.
- b) Kezdő szakasz: 3-4. évfolyam.

Ebben a két szakaszban a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

A bevezető szakaszban javasolt - a közoktatási törvény által biztosított lehetőséggel élve - egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

E két szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az iskolatípus módosításának esetenkénti szükségessége folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálás nyomán a tanítás-tanulás folyamatában állapítható meg biztonsággal.

c) Alapozó szakasz: 5-6. évfolyam.

d) Fejlesztő szakasz: 7-8. évfolyam

Az alapozó és a fejlesztő szakaszban a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

3.2. A PEDAGÓGIAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI CÉLÚ HABILITÁCIÓ, REHABILITÁCIÓ

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

A fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola helyi tantervének részeként működnek. Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli (vagy diákotthoni) programokba.

A gyógypedagógus, a terapeuta - esetenként más szakember véleményének figyelembevételével - készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja. A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

3.3. A NAT alkalmazása

33.1. Ajánlás a NAT műveltségi területek százalékos arányára

Műveltségi területek	1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	32-42	17-24	15-20

Élő idegen nyelv	-	*	4-8
Matematika	17-23	15-20	15-20
Ember és társadalom	4-8	6-8	6-10
Ember a természetben	4-8	7-11	15-20
Földünk és környezetünk	-	4-8	4-8
Művészetek	10-15	10-15	8-12
Informatika	2-4	4-8	4-8
Életvitel és gyakorlati ismeretek	4-8	11-15	11-15
Testnevelés és sport	10-15	10-15	10-15

- választható ajánlott tantárgy

3.3.2. A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő készségek és képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye. A műveltségi területek tartalmi segítenek abban, hogy a tanulói képességek mind magasabb szintre fejlődjenek az egyénileg meghatározott lehetőségek határain belül.

3.3.3. Műveltségi területek

3.3.3.1. Magyar nyelv és irodalom

A magyar nyelv a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókinccsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése.

Feladata továbbá az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek megteremtése, e speciális készségek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában.

Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. Az irodalmi ismeretek hozzájárulnak a tanulók személyiségének, gondolkodásának, érzelmi világának, erkölcsi, esztétikai érzékének gazdagításához.

A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció megerősítése:
vizuális észlelés - jelfelismerés,
akusztikus észlelés - hangok differenciálása,
a beszédmotoros észlelés fejlesztése.
- A téri tájékozódás fejlesztése.
- Grafomotoros készségek fejlesztése.
- Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.
- Szavak olvasásának gyakorlása - szóemlékezet, vizuális, akusztikus memóriafejlesztés.
- Szövegösszefüggések megláttatása.
- A helyesírási szokások megerősítése.

A Magyar nyelv és irodalom nagyobb témakörei és fejlesztési feladatai:

<i>a) Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és – megértés - kommunikáció</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
Beszédeszlelés, beszédérzékelés, szóbeli	Kommunikációs képességek fejlesztése

<p>utasítások megértése, magyarázó, elemző szövegek, ábrák felfogása. Közlő, befogadó szerep különféle köznapi kommunikációs helyzetekben. Passzív és aktív szókinccsgazdagítás, szókinccsfejlesztés. A nem verbális kommunikáció elemeinek megismerése. A szóhasználat és a testbeszéd összhangjának megteremtése. A fejlettségnek megfelelő olvasmányok, szövegek felfogása, érthető, érzékletes elmondása, dramatizálása.</p>	<p>különbféle élethelyzetekben. A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is. A kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés fejlesztése, gyakorlása. Önismeret erősítése. Véleménynyilvánítás, mások véleményének meghallgatása. A szövegtartalmat, a beszélő szándékát tükröző kommunikáció eszközeinek alkalmazása irányítással és fokozódó önállósággal. Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés, a figyelem és az emlékezet fejlesztése. Ismert szövegek dramatizálása, improvizáció, helyzetgyakorlatok.</p>
<p>b) Olvasás, írott szöveg megértése – ismeretek az irodalomról</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>Az olvasás jelrendszerének elsajátítása - a sérülésspecifikumok figyelembevételével. Összeolvasás - szavak, szó szerkezetek, mondatok olvasása. Hangos és néma olvasás. Ismert tartalmú szövegek elemző hangos olvasása. Az aktív és a passzív szókinccs gazdagítása. A fejlettségnek, életkornak megfelelő szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegek jelentéseinek feldolgozása, önálló megértése. A szövegek műfaji különbségeinek felismerése, megadott szempont szerinti feldolgozása.</p>	<p>A fonematikus észlelés, az optikus differenciálóképesség fejlesztése, gyakorlatok hanganalizálásra. A tanulók által megismert aktív és passzív szókinccs gazdagítása, gyakorlatai. Szövegértő és -elemző képesség fejlesztése különféle műfajokban. A néma értő olvasást követő - szövegértést bizonyító - feladatok megoldása. Információk gyűjtése a fejlettségnek megfelelő forrásanyagokból irányítottan, majd önállóan. Irodalmi művek feldolgozása irányítottan, szempontsoral, algoritmussal. A verbális emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.</p>
<p>c) Írás, íráskép, íráshasználat, helyesírás</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>Az írás jelrendszerének elsajátítása a tanulók sérülésspecifikumainak figyelembevételével. Mondat- és egyszerű szövegalkotás a különféle tanult műfaji elemek szerint irányítással. Az eszközszintű íráshasználat elsajátítása egyéni adottságok szerint. A tanult helyesírási és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása egyszerű írásbeli szövegalkotás során. Önkifejezés, egyéni stílus, önellenőrzés, hibajavítás. Megismert tartalmakhoz, szövegekhez vázlatkészítés.</p>	<p>Az írás-előkészítés gyakorlatai, a kéz ügyesítése, az írásmozgás fejlesztése, a szem-kéz koordináció kialakítása. A vizuális, az akusztikus figyelem és differenciálás képességének fejlesztése. Összerendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok mellett. Az írás eszközszintű műveleteinek gyakorlatai: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai. Az írásmozgás tempójának, rendezettségének, a helyesírás biztonságának kialakítása. Szövegek alkotása - elbeszélő, leíró műfajokban -, tréningek, gyakorlatok, szövegkorrigálások.</p>
<p>d) Ismeretek az anyanyelvről – nyelvi, nyelvtani tudás</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>A tanuló spontán, hétköznapi nyelvhasználatának tudatosítása, a nyelvi elemkészlet gyarapítása. Természetes beszédhelyzetek, életszerű szövegek, mondatok vizsgálata - nyelvi elemek, szabályszerűségek felfedezése,</p>	<p>A tanulók nyelvi tapasztalatainak megerősítése, a nyelvi elemkészlet gazdagítása, a spontán használt nyelvi szabályok kiemelése. Szövegvizsgálatok, kommunikációs helyzetek a mondatfajták vizsgálatára. A mondaton belüli szerkezetre irányuló</p>

<p>kiemelése, mondatfajták, mondatszerkezetek. Szófajok, nyelvi szabályszerűségek kész nyelvi anyagokon, a szavak csoportosítása adott szempont szerint: szerkezet, jelentés, stílushatás. Alapvető helyesírási szabályok megismertetése, megerősítése, gyakorlása. Helyesírási kézikönyv megismerése, gyakorlatai. Kreatív gyakorlatok a különböző műfajú, hangnemű szövegekben a szavak jelentésére vonatkozóan.</p>	<p>tapasztalatszerzés gyakorlatai egyszerű beszédhelyzetekből kiindulva. A nyelvtani ismeretek elsajátításával kapcsolatos gyakorlatok - analitikus, szintetikus - a köznapi nyelvi tevékenységhez kötötten, nyelvtani szempontú mondat- és szövegalkotás gyakorlatai. Helyesírási helyzet (szavak, mondatok) tudatos elemzése, tanult minta, analógia, szabály megerősítése, helyesírási teljesítmények fejlesztése, helyesírási szokások megerősítése. Az önkorrekciónak képesség fejlesztése, hibakeresés, -javítás, helyesírási problémahelyzetek felismeretése. Helyesírás fejlesztése másolással, tollbamondással, illetve emlékezetből történő írásbeli feladatokkal.</p>
--	--

3.6.3.2. Matematika

A Matematika műveltségi terület lehetőséget ad a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, megismerésére. Képessé teszi a tanulókat a világ valóságghú észlelésére, információk befogadására, megőrzésére és feldolgozására. A gyakorlás folyamán, a kognitív képesség alpműveleteit szem előtt tartva növelhetjük a tanulók intellektuális kapacitását. A matematikai fejlesztés során olyan képességek fejlesztése történik, amely képessé teszi tanulóinkat más tantárgyakban, illetve a mindennapi életben jelentkező problémák megoldására.

Segítve ezzel a személyiségük fejlődését, valamint a társadalomban elfoglalt helyük, szerepük objektív megítélését, növelve ez által cselekvési képességük hatékonyságát.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A tanulás eszközeinek célszerű használata.
- Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.
- Ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.
- Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.
- Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek összehasonlítása, becslése.
- A matematika tanulásához szükséges fogalmak fokozatos megismerése.
- A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.
- A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.
- Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelt és a tényleges megoldás összevetése.

A Matematika nagyobb témakörei és fejlesztési feladatai:

<i>a) Gondolkodási műveletek alapozása</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
<p>Tapasztalatok gyűjtése, tulajdonságok megnevezése. Válogatás, összehasonlítás, csoportosítás a Soralkotás, rendezés, lényeglátás, lényegkiemelés, centrális rendezés (fogalmi gondolkodás). Összefüggések feltárása, általánosítás (szabályalkotás).</p>	<p>A térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás saját élményből kiindulva. A tapasztalatok feldolgozása az egyszerűbb gondolkodási műveletek szintjén. A domináns pszichés funkciók folyamatos fejlesztése. Az ismeretek rendszerezése. A megszerzett tudás, az elvont fogalmak,</p>

<p>A dolgok besorolása a megfelelő logikai osztályba (rendszerzés). Tervezés, variálás, kombinálás, megoldáskeresés (alkalmazás, alkotás). Állítás, tagadás, következtetés, bizonyítás, véleményalkotás (kritikai gondolkodás).</p>	<p>szabályok, összefüggések stb. felhasználása, kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban. A problémamegoldó képesség megszerzése a próbálkozás útján, majd racionális szinten. Az alkotás örömeinek átélése. Az érzelmi, akarati életük, az együttéléssel kapcsolatos értékek megismerése, elfogadása kezdetben irányítással, később önállóan. Kérdések megfogalmazásának, állítások bizonyításának, a véleményalkotás képességének kialakítása.</p>
<p>b) Számтан, algebra Számfogalom, számköri ismeretek</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>Számfogalom kialakításának előkészítése. A számfogalom kialakítása a különböző számkörökben. A halmazok számosságának megállapítása, számok viszonyítása, sorba rendezése, helye a számegyenesen, rendszerezése a helyiérték-táblázatban.</p>	<p>Érzékszervi benyomások, tapasztalatok gyűjtése. A számok világának leképezése tárgyakkal, rajzokkal. Tájékozódás a határozatlan és a diszkrét halmazok körében.</p>
<p>Számok írása számjegyekkel és betűvel. Természetes számokon túli számhalmazok, racionális számok (negatív számok, törtek, tizedes törtek...) bővítése, csoportosítása, rendezése</p>	<p>A kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok és a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása. Számok rendezése, tízes számrendszerben történő rendszerezése, a számkör bővítése. Számok bontása valamennyi számkörben. A halmazok számossága. Természetes számokon túli számhalmazok bővítése.</p>
<p>Műveletek</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>Halmazok bővítése, szűkítése, egyesítése, különbsége. Szóbeli majd írásbeli műveletek megoldása az egyre bővülő számkörökben eszközökkel (tárgyak, pénz), rajzban, számjegyekkel. Összeadás, kivonás, szorzás, osztás, bennfoglalás értelmezése. Műveleti jelek bevezetése, alkalmazása. Műveleti tulajdonságok, műveletek közötti kapcsolatok ismerete. Műveletek a természetes számokon túli számhalmazokkal. Százalékszámítás. Gyakorlati mérésekkel kapcsolatos számítások.</p>	<p>Élethelyzetek megjelenítése. Mennyiségi változások megfigyelése, megértése és megfogalmazása. A feladatok gyakorlása a manipuláció szintjén tárgyakkal, majd képekkel. A feladatok megadott logikai szabályok szerinti végzése. A számolási készség fejlesztése változatos és értelmes feladatok segítségével. Az ismeretek alkalmazása, a feladat adta problémák megoldása, tudástartalmak bővítése, az alkotó képzelet fejlesztése a becslés, az új műveleti fogalmak bevezetésekor. Műveletek írásban való végzése, a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra) való emlékezés. Becslés, önellenőrzés, elvonatkoztatás műveletvégzés közben.</p>
<p>Szöveges feladatok</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>Történetek eljátszása, kirakása, rajzolása, megfogalmazása, közös megoldáskeresés. Egyszerűbb, később összetett szöveges feladatok megjelenítése, lejegyzése, megoldása, ellenőrzése.</p>	<p>Történetek megisméltése, visszamondása, elemzése, a mennyiségváltozás felfedezése a történetekben. Szövegértés, lényegkiemelés; adatok csoportosítása, műveletek sorrendjének</p>

<p>A szöveges feladatokban lévő mennyiségi változások megjelenítése rajzban, eredmények becslése. Nytított mondatok alkotása a szöveges feladat megoldásához, feladatvégzés önállóan, az eredmény ellenőrzése, összehasonlítása a valósággal, válaszadás. Szöveges feladatok</p>	<p>megállapítása, elvonatkoztatása a nyitott mondatokban. Cselekvési sorrend tervezése; megoldáskeresés: lehetséges megoldások kiválasztása, megoldása készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén. Fejlesztési feladatok</p>
<p>Több megoldás keresése, illetve több megoldási út keresése, ennek tudatosítása; szöveges feladatok alkotása. Fordított szövegezésű szöveges feladatok megoldása, szöveges feladatok racionális számokkal.</p>	<p>A feltételezés és a valóság összehasonlításának a képessége az eredmény „jóságának” megítélésében. A segítségkérés és -elfogadás képességének fejlesztése, kialakítása.</p>
<p>c) Geometriai mérések Geometriai alakzatok, tulajdonságaik</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>Geometriai alakzatok létrehozása. Geometriai alakzatok tulajdonságainak megfigyelése, a tulajdonságok szerinti csoportosítása.</p>	<p>A saját testen való tájékozódástól, tapasztalatok összegzése. A gyakorlatban megfigyelt tulajdonságok megnevezése, a lényeges jegyek kiemelése.</p>
<p>Geometriai alakzatok megnevezése, rendszerezése megadott szempontok alapján. Síkbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása, létrehozása. Térbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása, létrehozása. Síkidomok rajzolása szabadkézzel. Térelemek tulajdonságai, térelemek kölcsönös helyzete. Síkidomok transzformációjának megfigyelése négyzethálón, az eredmény megfigyelése. A geometriai alakzatok elemzése az alkotó elemek szerint. A kerület és a terület fogalmának előkészítése lefedéssel, a felszín fogalmának előkészítése, testek építése a testhálók segítségével.</p>	<p>A látottak elemzése, összehasonlítása, a különbségek felfedezése. A térelemek szintézise, síkban történő leképezése. A térelemek síkban megadott tulajdonságainak transzformálása, a megadott tulajdonságok alapján a sík elképzelése.</p>
<p>Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>Polytonos, majd diszkrét mennyiségek összehasonlítása, összemérése. Mérés választott mértékekkel (arasz, lépés, marok stb.) később mértékegységekkel (hosszúság, tömeg stb.). Tájékozódás térben és időben. A lemért mennyiségek felbontása kisebb egységekre. Adatleolvasás, adatrögzítés. A távolság, a mennyiség és az időtartam változásának érzékelése, következtetések levonása. A mérés kiterjesztése a síkok meghatározására lefedéssel, rajzzal, majd számolással. Kisebb mértékek beváltása nagyobb mértékekre, következtetések levonása.</p>	<p>A mennyiségek összehasonlítása, folytonos, majd diszkrét mennyiségek összemérése. A tájékozódási képesség fejlesztése térben, időben és a mennyiségek között a gyermek ismereteihez igazodva. „Láthatatlan” mennyiségek elképzelése, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással. A mértékegységek analízise és szintézise, a mérés rendszerének megértése, a mértékegységek közötti „átjárás”. Az ismeretek alkalmazása sok eszközzel való megsegítéssel a legegyszerűbb, konkrét feladatokkal, majd az eszközök fokozatos elhagyásával. A feladatok tudatos végzése.</p>

Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások	Fejlesztési feladatok
A mérés kiterjesztése a terek mérésére egységkockákból, majd számítással. A mértékegységek összehasonlítása, összefüggések megállapítása. Szakmaorientált feladatok végzése.	
Szerkesztések	Fejlesztési feladatok
Derékszögű vonalzó és körző használata különböző helyzetű szakaszok, négyzet, téglalap, illetve különböző sugarú körök rajzolásához. Tükrözés eszközökkel, kicsinyítés, nagyítás négyzethálón. Tételek rajzolása, másolása, tükrözése négyzethálón. Tételek, síkidomok szerkesztése, transzformálása. Kerület mérése körzővel, majd számítással. Terület mérése szabványegységekkel, majd számítással. Testek hálózatának rajzolása négyzethálós papíron, majd szerkesztéssel. Testek vetületének rajzolása.	A finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztését igénylő gyakorlatok, a szerkesztéssel kapcsolatos tételek helyzetének érzékelése, fogalmi ismeretének alapozása. A szerkesztéshez szükséges eszközök készségszintű használata. Leképezés analógiák segítségével, majd az alkotás, a problémamegoldás szintjén. Fegyelmezett munkavégzés, figyelemkoncentráció, pontos végrehajtás a gyakorlás folyamán. Az ismeretek alkalmazása, algoritmusok pontos betartása, önszabályozás, önirányítás.
d) Összefüggések, függvények, sorozatok	Fejlesztési feladatok
Összefüggések felismerése, kifejezése rajzzal, jelekkel, személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai kapcsolatok, a halmazok számossága között. Relációk megfogalmazása, párosítás. Ciklikus sorok, növekvő-csökkenő számsorok folytatása. Jelölések használata, elemek egymáshoz rendelése. Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal, alkalmazása számolási műveletekkel. Állandó különbségű sorok folytatása egy-két, majd változó különbséggel. Egy- és kétbemenetelű táblázatok kiegészítése a felismert szabály szerint. Hiányos sorozatok kiegészítése. Szabályok leolvasása nyíldiagramról. Relációk a racionális számok körében.	A tulajdonságok kiemelése, a tulajdonságok összehasonlítása, a különbségek felismerése. Megadott szempont szerint összefüggések keresése a látszólag különböző dolgok között. A gondolati cél, szándék megismerése, feltárása, következtetés az ok-okozati összefüggésekre, cselekvéssorok folytatása. Az azonos típusú feladatok végzése, a gondolatmenet ismétlése, az általános törvényszerűségek levonása. Szabályok megfogalmazása, feladatmegoldás egy-, majd többféle módon. Összefüggés feltárása, megoldási alternatívák felismerése.
e) Összefüggések, függvények, sorozatok	Fejlesztési feladatok
Hányados-sorozatok megadott szabály szerint, majd a szabályok felismerésével, a sorozat folytatása. Kapcsolatok megfogalmazása szöveggel, nyitott mondattal, táblázattal, grafikonnal.	Több elem bevonásával történő összefüggéskeresés, az ismeretek rendszerezése, a függvényszerű gondolkodás kialakítása.
f) Valószínűség, kombinatorika, statisztika	Fejlesztési feladatok
Események megfigyelése, adatok gyűjtése, rendszerezése a közvetlen környezetből.	A tapasztalatok gyűjtése alapján kérdések megfogalmazása.

<p>A biztos, a lehet és a lehetetlen megkülönböztetése, értelmezése. Statisztikai adatok értelmezése oszlopos diagramról való leolvasással, a koordinátarendszer értelmezése helymeghatározással. Események gyakoriságának megfigyelése, összehasonlítása, következtetések levonása a valószínűség megállapítására. Gyakorlati feladatok, átlagszámítás.</p>	<p>Az ítélőképesség fejlesztése. Több valószínűségi elemet tartalmazó statisztikai adatok gyűjtése, következtetések. A biztos, lehet és a lehetetlen megtapasztalása, szabályjátékok. Hagyományos és új logikai játékok, a kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. A statisztikai adatok gyűjtése, értékelése, a valószínűség objektíve megismerése.</p>
---	--

3.6.3.3. Ember és társadalom. Történelem és társadalmi ismeretek

A műveltségi terület középpontjában az ember világa áll. A múlt kiemelkedő történelmi eseményeinek, történelmi személyiségeinek megismerése hozzájárul a nemzeti és az európai identitástudat kialakulásához, elmélyítéséhez.

A társadalmi ismeretek tartalmai sokoldalúan tárják a tanulók elé a szűkebb és tágabb közösségekben élés lehetőségeit. A tanulókat hozzásegíti ahhoz, hogy tájékozódni tudjanak a körülöttük lévő társadalmi, gazdasági, politikai jelenségek között.

Lehetőséget kapnak a legalapvetőbb társadalmi tevékenységek, a legfontosabb állampolgári ismeretek elsajátítására.

A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk.

A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Az időszelzés fejlesztése, az emberöltő, az évtizedek, évszázadok, évezredek megértése.
- Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése.
- Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése.
- A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.
- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.
- Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, a valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
- A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése.

A Történelem és társadalmi ismeretek nagyobb témakörei és fejlesztési feladatai:

<i>a) Környezetünk történelmi és társadalmi jellemzői</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
<p>A családi, az iskolai közösség múltja, története, jelene. A lakóhely jellemzői, értékei, a helyi közösségek. Hazánk Európában és a nagyvilágban.</p>	<p>Ismeretszerzés beszélgetésből, tárgyak, épületek, képek megfigyeléséből. Régen és ma érzékelése, események beazonosítása saját élményből. A saját szerep, a saját feladat, a saját felelősség felismerése. A különböző közösségekben való létezés formáinak, lehetőségeinek ismerete.</p>

b) A múlt történelme és társadalmi	Fejlesztési feladatok
A történelem nagy korszakainak, a jellemző társadalmak életének, a magyar nép történelmi múltjának - fontosabb eseményeinek, kiemelkedő személyiségeinek - megismerése.	Az időben végbemenő, egymást követő változások folyamatának érzékeltetése. Tájékozódás az időszalagon, térképen, összefüggések felismerése, megfogalmazása egyre nagyobb önállósággal. Ismeretszerzés a szabadság, felelősség, emberi helytállás jelentőségéről. Történelmi események okainak és következményeinek elemzése fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett.
c) Korunk történelme és társadalmi	Fejlesztési feladatok
A demokratikus intézményrendszer kialakulása. A mai magyar társadalom. Az állam, az önkormányzatok működése. Állampolgári jogok és kötelességek. A gazdaság, a munka világa.	Beszámoló, vázlatkészítés a tömegkommunikációs eszközök felhasználásával. Elemzések tanári segítséggel. Költségvetési, gazdálkodási ismeretek a családi költségvetéstől az államháztartásig. A munkavállalás gyakorlata.

3.6.3.4. Ember a természetben

A műveltségi terület természettudományos nevelést alapoz meg. A nevelés-oktatás során lehetőség nyílik tapasztalatok, korszerű - a gyakorlatban is felhasználható - ismeretek átadására az anyagokról, a természeti környezet kölcsönhatásairól, folyamatairól. A műveltségi terület tudatosítja a tanulóknál, hogy az ember része a természetnek, így felelős a természeti környezetért, az emberiség jövőjéért. Formálja gondolkodásmódjukat, a természethez, a családhoz és önmagukhoz való viszonyukat, felkészíti arra, hogy a megszerzett ismereteket miként alkalmazzák a tanulásban, az önálló életvezetésben.

A tanulók ismeretelsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megteremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.

E területen szerzett műveltség fontos eszköze az egészséges életmóddal, életvitellel, környezettudatos viselkedéssel kapcsolatos szabályok elsajátításának is.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Figyelem, emlékezet fejlesztése, a kíváncsiság, az érdeklődés felkeltése.
- Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.
- A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése.
- A térérzet alakítása, megerősítése, viszonyszavak pontos használata, az idő múlásának érzékelése, felfogása, a változás - időben, térben - észlelése, értelmezése.
- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése.
- Szokások, szokásrendszerek kialakítása.
- A tanulási szokások (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.

Az Ember a természetben műveltségi terület nagyobb témakörei és fejlesztési feladatai:

I. Környezetismeret - bevezető és kezdő szakasz

a) A természet vizsgálata. Tájékozódás az élő és élettelen természetről	Fejlesztési feladatok
Egyszerű megismerési módszerek elsajátítása:	Érdeklődés, motiváció felkeltése, inspiráció a

<p>megfigyelés, megismerés. Az érzékszervek bekapcsolásával becslés, mennyiségek mérése, elemi kísérletezés, kérdésfeltevés. Test és anyag. Anyagfajták különbözőségei - anyagnevek. Anyagok a hétköznapi életben - csoportosításuk megtapasztalható tulajdonság szerint. Anyagfajta és használat közötti összefüggés felismerése. Halmazállapotok bemutatása: folyékony - szilárd -légnemű. Konkrét halmazállapot-változások megtapasztalása. Élő és élettelen összehasonlítása. Életjelenségek. Az élőlények egyszerű csoportba sorolása: állat, növény, gomba. Ismerkedés példákön keresztül növényi fajtákkal és állati fajokkal - konkrét tapasztalatokból kiindulva az ember környezetében előfordulókkal.</p>	<p>kérdésfeltevésre. Egyszerű, játékos megfigyelések, összehasonlítások, csoportosítások, elképzelések, hiedelmek megfogalmazása. Egyszerű becslések, mérések. Jellemzők számbavétele, változás felismerése. Elemi képi és szöveges információk értelmezése irányítással, segítséssel. Anyagok és halmazállapotok megkülönböztetése a hétköznapi élet példáival. Az élőlényekkel kapcsolatos fogalmak gazdagítása, csoportokba sorolás, életműködés felfedeztetése konkrét példákön. Az élőlények érzékelhető jegyeinek megállapítása - összehasonlítások, elvonatkoztatások.</p>
<p>b) Tájékozódási alapismeretek</p> <p>A térérzet tudatosítása-egyszerű téri és időbeli reakciók felismerése, megnevezése. Tájékozódás a közvetlen környezetben. Ismerkedés a természet könnyen megfigyelhető, érzékelhető ciklusaival a mindennapok szintjén: napszakok, évszakok, a hét napjai. A mozgásban megnyilvánuló állandóság és a változások felfedezése egyszerű példákkal. Lakóhely és környéke: megtapasztalható, megfigyelhető felszíni formák.</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p> <p>Tájékozódás az élettelen természetről. Tájékozódás a térben - térérzet megerősítése, irányok, távolságok, hosszak, nagyságrendek becslése, mérése - meghatározása. Tapasztalatok, ismeretek gyűjtése a természet könnyen megfigyelhető és felfogható ciklusaival kapcsolatban; a mindennapok időviszonyai. A helyváltoztatás és az eltelt idő kapcsolat a saját történéseire, életterére vonatkoztatva. Állandóság és változás felfedezése irányítással, egyszerű példákkal.</p>
<p>c) Tájékozódási alapismeretek</p> <p>A valóság és annak ábrázolása bemutatással. Világtájak, az iránytű. Egyszerű megfigyelések a Nap járásáról.</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p> <p>Elemi tájékozódás a közvetlen környezetben, a szűkebb lakótérben, lakóhelyen. Elemi ismeretek a földrajzi környezetről konkrét tapasztalatokból merítve.</p>
<p>d) Testünk és egészségük</p> <p>Az ember testrészei. Érzékszervek és védelmük. A mozgás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés szerepe az ember egészségének megőrzésében. Önellátási, egészségóvó szokások megerősítése. Egészséges életkörülmények - a környezetünk állapota. A születéssel, az egyedfejlődéssel kapcsolatos elemi ismeretek (a gyermeki elképzelések, előzetes tudások felszínre hozása). Betegségek - gyermekbetegségek -, fertőző betegségek saját élettapasztalat szerint. Egészségvédelem, orvosi ellátás.</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p> <p>Tájékozódás az életről. Az élő és élettelen közötti különbség, az életjelenségekhez kötött élet-értelmezés elemi ismeretei. Az ember testrészei, érzékszervei - példák, konkrét tapasztalatok gyűjtésével. Törekvés az ember számára fontos egészségmegőrző szokások elsajátítására: egészséges táplálkozás, tisztálkodás, mozgás. Néhány könnyen felfogható példa a környezetnek az ember egészségére gyakorolt hatásáról. Gyermek- és fertőző betegségek, orvosi ellátás a saját tapasztalat alapján - a történet elemzése, tudatosítása.</p>

II. Természetismeret - alapozó szakasz

a) Az élő és élettelen természet ismeretei	Fejlesztési feladatok
<p>Az anyag legfontosabb tulajdonságai szerinti csoportosítás.</p> <p>Az anyagok kölcsönható képessége: a hőhatás, a mechanikai hatás, a gravitáció.</p> <p>Az égés, a fényjelenségek értelmezése példákkal.</p> <p>Halmazállapot-változások kísérleti megfigyelése, összekapcsolása az időjárási jelenségekkel. Ismerkedés konkrét, hétköznapi folyamatokban az energiával, az energiahordozók jelentőségével a hétköznapi életben.</p> <p>Az élő természet - az ember kultúrkörnyezete. Termesztett növények: szántóföld, zöldségeskert, gyümölcsös. Házi és házkörüli állatok. Állatvédelem.</p>	<p>Tájékozódás a tudományos megismerésről. Rendszeres megfigyelés, vizsgálódás. Egyszerű becslés, mérés elvégzése, önállóan és csoportban is.</p> <p>Tapasztalatok megfogalmazása segítséggel. Különböző információhordozók használata csoportmunkában - irányítás mellett.</p> <p>Tájékozódás az élő és élettelen természetről. A használati tárgyak anyagainak felismerése, az anyagfogalom biztos használata.</p> <p>Egyszerű játékok, kísérletek a kölcsönhatásra, a hő, a fény terjedésére, a mágnesességre.</p> <p>A hétköznapi folyamatokban előforduló energiatípusok és energiahordozók bemutatása példák segítségével.</p> <p>Az élővilág változásának bemutatása.</p>
<p>A hazai tájak életközösségei: erdők, mezők-rétek, vizek-vízpartok életközössége. Természetvédelem, nemzeti parkok.</p>	<p>Ember kultúrkörnyezetének értelmezése növénytermesztésben, az állatok nevelésében. Konkrét példák az életközösségek bemutatása során.</p> <p>Az életközösségekben működő kapcsolatrendszer érzékeltetése jól megfigyelhető példákon keresztül.</p>
b) Földrajzi-környezeti alapismeretek	Fejlesztési feladatok
<p>Az időjárás elemei: a napsugárzás, a hőmérséklet, a szél, a csapadék fogalma.</p> <p>Halmazállapot-változások a természetben. A víz körforgása.</p> <p>Az éghajlat fogalma.</p> <p>A felszínformák. Folyóvizek, állóvizek. Térképi alapismeretek. Tájékozódás Magyarország domborzati térképén.</p>	<p>Tájékozódás a közvetlen földrajzi környezetben. Egyszerű megfigyeléseken, tapasztalatokon alapuló időjárás-megfigyelés, a változások értelmezése.</p> <p>Alapvető mérések elvégzése, a folyamatokban megmutató oksági kapcsolat felismerése tanári irányítással.</p> <p>Az időjárás és a halmazállapot-változás közötti kapcsolat felfedezése segítség mellett.</p> <p>Tapasztalatok gyűjtése a környezet felszíni formáiról.</p> <p>Ismeretek a térképi ábrázolásról, egyszerű tájékozódási gyakorlatok a térképen.</p> <p>Képi információk, rövid, szemléletes leírások felhasználásával a földrajzi, domborzati, térképi elsődleges képzetek kialakítása.</p>

III. Természetismeret. A biológia, fizika, kémia ismeretei - fejlesztő szakasz

a) Biológiai ismeretek	Fejlesztési feladatok
<p>Az élőlények csoportjai.</p> <p>Távoli tájak természetes életközösségei. Élőlény és környezete.</p> <p>Életközösségek szerveződése, táplálkozási kapcsolatok, táplálkozási szintek.</p> <p>A trópusi esőerdők földrajzi helye, életfeltétele, életközössége.</p>	<p>Ismeretszerzés, tanulás.</p> <p>Nagyobb önállóság a megfigyelésekben, vizsgálódások, egyszerű kísérletek, mérések végzésében; páros, csoportos feladatok az információszerzésben, az információhordozók kezelésében segítségadás mellett.</p> <p>Vázlatok, rajzok, feljegyzések készítése.</p>

<p>A szavanna életközössége példákkal. A tajga kiterjedése, életfeltételei, életközössége példákkal. A tundra földrajzi helye, éghajlata, életfeltételek. A sarkvidékek jellemző élőlényei. A tenger, mint élőhely. A nyílt vizek élővilága. A növényi sejt és szövet. A növény anyagcsere folyamata és szaporodása. A növényi és az állati sejt összehasonlítása. Példák az állati sejtre, szövetek felépítésére. Az állatok táplálkozása, mozgása, légzése, szaporodása a szárazföldi, a vízi életformában.</p>	<p>Szóbeli, írásbeli beszámolás, egyszerű leírás, jellemzés. Tájékozódás az élő természetről. Az élővilágról szereszhető információk jelentősége, kíváncsiság, érdeklődés felkeltése. Az egymásrautaltság, a kapcsolatrendszer felfedezése az élőlények együttélésében. Az élővilágban működő egyensúly szerepének bemutatása az életből vett példákon keresztül. Ismeretek bővítése az életjelenségek körében - növények, állatok tekintetében. Az életközösségek leírására vonatkozó módszerek elsajátítása - algoritmusok, analógiák alkalmazása.</p>
<p>b) Az emberi test működése és egészsége</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>Az emberi szervezet felépítése: a bőr, a mozgás, a keringés, légzés, kiválasztás, szaporodás, az idegrendszer. Az érzékszervek. b) Az emberi test működése és egészsége</p>	<p>Tájékozottság az emberi szervezet működésében. Fejlesztési feladatok</p>
<p>Az egyes szervek, szervrendszerek fontosabb, gyakoribb betegségének megelőzése, gyógyítása. Gyógymódok. Az egészség és a környezet összefüggései. A szennyező anyagok, óvatos bánásmód megismerése. A saját test változásának ismeretei. Hasznos és káros szenvedélyek, szenvedélybetegek.</p>	<p>Ismeretszerzés saját szervezete működéséről, felépítéséről - megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével. A saját és mások tapasztalatainak elemi szintű értelmezése, egyszerű következtetések. A gyakoribb betegségek megelőzése, a gyógyítás mindenki számára elérhető módzatainak ismerete, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismerése, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásainak megismerése. Önismeret, önfogadás, egészségmegővő készségének fejlesztése.</p>
<p>c) Fizikai ismeretek</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p>
<p>A mozgás kísérleti vizsgálata A mozgás mérése, mozgásállapot-változások Egyszerű kísérletek, tapasztalatok a tehetetlenség megnyilvánulására. Az erő, a súly értelmezése. Erő a két test közötti kölcsönhatásban - a munka értelmezése. Egyszerű gépek és használatuk a mindennapok gyakorlatában. A hőmérséklet mérése. A testek felmelegedése, a hőtágulás jelenségei a mindennapokban. A halmazállapot-változások hétköznapi példákkal. Energia, energiamegmaradás észlelése egyszerű példákon. A nyomás értelmezése egyszerű kísérletek alapján. Nyomás folyadékokban kísérletekkel, vizsgálódásokkal történő értelmezés. Közlekedőedények működése egyszerű kísérlettel. Gyakorlati példák a közlekedésből, a saját környezetből a gázok nyomására.</p>	<p>Természettudományos megismerés. Fokozódó igény és kíváncsiság a kísérletezés, a vizsgálódás, a folyamatok megértése iránt. Gyakorlottság megteremtése az ábrák értelmezésében, az eszközök működésének megértésében, egyszerű szóbeli, írásbeli leírásában. Változások felismerése, okok keresése irányítás mellett. A háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeinek működtetése, a fizikai ismeretek alkalmazása a működtetés során. A fizika és a többi természettudomány közti szoros kapcsolatot felismerése - tanári irányítással.</p>

A felhajtóerő, úszás, lebegés, elmerülés megfigyelése.	
d) Kémiai ismeretek	Fejlesztési feladatok
A kémia, mint tudomány. Felfedezők, kutatók, tudósok. Az anyagok csoportosítása - természetes anyagok, vegyipari termékek. Szervetlen és szerves anyagok. Változások jellemzői: fizikai és kémiai változás.	Természettudományos megismerés. Az ismeretszerzés iránti igény felkeltése, fenntartása. Gyakorlottság az önálló kísérletezésben az egyszerű ártalmatlan anyagok, folyamatok megfigyelésénél.
d) Kémiai ismeretek	Fejlesztési feladatok
Keverék és vegyület. Oldás, a víz mint oldószer. Az égés feltételei. Az oxidáció. Gyors és lassú égés. Belső energia. Nem fémes elemek - a víz, a levegő -, hidrogén, oxigén, klór, nitrogén - megismerésük kísérletek útján. Nem fémes elemek és vegyületeik - szén, gránit, gyémánt.	Gyakorlatot szerezni a lényegkiemelésben, csoportosításban, összehasonlításban, az elemzésben. Ismeretek szerzése a környezetben előforduló anyagokról, biztonságos, szakszerű használatukról a hétköznapi életben. A környezetszennyezés káros következményeinek megértetése, szokásrend, viselkedésrend megerősítése.
Fémes elemek: vas - vasgyártás, acél, alumínium, arany, ezüst, réz. Korróziós jelenségek a mindennapokban - korrózióvédelem. További elemek, szervetlen anyagok a természetben: nátrium, kálium, kalcium-karbonát. Szervetlen tisztítószer: hipo, sósav. Mosószer a háztartásban. Környezeti kémia: energiagazdálkodás, az emberi szervezet energiahordozói zsírok, szénhidrátok, fehérjék (egyben építőanyagok). A levegőszennyezés, a víz szennyezése, szennyvíz, hulladékok, csomagolóanyagok.	A tudatosság erősítése az életvezetésben, az egészségük megőrzésében, a háztartásvezetésben.

IV. Természetismeret. A biológia, fizika, kémia ismeretei - megszilárdító szakasz

a) Biológiai ismeretek Az ember szervezete és egészsége	Fejlesztési feladatok
A hormonok szerepe az emberi szervezet szabályozásában, a hormonhiány vagy -túlermelés következményei. A pajzsmirigy, a hasnyálmirigy, a mellékvese legfontosabb hormonjai. Hormonok az ivari működés szabályozásában. Az emberi szexualitás. Párkapcsolat: fogamzásgátlás, genetikai tanácsadás, családtervezés, terhesség. Az embrió fejlődése, a szülés, csecsemőápolás. A felnőttek szerepe, felelőssége a gyermek egészséges felnevelésében. Az immunitás. Védőoltás. Vércsoportok. Környezet- és munka-egészségtani ismeretek Az egészség megőrzése a családban:	Tapasztalatok az emberi szervezet működéséről, egészségéről. Példákon keresztül felismertetni az ember szabályozó szervrendszerének működését; megismertetni a tanulókat nemi szervek egészségét biztosító személyi higiénés tennivalókkal; vélemények, tapasztalatok gyűjtése az abortusz társadalmi megítéléséről. Felhívni a figyelmet az anya terhesség alatti életmódja és a születendő gyermek egészségi állapota közötti összefüggésre. Megismertetni a korán kezdett nemi élet veszélyeit. Szituációs, kommunikációs szerepjátékokon át bemutatni a kockázatos, veszélyes viselkedési

szűrővizsgálatok, rendszeres fogászati szűrés, háziorvosi ellátás. a) Biológiai ismeretek Az ember szervezete és egészsége	módok elkerülését, élethelyzetek megoldását Fejlesztési feladatok
Egészséges életvezetés: mozgás, táplálkozás, pihenés, tisztálkodás. Az egészséget veszélyeztető szokások, káros szenvedélyek: a dohányzás, alkoholizmus, kábítószer. A felelőtlen szexuális kapcsolatok veszélyei, az AIDS. Feszültségek, konfliktusok a családban. A leggyakoribb betegségek tünetei. Házi betegápolás orvosi ellenőrzés mellett. Fertőző betegségek, járványok. Idős ember a családban. A gyógyszerek tárolása, kezelése, használatuk szabályai. Egészségügyi intézmények: háziorvos, szakorvos, szakrendelés, kórházi ellátás. Az egészségbiztosítás rendszer, társadalombiztosítási ellátásra való jogosultság.	Elsajátíttatni az egészségmegóvás szabályait, az egészségügyi intézmények használatát, a gyógyszerfogyasztás és -kezelés szabályait.
b) Fizikai ismeretek Fény- és hangtani ismeretek	Fejlesztési feladatok
A fény tulajdonságai. A fény visszaverődése síktükörről és gömbtükörről. A fénytörés. Fénytani lencsék, optikai eszközök. A színek. A hang jellemzői. A hang terjedése - hullámmozgás. A hallószerv védelme. A hangszerek fizikája. Elektromos alapjelenségek. Az anyag részecskéi, szerkezetük. Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése. A testek elektromos állapota. Az elektromos áram, az áramkör - tanári demonstrációval. Fogyasztók soros, párhuzamos kapcsolása. Az elektromos felszültség elemi fogalma. Az elektromos munka és teljesítmény. Az elektromos ellenállás. Az elektromos és mágneses mező kölcsönhatásai. Az elektromágneses indukció gyakorlati alkalmazása.	Tapasztalatok a fizikai folyamatokról. Tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról. A gondolkodási képesség, a gondolkodási műveltség fejlesztése. A megfigyelő, kísérletező, problémafelismerő, összehasonlító, cselekvési, döntési és önálló tanulási képesség alakítása. Az iskolai kísérletekben tapasztalt összekapcsolása a mindennapok történéseivel. A fizika társadalmi hasznosságának felismertetése. A fizikában tanultak széles körű kiterjesztése az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére. A modern fizikatudomány eredményeinek, de veszélyeinek is ismerete.
Elemi atomfizikai ismeretek	
Mivel működik az atomerőmű? Miért pusztít az atombomba? Miért veszélyes a sugárzás? Káros és hasznos sugárzások? Sugárvédelem.	
c) Kémiai ismeretek Anyagszerkezeti ismeretek	Fejlesztési feladatok
Anyagszerkezet és periódusos rendszer	Tájékozottság az anyagokról és

<p>értelmezése. Környezetünk néhány fontos anyaga: a víz, a levegő, szénmonoxid, kéndioxid a levegőben. Az üveg és az építőanyagok. Háztartási vegyszerek és használatuk. A szerves kémia. Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén. Szénvegyületek, kőolaj, alkohol. Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát, szőlőcukor, répacukor. Tápanyagaink: olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok. A műanyagok. A természetes és a mesterséges műanyagok csoportjai.</p>	<p>felhasználásukról. Tudatosság a célirányos megfigyelésekben, elemzésben, az adatok lejegyzésében. A tanuló fejlettségének megfelelően a jelenségek, folyamatok közötti hasonlóság, különbség észrevétele, megfogalmazása szóban és írásban a tanult szakkifejezések használatával. Példákon keresztül bemutatni, hogy a kísérletekben realizált elméleti ismeretek miként vannak jelen a mindennapokban. Felismertetni a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat. A háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályok megismerése.</p>
--	---

3.6.3.5. Földünk és környezetünk

A Földünk és környezetünk műveltségi terület ismereteket nyújt a tanulóknak a lakóhelyükről, a hazájukról. A hazai az európai földrajzi környezetből kiindulva lineárisan távoluló térben szerezhetnek elemi ismereteket a távoli földrészekről és a bolygókról. A mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit.

Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztésére, a specifikumokra figyelve történik - a rehabilitációs, rehabilitációs célokat, feladatokat hordozva.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.
- A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és térkép összefüggéseinek felismerése.
- Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
- Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
- Az idő észlelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
- Kommunikációs képességek - kérdezni tudás, szakkifejezések használata.
- Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

A Földünk és környezetünk műveltségi terület nagyobb témakörei és fejlesztési feladatai:

a) Ismeretek a térképről	Fejlesztési feladatok
A térkép és a valóság. Domborzati, közigazgatási és tematikus térkép. Tájékozódás a földgömbön, a világtérképen.	Ismeretszerzés, tanulás - a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése, információk szerzése, kezelése. Tájékozódás a földrajzi térben és időben. Tájékozódás földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban. Tájékozottság a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban.
Ismeretek a hazáról és a lakóhelyről	
A lakóhely természetföldrajzi adottságai. Hazánk természeti, társadalmi, gazdasági jellemzői. A földrajzi környezet hatása a gazdálkodásra, a településre, az életmódra. Nemzetközi kapcsolataink. A magyar nép tájtörténeti tagozódása.	
b) A lakóhelytől a bolygónkig	Fejlesztési feladatok
A Föld alakja. Természetföldrajzi folyamatok. Elemi ismeretek az éghajlati övezetekről. Kontinensek, óceánok. Tipikus tájak, tájegységek és jellegzetességeik. Speciális térségek. Az egyes földrészek jelentősebb országai. A Kárpát-medence és Európa. Európa természet- és társadalomföldrajzi képe. Az Európai Unió. A Kárpát-medence földrajza - természeti, gazdasági jellemzői.	Ismeretszerzés, tanulás - a jellemző természeti, társadalmi, környezeti összefüggések felfedezése, felismerése. A hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása. Tájékozottság a földrajzi-környezeti kérdésekben. Európa és más kontinensek, tipikus tájak, természeti-társadalmi- gazdasági értékeinek megismerése.
A Föld természetföldrajzi képe	Fejlesztési feladatok
A Föld természetföldrajzi képe. A napfogyatkozás. A világ gazdasági és társadalmi képe. A világnépesség változása, települések különbségei, változások a gazdasági folyamatokban. A társadalmi-gazdasági összefüggések felfedezése. Globális környezeti problémák. Népesedési, élelmezési, egészségügyi gondok. Természetkárosítás, tájpusztítás. A fogyasztói társadalom veszélyei.	Tájékozottság a földrajzi térben a környezet anyagaiban. Tájékozottság a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben - a természetföldrajzi övezetesség társadalmi-gazdasági életben való megnyilvánulásainak felismertetése példákon keresztül. A világgazdaság működésének a napi életünkre gyakorolt hatásai - példák segítségével.

3.6.3.6. Művészetek

A műveltségi terület olyan élményszerű ismeretek nyújtását állítja középpontba, melyek hozzájárulnak a képességek fejlesztéséhez, a harmonikus személyiség kialakulásához. Jellemzője az érték közvetítés és értékörzés mellett az aktív befogadásra és alkotásra készítés. Hozzájárul a szellemi, lelki tulajdonságok gyarapításához, az esztétikai fogékonyság, a fantázia, az érzékenység fokozásához. Az iskolai nevelés, oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb

megismerést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széles körű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a differenciális megvalósítására.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- a) Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.
- b) Képzelet, kifejezőkészség, kreativitás fejlesztése.
- c) Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.
- d) A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.
- e) Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
- f) A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
- g) A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.
- h) A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.
- i) Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.
- j) Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása.

A Művészetek műveltségi terület részterületei és fejlesztési feladatai:

<i>Ének-zene</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
<p>Az éneklési öröm felkeltése, a szép, kifejező éneklés technikájának megismerése. Az értelmi, érzelmi kifejezés gazdagságának, az éneklés, a hangszeres játék élményt nyújtó funkciójának bemutatása.</p> <p>A tanult ritmus, dallam, tempó és formai elemek alkotó módon történő felhasználása, értelmezése, együttes megszólaltatása.</p> <p>A zeneirodalom értékes alkotásainak megismerése, különféle zenetörténeti stílusok és korszakok jellegzetességeinek megfigyelése.</p> <p>A melodikus hallás (egyszólamú dallam) a harmonikus hallás (együtthangzó zenei hangok) felismerése és reprodukálása.</p> <p>A zenei élményből kiindulva a zene alapvető összetevőinek: a ritmus, a dallam alkotóelemeinek jelölése, ezek felismerése és csoportos megszólaltatása, különféle zenei jelrendszerek megismerése.</p>	<p>Az ének, a zene megszerettetése, a zenei kifejezőeszközök megismerése.</p> <p>A ritmusérzék, a hallási figyelem fejlesztése.</p> <p>A dalos játékokkal a téri percepció, nagy, finommozgások, a magabiztosság fejlesztése.</p> <p>Az észlelés, a kifejezés képességének fejlesztése; a hangzó zene és a kottakép megfeleltetése egymásnak.</p> <p>A daltanulással, közös énekléssel a kommunikációs, metakommunikációs képességek fejlesztése.</p> <p>A szociális kapcsolatok erősítése az együttes énekléssel, mozgással, szerepléssel.</p> <p>Saját képességeinek megismertetése, sikerélményhez juttatás, bátorítás önmaga fejlesztésének vállalására.</p> <p>A kreativitás és a fantázia fejlesztése a megismert zenei kifejező eszközök felhasználásával. Térbiztonság, mozgásbiztonság, harmonikus mozgás fejlesztése mozgással.</p>
<i>Dráma és tánc</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
<p>Az énekes körjátékok, táncos kifejezési formák tanulásával a mozgás, az egyensúly- és térérzés és a ritmusérzék fejlesztése. A párral és a csoporttal történő együttműködése gyakorlása, mozgásos önkifejezés, improvizáció gyakorlása.</p> <p>Érzékelő, utánzó és memóriafejlesztő játékok.</p> <p>Népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások, dramatizált mesék.</p> <p>Történetek, dramatizált elbeszélések, népszokások földolgozása a dráma eszköztárával. Fantáziajátékok. Színházi, bábszínházi előadás megtekintése.</p>	<p>A csoportos játékok, mozgások együttes élményével az alkotó- és kapcsolatteremtő képességek kibontakoztatása.</p> <p>A testi, térbeli mozgás, valamint az idő- és ritmusérzék, az énkép fejlesztése.</p> <p>A fantázia, a koncentráció, az észlelés finomságának fokozása.</p> <p>Személyiségfejlesztés improvizációs játékokkal, többféle kommunikációs helyzetben, elképzelt és valóságos helyzetek megjelenítésével.</p>

	A következtetések összehasonlítása a valósággal. Helyi adatok összevetése országos adatokkal.
<i>Számítógéppel segített problémamegoldás</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
Paraméterek változtatása: matematikához, fizikához kapcsolódó paraméterek közötti kapcsolatok.	Egy adott probléma megoldásához a megszerezhető ismeretek mozgósítása, segítséggel, majd önállóan.
<i>Számítógépes hálózat</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
A számítógépes hálózat funkciója, információszerzés egyszerű keresőprogrammal.	A hálózat eszközként való használata ismeretek gyűjtéséhez, kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához.
<i>b) Könyvhasználati ismeretek Dokumentumismeret</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
Különböző dokumentumfajták megismerése, csoportosítása.	Gyakorlati problémák megoldása a dokumentumok készítésével.
<i>b) Könyvhasználati ismeretek Dokumentumismeret</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
Ismerkedés a könyvtári nyilvántartás számítógépes adatbázisaival; keresés kijelölt feladatra, dokumentum választása adott tantárgyi feladathoz. Az osztály életével kapcsolatos dokumentumok létrehozása, nyomtatása.	Annak megtanulása, hogy a kész alkotások egy átlátható rendezett formában legyenek tárolva a későbbi felhasználás, illetve a könyvtár bővítése érdekében.
<i>Általános könyvhasználati ismeretek</i>	<i>Fejlesztési feladatok</i>
A szabadpolcos kézikönyvtár használata, lexikonok, enciklopédiák. A betűrendes katalógus használata szerző és cím szerint. Az önálló könyvtári ismeretszerzés főbb lépései, rendszerezése az aktuális érdeklődéshez igazodva.	Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuknak megtanulása, szokások kialakítása.

3.6.3.8. Életvitel és gyakorlati ismeretek

A műveltségi terület az ismeretek és fejlesztési feladatok tekintetében szintetizáló feladatot tölt be. Életmóddá, szokás-, viselkedés- és magatartásformává szervezi a fejlesztés kiemelt területeit, az ismeretek halmazát.

A közvetlen környezetben szerzett tapasztalatokból kiindulva a technika, a társadalom, a munka világában történő pontosabb, tudatosabb eligazodást szolgálja. A tanuló egyediségének, megváltozott tulajdonságegyüttesének figyelembevételével hozzájárul az énkompetencia, a cselekvési, a szociális, a kommunikációs kompetenciák kialakításához. A sérülésspecifikus jegyek figyelembevételével épít a NAT ezen műveltségi területen megfogalmazott alapelveire, kiemelt fejlesztési területeire, fő témaköreire, feladataira.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák, felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.
- A problémafelismerő, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
- A cselekvőképesség fejlesztése, önellátás, környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.
- Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akarati mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.
- A munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartás céltudatos fejlesztése.

- f) A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása.
g) Szociális képességek fejlesztése.

Az Életvitel és gyakorlati ismeretek nagyobb témakörei és fejlesztési feladatai:

<p>a) Egészség- és szabadidő-kultúra</p> <p>Az ember életvitel, az egészséges életmód, az életkornak, egészségi állapotnak megfelelő korszerű táplálkozási ismeretek, szokásrendek. Öltözködés, tisztálkodás, ön- és környezetellátó technikák, káros szenvedélyek és következményeik. A szabadidő tevékenységei - sport, szórakozás, játék, művelődés, társas kapcsolatok.</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p> <p>A saját élményen, tapasztalaton alapuló egészségmegővő problémakörök felismerése, személyes lehetőség és szerep az életvezetésben, az egészség megővésében, életvezetési problémák felismerése a családi környezetben, a testi-lelki-szociális egészség megőzésében. Az életmód és a munka világának összefüggései. A szabadidő, mint szükséglet, egyensúly a munka- tanulás- szabadidő szervezésében. Információgyűjtés segítségével (ismeretterjesztő források, dokumentumok, zsebkönyvek, szakkönyvek, lexikonok).</p>
<p>b) Munka- és termelés-kultúra</p> <p>Az anyag. Elemzés, tervezés, döntés, szervezés, kivitelezés. Anyagmegmunkálás ismeretei, eszközei, műveletei, gazdaságossága. A termelés, elosztás, szállítás, fogyasztás, a gazdálkodás ismeretei.</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p> <p>A munka és technika szükségessége és haszna az ember életében. Tapasztalatszerzés a mesterséges környezetről, szabálykövető magatartás a mesterséges környezetben, anyagok, formák, egyszerű szerkezetek megfigyelése, az anyagalakító tevékenység műveletei. Az építő- szerelő- konstruáló folyamat, a munkahely rendje, időbeosztás, monotómia a különböző pályaterületeken. Gazdálkodás az anyaggal, energiával, a munkával és az idővel. A jó testtartás, elemi kezűgyesség, jártasság az eszköz nélküli anyagalkításban, jártasság a legegyszerűbb eszközhasználatban. Az egyéni tulajdonságok és eredményesség összefüggései a tervezés, szervezés, kivitelezés során. Önértékelő-, ítélőképesség, az individuális különbségek megfogalmazása.</p>
<p>c) Közlekedés- és környezet-kultúra</p> <p>A közlekedés eszközei, szabályai, a közlekedés rendszere, története, változásai. A természeti, a tárgyi, az épített környezetünk értékei, változásai. A gazdálkodás, a termelés hatása a környezetre, környezetvédelem, környezetgazdálkodás.</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p> <p>Ismeretszerzési és problémafelismerés képesség. Tapasztalatok gyűjtése a közvetlen környezet közlekedéséről, eredményes térbeli tájékozódás a lakóhelyen, a gyalogos és tömegközlekedés szabályainak megismerése, elsajátítása, a figyelem, az elővigyázatosság a közlekedésben, konkrét példák a helyes döntésekre különféle közlekedési helyzetekben.</p>
<p>c) Közlekedés- és környezet-kultúra</p>	<p>Fejlesztési feladatok</p> <p>Érzékenység a környezet állapota iránt, a</p>

	modernizáció pozitív és negatív hatásai, a személyes biztonság iránti igény és a magatartás, viselkedés összefüggései.
d) Háztartás- és fogyasztói kultúra	Fejlesztési feladatok
A háztartás feladatai, háztartási munkák, munkafolyamatok, háztartási gépek, a lakás, lakáskultúra, a lakókörnyezet, a háztartási energia, a takarékoság.	Tervezés, kivitelezés a háztartási és egészségi tevékenységben. A napi ismétlődő háztartási feladatok felismerése, tevékenységek ön- és környezetellátásban, gyakorlottság az egyszerűbb háztartási munkában, szerszámok, gépek használatában, a szolgáltatások igénybevételeiben. Tapasztalat a jövedelem beosztásában, tudatosság a takarékoságban. Érzékenység a közvetlen környezet, a lakás formai, esztétikai világában. Az otthon nyugalmának, mint értéknek, örömforrásnak elfogadása, szükségletek és lehetőségek felismertetése egyéni sajátosságok szerint.
	A minőség, a tudatos fogyasztás ismeretei, reklámok értelmezése, szelektálás, viszonyulás.
e) Pályaorientáció	Fejlesztési feladat
Egyéni különbségek szerepe a pályaválasztásban, pályaterületek, munkavégzés és kezűgyesség összefüggései, eszközhasználati jártasság fontossága, a tanulás szerepe a sikerben, a pályacél, a folyamatos fejlődés lehetősége.	A munka és tanulás az ember életében. Az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlődése, tapasztalatok a legfontosabb pályákról, a hozzájuk vezető utakról, lehetőségekről, valóság és a vágyak, valamint a realitások összehangolása. A gazdálkodási, munkaképesség, mint érték, példák a pályamódosítással kapcsolatosan.

3.6.3.9. Testnevelés és sport

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő képességekkel és fejlettségi szinttel kerülnek az iskolába. Mind az értelmi, mind a fizikai képességek területén nagy különbségeket mutatnak. Gyakori a helytelen testtartás, mozgásos ügyetlenség, a diszharmonikus, az inkoordinált mozgás. A tanulók egy részénél mozgásfogyatékoság nehezíti a cselekvéses tanulást, aktív mozgástevékenységet.

Míndezek szükségessé teszik, hogy az általános testnevelés körét kibővítve, a gyógypedagógia és ezen belül a szomatopedagógia eszközrendszere segítse eljuttatni a tanulókat a rendszeres testedzés, a mozgásos játéktevékenység öröméhez, a mozgásbiztonsághoz.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkézséget, bátorítson mozgásos feladatok, gyakorlatok elvégzésére.
- Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömére.
- Fejlessze a mozgásos alaptéchnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet. Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.
- A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonyszavak felfogása, használata, a téri biztonság erősítése.
- A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
- A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.

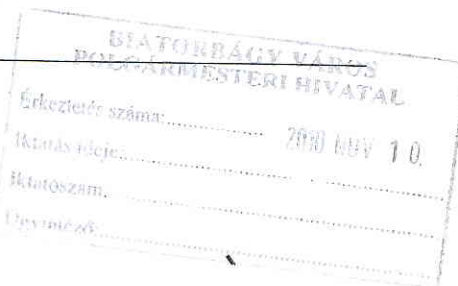
g) Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

A Testnevelés és sport műveltségi terület nagyobb témakörei és fejlesztési feladatai:

a) Rendgyakorlatok	Fejlesztési feladatok
Állások, testfordulatok, menet- és ellenvonulás, alakzatok, alakzatváltoztatások.	A foglalkozások rendjének és a fegyelem szükségyszerűségének felismerése saját élményen és tapasztalaton keresztül. A szervezett forma elfogadása, a rendgyakorlatok pontos kivitelezése és a helyes testtartás összehangolása, az önfegyelem növelése, a közösségben elfoglalt hely megtalálása, megtartása.
b) Gimnasztika	Fejlesztési feladatok
Egyszerű: nyak, kar-, törzs-, lábgyakorlatok. Összetett gyakorlatok, előkészítő, nyújtó és ernyesztő hatású gyakorlatok, kéziszer nélkül és kéziszerrel.	A mozgásszervek általános képzése, előkészítése, életfontosságú készségek fejlesztése, mozgáskoordináció alapjainak kialakítása. A szervezet sokoldalú előkészítése, foglalkoztatása, általános kondicionálása, erőnlét megszerzése, fenntartása, állandó fokozása. A törzs és a végtagok mozgatórendszerének kiterjedt fejlesztése, a mozgásérzékelési képesség csiszolása.
c) Természetes gyakorlatok	Fejlesztési feladatok
Járások, futások. Ugrások, dobások, emelések, hordások. Küzdőgyakorlatok, kúszás, mászás, függeszkedés. Egyensúly- és támaszgyakorlatok.	A test valamennyi izomcsoportjának, valamint az egész szervezetnek általános fejlesztése. Helyzet- és helyváltoztatások társakkal, tárgyakkal is. Egyensúlyozó gyakorlatok nehezedő feltételekkel - vastagság, magasság. Az erő, az állóképesség, a gyorsaság, az ügyesség növelése. Jellemtulajdonságok - akarat, bátorság - fejlesztése.
d) Atlétika	Fejlesztési feladatok
Járás tempóváltásokkal. Futások: iram-, kitartó, akadály-, kanyar- és terepfutás. Váltófutás.	A megfelelő futótechnika kialakítása.
d) Atlétika	Fejlesztési feladatok
Rajtgyakorlatok: álló-, térdelőrajt. Ugrások: távolugrás, magasugrás. Dobások tömött labdával. Kislabdahajtás, súlylökés.	A nehézségi erőt legyőző képességegyüttesek megalapozása, gazdaságos erő kifejtés tökéletesítése, a testi képességek harmonikus fejlesztése. A helyes ugró- és dobótechnikát fejlesztő gyakorlatok, fizikai erőt fokozó feladatok.
e) Torna	Fejlesztési feladatok
Testhelyzetek, támaszok talajon és szereken. Függések, vegyes helyzetek, mozgásos elemek, erő- és lendületi elemek.	Mozgáskészségek megszilárdítása, a motoros képességek fejlesztése, ízületi mozgékonyaság növelése, célirányos kondicionálás, koordinációs képességek tökéletesítése. Jó izomérzékelés, az egyensúly- és ritmusérzékelés képességének optimalizálása.

f) Labdagyakorlatok	Fejlesztési feladatok
Egyedül: fogás, dobás, elkapás, labdavezetés kézzel, lábbal. Gyakorlatok párban és társakkal. Páros gyakorlatok két labdával.	Az alapvető fizikai képességek komplex módon, valamint külön-külön történő fejlesztése, mozgásműveltség fejlesztése. A személyiség formálása csoport-, illetve csapatjátékokon keresztül.
g) Testnevelési sportjátékok, testnevelési játékok	Fejlesztési feladatok
	Az adott sportág technikai, taktikai elemeinek bevétele. Mozgékonyság, rugalmasság fokozott trenírozása. A megosztott figyelem képességének automatizálása. Helyzetfelismerő képesség fejlesztése.
h) Természetben űzhető sportok (helyi lehetőségek függvényében)	Fejlesztési feladatok
	Egyéni, páros és csoportos ügyességfejlesztő feladatsorok, ellenállóképességet, edzettséget növelő szervezett játékok.
i) Könnyítet testnevelés	Fejlesztési feladatok
Mozgáskorrekciót szolgáló gyakorlatok egyénre szabottan, valamint a helyi tantervben rögzítettek közül a nem ellenjavallott tananyagok.	Tartásjavító és korrigáló gyakorlatok, prevenciós és rehabilitációs feladatok, sporteszközök alkalmazásával is. Önállóan végezhető mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok.
j) Úszás (lehetőség szerint)	Fejlesztési feladatok
A mell- és gyorsúszás rávezető gyakorlatai, a mell- és gyorsúszás technikája, kapcsolódó rajt- és fordulótechnikák, vízi játékok.	Hidrogimnasztikai elemek, vízbiztonsági gyakorlatok, úszásnemhez tartozó technikai elemek, ciklikus mozgássorok automatizálása, távnövelő gyakorló feladatok, egyéni, páros és csoportos vízi ügyességi játékos feladatok.

A NAT-ban képviselt értékek, az egységes, alapvető követelmények és az ezekre épülő differenciálás egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a tanulók adottságaikkal, fejlődésükkel, iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

Mellékletek:

1. Legitimáció

- Szülői Szervezet véleménye *(a nevelőtestületi elfogadás előtt)*
- Diákönkormányzat véleménye *(a diákokat érintő fejezetekről)*
- Iskolaorvosi vélemény *(az egészségnevelési programról)*
- Kisebbségi önkormányzat egyetértése *(a német nemzetiségi nevelésről)*
- Nevelőtestület elfogadás
- Fenntartó elfogadó nyilatkozata, határozatszám

2. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

3. A választható/nem kötelező órákkal kiegészített óraterv

4. A nyelvtanító német nemzetiségű tagozat helyi tanterve

5. Enyhe értelmi fogyatékosokat oktató-nevelő tagozat pedagógiai programja

6. Az iskola Alapító okirata

7. Helyi tantárgyankénti tantervek

- Magyar nyelv és irodalom
- Történelem és állampolgári ismeretek
- Angol nyelv
- Német nyelv
- Matematika
- Informatika
- Környezetismeret
- Természetismeret
- Fizika
- Biológia
- Kémia
- Földrajz
- Ének-zene
- Rajz és környezetkultúra
- Technika és életvitel
- Testnevelés és sport
- Osztályfőnöki
- Tánc és dráma modul
- Hon- és népismeret modul
- Informatika modul
- Ember és társadalomismeret, etika modul
- Mozgókép- és médiaismeret modul
- Egészségtan modul

8. Kötelező (minimális) eszközjegyzék

Biatorbágy, 2010. augusztus. 23.

A tantestület nevében:

Tóthné Gyarmati Magdolna
igazgatóhelyettes

Bunth Erzsébet
igazgatóhelyettes

Rack Ferencné
tagozatvezető

A Biatorbágyi Általános Iskola Módosított Pedagógiai Programját, valamint annak mellékleteit az iskola nevelőtestülete 2010. augusztus 23. napján tartott ülésén elfogadta.

Kelt: Biatorbágy, 2010. augusztus 23.

A tantestület nevében:

Benkő Cs. Gyuláné
Benkő Cs. Gyuláné
igazgató

Bunth Erzsébet
Bunth Erzsébet
igazgatóhelyettes

Tóth Gyarmati Magdolna
Tóthné Gyarmati Magdolna
igazgatóhelyettes

.....

A Biatorbágyi Általános Iskola Pedagógiai Programjának elfogadása és jóváhagyása

A Biatorbágyi Általános Iskola Módosított Pedagógiai Programját, valamint annak mellékleteit Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzata 2010. október 26. napján tartott ülésén véleményezte, a benne foglaltakkal **egyetértett** és elfogadásra javasolta.

Kelt: Biatorbágy, 2010. október 26.

Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzata nevében:

Rack Ferencné
Rack Ferencné
elnök

A Biatorbágyi Általános Iskola Módosított Pedagógiai Programját, valamint annak mellékleteit az iskolai Biatorbágyi Általános Iskola Diákönkormányzat 2010. augusztus 24. napján tartott ülésén véleményezte, a benne foglaltakkal egyetértett és elfogadásra javasolta.

Kelt: Biatorbágy, 2010. augusztus 24.

A Biatorbágyi Általános Iskola Diákönkormányzatának vezetői:

Abronsos Gábor
Abronsos Gábor
a torbágyi DÖK vezetője

Kantár Emese
Kantár Emese
a biai DÖK vezetője

hatal:

A Biatorbágyi Általános Iskola Módosított Pedagógiai Programját az iskolai Szülői Munkaközössége megismerte, a benne foglaltakkal egyetértett és elfogadásra javasolja.

Kelt: Biatorbágy, 2010.október 26-án

A Biatorbágyi Általános iskola Szülői Munkaközössége nevében:

Pintér Gábor
elnök

BIATORBÁGY VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL	
Érkezési szám: 17088	2010. 10. 26. 11. 11.
Telefon: T. 294-6020	
Fax: K-1	

A Biatorbágyi Általános Iskola Pedagógiai programjának módosításai:

A fejezet kimarad, mert más fejezetek tartalmazzák a probléma megoldásának működő módjait, pályáznai a normatívára nem kívánunk.

1.12. INTEGRÁCIÓS FELKÉSZÍTÉS PEDAGÓGIAI RENDSZERE

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet kiegészült két olyan új oktatási-szervezési formával, amely normatíva biztosításával ösztönzi a hátrányos helyzetű tanulók integrált keretek között megvalósuló – a szociális helyzetből és a képességek fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozását célzó – iskolai nevelésének-oktatásának megszervezését.

A képesség-kibontakoztató felkészítés és az integrációs felkészítés 2003. szeptember 1-jétől az általános iskolákban és a szakiskolákban vezethetők be. A rendelet mindkét formára vonatkoztatva előírja, hogy a résztvevő tanulók nevelése és oktatása, tudásának értékelése a közoktatási törvény 95. § a (1) bekezdésének i) pontja alapján kiadott pedagógiai rendszer alkalmazásával történik.

A törvény szerint a pedagógiai rendszer részét képezi a tanterv, a ráépülő tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer, a gyakorlati alkalmazást lehetővé tevő, illetve segítő akkreditált pedagógusképzési és továbbképzési kínálat, valamint a pedagógiai szakmai szolgáltató tevékenység.

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszer kiindulópontja, hogy a tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írhatók le, s nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. A nevelés, az oktatás igazodik a gyermekhez, s ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek a gyermek részese.

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszere a következő elemeket tartalmazza:

I. Az alkalmazás feltételei

II. A tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer

III. Elvárható eredmények

IV. Két éves bevezetési ütemterv

I. Az alkalmazás feltételei

Az integrációs pedagógiai rendszer alkalmazásához elengedhetetlen néhány olyan szervezési, intézményi feltétel, amely biztosítja azokat a kereteket, amelyeken belül az integráció működni tud. Az iskola élete több ponton is átalakul, ha integrációs nevelésbe kezd. Újra kell gondolni tevékenységét, helyzetét, így az alábbi elemek végrehajtása kötelező.

1. Integrációs stratégia kialakítása

- 1.1. Helyzelelemzés az integráció szempontjai, elvárható eredményei (III. pont) alapján
- 1.2. Célrendszer megfogalmazása (Az elvárható eredmények intézményi megfogalmazása helyi sajátosságok figyelembe vétele)
- 1.3. Két éves bevezetési terv elkészítése a mellékelt bevezetési ütemterv alapján (IV. pont)

2. Az iskolába való bekerülés előkészítése

- 2.1. Az óvodából az iskolába való átmenet segítése.
- 2.2. Heterogén osztályok kialakítása a jogszabályoknak megfelelően (11/1994 (VI. 8.) MKM 39/D.§ (3), 39/E.§(1))

3. Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése

- 3.1. Szülői házzal
- 3.2. Gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal
- 3.3. Szakmai és szakszolgálatokkal
- 3.4. Középfokú oktatási intézményekkel
- 3.5. Kisebbségi önkormányzattal
- 3.6. Civil szervezetekkel

II. A tanítást-tanulást segítő eszközrendszer elemei

1. Kuleskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek a következő területekről:

1.1. Az önálló tanulást segítő fejlesztés

- *a tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok*
- *az önálló tanulási képességet kialakító programok*
- *a tanulók önálló életkornak megfelelő kreatív tevékenységére épülő foglalkozások*
- *tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek*

1.2. Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- *tantárgyi-képességfejlesztő programok*
- *kommunikációs-képességeket fejlesztő programok*

- *komplex művészeti programok*

1.3. Szociális kompetenciák fejlesztése

- *közösségfejlesztő, közösségépítő programok*
- *mentálhigiénés programok*
- *előítéletek kezelését szolgáló programok*

2. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

- *patrónusi, mentori, vagy tutori rendszer működtetése*
- *művészeti körök*

3. Az integrációt elősegítő módszertani elemek

- *egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés*
- *kooperatív tanulásszervezés*
- *projektmódszer*
- *drámapedagógia*

4. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

- *értékelő esetmegbeszélések*
- *problémamegoldó fórumok*
- *hospitálásra épülő együttműködés*

5. A háromhavonta kötelező kompetencia-alapú értékelési rendszer eszközei

- *a szöveges értékelés – árnyalt értékelés*
- *egyéni fejlődési napló*

6. Multikulturális tartalmak

- *multikulturális tartalmak megjelenítése a különböző tantárgyakban*
- *multikulturális tartalmak projekteken feldolgozva*

7. A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

- *pályaorientáció*
- *továbbtanulásra felkészítő program*

III. Várható eredmények

Az integrációs felkészítés pedagógiai módszereinek eredménye: rendszerének bevezetését követő néhány évben a következő eredményekről kell számot adni, amelyek a két éves kiépítés során az ellenőrzés szempontjait is jelentik:

- A hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási-nevelési intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak.
- Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, és együttnevelésére.
- Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.

- Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
- Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Ezek eredményeként:

- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma.
- 1. Csökken az intézményben a tankötelezettségi kor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.
- Az adott intézményben az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javulnak.

V. Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszerének kétéves bevezetési ütemterve

Tevékenység	I. félév	II. félév	II. év
I. Az alkalmazás feltételei			
1. Integrációs stratégia elkészítése			
1.1. Helyzetelemzés az integráció szempontjai, elvárható eredményei alapján	Elkészül a helyzetelemzés.		Az egy évvel korábbi helyzetelemzés áttekintése, felülvizsgálat, aktualizálás.
1.2. Célrendszer megfogalmazása	Elkészül az általános célok intézményi szintű megfogalmazása a helyi sajátosságok figyelembevételével.		A célok felülvizsgálata elkészült.
1.3. Két éves bevezetési terv elkészítése	Elkészül a bevezetési terv.		Időarányos teljesítés figyelemmel kísérése, szükség esetén a korrekció elkészítése.
Beiskolázási terv	Hosszútávon használható beiskolázási terv készült, trend vizsgálat alapján (demográfiai adatok, beiskolázási terület nagysága).	Tanulók szüleinek informálása megtörtént.	Fenntartói körzethatárok az integrációs feltételeknek megfelelően módosultak.

Tevékenység	I. félév	II. félév	II. év
Szervezet-fejlesztési terv	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek, módszertani feltételek és pedagógus készségek listája elkészült. A hiányok pótlására projektterv készült.		A szervezetfejlesztési terv teljesítésének áttekintése, szükséges korrekciók elkészítése.
Erőforrás terv, továbbképzési terv	Az intézmény rendelkezésére álló humán és eszköz erőforrások feltérképezése, az intézményi-kompetencia térkép elkészítése. Beiskolázási terv aktualizálása.		Az erőforrás terv felülvizsgálat, aktualizálása, szükség esetén korrigálása.

2. Az iskolába való bekerülés előkészítése			
2.1. Az óvodából az iskolába való átmenet segítése	Országos diagnosztikus vizsgálat 4-9 évesek számára e: fejlődésvizsgálat megtervezése, kivitelezése. Közös program készült: • célmeghatározás • kapcsolattartás módja, a kapcsolattartás ütemezése, • projekt-team alakítása • helyzetelemzés	Egyéni fejlesztési terv alapját alkotó közös vizsgálati anyag készült.	Vizsgálati anyag felülvizsgálata, korrekciója megtörtént.
2.2. Heterogén osztályok kialakítása a jogszabályoknak megfelelően	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek kialakítottak.	Jogszabálynak megfelelő integrációs feltételrendszer-jött létre.	A 2. évnél megfelelő integrációs feltételrendszer létrejött.
3. Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése			

Tevékenység	I. félév	II. félév	II. év
3.1. Szülői házzal	Kommunikációs terv készült a szülőkkel való kapcsolattartás formájára és tartalmára.	A pedagógusok a szülőkkel egyéni kapcsolattartási rendet alakítottak ki (alkalom, rendszeresség, tartalom dokumentálása).	A kapcsolatrendszer működtetése beépült a pedagógiai programba.
3.2. Gyermekjóléti szolgálattal	Együtműködési terv készült a konkrét feladatokat, ütemezést, várható eredményeket felsorolva.	Az iskolába kerülő tanulók és családjuk komplex segítési terve elkészült.	A kapcsolatrendszer működtetése beépült a pedagógiai programba.
3.3. Szakmai és szakszolgálatokkal	A megfelelő szolgáltató igénybevételéről komplex szempontok alapján döntés született.	Együtműködési szerződés felsorolja az igénybe veendő területeket, konkrét feladatokat, ütemezést, várható eredményeket és a pénzügyi feltételeket.	A szakszolgáltatók minősítése rendszeres és dokumentált.
3.4. A kisebbségi önkormányzattal	Együtműködési megállapodás felsorolja a konkrét feladatokat, ütemezést, várható eredményeket.	-	A kapcsolatrendszer működtetése beépült a pedagógiai programba.
3.5. Civil szervezetekkel	Együtműködési megállapodás felsorolja a konkrét feladatokat, ütemezést, várható eredményeket.	-	A kapcsolatrendszer működtetése beépült a pedagógiai programba.

Tevékenység	I. félév	II. félév	II. év
II. A tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer elemei			
1. Kompetenciafejlesztő programok és programelemek (Önálló tanulást segítő fejlesztés, eszközjellegű kompetenciák fejlesztése, szociális kompetenciák fejlesztése)			
Kulcskompetenciák fejlesztő programok és programelemek	Döntés születik a kulcskompetenciák fejlesztését szolgáló programokról, mely programok adaptálандó, és melyeket kell kidolgozni, továbbfejleszteni.	Programadaptáció és/vagy fejlesztés. Programelemek kipróbálása.	A programelemek beépültek a pedagógiai programba, teljes körű bevezetésük megtörtént.
2. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek			
Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek	Kiegészítő és speciális programok listájáról döntés született. Projektterv készült az új programok bevezetésére és működtetésére.	Dokumentáltan működnek a kiegészítő programok, és hatékonyságuk monitorozott.	Éves szinten a munkatervben rögzítettek ezek a tevékenységek.
Patrónusi, mentori vagy tutori rendszer működtetése	Döntés született a patrónusi rendszer működtetéséről. Személyi feltételek biztosítása megtörtént.	-	A patrónusi rendszer működik, ellenőrzése megoldott.
3. Az integrációt segítő módszertani elemek			
Egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés	A módszer helye és szerepe pontosan meghatározott, a szükséges iskolaszervezési és technikai feltételek listája elkészült. A hiányok pótlására projektterv készült.	Differenciáló tananyagegységek állnak rendelkezésre.	A pedagógusok alkalmazzák a differenciálást. A pedagógiai programban a módszerek helye és szerepe pontosan meghatározott.
Kooperativitás	A módszer helye és szerepe pontosan meghatározott, a szükséges iskolaszervezési és technikai feltételek listája elkészült. A hiányok pótlására projektterv készült.	Együttműködési készségeket fejlesztő tananyagok állnak rendelkezésre.	A pedagógusok alkalmazzák a kooperációs technikákat. A pedagógiai programban a módszerek helye és szerepe pontosan meghatározott.
Projekt módszer	A módszer helye és szerepe pontosan meghatározott, a szükséges iskolaszervezési és technikai feltételek listája elkészült. A hiányok pótlására projektterv készült.	Tanmenetek készültek a projektekhez.	A felsorolt módszerek a helyi tantervben szerepelnek.
Drámapedagógia	A drámapedagógia helye és szerepe pontosan meghatározott, a szükséges iskolaszervezési és technikai feltételek listája elkészült. A hiányok pótlására projektterv készült.	-	A pedagógiai programban a drámapedagógia helye és szerepe pontosan meghatározott.

4. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái			
<i>Értékelő esetmegbeszélések:</i>	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek, módszertani feltételek és pedagógus-készségek listája elkészült. A hiányok pótlására projektterv készült az esetmegbeszélések beillesztésére a pedagógiai programba.	Rögzítettek azok a szempontok, amelyek alapján a pedagógusok elvégzik az értékelő esetmegbeszélést.	Az értékelő esetmegbeszélések dokumentáltak a rendszer részei, és konklúzióit a pedagógusok használják a fejlesztési tervek korrekciójánál.
<i>Problémamegoldó fórumok</i>	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek, módszertani feltételek és pedagógus-készségek listája elkészült. A hiányok pótlására projektterv készült.	Rögzített és dokumentált a kapcsolattartás formája, gyakorisága, módszere és eredményei.	A pedagógus együttműködési technikák dokumentáltak a rendszer részei, és konklúzióit a pedagógusok használják a fejlesztési tervek korrekciójánál.
<i>Hospitálásra épülő együttműködés</i>	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek, módszertani feltételek és pedagógus-készségek listája elkészült. A hiányok pótlására projektterv készült.	Rögzített és dokumentált a kapcsolattartás formája, gyakorisága, módszere és eredményei.	A pedagógus együttműködési technikák dokumentáltak a rendszer részei, és konklúzióit a pedagógusok használják a fejlesztési tervek korrekciójánál.
5. A háromhavonta kötelező kompetencia-alapú értékelési rendszer eszközei			
<i>A szöveges értékelés – árnyalt értékelés</i>	Elkészült a szöveges értékelésre vonatkozó tervek, mely szabályozza az érdemjeggyel és szöveggel történő értékelés kapcsolatát.	Rögzítettek azok a szempontok, amelyek alapján a pedagógusok értékelnek.	A pedagógusok alkalmazzák az árnyalt értékelést. A pedagógiai programban a módszer helye és szerepe pontosan meghatározott. Az érintett tanulók értékelése a jogszabályban meghatározott rendben zajlik.
<i>Egyéni fejlődési napló</i>	Az egyéni fejlesztés nyomon követésének módjáról döntés született.	-	Az érintett tanulók értékelése a jogszabályban meghatározott rendben zajlik.
6. Multikulturális tartalmak			
<i>Multikulturális tartalmak megjelenítése</i>	A multikulturális tartalmak megjelenítéséről döntés született (integráltan a tantárgyakban, vagy külön projekteknél).	Tananyagok és segédletek prototípusa elkészült vagy adaptált.	Tananyagok vagy projektek beépültek a helyi tantervbe.

7. A továbbhaladás feltételeinek biztosítása			
<i>Pályaorientáció</i>	Döntés született a pályaorientációs program helyéről a helyi pedagógiai programban. Projektterv készült az esetleges változtatásra.	Pályaorientációs program elkészült.	Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.
<i>Továbbtanulásra felkészítő program</i>	Döntés született a felkészítő program helyéről a helyi pedagógiai programban. Projektterv készült az esetleges változtatásra.	A felkészítő program elkészült.	Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.

1.21. NEM SZAKRENDSZERŰ OKTATÁSRÓL AZ 5-6. ÉVFOLYAMON

A NAT AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

A 2010. évi LXXI. Törvény értelmében célunk, hogy a **nem szakrendszerű oktatás keretei közt, kezelni tudjuk az eltérő tanulói fejlettségi szinteket, és megadjuk a lehetőséget ahhoz, hogy a lemaradó tanuló beérje társait, felzárkózzon az átlaghoz, meghatározott időn belül elérje a helyi tanterv elvárt követelmény szintjét.**

A **bevezető és a kezdő szakaszban** - az 1.-4. évfolyamon – döntő többségében **nem szakrendszerű oktatás** keretében, az **alapozó szakaszban** – az 5.-6. évfolyamon – **részben nem szakrendszerű oktatás, részben szakrendszerű oktatás** keretei között szervezzük meg az oktatást.

Az 5.-6. évfolyamokon felhasználható időkeretbe bevonjuk a kötelező tanórai foglalkozások mellé a nem kötelező tanórai foglalkozásokat is az iskolai alapozó funkciók hatékonyságának a növelésére, hogy az alapozó funkciók tanítása, a kulcskompetenciák fejlesztése a korábbinál több időben folyhasson, eredményesebb legyen.

A tanítás-tanulás szervezése játékos formában, a tanulói közreműködésre építve, az érdeklődés felkeltésére, a problémák felvetésére, a megoldáskeresésre, és a tanulói képességek fejlesztését szolgáló ismeretek elsajátítására irányul.

A tanulói terhelés a tanulói képességekhez igazodva fokozatosan növekszik.

Biztosított az előírt tananyag átadása, a követelmények teljesítése, a tanítási órák ingyenessége, a tanulói terhelés korlátozására vonatkozó rendelkezések megtartása.

Az alapozó szakaszban a nem szakrendszerű órák aránya 25%.

Az iskola tanulóközösségének adottságai nem indokolják a nem szakrendszerű oktatási formát az alapozó szakasz, 5. és 6. évfolyamában.

A lassabban haladó tanulók számára tanulást segítő egyéni foglalkozást biztosítunk a A törvényi szabályozás adta lehetőséggel élve: **a nem szakrendszerű oktatást**

- ~~Kt. 52. §-ának (3) bekezdésében meghatározott időkeretben szervezett kötelező tanórai foglalkozás~~
- b) 52. §-ának (7) bekezdésében meghatározott időkeretben szervezett **nem kötelező (választható) tanórai foglalkozás**
- **valamint a Kt. 3. § (1) bekezdés a)-b) pontjában meghatározottak szerint a hagyományos (tanórai és tantermi) szervezési formáktól eltérő módon (projektoktatás, erdei iskola, múzeumi foglalkozás, könyvtári foglalkozás, művészeti előadáshoz vagy kiállításához kapcsolódó foglalkozás stb.) valósítjuk meg.**

~~— Párhuzamos oktatás — csoportbontással~~

~~heti 1+1+1 óra (magyar, matematika, ének/informatika)~~

~~— Nem kötelező tanórai foglalkozás (felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, konzultáció, speciális, illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából)~~

~~heti 1+1 óra (magyar, matematika)~~

~~— Projekt: összevonva heti 2 óra — havonta 1 projekt nap (8 óra)~~

- ~~A törvényi előírás értelmében az 5. és 6. évfolyamon a tanítói (alsó tagozatos) tanulásszervezés teret és időt nyer, és a tanári (felső tagozatos) tanulásszervezéssel egységet alkotva jelenik meg. Egymáshoz viszonyított arányukat — esetenként, osztályonként is — eltérő mértékben szabadon határozzuk meg. Az alapvető készségek, képességek fejlesztése nem kötődik tantárgyhoz. Így például a szövegértés fejlesztése mindegyik tantárgy keretében megoldandó feladat.~~
- A biatorbágyi gyermekek teljesítményét, adottságait, törekvéseit, a szülők elvárásait figyelembe véve, **tananyagot nem csökkentünk.**

Iskolánkban foglalkoztatott pedagógusok megfelelnek a nem szakrendszerű oktatásban való részvétel követelményeinek.

Rendelkeznek

- Felsőfokú tanítói
- Felsőfokú tanítói és szaktanári
- Felsőfokú szaktanári és 120 órás nem szakrendszerű tanfolyami végzettséggel.

Az eredményes megvalósítás a szakmai, módszertani kultúra színvonalától függ, ezért a pedagógusok, a módszertani ismereteiket rendszeres, tervszerű szakmai továbbképzéseken bővítik, frissítik fel.

Az iskola rendelkezik a nem szakrendszerű oktatáshoz szükséges korszerű tanulói és tanári segédletekkel is, melyek körét folyamatosan bővítjük, fejlesztjük.

....

Biztosítjuk a gyengék felzárkóztatásának lehetőségét, és ezzel párhuzamosan a legjobb képességű, tanulni akaró gyermekek saját ütemű fejlődését is.

Nem szakrendszerű oktatás bevezetése az 5. és 6. évfolyamban:

- A tantestület döntése alapján tananyagot nem esőkkentünk.
- A nem szakrendszerű oktatás megvalósítói tanító és tanári végzettséggel; vagy tanári végzettséggel és 120 órás nem szakrendszerű végzettséggel rendelkezik;
- A törvényi előírásoknak megfelelően minimum 7 nem szakrendszerű órát/foglalkozást tartunk, meghaladjuk a 25%-ot.
- Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a nem szakrendszerű oktatást differenciált osztályfoglalkozásokkal és csoportbontással valósítjuk meg a tanórák keretében, valamint a nem kötelező időkeret terhére.
- A kötelező és nem kötelező időkeret felhasználása az osztályok adottságához igazodik.

A következő órákat érinti a nem szakrendszerű oktatás:

Megjegyzés [A1]: tfogalmazandó

5. évfolyam	A-B	C-D
Magyar	2	1/2
Matematika	1	1
Informatika	1	1
Ének	1	1
Angol	0	1/0
Nem kötelező	2	2

A táblázatban szereplő magyar, matematika és angol órákat bontva tartjuk, legalább az 5. évfolyam első félévében. A bontás alapja a 4. osztály év végi tantárgyi felmérés eredménye. **Nívócsoportot nem szervezünk.**

A csoportok átjárhatóak, tantárgyanként nem azonos összetételűek. A rendszeres mérés alapján aktuálisan mindig újra strukturáljuk.

Az ének és informatika órákon a differenciált osztályfoglalkozás módszerével fejlesztünk.

A nem kötelező óraszámok terhére matematika és magyar tantárgyak kompetenciáinak fejlesztésére, a párhuzamos osztályok felzárkóztatásra szoruló tanulói számára biztosítunk foglalkozásokat az AB, illetve CD osztályoknak együtt.

2.1. AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁRA LÉPÉS FELTÉTELEI

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába léphet, ha tanulmányi és iskolába járási kötelezettségének eleget tett, az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló értékelését évközi teljesítménye, illetve érdemjegyei, vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani. (kivéve 1-4. évfolyam, lásd szöveges értékelés). A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltásra, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

Ha a tantárgy oktatása félévkor befejeződik, a tanuló értékelését az év végi bizonyítványban fel kell tüntetni.

A tanuló szülője aláírásával a félév illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig jelentheti be, – az igazgatónál – ha gyermeke év végi osztályzatának

megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy a gyermek milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Ha a tanuló tankötelezettségét a szülő döntése alapján magántanulónaként teljesíti, felkészítéséről a szülő gondoskodik. Más esetekben felkészítése az iskola feladata.

AZ ÉVFOLYAMISMÉTLÉS FELTÉTELEI

A tanuló az évfolyamot a szülők írásbeli kérelmére, az osztályfőnök véleményét kikérve az igazgató engedélyével megismételheti.

Javítóvizsga:

Ha a tanuló a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott javítóvizsgát tehet. Ha az elégtelen osztályzatok száma meghaladja a kettőt, a nevelőtestület engedélyével tehet javítóvizsgát a tanuló. Ha a javítóvizsga eredménye elégtelen, az évfolyamot meg kell ismételnie.

Ha a tanuló első alkalommal, az első osztályban nem tesz eleget az első évfolyam követelményeinek, munkája előkészítő jellegűnek minősül és szülői kérésre az első évfolyamon folytatja tanulmányait.

...

**Az értékelés módjai: szöveges értékelés
 ötfokozatú skála**

A tanév során érdemjegyekkel, félévkor és év végén osztályzattal kell értékelni a tanulókat. Kivételt képeznek ez alól az 1-2-3. évfolyam tanulói, ~~valamint a 4. osztályosok az első félévben.~~

Az első három évben és a negyedik évfolyam első félévében olyan szöveges értékelést kell kapnia a tanulóknak, amelyik kifejezi, hogy az elvárásoknak **kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, esetleg felzárkóztatásra szorul.** Ez utóbbi esetben a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket. Minderről, s arról, hogy a felzárkóztatásra milyen segítséget nyújt az iskola, tájékoztatást kell adni.

...

2.2.4. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

- *Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei*

A tanítási órák anyagának az elmélyítését a rendszeresen feladott írásbeli és szóbeli házi feladatok szolgálják.

Elvek:

- A házi feladat az óra anyagához szorosan illeszkedő
- Gyakorló jellegű
- Készség vagy képességfejlesztést szolgáló
- Képesség szerinti munkáltatást lehetővé tevő (felzárkóztató vagy tehetséggondozó)

- A házi feladat lehet témakört előkészítő gyűjtő munka
- Vagy az adott tananyagot kiegészítő gyűjtő munka is
- Tantárgyanként fél óra alatt elvégezhető legyen!
- Mind az írásbeli, mind a szóbeli felkészülés szövegesen, vagy érdemjeggyel értékelhető
- A házi feladat mennyisége nem tölthet be fegyelmező eszköz funkciót!
- Hét végére a hét közbeni házi feladat mennyiség adható, amelyet a tanuló a hét utolsó tanítási napjának délutánján el tud végezni
- Szünetekre (őszi, téli, tavaszi, nyári szünet) nem szabad házi feladatot adni!

A SZÖVEGES MINŐSÍTÉS RENDJE ÉS FORMÁI AZ ELSŐ –HARMADIK ÉVFOLYAMON, ILL. A MÁSODIK ÉVFOLYAM FÉLÉVEKOR

Az első, második, ~~harmadik~~ évfolyamban ~~félévkor és tanév végén~~, 4. évfolyamban ~~félévkor~~, valamint 2. évfolyam félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló **kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.**

„Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatokat az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

A szöveges értékelést – a tanuló tájékoztató füzetébe – a tanító fogalmazza meg, és jegyzi be.

- ~~A negyedik évfolyamos tanulók munkáját évközben érdemjegyekkel értékeljük. Félévkor szövegesen értékeljük és minősítjük.~~
- ~~Negyedik év végén, ötödik Második évfolyam végétől – nyolcadik évfolyamon a tanulók munkáját minden tárgyból évközben érdemjegyekkel, a félév és a tanév végén osztályzattal minősítjük. Kialakításukhoz (félévenként) legkevesebb 5 érdemjegy szükséges. (Heti egy órás tárgy esetén 3 érdemjegy) Az osztályzatok kialakításában a témazáróknak kiemelt szerepe van. Tanév végén az egész éves teljesítményt kell figyelembe venni.~~
- ~~A tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megismétlése akkor is, ha egyébként felsőbb évfolyamba léphetne. Az engedély megadásáról, szülői kérésre az igazgató dönt.~~
- ~~Az idegen nyelvek értékelése: 4. o. félévig szöveges értékelés, 4. évfolyam második félévétől nyolcadik évfolyamig évközben érdemjegyekkel, félévkor és évvégén osztályzatokkal minősítjük. 4. osztályban, félévig elégtelen osztályzatot nem adhatunk!~~

1.1.3. AZ EGYES TANTÁRGYI MODULOK ÉRTÉKELÉSE, MINŐSÍTÉSE VALAMINT BESZÁMÍTÁSA AZ ISKOLAI ÉVFOLYAM SIKERES BEFEJEZÉSÉHEZ

Tantárgyi modulok értékelése:

Tánc és dráma:	magyar tantárgyhoz integráljuk
Hon és népismeret:	önálló, érdemjeggyel szöveges értékeléssel zár
Informatika:	önálló, érdemjeggyel zár

Ember és társadalomismeret, etika:	osztályfőnöki órákhoz integrálva
Egészségtan:	6. évfolyamon önálló, szöveges értékeléssel zár 8. évfolyamon biológiához integrálva, érdemjeggyel zár
Mozgókép és médiaismeret:	7-8. osztályban önálló, szöveges értékeléssel zár.
Néptánc:	1-4. évfolyamon, szöveges értékelés
A szöveges értékelés megfogalmazása:	
„részét vett”, vagy „nem vett részt” „megfelelt”, „nem felelt meg”.	

1.19.2. AZ ENYHE FOKBAN ÉRTELMI FOGYATÉKOSOK SZEGREGÁLT NEVELÉSE, OKTATÁSA:

...

A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén az érintett tanulók jellemzői:

- *rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni,*
- *az általánosnál több cselekvéses tanulási helyzetet igényel.*

Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak: általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra, fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre, fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

Felismerése nagy jelentőségű, kezelésére az iskola nem rendelkezik tárgyi és személyi feltételekkel.

3. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE

Az iskola első ízben 2001. szeptember 1. napjától szervezte meg az oktató és nevelő munkáját a pedagógiai program alapján, a helyi tanterv kivételével.

A pedagógiai programban található helyi tantervet 2001. szeptember 1. napjától az 1. és az 5. évfolyamon, majd azt követően felmenő rendszerben vezette be.

A pedagógiai program érvényességi ideje 5 tanévre, azaz 2004. szeptember 1. napjától 2009. augusztus 31. napjáig szólt. A 2008-2009-os tanév során a nevelőtestület a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését elvégezte, módosította, az aktuális törvényi előírásokkal összhangba hozta.

A módosított pedagógiai program érvényességi ideje újabb 5 évre szól, azaz 2009. szeptember 1. napjától 2014. augusztus 31. napjáig. A 2013-2014-es tanév során a nevelőtestület a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését köteles elvégezni, és szükség esetén ezen pedagógiai programot vagy módosítani kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell bevezetni.

A Pedagógiai program felülvizsgálatát a 2010. évben meghozott (A közoktatási törvény 70.§ (3), valamint a 71.§ (1) bekezdésének változásai, a 2010. évi LXXI. törvény) jogszabályi változásoknak megfelelően 2010. augusztus 23-án elvégeztük.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását, nevelő-oktató munka eredményességét a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbiak szerint:

- a nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és a helyi tantervben megfogalmazott tantárgyi célok és követelmények megvalósulását, az iskolai nevelő-oktató munka eredményességét az Oktatási Hivatal megküldött jelentés alapján.